

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KPSS

GENEL KÜLTÜR

COĞRAFYA

Engin
ERAYDIN

yargı PLUS

33
DENEME
TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

yargiyayinevi.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteey.org>

GENEL KÜLTÜR

Coğrafya Tamamı Çözümlü 33 Deneme

Yazar	Engin ERAYDIN
ISBN	978-625-370-664-7
Kapak Tasarım	Ediz EHLİZ
Dizgi	Yargı Yayınevi Dizgi Birimi
Baskı	Tarcan Matbaacılık Yayıncılık Sanayi İvedik Caddesi No: 253 Yenimahalle - ANKARA Tel: 0312 384 34 35 Belgeç: 0312 384 34 37
Matbaa Sertifika No	25744
Yazışma Adresi	YARGI YAYINEVİ Ostim OSB Mah. Turan Çiğdem Cad. No: 36/3 Yenimahalle Ankara / ANKARA

Copyright Yargı Yayınevi Yayın Hakkı ©

Bu kitabın her türlü yayım hakkı Yargı Basın Yayın Dağıtım LTD.ŞTİ.'ye aittir.
Bu kitabın baskısından 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası hükümleri gereğince kaynak gösterilerek bile olsa alıntı yapılamaz, herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, genel ağ ve diğer elektronik ortamlarda yayımlanamaz.

BU KİTAP T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI BANDROLÜ
İLE SATILMAKTADIR.

İÇİNDEKİLER

DENEME - 1	1
DENEME - 2	6
DENEME - 3	11
DENEME - 4	16
DENEME - 5	21
DENEME - 6	26
DENEME - 7	31
DENEME - 8	36
DENEME - 9	41
DENEME - 10	46
DENEME - 11	51
DENEME - 12	56
DENEME - 13	61
DENEME - 14	66
DENEME - 15	72
DENEME - 16	77
DENEME - 17	82
DENEME - 18	87
DENEME - 19	92
DENEME - 20	97
DENEME - 21	102
DENEME - 22	107
DENEME - 23	113
DENEME - 24	118
DENEME - 25	123
DENEME - 26	129
DENEME - 27	134
DENEME - 28	139
DENEME - 29	144
DENEME - 30	149
DENEME - 31	154
DENEME - 32	159
DENEME - 33	164

**Daha fazla güncel pdf için
görsele tıklayın !**

1. Ankara'ya yaşayan Engin, 15 günlüğüne çıkmış olduğu seyahatinde önce memleketi Yozgat'a sonrada sırasıyla Antalya ve İstanbul'a gitmiştir. Bu seyahati esnasında Yozgat'a gittiğinde gündüz süresinin değişmediğini, Antalya'ya gittiğinde gündüz süresinin Yozgat'a göre daha kısa olduğunu, İstanbul'a ulaştığında ise yerel saatin Antalya'ya göre daha geri ve gündüz uzunluğunun Antalya'ya göre daha uzun olduğunu gözlemlemiştir.

Bu bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Ankara ile Yozgat yaklaşık aynı boylam üzerindedir.
- B) İstanbul başlangıç boylamına Antalya'ya göre daha yakındır.
- C) Yolculuk 21 Mart ile 23 Eylül arasında yapılmıştır.
- D) Ankara ile Yozgat'ın başlangıç enlemine uzaklığı yaklaşık olarak aynıdır.
- E) İstanbul kuzey kutup dairesine Antalya'dan daha yakındır.

2. Türkiye, I. Jeolojik Zaman'da meydana gelen Hersiniyen ve Kaledoniyen kıvrımlarından etkilenmiştir. Bu dönemde oluşan kıvrımlı yapılar, dış kuvvetlerin etkisiyle aşınarak zamanla sertleşmiştir. Sertleşmiş alanlara masif arazi adı verilir.

Aşağıda verilen yörelerden hangisinin masif arazi olduğu söylenemez?

- A) Kastamonu Devrekâni ve Daday Yöresi
- B) Mersin Anamur Yöresi
- C) Aydın Menderes Yöresi
- D) Samsun Bafra ve Çarşamba Yöresi
- E) Çanakkale Biga Yöresi

3. Karstik çözülme ile birlikte yaşanan tektonik hareketler yer kabuğunda çukur alanları meydana getirmektedir. Çukur alanlarda çözülmeden geriye kalan malzemelere akarsular tarafından getirilen alüvyonların karışması ile karstik ovalar oluşmaktadır.

- I. Bucak
- II. Çeltikçi
- III. Elbistan
- IV. Silifke

Yukarıda verilen ovalardan hangilerinin oluşumu verilen bilgiye uygundur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

4. Düşük kış sıcaklıklarının yaşanması bazı tarım ürünlerini olumsuz etkilemektedir. Sıcaklığın 0 derece altına inmesiyle oluşan don, kırağı, kırç gibi oluşumlar düşük sıcaklıklara karşı hassas ürünlerin yetiştiği alanlarda tarımsal üretimi olumsuz etkilemektedir.

Aşağıdaki ovalardan hangisinde kış sıcaklık ortalamaları düşük sıcaklıklara karşı hassas ürünlerin yetiştirilmesi için daha uygundur?

- A) Aksaray
- B) Balat
- C) Iğdır
- D) Tercan
- E) Çaldıran

5. Türkiye denizlerinde meydana gelen durumlar belli bir neden sonuç ilişkisine dayanmaktadır.

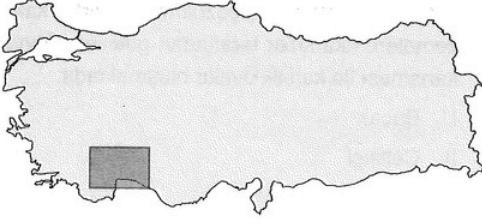
Türkiye denizleri ve kıyılarıyla ilgili aşağıda verilen neden sonuç ilişkilerinden hangisi yanlıştır?

- A) Buharlaşıma miktarının fazla olması nedeniyle tuzluluğun en yüksek olduğu deniz Akdeniz'dir.
- B) Dağların kıyı çizgisine dik uzanması nedeniyle koy, körfez sayısının en fazla olduğu deniz Ege'dir.
- C) Tabanında bulunan zehirli gazlar nedeniyle 200 metre altındaki derinliklerde balık yaşamayan deniz Karadeniz'dir.
- D) Akıntılar nedeniyle balık geçişi yoğun olan ve önemli balık avlama sahası olan deniz Marmara'dır.
- E) Kırıklı yer yapısı nedeniyle kültür balıkçılığının en fazla yapıldığı deniz Ege'dir.

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Aşağıdaki Türkiye haritasında göllerin yoğun olarak bulunduğu bir alan taralı olarak gösterilmiştir.

Taralı alandaki göl oluşumları aşağıdakilerden hangisinde doğru açıklanmıştır?

- A) Akarsu vadisinin birikinti konisi ve yelpazeleri ile kapanmasıyla oluşmuştur.
B) Akarsu vadisinin lav akıntıları ile tıkanmasıyla oluşmuştur.
C) Buzulların biriktirdiği morenlerin setleşmesiyle oluşmuştur.
D) Tektonik çökme ve karstik çözülme süreçleriyle oluşmuştur.
E) Dalgaların koy körfez girintilerini kapatmasıyla oluşmuştur.
7. Taşkınların oluşmasında etkili olan başlıca fiziki faktörler arasında çeşitli nedenlere bağlı olarak meydana gelen ve yatak taşıma kapasitesini aşan su fazlalığı, yükselti, eğim, baki, bitki örtüsü, drenaj özelliği ve arazi kullanımı sayılabilir.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisinde taşkın afeti riski diğerlerine göre daha azdır?

- A) İzmir B) Bartın C) Kırıkkale
D) Trabzon E) Hatay

8. Aşağıdaki hangi seçenekte verilen doğal afetlerin can kaybına neden olarak altındaki illerde göç nedeni olduğu söylenemez?

Heyelan	Deprem
A) Giresun	Malatya
B) Trabzon	Van
C) Artvin	Düzce
D) Kastamonu	Hatay
E) Antalya	Sinop

9. Türkiye’de kentleşme oranının artması, eğitim seviyesinin yükselmesi ve kadının işgücüne katılım oranının artması aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Nüfus içindeki kadın oranının yükselmesi
B) Nüfus artış hızının azalmasına
C) Yaşlı nüfus oranının azalmasına
D) Doğum oranının yükselmesine
E) Aritmetik nüfus yoğunluğunun azalmasına

10. Türkiye’deki kıyı kentlerinin gelişmesinde Hinterland önemli bir kavramdır. Bir şehrin gerisinde o yerleşmeyi ekonomik alanda besleyen sanayi, ticaret, ulaşım, tarım ve enerji üretimi hinterlandın dar ya da geniş olmasında etkilidir. Hinterlandı geniş olan yerleşmeler ekonomik gelişmişliği sayesinde nüfuslanarak büyümektedir.

Aşağıdaki kıyı kentlerinden hangisinde hinterlandın daha dar olduğu söylenebilir?

- A) Samsun B) Mersin C) Çanakkale
D) İzmir E) Kocaeli

11. Çukurova, Silifke, Büyük ve Küçük Menderes, Çarşamba ve Bafra gibi kıyı ovalarında tarımsal üretim ve verim yüksektir.

Bu alanlarda tarımsal verimin yüksek olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha azdır?

- A) Toprak verimliliği
B) İklim koşulları
C) Tarımı destekleyen kuruluşlar
D) Makine kullanımı
E) Sulama imkânları

12. I. Ayçiçeği
II. Aspir
III. Kanola
IV. Yer Fıstığı

Yukarıda verilen tarım ürünlerinden hangilerinin üretimi yalnızca yağ elde etmek değildir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

13. • Cam, seramik, kaynak elektrotları ile boya ve plastik sanayisinde kullanılmaktadır.
• Ülkemizdeki başlıca yatakları Demirci (Manisa), Simav (Kütahya), Çine (Aydın), Milas (Muğla), Kırşehir, Yozgat ve Artvin ile Ardahan arasındadır.
• Bu maden, ülkemizin ihraç ürünlerindendir.

Yukarıda genel özellikleri verilen maden aşağıdaki kilerden hangisidir?

- A) Antimon B) Tungsten C) Asbest
D) Feldspat E) Barit

14. Türkiye'nin en büyük hidroelektrik barajları Atatürk, Karakaya, Keban, Ilısu, Altınkaya, Birecik ve Deriner santralleridir.

Yukarıdaki barajların santralleri dikkate alındığında aşağıdaki illerden hangisinde hidroelektrik üretimin daha az olduğu söylenir?

- A) Şanlıurfa B) Artvin C) Mardin
D) Iğdır E) Samsun

15. Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı ülkelerin başta Avrupa Birliği üyesi ülkeler gelmektedir. Bunun yanı sıra komşu ülkeler ile de yoğun bir ihracat yapılmaktadır.
Yukarıdaki bahsedilen dış satım ülkeleri arasında aşağıdakilerden hangisi ön sıralarda değildir?

- A) Almanya B) Irak C) İtalya
D) Birleşik Krallık E) Gürcistan

16. Turizm sektöründe gecelik harcamalar turizm etkinliğinin türüne, konaklama standartlarına, hizmet kapasitesine bağlı değişiklikler göstermektedir.

Aşağıdaki turizm türlerinden hangisinde gecelik ortalama harcama diğerlerinden fazladır?

- A) Kış turizmi B) Kıyı turizmi
C) Kruvaziyer turizmi D) Yayla turizmi
E) Müze turizmi

17. Herhangi bir yerleşim yeri yakınında veya çevresinde dağlık alanların bulunması, hava ulaşımını olumsuz yönde etkileyeceği için havalimanlarına ait yer seçiminde geniş düzlüklere ihtiyaç duyulur. Bu durum, hava yolu ulaşımında topoğrafyanın etkisine örnek gösterilebilir.

Bu durum aşağıdaki havalimanlarından hangisinin deniz üzerine inşa edilmesine yol açmıştır?

- A) Antalya B) Gülyalı C) Samsun
D) Milas E) İstanbul

18. • Bu projedeki alanda temel sorun engebe kaynaklı kamu hizmetlerinin yetersizliğini ortadan kaldırmaktır.
• 8 ilden oluşan projede Göksu ve Gembos ırmaklarının suları kullanılmaktadır.
• Havzada yer alan illerde sel ve taşkın kontrolü başta olmak üzere kirlilikleri önleme amacı güdülmektedir.
• Yer altı kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması hedeflenmektedir.

Yukarıda bilgiler aşağıdaki bölgesel kalkınma planları ile eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) KOP B) YHGP C) DAP
D) DOKAP E) ZBK

1. Ankara'dan yola çıkan Engin Yozgat'a ulaştığından gündüz süresinin değişmediğini gördüğünden Ankara ile Yozgat'ın yaklaşık olarak aynı enlemde olduğu söylenebilir. Ankara ile Yozgat aynı enlemde olduğuna göre başlangıç enlemine uzaklığı yaklaşık olarak aynıdır. İstanbul'da yerel saat Antalya'dan geri olduğuna göre İstanbul başlangıç boylamına Antalya'ya göre daha yakındır. Kuzeyde olan merkezlerde gündüz süresi daha uzun olduğuna göre bu tarih yaz dönemi olmalıdır.

CEVAP: A

2. Türkiye'de I. jeolojik döneme ait alanlar çok yaygın değildir. Masif adı verilen bu alanlar içinde Zonguldak, Kastamonu Devrekâni ve Daday Yöresi, Mersin Anamur Yöresi, Antalya Alanya, Mardin, Aydın Menderes Yöresi, Yıldız Dağları, Bitlis ve Biga Yarımadası bulunmaktadır. Samsun Bafra ve Çarşamba Yöresi delta ovalarından oluşmaktadır. Delta ovaları IV. jeolojik zaman olan Kuvaterner'de oluşmuştur.

CEVAP: D

3. Karstik çözülme ve tektonik çökme ile oluşan ovalara Batı Toroslar çevresinde yaygın olarak rastlanmaktadır. Burdur'da bulunan Tefenni, Bucak, Çeltikçi, Kestel ovaları, Antalya Korkuteli ve Elmalı, Denizli'de Acıpayam ve Muğla ovası karstik ovalardır. Öncüllerde verilen diğer ovalardan Elbistan Tektonik, Silifke ise Göksu Nehri tarafından oluşturulan delta ovasıdır.

CEVAP: A

4. Türkiye'de kış sıcaklık ortalamalarının 0 derece üzerinde olduğu ovalar kıyı ovaları ve delta ovalarıdır. Bafra, Çarşamba, Dikili, Menemen, Selçuk, Balat, Göksu ve Çukurova gibi kıyı ovaları ile Karacabey, Karasu, Karesi, Serik, Amik gibi kıyıya yakın ovalarda kış sıcaklığı isteyen tarım ürünleri zarar görmeden yetişmektedir. Ancak Aksaray, Tercan (Erzincan), Çaldıran (Van) ve Iğdır gibi iç bölge ovaları kış aylarında oldukça soğuktur.

CEVAP: E

5. Tuzluluğun en fazla Akdeniz'de olma nedeni buharlaşmadır. Dağların kıyıya dik uzandığı yerlerde girinti çıkıntı arttığından koy körfez sayısı artar bu durum Ege'de en yaygındır. 200 metre altında bulunan zehirli kükürtlü hidrojen gazı nedeniyle Karadeniz'de balık yaşamaz. Alt ve üst akıntılarının yaşandığı boğazlarda balık çeşidi ve balıkçılık yaygın olarak yapılır. Ancak ege kıyılarında kültür balıkçılığının yapılmasının nedeni kırık yer yapısı değil kıyının sığ olması ve köy sayısının fazla olmasıdır.

CEVAP: E

6. Haritadaki taralı alan olan Antalya Batı Toroslar çevresi Türkiye'de kalkerli yapının en fazla olduğu alandır. Bu alandaki göllerin bazıları doğrudan karstik olmakla birlikte göllerin oluşumunda tektonik çökmelerde etkili olmuştur. Gölova adı verilen göllerden bazıları kuruyarak ovaya dönüşmektedir. Alüvyal set gölleri Marmara ve Orta Anadolu'da, Heyelan set gölleri Karadeniz'de, kıyı set gölleri Marmara'da ve lav seti gölleri Doğu Anadolu'da yaygındır.

CEVAP: D

7. Taşkınların oluşmasında etkili olan başlıca fiziki faktörler arasında çeşitli nedenlere bağlı olarak meydana gelen ve yatak taşıma kapasitesini aşan su fazlalığı, yükselti, eğim, baki, bitki örtüsü, drenaj özelliği ve arazi kullanımı sayılabilir. Afet İşleri Genel Müdürlüğü verilerine göre 1971'den günümüze İzmir, Bartın, Trabzon ve Hatay'da meydana gelen taşkın sayıları 100'ün üzerindedir. Kırıkkale'de ise 1-5 arasındadır.

CEVAP: C

8. Türkiye'de yaşanan heyelan olaylarının en fazla yaşandığı iller Rize, Trabzon, Artvin, Erzurum, Kastamonu ve Sinop illeridir. Bu illerin kırsal kesiminde yaşanan heyelanlara bağlı köyler yıkılmış ve dışarıya göç yaşanmıştır. Depremlerin yıkıcı etkisi nedeniyle göçe neden olduğu iller Erzincan, Van, İzmir, Düzce ve Kocaeli ve 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş, Adana, Hatay, Malatya, Elazığ, Adıyaman, Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis, Osmaniye ve Diyarbakır'da olmuştur. Antalya ilinde heyelan, Sinop ilinde deprem görülmediğinden bu illerde afete bağlı göç olduğu söylenemez.

CEVAP: E

9. Türkiye'de kentleşme, eğitim seviyesinin yükselmesi ve kadının işgücüne katılım oranının artması doğum oranlarının azalmasına ve nüfus artış hızının düşmesine neden olmuştur.

CEVAP: B

10. Liman kentlerinin gelişip büyümesinde limana demir yolu ve kara yolu bağlantısı olması, limanın gerisinde tarım, ticaret ve sanayi faaliyetlerinin gelişmişliği ile nüfusun fazla olması gerekmektedir. Seçeneklerde verilen illerden İzmir, Mersin, Kocaeli ve Samsun illerinde demir yolu bağlantısı ve alım satım faaliyetleri yoğunudur. Ancak Çanakkale'de liman gerisinde demir yolu, nüfus ve sanayi az olduğundan gelişmesi daha zordur.

CEVAP: C

11. Çukurova, Silifke, Büyük ve Küçük Menderes, Çarşamba ve Bafra gibi kıyı ovaları akarsuların getirdiği alüvyonları doldurmasıyla oluşan delta ovalarıdır. Bu ovalarda toprak verimliliği oldukça yüksektir. Akarsular tarafından oluşturuldukları için sulama imkânları fazladır. Düz alanlar olduklarından makine kullanımı kolay, kıyıda olduklarından iklimleri ılımandır. Bu şartlar kıyı ovaları için artılar iken tarımı destekleyen kuruluşlar tüm Türkiye için faaliyet göstermekte olup ovalara özel destekleri yoktur.

CEVAP: C

12. Seçeneklerde verilen tarım ürünlerinden Aspir ve Kanola bitkisi temel olarak yüksek yağ oranı nedeniyle üretilmektedir. Yağlık bitki olmak dışında temel tüketim alanları yoktur. Ancak ayçiçeği ve yer fıstığı yağ üretimi dışında kuruyemiş olarak da tüketilen ürünler olduğundan üretimin bir kısmı bu alanda değerlendirilmektedir.

CEVAP: D

13. Feldspat cam, seramik, kaynak elektrotları ile boya ve plastik sanayisinde kullanılmaktadır. Ülkemizdeki başlıca feldspat yatakları Aydın, Manisa, Kütahya, Kırşehir, Yozgat ve Artvin ile Ardahan arasındadır. Bu maden, ülkemizin ihraç ürünlerindendir.

CEVAP: D

14. Türkiye'de hidroelektrik potansiyelin en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu iken GAP kapsamında yapılan barajlarla üretim en fazla Güneydoğu Anadolu olmuştur. En fazla elektrik üretimi yapılan akarsu olan Fırat üzerinde kurulu olan Barajlar Elazığ, Diyarbakır Şanlıurfa'da yer almaktadır. Çoruh üzerinde inşa edilen barajlar sayesinde Artvin yüksek üretime sahiptir. Mardin'de Dicle üzerinde yer alan barajlar bulunur. Samsun'da Kızılırmak üzerindeki Altinkaya barajı yer alır. Iğdır'da hidroelektrik üretim oldukça azdır.

CEVAP: D

15. Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı ülkelerin başında Avrupa Birliği ülkeleri gelir. Başta Almanya olmak üzere İngiltere, Fransa ve Hollanda en çok mal satılan ülkelerdir. OECD üyeleri, ABD, Japonya ve İslam ülkeleri de ihracatta önemlidir. Komşular içinde en fazla ihracat yapılan ülke Irak'tır. Gürcistan komşu ülke olmasına rağmen önemli bir ticari paya sahip değildir.

CEVAP: E

16. Turizm etkinlikleri gelir düzeyine bağlı olarak çeşitlenmektedir. Kıyı turizminde paket turlar halinde satın alınan oteller gecelik harcamanın daha düşük olduğu tatillerdir. Müze turizmi müze kart gibi sistemlerle daha uygun fiyatlarla gezilebilmektedir. Yayla ve Kış turizminde harcamalar diğer türlere göre biraz daha fazladır. Ancak en yüksek harcamalar yüzen oteller olarak bilinen Kruvaziyer turizmindedir. Kruvaziyer, Golf, Yat gibi turizm türleri daha maliyetlidir.

CEVAP: C

17. Avrupa'da ve Türkiye'de ilk olarak deniz üzerine inşa edilen havalimanı Ordu-Giresun arasında (Ordu Gülyalı) havalimanıdır. Yine aynı alanda deniz dolgusu yapılarak inşa edilen ikinci hava limanı Rize ile Artvin arasında yer almaktadır.

CEVAP: B

18. Türkiye'nin en engebeli bölgesi olan Doğu Karadeniz'de en büyük sorun engebe nedeniyle yaygınlaşmayan kamu hizmetlerini yaygınlaştırmaktır. Bu proje kısa adıyla DOKAP'tır. Göksu ve Gembos nehir sularının sulamada kullanılması amacıyla yapılan proje kısaca KOP olan Konya Ovası Projesidir. Sel ve taşkın kontrolü başta olmak üzere Yeşilirmak havzasında gelişimi sağlayacak proje kısaca YHGP'dir. Madene dayalı tek proje ZBK adıyla bilinen taş kömürü bölgesindeki projedir. Kapladığı alanın en geniş olduğu tarım, hayvancılık ve kış turizmi amacıyla uygulanan proje Doğu Anadolu Projesidir (DAP).

CEVAP: C

1. • Ege kıyılarında kıyının gerçek uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki farkın fazla olması
• Çıldır Gölü'nde donma süresinin Manyas Gölü'nden fazla olması
• Cisimlerin gölge uzunluklarının kuzeye doğru artması
• Güneşin ufuk düzlemindeki yükseltisinin doğuda daha fazla olması

Türkiye'de yaşanan yukarıdaki durumların nedenleri arasında aşağıdaki mutlak ve göreceli konum özelliklerinden hangisinin ilgisi yoktur?

- A) Dağların uzanışı
B) Yükselti
C) Güneş ışınlarının geliş açısı
D) Litolojik Yapı
E) Boylam

2. Türkiye'de kıyıların farklı süreçlere bağlı şekillenmesi sonucunda farklı kıyı tipleri olmuştur. Bu kıyı tiplerinden biri de Kalanklı kıyılardır.

Bu kıyı tipine aşağıda verilen kıyılardan hangisinde rastlanılmaktadır?

- A) Anamur Burnu – Karataş Burnu arası
B) Karaburun Yarımadası – Edremit Körfezi arası
C) Sinop Yarımadası – Cide arası
D) Ölüdeniz – Kaş arası
E) Datça Yarımadası – Kuşadası Körfezi arası

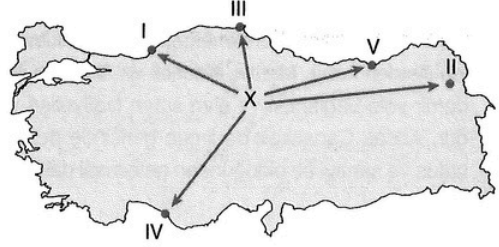
3. Yer şekillerinin meydana getiren olaylar oldukça karmaşıktır. Bir süreç oluşumu esnasında başka bir oluşumu da meydana getirebilmektedir.

- I. Van Gölü'nün oluşumu
II. Akyatan Lagünü'nün oluşumu
III. Bafra Deltası'nın oluşumu
IV. Manavgat Şelalesi'nin oluşumu

Yukarıda verilen oluşumlardan hangileri birden fazla sürecin iç içe geçmesi ile meydana gelmiştir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir X merkezinden yola çıkan kişinin muhtemel beş güzergâhı verilmiştir.

Haritadaki X merkezinden yola çıkan bir kişi ulaştığı yerdeki iklim özellikleri ile ilgili,

- Kış sıcaklıklarının daha yüksek olduğu
• Yağış miktarının daha fazla olduğu
• Kış yağışlarının oranının daha fazla olduğu

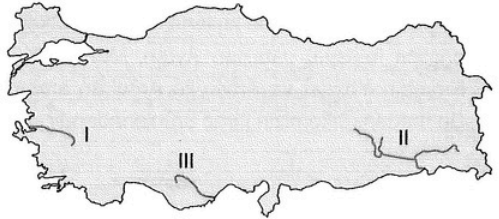
Verilerine ulaşmış ise kaç numaralı yere gitmiş olmalıdır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

5. Avlan, Kestel, Yarıklı, Suğla Gölleri oluşum bakımından aşağıdaki göllerden hangisinin Türkiye'deki örnekleridir?

- A) Volkanik
B) Karstik
C) Buzul
D) Lagün
E) Alüvyal set

6. Aşağıdaki Türkiye haritasında üç akarsu numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralandırılmış akarsular hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Bakırçay	Fırat	Manavgat
B) Gediz	Asi	Ceyhan
C) Dicle	Ceyhan	Seyhan
D) Bakırçay	Göksu	Asi
E) Gediz	Dicle	Göksu

7. İnsanlar hayatı kolaylaştırmak ve daha iyi yaşamak için doğal çevreyi kontrol altına almaya çalışmaktadırlar.

Türkiye’de aşağıdakilerden hangisi insanların doğal çevreyi kontrol altına alması ile ilgili uygun örneklerden biri değildir?

- A) Doğal limanların bulunmadığı alanlarda dalgakıranlar yapılarak limanların korunaklı hale getirilmesi
- B) Denizin doldurularak kazanılan alanlarda kara yolu ve hava limanı yapılması
- C) Tarımda sulamanın yaygınlaştırılması
- D) Köprü, tünel, viyadük ve benzeri yapılarla ulaşımın daha kolay, hızlı ve ekonomik hale getirilmesi
- E) Kuru dere yataklarının doldurularak yerleşim alanı olarak kullanılması

8. Türkiye’de nüfusun dağılışı üzerinde doğal ve beşeri birçok faktör etkili olmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de nüfusun dağılışını etkileyen doğal faktörlerden biri değildir?

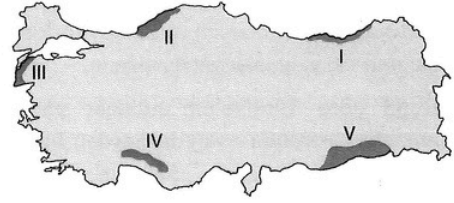
- A) İklim koşulları
- B) Yer şekilleri
- C) Toprak yapısı
- D) Tarımsal faaliyetler
- E) Su kaynakları

9. Türkiye’de Cumhuriyet tarihi boyunca farklı göç türleri yaşanmış ve halen bazıları yaşanmaya devam etmektedir.

Türkiye’de Cumhuriyet tarihi boyunca aşağıdaki göç türlerinden hangisi yaşanmamıştır?

- A) Düzensiz Göç
- B) Tehcir
- C) Mübadele
- D) Mülteci
- E) Zorunlu Göç

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

- Mahallelerin bir araya gelmesiyle oluşan divan adı verilen yerleşmeler yaygındır.
- Mezra adı verilen tarım amacıyla kurulan yerleşmeler yaygındır.
- Konargöçer toplulukların oluşturduğu oba adı verilen geçici yerleşmeler görülmektedir.
- Yaylaya çıkışta ve dönüşte kullanılan güzle adı verilen yerleşmeler görülür.

Haritadaki numaralı alanlar ile verilen köy altı yerleşmeleri eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

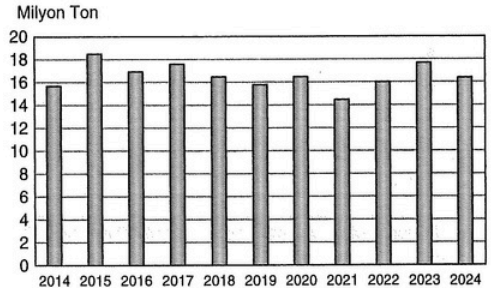
- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye’nin kıyı ovalarında ılıman iklim koşulları ve toprak verimliliği nedeniyle ekonomik getirisi yüksek endüstriyel ürünlerin üretimi fazladır.

Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi kıyı ovalarında yaygın üretilen ürünlerden biri değildir?

- A) Soya Fasulyesi
- B) Çay
- C) Pamuk
- D) Mısır
- E) Tütün

12. Aşağıdaki tabloda Türkiye’de 2014 – 2024 yılları arasındaki buğday üretimi milyon ton olarak verilmiştir.

Sadece tablodaki bilgilere göre,

- I. Buğday üretim miktarı sürekli artış göstermiştir.
- II. Üretim 15 milyon tonun altına hiç düşmemiştir.
- III. Üretimde dalgalanmalar yaşanmaktadır.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

13. Nükleer enerji, büyük atomların (uranyum, plütonyum) parçalanması ya da küçük atomların (hidrojen) birleşmesi (füzyon) sonucu açığa çıkan enerjidir. Türkiye, Akkuyu (Mersin) ve Sinop'ta nükleer santral kurmak için yatırımlar yapılmaktadır.

Buna göre Türkiye'nin nükleer yatırımlarının amaçları arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Enerjide dışa olan bağımlılığı azaltmak
B) Yenilenebilir enerji kaynaklarını artırmak
C) Enerji kaynaklarını çeşitlendirmek.
D) Artan enerji talebini karşılamak.
E) Daha ucuz enerji kullanımını gerçekleştirmek

14. Afşin – Elbistan Havzası

Kozlu – Karadon Havzası

Fethiye – Köyceğiz Havzası

Mardin Havzası

Yukarıda verilen maden ve enerji kaynakları havzaları ile aşağıdakiler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Boksit B) Linyit C) Taş Kömürü
D) Krom E) Fosfat

15. Bir ülkenin sınırları içinde yer alan, yabancı kaynaklı mal ve eşya girişine açık tutulan, sınırları belirlenmiş alanlar serbest bölge olarak adlandırılmaktadır. Serbest bölgelerin kurulmasındaki amaç ülkenin dış ticaretini canlandırmaktır.

Türkiye'nin ilk serbest ticaret bölgesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ege
B) Mersin
C) İstanbul Atatürk Havalimanı
D) Mardin
E) Trabzon

16. UNESCO 17. Genel Konferansı, 17 Ekim-21 Kasım 1972 tarihleri arasında Paris'te toplanmış ve 16 Kasım 1972 tarihinde UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme'yi kabul etmiştir. Türkiye Sözleşmeye 14.04.1982 tarih ve 2658 sayılı Kanunla taraf olma kararı almıştır. 2025 yılı itibarıyla Türkiye'de 21 alan kalıcı miras listesinde yer almaktadır.

UNESCO Dünya Miras Listesinde yer alan Ani Harabeleri aşağıdaki illerden hangisinde yer almaktadır?

- A) İzmir B) Tunceli C) Kars
D) Hatay E) Gaziantep

17. Türkiye'de demir yollarının kara yollarına göre daha az tercih edilmesinin en önemli nedeni, konvansiyonel hatlarda çalışan trenlerin düşük hızda ilerlemesidir. Bu sorunun çözümü ve demir yollarının yolcu ve yük taşımacılığindeki payının artırılması amacıyla büyük kentleri birbirine bağlayan güzergâhlarda hızlı tren hatları yapılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu hatlardan biri değildir?

- A) Konya-Karaman B) Ankara- Eskişehir
C) Eskişehir-İstanbul D) Yozgat-Sivas
E) Eskişehir-Bursa

18. Türkiye'de arazi kullanımı ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Türkiye arazisinin yaklaşık üçte biri tarıma ayrılmıştır.
B) Kıyı bölgelerin orman varlığı iç bölgelere göre daha fazladır.
C) Tarım alanları içinde en büyük pay sanayi bitkilerine ayrılmıştır.
D) Orta Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'daki platolar tarım alanı ve mera olarak kullanılmaktadır.
E) Akdeniz'deki Teke ve Taşeli platolarında küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır.

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Litolojik yapı kayaç yapısı demektir verilen durumlar-
dan hiçbirinde kayaç yapısının farklı olmasının ortaya
çıkardığı bir durum yoktur. Kıyı uzunluğu dağların
uzanışı, doğuya doğru don süresinin uzaması yüksel-
ti, cisimlerin gölge boyu güneş ışınlarının geliş açısı,
güneşin ufuk düzlemindeki yükseltisi boylam ile ilgilidir.

CEVAP: D

2. Mersin Silifke'de Göksu Irmağının denize kavuştuğu
yerde karstik vadiler içinde akmasıyla oluşan Ka-
lanklı kıyılar görülür. Mersin Anamur ile Adana Kara-
taş arasında kalan bölgede görülmektedir. Karabu-
run - Edremit arasında enine, Sinop - Cide arasında
boyuna, Ölüdeniz - Kaş arasında Dalmaçya, Datça
- Kuşadası arasında Ria kıyı görülür.

CEVAP: A

3. Van Gölü, tektonik bir çukurlukta akış gösteren akar-
suların Nemrut volkanından çıkan lavlar tarafından
kapatılmasıyla oluşmuştur. Nemrut volkanının patla-
ması, lav çıkışı olması akan lavların bir vadi önünü
kapatması ve vadide tektonik bir çukurun oluşması
birden fazla olayın iç içe geçerek yaşandığını gös-
terir. Çukurova'da bulunan Akyatan Lagünü önce
akarsular tarafından bir delta oluşması, delta ke-
narında dalgalar tarafından getirilen materyallerin
birikmesi zaman içinde bikirken malzemenin bir koy
önünü kapatması ile oluşan bir göldür. Oluşum yine
birden fazla faktöre bağlı karmaşık bir süreçtir. Ma-
navgat Şelalesi doğrudan akarsu aşındırması, Bafra
Deltası ise doğrudan biriktirmesidir.

CEVAP: A

4. X merkezinden yola çıkan gözlemci I, III ve V nume-
ralı merkezlere ulaştığında kış sıcaklıklarının daha
yüksek olduğunu ve yağış miktarının daha fazla oldu-
ğunu gözlemler ancak Karadeniz ikliminde olan bu üç
alandan en fazla yağış kışın değil sonbaharda en fazla-
dır. II numaralı yere giderse kış sıcaklıklarının geldiği
yerden daha düşük olduğu bir yere gitmiş olur. Üç ko-
şulu da sağlayan merkez Akdeniz ikliminde olmalıdır.
Haritadaki IV numaralı merkez Akdeniz iklimindedir.

CEVAP: D

5. Avlan, Kestel, Yarıklı, Suğla Gölleri ve bunlara ek
olarak Elmalı ve Salda Gölleri karstik arazide bulu-
nan kireç taşlarının erimesi sonucunda oluşan boş-
lukları suların doldurmasıyla oluşan karstik göllere
örnekler. Bunlardan bazılarının tabanlarında bulunan
ve "düden" adı verilen su kaçakları nedeniyle zaman
zaman sular yer altına sızmaktadır. Bu nedenle bu
göller zaman zaman ovaya zaman zaman göle dö-
nüştüğü için "Gölova" olarak adlandırılır.

CEVAP: B

6. Haritadaki akarsular I numaralı akarsu kaynağını
Ege içinden alarak yine Çandarlı Körfezi'nden Ege
Denizi'ne dökülen Gediz'dir. II numaralı akarsu bir
kaynağı Hazar Gölü olan diğer kaynağı Uluçay olan
ve Basra Körfezi'ne dökülen Dicle'dir. III numaralı
akarsu Taşeli Platosu yakınlarından kaynağını alan
ve Mersin Silifke'den denize dökülen Göksu'dur.

CEVAP: E

7. Kuru dere yataklarının doldurulması hiçbir zaman
uygun bir arazi kullanımı değildir. İnsanların doğal
çevreyi kontrol altına alması sürdürülebilir nitelikte
olmalıdır. Kuru dere yataklarının yerleşim ve benzeri
amaçlarla doldurulması sel ve taşkınların en önemli
nedenlerinden biridir. Diğer seçeneklerde verilen ör-
nekler insanların doğal çevreyi kontrol altına alması
ile ilgili uygun örneklerdir.

CEVAP: E

8. İklim koşulları, yer şekilleri, toprak yapısı ve su kay-
nakları nüfusun dağılışını etkileyen doğal faktörler-
ken, tarımsal faaliyetler beşeri faktörlerden biridir.

CEVAP: D

9. Cumhuriyet tarihi boyunca yaşanan göçlerden ilki Lo-
zan Anlaşması ile Yunanistan ile yapılan nüfus değiş-
tokuşu anlamına gelen mübadele göçüdür. Doğu ve
Güneydoğu sınırlarından kontrolsüz geçenler düzen-
siz göç kapsamındadır. Avrupa ülkeleri üzerinden geri
kabul ile gelenler mülteci göçü olurken afetlere bağlı
göçler genelde zorunlu göç olarak ifade edilir. Tehcir
göçü ise 1915 olayları olarak bilinen tarihte yaşandığı
için Osmanlı Dönemi göçlerindendir.

CEVAP: B

10. • Mahallelerin bir araya gelmesiyle oluşan divan
adı verilen yerleşmeler II numaralı Batı Karade-
niz'de yaygındır.
• Mezra adı verilen tarım amacıyla kurulan yerleşme-
ler V numaralı Güneydoğu Anadolu'da yaygındır.
• Konargöçer toplulukların oluşturduğu oba adı
verilen geçici yerleşmeler IV numaralı Toroslar-
da yaygındır.
• Yaylaya çıkışta ve dönüşte kullanılan güzle adı
verilen yerleşmeler I ve IV numaralı alanlarda
yaygındır.

III numaralı Çanakkale çevresinde Dam adı verilen
hayvancılık yerleşmeleri bulunur.

CEVAP: C

11. Kıyı ovaları verimli alüvyal düzlükler ve sulama imkânlarının gelişmiş olması sayesinde yoğun tarımsal üretim yapılan alanlardır. Çukurova çevresinde soya fasulyesi, mısır ve pamuk, Ege ovalarında pamuk, tütün ve mısır yoğun olarak üretilmektedir. Ancak çay doğu Karadeniz'de yetişmektedir. Doğu Karadeniz'de kıyı ovası yoktur. Çay Karadeniz'de engebeli alanda dar tarlalarda yetiştirilmektedir.

CEVAP: B

12. Buğday üretiminde sürekli artış görülmemektedir I yanlıştır. Örneğin 2015 yılında 18,5 milyon ton civarı olan buğday üretimi 2016 yılında 16,5 milyon ton civarına düşmüştür. 2021 yılında üretim 14,5 milyon tonun altına inmiştir II yanlıştır. Verilen yılların hepsinde farklı üretim değerlerinin olması üretimde yıldan yıla gerçekleşen dalgalanmanın kanıtıdır III doğrudur.

CEVAP: B

13. Nükleer enerjinin kaynağı uranyum ve toryumdur. Türkiye'de uranyum rezervi 9.129 ton, toryum rezervi ise 380.000 tondur. Yani enerji kaynağı yenilenebilir değildir. Ülkemizde enerji ihtiyacını karşılamak, ucuz enerji üretmek ve enerjide dışa bağımlılığı azaltmak amacıyla nükleer santral yatırımlarına başlanmıştır Yenilenebilir enerji kaynakları arasında rüzgâr, güneş, jeotermal ve hidroelektrik enerji sayılabilir. Nükleer enerji fosil yakıtlara bir alternatif olmakla birlikte yenilenebilir bir enerji kaynağı değildir.

CEVAP: B

14. Kahramanmaraş'ta bulunan Afşin - Elbistan Havzası linyit kömürüne bağlı elektrik üretiminin yapıldığı alandır. Zonguldak'ta bulunan Kozlu - Karadon Havzası ve Amasra'da taş kömürü yatakları bulunmaktadır. Muğla Fethiye - Köyceğiz Havzası krom yatakları bakımından zengin bir alandır. Mazıdağ havzası fosfat yatakları olan alandır. Ancak boksit yataklarının bulunduğu Antalya ve Konya verilmemiştir.

CEVAP: A

15. 24 Ocak 1980 ekonomik kararlarından sonra Türkiye'nin dışı açık ekonomi modeline geçmesi serbest ticaret bölgesi adı verilen yabancı yatırımcıyı ülkeye çekmek ve ihracatı artırmak amacıyla limanlara ve sanayi üretimine sahip alanların kurulması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda 1987 yılında ilk serbest ticaret bölgesi Mersin limanında kurulmuştur. Günümüzde büyük ticaret limanına sahip kıyı illerinde ve ihracat potansiyeli olan illerde serbest bölgeler bulunmaktadır.

CEVAP: B

16. Unesco miras listesinde yer alan Ani harabeleri Kars ilinde bulunmaktadır. Türk İslam kültürü öğeleri bulunan bu alanda Hristiyanlığa ait eserler de bulunmaktadır. Listede İzmir'den Bergama ve Efes antik kentleri bulunmaktadır. Diğer illerde UNESCO miras listesinde yer alan bir alan yoktur.

CEVAP: C

17. Demir yolu ulaşımı, bir yavaşlama sürecine girse de 2000'li yıllardan itibaren uygulanan ulaşım politikaları sayesinde yeniden öne çıkmaya başlamıştır. Bu kapsamda YHT (yüksek hızlı tren) ile ilk yolcu taşımacılığı, 2009 yılında Ankara-Eskişehir arasında gerçekleşmiştir. Bu projeyi takiben 2011'de Ankara-Konya, 2014 yılında Ankara-İstanbul ve İstanbul-Konya, 2019 yılında Marmaray Projesi kapsamında Gebze-Halkalı, 2022 yılında da Konya-Karaman ve Ankara-Sivas YHT hatları seferlere başlamıştır. Yozgat-Sivas ve Eskişehir-İstanbul hatları da yukarıda sözü geçen güzergâhlar içindedir. Ankara-İstanbul YHT hattına bağlantılı olarak 201 km uzunluğundaki Bandırma-Bursa-Yenişehir-Osmaneli arasında 200 km/saat hıza uygun yeni çift hatlı hızlı tren hattı planlanmış ancak daha hizmete açılmamıştır.

CEVAP: E

18. Türkiye'de tarıma ayrılan toprakların oranı yaklaşık %30'dur. Bu alan içinde en fazla ekim alanına sahip olan arazi sanayi bitkileri değil tahıl arazisidir. Türkiye ormanlarının %80'i kıyı bölgelerinde bulunmaktadır. Nem azlığı nedeniyle iç bölgelerde orman daha azdır. Kuzeydoğu Anadolu platolarında büyükbaş mera hayvancılığı, Akdeniz platolarında maki örtüsüne bağlı kıl keçisi yetiştiriciliği yapılmaktadır.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Türkiye'nin Dünya üzerinde Ekvator'a ve Başlangıç Boylamı'na göre konumundan kaynaklanan sonuçlar dışındaki özellikleri göreceli (özel) konum olarak ifade edilir.

Aşağıda verilen özelliklerinden hangileri Türkiye'nin göreceli konumu ile ilgili değildir?

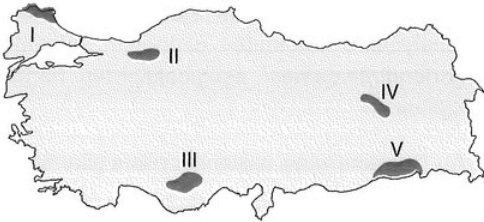
- A) Yıl içinde dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
- B) Farklı iklim özelliklerinin aynı anda etkili olması
- C) Gerçek alanı ile izdüşüm alanı arasındaki farkın fazla olması
- D) Kıyılar ile iç kesimler arasında sıcaklık farklarının belirgin olması
- E) Litolojik yapının çeşitliliğinin farklı yüzey şekillerini meydana getirmesi

2. Türkiye'de çeşitli dağlık alanlarda tırmanış yapan bir dağcılık kulübü üyeleri tırmanış için gittikleri dağlık bir bölgede sirk çukurları, moren seti gölleri, asılı vadi gibi yer şekilleri ile karşılaşmıştır.

Bu tırmanışın aşağıdaki dağlık sahalardan hangisinde yapıldığı söylenebilir?

- A) Canik Dağları
- B) Küre Dağları
- C) Uludağ
- D) Beşparmak Dağları
- E) Bozdağlar

3. Türkiye'de deprem riskinin yüksek olduğu alanların belirlenmesi ve bu alanlarda depremle mücadele çalışmalarının başlatılması için yapılan bir araştırmada deprem bölgeleri ziyaret edilecek ve zemin yapısına göre inşaat teknikleri belirlenecektir.

Buna göre haritada numaralandırılarak işaretlenen alanlardan hangilerinin öncelikli olarak ziyaret edilmesi gerekmektedir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

4. Yaşadığı köyde etkili olan rüzgâr ile ilgili bilgi veren bir çiftçi, rüzgârın esmesi ile birlikte tarım ürünlerinin kuruduğunu söylemiştir. Sıcaklığın kısa süre içinde yükselmesine bağlı yaşanan bu durumu bakır sattıran geldi olarak ifade etmiştir.

Buna göre, etkili olan rüzgâr aşağıdakilerden hangisidir?

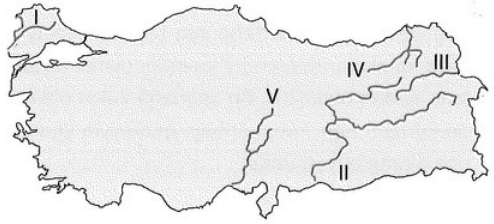
- A) Meltem Rüzgârı
- B) Batı Rüzgârı
- C) Etezyen Rüzgârı
- D) Fön Rüzgârı
- E) Gündoğusu Rüzgârı

5. Türkiye'de buzullara ait göl oluşumlarından biri de 2000 metre üzerindeki dağlarda oluşan sirk gölleridir.

Aşağıdaki dağlardan hangisinde bu tür göllere rastlanılmamaktadır?

- A) Uludağ
- B) Kaçkar Dağları
- C) Rize Dağları
- D) Köroğlu Dağları
- E) Cilo Dağları

6. Akarsular döküldükleri yere göre açık ya da kapalı havzalı olarak ifade edilir.

Haritadaki numaralanmış akarsulardan hangisi havzası bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7. Heyelan Karadeniz'e kıyısı olan illerde sıkça görülen bir doğa olayıdır. Zaman zaman afet boyutuna ulaşan bu doğa olayı bölgede birçok heyelan-set gölünün de oluşmasına neden olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sözü edilen bölgede heyelana neden olan faktörlerden biri değildir?

- A) Yağış miktarının fazla olması
B) Yamaç eğiminin fazla olması
C) Tabakaların eğime dik uzanması
D) Tabakaların killi kayalardan oluşması
E) İlkbaharda meydana gelen kar erimeleri

8. Türkiye'de yer alan köyden küçük köye bağlı yerleşmelerin ikamet sürelerinin geçici ya da devamlı olmasında etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nüfus miktarı B) Yerleşme dokusu
C) Ekonomik etkinlikler D) İdari yapı
E) Su kaynakları

9. Samanın veya ekin saplarının toprak ile karıştırılması sonucunda oluşan çamurdan dayanıksız bir tuğla elde edilir ki buna kerpiç adı verilir.

Aşağıdaki illerden hangisinin kırsal kesiminde kerpiç evler diğerleri kadar yaygın değildir?

- A) Iğdır B) Mardin C) Aksaray
D) Bolu E) Konya

10. Taş kömürünün ısı değeri yüksek olması demir çelik fabrikalarında enerji kaynağı olarak kullanılmasına neden olmuştur. Bu kaynağa yakın olan yerlerde kurulan ağır metal sanayi nedeniyle yerleşmeler göç olarak büyümüştür.

- I. Zonguldak
II. Karabük
III. İskenderun
IV. Soma

Yukarıdaki yerleşmelerden hangilerinin büyümesinde enerji kaynağına yakın kurulan ağır metal sanayisi etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

11. Tohum, gövde, yaprak veya meyvesinde yağ bulunan bitkilere yağlık bitkiler denilmektedir. Bu bitkilerden bazılarından doğrudan yağ elde edilebildiği gibi farklı şekillerde de tüketimleri mevcuttur. Bazı bitkilerden yağ elde etmek mümkün değildir.

Buna göre, aşağıdaki bitkilerden hangisi yağlık bitkiler içinde sayılmaz?

- A) Kolza B) Aspir C) Zeytin
D) Ayçiçeği E) Çeltik

12. I. Gediz grabeni çevresi

II. Ergene havzası

III. Konya Ovası ve Obruk Platosu

IV. Altınbaşak ovası ve Urfa platosu

Yukarıda verilen Türkiye'nin önemli tarımsal üretim alanlarında en çok yetiştirilen tarım ürünleri hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Üzüm	Ayçiçeği	Buğday	Pamuk
B)	Pamuk	Mısır	Çeltik	Zeytin
C)	İncir	Kivi	Şeker	Pamuk
D)	Şeker	Pamuk	İncir	Mısır
E)	Ay Çiçeği	Zeytin	Mısır	Çeltik

13. Türkiye'nin yüksek ve engebeli olması, hidroelektrik potansiyelinin yüksek olmasını sağlamıştır. Türkiye'nin hidroelektrik enerji potansiyeli 433 milyar kWh civarındadır. Ancak bunun ekonomik anlamda %38'lik bölümü (216 milyar kWh) değerlendirilebilmektedir.

Buna göre, Türkiye'nin hidroelektrik enerji potansiyelinin tamamının ekonomik anlamda değerlendirilememesi aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Ortalama yağış miktarının yıllara göre değişmesi
B) Erozyonun barajların ekonomik ömrünü kısaltması
C) Hidroelektrik santrallerde kurulu gücünün yetersiz olması
D) Fosil yakıtların enerji üretimindeki payının yüksek olması
E) Yatak eğimi fazla olan akarsuların boylarının kısa olması

14. Aşağıda bazı madenler ve Türkiye'deki önemli rezerv alanları eşleştirilirken bir hata yapılmıştır.

- I. Bor: Kütahya Emet, Bursa Kestelek, Balıkesir Bigadiç
- II. Bakır: Elazığ Maden, Kastamonu Küre, Artvin Murgul
- III. Demir: Elazığ Guleman, Kop Dağı-Erzincan, Köyceğiz
- IV. Krom: Sivas Divriği, Malatya Hekimhan, Hasan-çelebi

Buna göre yapılan eşleştirmelerden hangileri değiştirilirse yapılan hata giderilmiş olur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
- D) II ve IV E) III ve IV

15. Türkiye'nin dış ticareti ile ilgili aşağıda verilenler eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Doğal gaz - İthalat - İran
- B) Otomotiv - İthalat - Almanya
- C) Akaryakıt - İhracat - Irak
- D) Beyaz eşya - İhracat - AB ülkeleri
- E) Sebze meyve - İhracat - Rusya

16. Türkiye'nin turizm potansiyeli oldukça yüksektir. İklim, yer şekilleri, bitki varlığı, hidrografik özellikleri ve beşeri oluşumlar bakımından oldukça zengindir.

Aşağıdaki turizm mekânlarından hangisinde doğal ve beşeri çekicilikler birlikte etkili olmamıştır?

- A) Pamukkale travertenleri ve Hierapolis
- B) Kapadokya ve Peribacaları
- C) Güllük Dağı ve Termessos
- D) Nemrut Dağı ve Kommagene Heykelleri
- E) Karain Mağarası

17. Kara yolu, demir yolu, deniz yolu ve hava yolu ulaşım sistemleriyle oluşturulan dünya ulaşım ağına boru hatlarının kullanımı sonucu farklı bir ulaşım sistemi dâhil edilmiştir. Türkiye'de ikisi ulusal, ikisi transit hat olmak üzere dört adet ham petrol boru hattı bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu boru hatlarında biri değildir?

- A) Batman-Dört Yol B) Ceyhan-Kırıkkale
- C) Bakü-Tiflis-Erzurum D) Kerkük-Yumurtalık
- E) Bakü-Tiflis-Ceyhan

18. Türkiye jeopolitiği değişen ve değişmeyen olmak üzere iki unsurdan oluşmaktadır.

Türkiye jeopolitiğinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi kısa zaman içinde değişikliğe uğramaz?

- A) Politik değerler B) Askerî özellikler
- C) Nüfus potansiyeli D) Ekonomik değerler
- E) Su kaynakları

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

1. Farklı iklim özelliklerinin aynı anda etkili olması ve gerçek alanı ile izdüşüm alanı arasındaki farkın fazla olması yer şekillerinin engebeli yapısı ile açıklanır. Kıyılar ile iç kesimler arasında sıcaklık farklarının belirgin olması denizellik ve karasallık ile litolojik yapının çeşitliliğinin farklı yüzey şekillerini meydana getirmesi jeolojik yapı ile açıklanır bunların hepsi göreceli konumdur. Dört mevsimin belirgin yaşanması Orta Kuşak sonucu olduğundan Mutlak Konum sonucudur.

CEVAP: A

2. Dağcılarının tırmanış için gittikleri dağlık bir bölgede sirk çukurları, moren seti gölleri, asılı vadi gibi yer şekilleri ile karşılaştığına göre bu alan Kuvaternerde buzullaşmaya uğramış bir alan olmalıdır. Seçeneklerde verilen dağlardan Uludağ IV. jeolojik zamanda buzullaşmaya uğramış ve günümüzde buzul göllerinin olduğu bir dağdır. Ege'de bulunan Bozdağlar ve Beşparmak Dağları (Menteşe Yöresinde bulunan dağlardan biridir), Orta Karadeniz'deki Canik ve Batı Karadeniz'deki Küre Dağlarında buzullaşma olmamıştır.

CEVAP: C

3. Türkiye arzisi büyük oranda deprem kuşağında yer almaktadır. Türkiye'de ana fay hatlarının uzağında kalan ve haritada işaretlen Trakya'nın kuzeyi, Mardin çevresi ve Karaman çevresi deprem riskinin az olduğu yerler içinde değerlendirilir. Ancak haritada II ve IV numara ile gösterile alanlar birinci dereceden deprem bölgesidir. Depremle mücadele öncelikli olarak bu alanlardan başlamalıdır.

CEVAP: C

4. Sıcaklığın kısa sürede yükselmesi ile tarım ürünleri ile doğal bitki örtüsünde yanmaya neden olan rüzgâr fön rüzgârıdır. Fön rüzgârı alçalan havanın sıcaklığının artması ile oluşur. Karları erken erittiği için kar yiyen ya da tarım ürünlerini yaktığından bakır sattıran adı ile bilinir. Meltemler günlük sıcaklık farkından kaynağını alır. Batı rüzgârları Orta Kuşak ülkesi olmamızdan görülür. Gün doğumu esnasındaki sıcaklık farkına bağlı gün doğusu görülür. Etezyen ege denizinde görülen bir soğuk rüzgârdır.

CEVAP: D

5. Türkiye'de Kuvaternerde (IV. Jeolojik zaman) meydana gelen buzullaşma nedeniyle dağların 2000 metre üzerinde oluşan sirk ve moren setleri nedeniyle buzul gölleri oluşmuştur. Bursa Uludağ, Hakkâri Cilo Dağları, Doğu Karadeniz'de Rize ve Kaçkar dağları buzullaşmanın en fazla olduğu ve göllerin olduğu dağlardır. Batı Karadeniz'de buzullaşma olmadığından bu alandaki Koroğlu Dağları'nda buzul gölleri bulunmaz.

CEVAP: D

6. Haritadaki numaralanmış akarsulardan I kaynağını Bulgaristan'dan alarak Ege açık havzasına dökülen Meriç'tir. II numaralı Fırat Basra açık havzasına, V numaralı Ceyhan Akdeniz açık havzasına, IV numaralı Çoruh Karadeniz açık havzasına dökülür. III numaralı Aras Nehri kaynağını Doğu Anadolu'dan alarak Hazar Denizi kapalı havzasına döküldüğünden havzasının açık kapalı olması durumuna göre diğerlerinden farklıdır.

CEVAP: C

7. Tabakaların eğime dik olarak uzanması heyelan riskini azaltırken, tabakaların eğime paralel olarak uzanması heyelan riskini artırır. Karadeniz'de yağışının ve eğimin fazla olması, kar erimeleri ve tabakaların killi kaygan yapıda olması heyelana neden olmaktadır.

CEVAP: C

8. Köyden küçük köye bağlı yerleşmelerde ekonomik etkinlikler ikamet süresini etkilemiştir. Genel olarak tarım faaliyetlerinin yapıldığı yerleşmeler devamlı kullanılırken hayvancılık faaliyetlerinin yapıldığı yerleşmeler geçici olarak kullanılmaktadır.

CEVAP: C

9. Kerpiç mesken adı verilen yapılar, toprak ile sap, saman, ot vb. kuru bitkilerin karıştırılması ile oluşur. Toprağın çamur hâline getirilerek daha sonra içindeki otlarla kuruması dayanağı düşük olsa da bir tür tuğla elde edilmesini sağlar. Bu meskenler karasal iklim bölgelerinde tercih edilir. Karadeniz ikliminde yıl boyu yağış olması bu yapının kısa sürede erimesine neden olacağından tercih edilmez.

CEVAP: D

10. Zonguldak'ta taş kömürü olmasına rağmen demir çelik sanayisi yoktur. İskenderun'da demir çelik sanayisi vardır ancak İskenderun enerji kaynağı olan taş kömürüne bağlı değil liman özelliği nedeniyle tercih edilmiştir. Manisa Soma'da olan kömür linyit olup demir çelik sanayisi de yoktur. Enerji kaynağı olan taş kömürüne hem yakın olan hem de demir çelik sanayisi nedeniyle gelişen şartlarını sağlayan tek yer Karabük'tür.

CEVAP: B

11. Yağlık bitkiler temel ekim amacı yağ elde etmek olan ürünler olarak yararlanılan ürünlerdir. Zeytin, Kolza (Kanola), Ayçiçeği ve Aspir temel ekim amacı yağ olan ürünlerdir. Çeltik işlendiğinde aldığı isim olan pirinç bir tahıl olup yağlık bitkilerle ilgisi yoktur.

CEVAP: E

12. Seçeneklerde verilen Gediz grabeni çevresi İzmir ve Manisa'da yer alır. Manisa en fazla üzüm üreten ildir. Ergene havzası en fazla Kanola – Kolza ve Ayçiçeği üretimi yapılan yöredir. Konya Ovası ve çevresindeki platolar Buğday ve Şeker Pancarının en fazla üretildiği yerlerden biridir. Altınbaşak Ovası Şanlıurfa'da bulunmaktadır. Bu alan en önemli pamuk üretim alanlarından biridir.

CEVAP: A

13. Yenilenebilir enerji kaynakları içerisinde elektrik üretiminde en büyük paya hidroelektrik enerji sahiptir. Türkiye'nin hidroelektrik kurulu güç kapasitesi potansiyelin altındadır. Bu konuda yatırımların artırılmasıyla ve inşaat halindeki hidroelektrik santrallerin devreye girmesiyle birlikte ekonomik anlamda değerlendirile hidroelektrik enerji yükselecektir.

CEVAP: C

14. Krom madeni Elazığ Guleman, Kop Dağı-Erzincan, Köyceğiz'de, Demir madeni ise Sivas Divriği, Adana Feke, Malatya Hasançelebi'de yer almaktadır. III ve IV numara ile yapılan eşleştirmeler yer değiştirdiğinde yapılan yanlışlık giderilmiş olur.

CEVAP: E

15. Türkiye'nin ithal ettiği ürünlere bakıldığında İran'dan doğu hattı ile doğal gaz, Almanya'dan deniz yolu ile otomotiv aldığı görülür. Avrupa Birliği ülkelerine elektrikli alet ve makineler (beyaz eşyalar) ithal ettiği, Rusya'ya sebze meyve ihraç ettiği görülür. Ancak Irak'tan Türkiye Kerkük Yumurtalık boru hattı ile petrol ithal etmekte, rafinelerde işlediği petrolü Avrupa ülkelerine ihraç etmektedir.

CEVAP: C

16. Denizli de bulunan Pamukkale travertenleri doğal oluşum iken Hierapolis bir antik kenttir. Nevşehir'deki Peribacaları doğal oluşum iken Kapadokya o alanda yaşayan medeniyetin adıdır. Antalya'daki Güllük Dağı doğal oluşum iken Termessos antik kenti beşeri oluşumdur. Yine Antalya'daki Karain mağarası hem doğal oluşum hem de en eski insan izleri olduğundan beşeri oluşumdur. Ancak Adıyaman Kâhta'da bulunan Nemrut Dağı ve o alandaki heykeller beşeri oluşumdur.

CEVAP: D

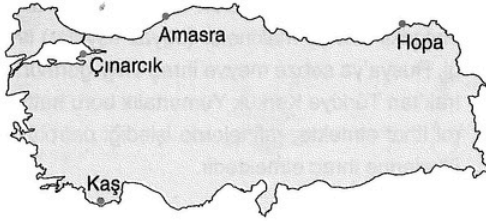
17. Türkiye'de dört adet ham petrol boru hattı bulunmaktadır. Bunlar; Batman-Dörtüol, Ceyhan-Kırıkkale, Kerkük-Yumurtalık (Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı) ve Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı'dır. Doğalgaz boru hatları ise şu şekildedir: Rusya-Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı (Batı Hattı), Mavi Akım Doğal Gaz Boru Hattı (Mavi Akım), Doğu Anadolu Doğal Gaz Ana İletim Hattı (İran-Türkiye), Bakü-Tiflis-Erzurum Doğal Gaz Boru Hattı (BTE), Türkiye-Yunanistan Doğal Gaz Enterkonneksiyonu (TYE), Türk Akım Projesi ve Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP).

CEVAP: C

18. Türkiye jeopolitiğinin değişen ve değişmeyen unsurlarını ayırt etmek için bakılması gereken ilk şey unsurun doğal veya beşeri mi olduğudur. Doğal unsurlar (Coğrafi bütünlük, coğrafi şekiller, iklim, su kaynakları, toprak, bitki, stratejik kaynaklar, yer altı kaynakları) değişmeyen unsurlardır. Ancak beşeri unsurlardan olan nüfus, politik, ekonomik, bilimsel, teknolojik ve askeri özellikler değişen özelliklerdir.

CEVAP: E

1. Aşağıdaki Türkiye haritasında deniz kıyısında yer alan dört merkezin konumu verilmiştir.

Kaş'tan tekne ile yolculuğa başlayan bir grup Çınarcık, Amasra'dan sonra yolculuğu Hopa'da tamamlamıştır.

Bu yolculuk boyunca gözlenen durumlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kaş'ta denizin tuzluluk oranının Çınarcık'tan fazla olması
- B) Kaş ile Çınarcık'ta yerel saatin benzer olması
- C) Amasra ile Hopa'nın yer çekimi ivmesinin yaklaşık aynı olması
- D) Kaş'tan Hopa'ya gelindiğinde güneşin daha geç batması
- E) Kaş'ta daha kısa izlenen güneşin batış süresinin Amasra'da daha uzun olması

3. Kıyıya paralel uzanış gösteren dağların bulunduğu alanlarda akarsular dağları enine keserek boğaz vadiler açarlar. Bu dağlar arasında Canik, Küre, Bolkar, Aladağlar bulunur.

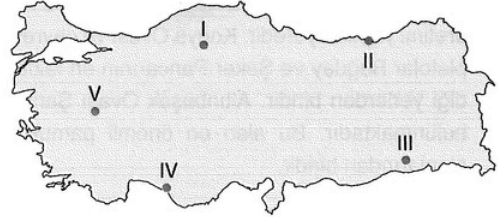
Buna göre,

- I. Kızılırmak
- II. Seyhan
- III. Ası
- IV. Yeşilırmak

akarsularından hangileri boğaz vadiler içinde akış göstermektedir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) II ve IV
- E) I, II ve IV

4. Güneşlenme süresi enlem ve bulutluluk süresi ile ters orantılıdır.

Buna göre, haritadaki merkezlerden hangisinde bu süre daha düşüktür?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

2. Türkiye'nin yer şekillerini meydana getiren dış kuvvetler arazinin yapısına bağlı olarak farklı alanlarda daha fazla etkili olmaktadır.

Aşağıdaki oluşumlardan hangisinde rüzgârların şekillendirici etkisi belirgindir?

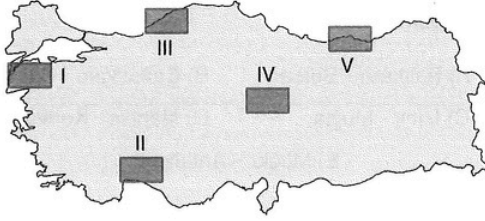
- A) Çukurova Deltasındaki kıyı kumulları
- B) Bartın Güzelcehisar'daki Bazalt sütunları
- C) Aydın Çine'deki Tor Topografyası
- D) Balıkesir'deki Kapıdağ Tombolosu
- E) Konya'daki Kızören Obruğu

5. Su ile temas ettiğinde çözünebilen kalker, jips, kaya tuzu, marn ve dolomit gibi kayaların oluşturduğu boşlukları suların doldurmasıyla oluşan göllere Batı Toroslar çevresinde yaygın rastlanır.

Aşağıdaki göllerden hangisinin oluşum türü bahsedilen duruma uygun olmasına rağmen bulunduğu alan farklıdır?

- A) Elmalı
- B) Salda
- C) Hafik
- D) Kestel
- E) Avlan

6. Türkiye akarsuları üzerinde araştırma yapan bir kişi akarsulardan bazılarının beslenme kaynakları içinde yer altı su sistemlerinin fazlaca etkili olduğunu görmüştür.

Araştırmanın haritadaki alanlardan hangisinde yapılmış olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Türkiye'nin su havzalarında yaşanan kuraklığın üzerinde eklenen kirlilik, su kaynaklarında su kalitesini düşürmektedir. Bu durum yakın gelecekte Türkiye'nin hem su stresi çeken hem de kirlilik nedeniyle temiz su kaynaklarına erişim sıkıntısı çeken ülkeler arasına girmesine neden olacaktır.

Aşağıdaki akarsulardan hangisinin havzasında bu durumlar daha az yaşanmaktadır?

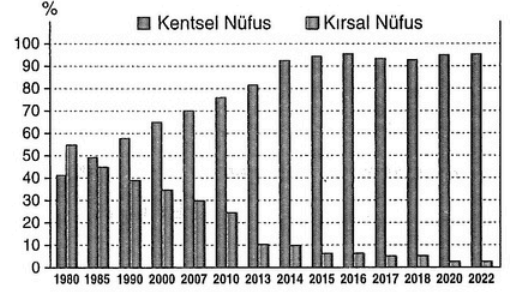
- A) Susurluk B) Sakarya C) Aras
D) Gediz E) Ergene

8. Türkiye'nin günümüz büyükşehirlerinde yaşanan mekânsal sorunların çoğu 1950'lerden itibaren hız kazanan kırdan kente göçün sonuçlarıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu göçün büyükşehirlerde ortaya çıkardığı mekânsal sorunlardan biri değildir?

- A) Sanayi tesislerinin kentsel alan içinde kalması
B) Kentsel dönüşüm çalışmalarının yoğunluk kazanması
C) Kent estetiğinin bozulması ve kişi başına düşen yeşil alanların azlığı
D) Ulaşım başta olmak üzere çarpık kentleşmenin görülmesi
E) Yetersiz alt yapı ile gelişen alanlarda ortaya çıkan sosyal eksikliklerin belirginleşmesi

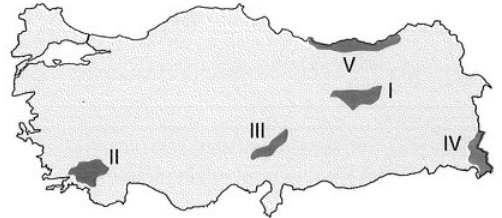
9. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 1980 - 2022 yılları arasındaki kır ve kent nüfus oranını göstermektedir.

Yukarıdaki grafikten yola çıkarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Kır ve kent nüfusu arasında en fazla oransal değişim 2010 - 2013 yılları arasında olmuştur.
B) 1985 - 2013 yılları arasındaki kır kent değişim oranı 2013 - 2022 yılları arasındaki değişim oranından daha fazladır.
C) 2013 yılından itibaren nüfusun %90'ından fazlası kentlerde yaşamaktadır.
D) 1980'li yıllarda kır nüfusu ile kent nüfusu eşitlenmiştir.
E) Kent nüfusunun kır nüfusunu geçmesinde yalnızca kırdan kente yapılan göçler etkili olmuştur.

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangisi engebeli arazi yapısına rağmen daha sık nüfuslanmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye'de en fazla üretilen tarım ürünü grubu tahıllardır. Başta un ve makarna sanayisi olmak üzere üretilen ürünler halkın temel tüketim ürünü olduğundan yoğun üretime ve tüketime sahiptir.

Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi bu grupta yer almaz?

- A) Buğday B) Çeltik C) Mısır
D) Mercimek E) Arpa

12. I. Yaz kuraklığı

II. Kış ılıkılığı

III. Sulama

IV. Asitli toprak

Önemli bir dokuma ham maddesi olan pamuğun yetiştirme koşulları arasında hangileri yer almaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. • Gübre sanayisinde hammadde olarak kullanılan fosfat
• Sondaj sektöründe yoğun olarak kullanılan barit
• Tespih ve süs eşyası yapımında kullanılan Oltu taşı
• Biblo ve süs eşyası yapımında kullanılan lüle taşı

Yukarıda bazı özellikleri verilen madenler aşağıdaki çıkarıldığı illerle eşleştirildiğinde hangi il açıkta kalacaktır?

- A) Eskişehir B) Antalya C) Mardin
D) Zonguldak E) Erzurum

14. I. Enerji kaynaklarını çeşitlendirilmek
II. Yenilenebilir enerji kaynaklarından üretimi artırmak
III. Elektrik üretiminde fosil yakıtların payını artırmak
Türkiye'nin enerji üretim politikaları arasında hangileri yer almaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

15. Zeytin ve zeytin yağ fabrikalarının dağılışı ile Akdeniz iklim bölgesi paralellik gösterir.

Aşağıdaki illerden hangileri arasındaki zeytin ticaretinin diğerlerinden daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Balıkesir - Bursa B) Çanakkale - Balıkesir
C) İzmir - Muğla D) Manisa - Konya
E) Muğla - Antalya

16. 2000 yıldan daha eskiye dayanan, yüksekliği on metreyi bulan büyüleyici heykelleri ile tanınır. UNESCO Dünya Kültür Mirası'nda yer almaktadır.

Yukarıda sözü edilen Türkiye'yi sembolize eden mekân ve bulunduğu il aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nemrut Dağı - Adıyaman
B) Göbeklitepe - Şanlıurfa
C) Nemrut Dağı - Bitlis
D) Bey Dağları - Antalya
E) Erciyes Dağı - Kayseri

17. Bir turizm acentesinin planladığı gezi rotasında Küre Dağları, Erfelek Tatlıca Şelaleleri, Safranbolu ve Hattuşaş UNESCO miras alanları yer almaktadır.

Buna göre sözü edilen gezide aşağıdaki illerden hangisi ziyaret edilmez?

- A) Kastamonu B) Sinop C) Samsun
D) Karabük E) Çorum

18. Marmara Bölgesi toplam turizm gelirlerinde birinci sıradadır. Bu özelliği kazanmasında birçok turizm değerinin bulunması etkili olmuştur.

Marmara Bölgesi'nde aşağıdakilerden hangisinin turizme katkı sağladığı savunulamaz?

- A) İnanç turizmi B) Kış turizmi
C) Kültür turizmi D) Sağlık turizmi
E) Rafting turizmi

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V

1. Yolculuk güneyden kuzeye yapıldığı için güneydeki Kaş'ta denizin tuzluluk oranının Çınarcık'tan fazla olması (A) ve Kaş'ta daha kısa izlenen güneşin batış süresinin (gürup ve tan süresi kuzeyde daha uzundur) Amasra'da daha uzun olması gözlemlenir (E). Kaş ve Çınarcık'ın yaklaşık aynı boylam üzerinde olması nedeniyle yerel saatin (B), Amasra ve Hopa'nın kıyıda ve yaklaşık aynı enlemde olmasından dolayı yer çekimi ivmesinin benzer olduğu (C) söylenebilir. Ancak Kaş'tan doğuda olan Hopa'ya gidildiğinde güneşin daha geç değil daha erken batması gerekir. Doğuda güneş erken doğar erken batar.

CEVAP: D

2. Rüzgârlar genel olarak iç bölgelerde kurak ve yarı kurak alanlarda bitki örtüsünden yoksun ya da tahrip edildiği yerlerde etkili olurlar. Rüzgâr birikim şekillerinden olan kumullar kara ve kıyı kumulları olmak üzere iki şekilde oluşur. Kıyı kumulları delta ovalarının deniz ile birleştiği yerlerde yaygın görülür. Obruk karstik erime şekli, tombolo dalga birikim şeklidir. Tor topografyası granit kayaların ayrışması ile oluşur. Bazalt sütunları deniz içinde meydana gelen volkanizma ile oluşur.

CEVAP: A

3. Üst bilgide verilen dağlık alanlara bakıldığında Küre Dağları ile Canik Dağları'nın enine keserek boğaz vadi açan akarsuyun Kızılırmak, Canik Dağları üzerinde enine keserek boğaz vadi açan akarsuyun Yeşilirmak olduğu anlaşılmaktadır. Bolkarlar ve Aladağlar arasında Seyhan Nehri ve kolları yer alır. Zamanlı Çayı, Göksu Çayı ve Çakıt Çayı Seyhan Nehri'nin kolları olup bu dağlar üzerinde boğaz vadiler açmıştır. Asi Nehri Türkiye'ye eğimin az olduğu Suriye üzerinden girer ve düz bir alanda geniş tabanlı vadi açarak Akdeniz'e dökülür.

CEVAP: E

4. Enlem olarak güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının geliş açısı daralır ve güneş ışınlarının atmosferde kat ettiği yol yani tutulma oranı artar. Bu durumlar yere ulaşan enerji miktarının azalmasına neden olur. Ayrıca havanın nemli kapalı bulutlu olması da güneşlenme süresinin azalmasına neden olur. Türkiye'de bu sürenin en uzun olduğu yer Güneydoğu Anadolu iken en az olduğu yer Doğu Karadeniz'dir.

CEVAP: B

5. Seçeneklerde verilen göllerden Elmalı, Salda, Kestel ve Avlan gölleri karstik kayaçlardan kireçtaşının yaygın olduğu Batı Toroslarda bulunan karstik göllerdir. Yine bir karstik göl olan Hafik Gölü Sivas'ta bulunmaktadır. Oluşumunda kireçtaşı değil alçıtaşı olan Jips kayaçlarının erimesi etkili olmuştur. Oluşum bakımından diğer göllerle aynı karstik sınıfında yer alır ancak bulunduğu alan itibarıyla ayrılır.

CEVAP: C

6. Haritadaki numaralanmış alanlardan II numaralı Batı Toroslar çevresi karstik yer altı su kaynaklarının zengin olduğu bir alandır. Bu alanda bulunan akarsuların beslenme kaynakları içinde karstik su kaynaklarının payının fazla olduğu bilinmektedir. Bu nedenle kaynağını Batı Toroslardan alan Aksu, Köprü, Manavgat, Düden gibi akarsuların yaz aylarında kurumadıkları bilinmektedir.

CEVAP: B

7. Türkiye'de batıdan doğuya doğru gidildikçe kentleşme ve endüstrileşmenin azalmasına bağlı olarak akarsuları tehdit eden kirlilik görece azalmaktadır. Marmara Bölgesi'ndeki Ergene başta olmak üzere Susurluk ve Sakarya'da Ege'de Gediz'de havzada yaşanan kirlilik dikkat çekmektedir. Görece daha az tehdit altında olan akarsulardan biri Doğu Anadolu'daki Aras Nehri'dir.

CEVAP: C

8. Sanayi tesislerinin kentsel alan içinde kalması, kent estetiğinin bozulması ve kişi başına düşen yeşil alanların azlığı, ulaşım başta olmak üzere çarpık kentleşmenin görülmesi ve yetersiz alt yapı ile gelişen alanlarda ortaya çıkan sosyal eksikliklerin belirginleşmesi gibi durumlar günümüzdeki büyükşehirlerde ortaya çıkan mekânsal sorunlardır. Ancak kentsel dönüşüm çalışmalarının hızlanması gecekondulaşma ve çarpık kentleşme başta olmak üzere yaşanan bütün alt yapı eksiklerini gidermeye dönük olumlu bir gelişmedir.

CEVAP: B

9. 2010 yılından 2013 yılına gelindiğinde kentleşme oranı yaklaşık %14 kadar artmıştır bu başka dönemde bu denli yüksek artmamıştır (A). 1985 - 2013 arasında kentleşme oranı %40 kadar artarken 2013 - 2022 yılları arasındaki değişim %2-3 civarında olmuştur (B). 2013 yılından sonra kentleşme oranı %90'ın üzerine çıkmış ve bir daha inmemiştir (C). 1980 yılında kır, 1985'te kent nüfusu daha fazla olduğuna göre bu tarih aralığında bir kez eşitleme yaşanmıştır (D). Ancak kent nüfusun kır nüfusunu geçmesinin nedenleri grafikten elde edilecek bir bilgi değildir.

CEVAP: E

10. Haritadaki numaralandırılmış yerlerden I numaralı Tunceli çevresi, II numaralı Menteşe Yöresi, III numaralı Aladağlar çevresi ve IV numaralı Hakkâri çevresi engebeli dağlık arazi yapısıyla seyrek nüfuslu iken Doğu Karadeniz engebeli olmasına rağmen sık nüfusludur.

CEVAP: E

11. Tahıllar, Türkiye'de en fazla tüketime sahip olan Buğday başta olmak üzere un elde edilen ürünlerdir. Buğday, arpa, mısır ve çeltik (pirinç) başlıca tüketimi olan tahıllardır. Mercimek ise hem yeşil hem de kırmızı mercimek olmak üzere tüketilen baklagiller grubunda yer almaktadır.

CEVAP: D

12. Pamuk ekimi ilkbaharda yapılır. Yetiştirme döneminde bol suya ihtiyaç duyar. Hasat mevsimine yakın uzun bir yaz kuraklığı ister. Pamuk yetişen alanlara bakıldığında bir birinden farklı toprak tipine sahip olanlar olduğu görülür. Pamuk kış ile ilgisi olmayan bir tarım ürünü olduğundan yetiştirildiği yerlerde kış ılıkılığı aranmaz. Ayrıca asitli yıkanmış topraklar çay tarımı için geçerlidir.

CEVAP: D

13. Zonguldak'ta sözü edilen madenler çıkarılmaz. Mardin: Gübre sanayisinde hammadde olarak kullanılan fosfat Antalya: Sondaj sektöründe yoğun olarak kullanılan barit Erzurum: Tespih ve süs eşyası yapımında kullanılan Oltu taşı, Eskişehir: Biblo ve süs eşyası yapımında kullanılan lüle taşı

CEVAP: D

14. Türkiye enerjide dışa bağımlılığı yüksek olan ülkelerden biridir. Bu nedenle enerji üretiminde kaynak çeşitlendirmesini artırarak mevcut kaynaklardan hem en yüksek verimlilikle hem de doğaya saygılı üretimi sağlamaya çalışmaktadır. Yenilenebilir enerji yatırımlarında pay artırılırken fosil yakıtların kullanımı azaltılmaya çalışılmaktadır.

CEVAP: D

15. Zeytin Akdeniz ikliminin doğal bitkisi olarak bu iklimin görüldüğü illerde yetişmektedir. Başta yağ üretimi olmak üzere sofralık olarak da tüketilmektedir. İller arasında zeytin ticareti olması için illerden birinde zeytin üretimi olmaması gerekir. Bursa, Balıkesir, Çanakkale, İzmir, Muğla, Manisa ve Antalya illerinde zeytin üretimi olduğundan bu iller arasında zeytin ticareti olamaz. Ancak Konya'da zeytin olmadığından Manisa ile Konya arasında bu ticaret yapılmaktadır.

CEVAP: D

16. Adıyaman Kâhta'da bulunan Nemrut Dağı ve o alandaki heykeller Kommagene krallığından kalma yapılarıdır. UNESCO Dünya Kültür Miras'ında yer almaktadır. Göbeklitepe ilk medeniyet yerleşmesi, Bitlis'teki Nemrut Dağı volkanik patlama ile oluşan krater yapısı, Bey Dağları ve Erciyes Dağı beşeri özellikler göstermeyen doğal alanlardır.

CEVAP: A

17. Gezi rotasında yer alan turistik merkezler ve bulunduğu iller şu şekilde eşleştirilir.

- Kastamonu (Küre Dağları)
- Sinop (Erfelek Tatlıca Şelaleleri)
- Karabük (Safranbolu)
- Çorum (Hattuşaş)

Samsun'da bulunan bir turizm merkezi rotada yer almamaktadır.

CEVAP: C

18. Marmara, Türkiye'de toplam turizm gelirleri bakımından ilk sırada gelmektedir. Bölgede tarihi alanların turizm değeri oldukça yüksektir. Tarih ve kültür turizminde İstanbul ilk sıradadır. İnanç turizmi açısından camiler ve kiliseler İstanbul tarihi yarımada önemlidir. Kış turizminde Uludağ ve Kartepi ön sıradadır. Sağlık turizminde gerek kaplıcalar gerekse estetik güzellik merkezleri sayesinde turizm potansiyeli yüksektir. Ancak bölgenin alçak olması ve akarsuların akış hızının düşük olması nedeniyle rafting turizmi gelişmesi beklenmez.

CEVAP: E

1. Türkiye'de dağların öğle vakti güneş ışınlarını daha büyük açı ile alan güney yamaçları yıl boyunca değişmez.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de bakı yönünün sürekli güney olmasını nedenidir?

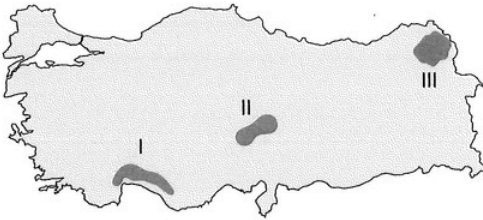
- A) Türkiye'nin orta kuşakta yer alması
- B) Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer alması
- C) Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de ve dönence dışında yer alması
- D) Türkiye'nin dönence dışında yer alması
- E) Türkiye'nin Başlangıç Meridyen'inin doğusunda yer alması

2. Yerin derinliklerinden kırık hatlarını takip eden mağmanın yeryüzüne ulaşmadan yerin derinliklerinde soğuması ile meydana gelen oluşumlara intrüzif (plütonik) oluşumlar denir. Bunlar içinde büyük kütleler halindeki soğuma ile oluşan oluşumlara batolit adı verilir.

Aşağıdaki dağlardan hangisinin oluşumu bahsedilen duruma bağlıdır?

- A) Ağrı
- B) Nemrut
- C) Uludağ
- D) Karacadağ
- E) Melendiz

3. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Yer şekillerinin oluşumunda kayaçların etkisi dikkate alındığında bu alanlarda hangi kayaçların daha hakim olduğu savunulabilir?

I	II	III
A) Jips	Kalker	Andezit
B) Kalker	Tüf	Bazalt
C) Kayatuzu	Bazalt	Kiltaşı
D) Kalker	Jips	Kayatuzu
E) Mermer	Tüf	Kalker

4. • En fazla yağış ilkbaharda görülür.
• En fazla yağış sonbaharda görülür.

Yukarıdaki ifadeler aşağıdaki illerle eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

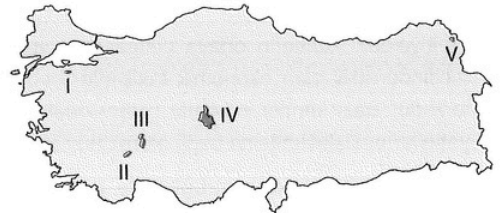
- A) Ordu
- B) Malatya
- C) Kilis
- D) Niğde
- E) Zonguldak

5. Karstik alanlarda yer altı boşluklarının erimesi ve çökmesiyle oluşan kuyu biçimli çukurlara obruk adı verilir. Bazı obrukların içinde suların birikmesiyle obruk gölleri oluşur.

Aşağıdaki göllerden hangisi yukarıda sözü edilen duruma uygun bir örnektir?

- A) Meke
- B) Sera
- C) Kızören
- D) Terkos
- E) Hazar

6. Türkiye'deki göller genel olarak yaşanan yaz kuraklığına bağlı olarak alan değişmektedir. Bu alan değişimi gölün bulunduğu alandaki buharlaşma, göl çanağının derinliği ve gölü besleyen kaynakların kuruması sonucunda yaşanmaktadır.

Buna göre, haritada numaralanmış göllerden hangisindeki alan değişimleri diğerlerinden daha azdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7. Heyelan afetinde belirli klimatolojik ve topografik koşulların bir araya gelmesi gerekmektedir. Bu koşullar Türkiye’de iki bölgede bir araya daha fazla gelmiştir.

Aşağıdaki illerden hangisi bu koşullar bakımından daha az risk taşımaktadır?

- A) Bingöl B) Giresun C) Kastamonu
D) Artvin E) Iğdır

8. Türkiye’nin kıyı kesiminde yer alan kentlerden bazıları yaz turizminin yaygınlaşması ile birlikte ekonomik kalkınmaya bağlı göç alarak büyümüştür.

Aşağıdaki kıyı kentlerinden hangisinin gelişmesinde turizmin payı en düşüktür?

- A) Gazipaşa B) Manavgat C) Alanya
D) Fethiye E) Kuşadası

9. Türkiye’deki kentlerin ortaya çıkmasında ve büyümesinde etkili olan ekonomik faaliyetler birbirinden farklıdır. Bazı kentler o kentin çevresindeki maden yataklarının işletilmesine bağlı olarak büyümüştür.

Aşağıdaki kentlerden hangisinde bu durumdan söz edilemez?

- A) Tavşanlı B) Soma C) İnegöl
D) Ergani E) Murgul

10. Kentlerin gelişimlerine sebep olan fonksiyonlar sıralandığında,

- I. Elazığ
II. Batman
III. Samsun
IV. İzmir

hangilerinin gelişiminin Zonguldak’ın gelişimi ile benzer olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Her türlü iklim koşullarında yetişebilen ancak karasal iklimde daha fazla verim alınan bu bitkinin üretimi devlet denetiminde yapılmaktadır. Gıda sanayisinde ve tıpta kullanılan tarım ürünü Afyonkarahisar Bolvadin’de bulunan Alkaloidler fabrikasında işlenmektedir.

Yukarıdaki paragrafta sözü edilen tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haşhaş B) Pirinç C) Tütün
D) Kenevir E) Şeker pancarı

12. I. Kırmızı Mercimek

- II. Pamuk
III. Mısır
IV. Buğday

Yukarıda verilen tarım ürünlerinden hangileri hem KOP hem de GAP tarım bölgelerinde ortak olarak yoğun üretilen tarım ürünleridir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. Türkiye'nin enerji ihtiyacı artan nüfus ve sanayi üretimi ile tarım artışına bağlı olarak yükselmektedir. Bu ihtiyaç farklı kaynaklardan karşılanmaktadır.

Türkiye'nin enerji üretimi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Enerji üretiminde fosil kaynakların payı daha fazladır.
- B) Yenilenebilir kaynaklar içinde rüzgâr gücü birinci sıradadır.
- C) Jeotermal enerji üretimi Ege ve Marmara'da kurulmuştur.
- D) Kömür üretimi toplam enerji üretimi içinde birinci sıradadır.
- E) Güneş enerjisi potansiyeli Güneydoğu Anadolu'da fazla olmasına rağmen üretim en fazla iç Anadolu'dadır.

14. Aşağıda Türkiye'nin elektrik üretiminde farklı kaynaklar kullanan dört santral verilmiştir.

	Santral Adı	Kaynak Türü
I	Oymapınar	Hidroelektrik
II	Çatalağzı	Linyit Kömürü
III	Çayırhan	Taş Kömürü
IV	Germencik	Jeotermal

Buna göre, tabloda kullanılan enerji kaynakları belirtilen işletmelerden hangilerinde bilgi yanlış yapılmıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

15. Türkiye'de sanayi bölgelere eşit dağılmamıştır.

Türkiye'de sanayinin yoğunlaştığı yerler arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Çatalca Platosu
- B) Gemlik Körfezi
- C) Menteşe Yöresi
- D) Çukurova
- E) Kocaeli Platosu

16. Doğu Karadeniz eşsiz doğal güzellikleri ve ilginç mimari yapısı ile turistler tarafından ziyaret edilen bölgelerden biridir. Bu bölgede bulunan Sümela Manastırı, Uzungöl, Ayder Yaylası, Tortum Şelalesi, Camili Havzası ziyaret edilen destinasyonları oluşturmaktadır.

Buna göre bahsedilen destinasyonlar arasında aşağıdaki illerden hangisi yer almaz?

- A) Giresun
- B) Rize
- C) Erzurum
- D) Artvin
- E) Trabzon

17. Alternatif turizm etkinliklerinden biri su sporları kategorisinde yer alan rafting turizmidir. Bu etkinliğin yapılması için yatak eğimi ve akış hızı yüksek olan akarsular tercih edilmektedir.

Buna göre aşağıdaki akarsulardan hangisi sözü edilen turizm etkinliği için uygun değildir?

- A) Çoruh
- B) Ergene
- C) Manavgat
- D) Köprüçay
- E) Göksu

18. - Tarım, hayvancılık ve kış turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.
- Yayların doğal ve sürdürülebilirlik içinde turizme açılması hedeflenmektedir.
- Yozgat, Kırşehir, Nevşehir ve Kırıkkale illeri bu projeye sonradan dâhil olmuştur.
- Adını aldığı akarsu havzasında yaşanan sel ve taşkın olaylarının önlenmesi, havzadaki kentleşme ve kirliliğin azaltılması ön görülmektedir.

Yukarıda verilen bölgesel kalkınma projelerinde yer alan konular dikkate alındığında hangi projeye dair özellikten bahsedilmediği söylenebilir?

- A) Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi
- B) Doğu Karadeniz Kalkınma Projesi
- C) Zonguldak-Bartın-Karabük Projesi
- D) Doğu Anadolu Projesi
- E) Konya Ovası Projesi

1. Kuzey Yarım Küre'de ve Tropikal kuşakta yer alan merkezlerin bakı yönü yıl içinde değişmektedir. Orta Kuşakta yer alan merkezlerin bakı yönü ise sabittir. Türkiye Kuzey Yarım Küre'nin orta kuşağında yer aldığı için bakı yönü güneydir. Eğer Güney Yarım Küre'de yer alıyorsa bakı yönü kuzey olacaktır.

CEVAP: C

2. Seçeneklerde verilen dağlardan Ağrı, Nemrut, Karacadağ ve Melendiz kırık hatlarını takip eden mağmanın yüzeye kadar ulaşması ve yüzeyde soğuması sonucunda oluşan volkan konileridir. Ancak Uludağ kütlesi granit bir kayanın yerin derinliklerinde soğuması daha sonra meydana gelen kıvrım hareketleri sonucunda yüzeye çıkması sonucunda oluşmuştur. Yerin derinlerinde soğuyan kaya kütlesi batolittir.

CEVAP: C

3. Akdeniz bölgesinde kalker üzerinde oluşum gösteren mağara, lapy, dolin, uvala, polye, obruk gibi karstik yer şekilleri yaygın olarak görülmektedir. Orta Anadolu'da yer alan Kapadokya yöresindeki peri bacaları ise tuf adı verilen dış püskürük kayalar üzerinde oluşmuştur. Kuzeydoğu Anadolu'da yer alan lav platoları burada andezit, bazalt, obsidyen gibi dış püskürük kayaların bulunduğunu göstermektedir.

CEVAP: B

4. Türkiye'de denize etkisinden uzak alanlarda Batı Anadolu'nun iç kesimleri, Orta Anadolu, Güneydoğu Anadolu'nun doğusu ve Doğu Anadolu'da Erzurum - Kars Ardahan platoları hariç en fazla yağış ilkbahar mevsiminde düşmektedir. Marmara ve Karadeniz Bölgelerinin denize bakan kuzey yamaçlarında en fazla yağış ise sonbaharda görülür. Seçeneklerde verilen illerden Ordu ve Zonguldak'ta en fazla yağış sonbaharda, Malatya ve Niğde'de en fazla yağış ilkbahar'da görülür. Kilis ise Akdeniz ikliminde olan bir il olduğundan en fazla yağış kış aylarında görülür.

CEVAP: C

5. Seçeneklerde verilen göllerden Meke Konya'da bulunan volkanik patlama ile oluşan maar örneğidir. Sera Gölü Trabzon'da heyelan ile oluşan göldür. Hazar Elazığ'daki tektonik oluşumlu göldür. Terkos (Durusu) İstanbul'da bulunan kıyı set gölüdür. Obruk oluşumlu göl Konya'da bulunan Kızören Gölü'dür.

CEVAP: C

6. Haritadaki numaralandırılmış göllerden I numaralı göl Güney Marmara'daki Manyas, II numaralı göl Akdeniz'deki Burdur, III numaralı göl Eğirdir ve IV numaralı göl Tuz Gölü'dür. Bu göllerin bulunduğu alanlarda belirgin bir yaz kuraklığı vardır. Bu durum hem göllerin hem de gölü besleyen su kaynaklarının buharlaşma ile su kaybetmesi sonucunda göllerde alan kaybının artmasına neden olmaktadır. En fazla alan kaybeden göl ise Tuz Gölü'dür. V numaralı göl Ardahan'daki Çıldır Gölü'dür. Bulunduğu alanda belirgin bir yaz kuraklığı yoktur.

CEVAP: E

7. Heyelan olayları en fazla Karadeniz'de olmaktadır. Artvin, Giresun ve Kastamonu hem mevcut heyelanların yaşandığı hem de riskin yüksek olduğu yerlerdir. Heyelan açısından ikinci riskli bölge Doğu Anadolu'dur. Doğu Anadolu'da Bingöl, Elazığ, Erzincan çevresi yüksek risk alanlarından biridir. Iğdır ovalardan oluşan düz kurak bir alan olduğu için heyelan görülmez.

CEVAP: E

8. Türkiye'de 1950'lerden itibaren turizm faaliyetleri başlamıştır. 1950'lere kadar verimsiz toprak olarak bakılan Akdeniz ve Ege kıyı kesimlerindeki alanlar yaz turizmi ile birlikte değerli bir konuma gelmiştir. Geçmişte küçük birer yerleşme olan bu merkezler günümüzde turizm etkisi ile nüfuslanmıştır. Bodrum, Marmaris, Alanya, Fethiye, Marmaris, Kuşadası ve Kemer bu yerleşmelere örnektir. Gazipaşa ise ulaşımın kısıtlı sahillerin dar ve turizm tesislerine uygun alanların yetersizliği nedeniyle turizm değil tarımla gelişen bir yerleşmedir.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

9. Kentlerin büyümesinde etkili olan ekonomik faktörlere fonksiyon adı verilir. Kentlerin fonksiyonları bir veya birden fazla olabilir. Seçeneklerde verilen merkezlerden Kütahya Tavşanlı, Diyarbakır Ergani, Manisa Soma ve Artvin Murgul madencilik faaliyetlerine bağlı büyümüştür. Bursa İnegöl ise bir maden kenti değildir. İnegöl mobilya sanayi gelişmiştir.

CEVAP: C

10. Zonguldak'ın gelişiminde etkili olan fonksiyon madenciliktir. Elazığ çevresi çok çeşitli madenlerin çıkarılması ve işletilmesi ile Batman ise petrolün çıkarılması ve işlenmesi ile gelişen şehirlerdir. Samsun ve İzmir'in ortak gelişiminde tarıma dayalı sanayi ve liman fonksiyonları etkili olmuştur.

CEVAP: A

11. Haşhaş bitkisi yalnızca Doğu Karadeniz'de iklimden dolayı yetişmemektedir. Ancak toprağı zehirleme özelliğinden dolayı ekimine büyük oranda Afyonkarahisar ilinde izin verilmektedir. Karahisar ili haşhaş ekiminden sonra afyon adını almıştır. Bu bitkinin diğer adı afyondur. Haşhaşı işleyen tek fabrika Bolvadin ilçesinde bulunan ve alkaloidler adı verilen fabrikadır.

CEVAP: A

12. Kırmızı Mercimek kuraklık ile yetişen ve üretimin %95'nin Güneydoğu Anadolu'da olduğu tarım ürünüdür. Pamuk sulama yapılsa dahi Orta Anadolu'da KOP bölgesinde yetişmeyen bir üründür. Sulamanın gelmesiyle birlikte hem GAP hem de KOP bölgesinde mısır yoğun olarak üretilmeye başlanmıştır. Ayrıca Buğday iki bölgede de hem sulama öncesi hem de sonrası dönemde yoğun olarak üretilmektedir.

CEVAP: E

13. 2024 yılında elektrik üretimimizin, %35,2'si kömürden, %18,9'u doğal gazdan, %21,5'i hidrolik enerjiden, %10,5'i rüzgârdan, %7,5'i güneşten, %3,2'si jeotermal enerjiden ve %3,2'si diğer kaynaklardan elde edilmiştir. Bu verilere göre en fazla yenilenebilir enerji üretimi rüzgâr değil hidroelektriktir. Ayrıca en büyük güneş enerji santrali Konya'da olduğundan Orta Anadolu Güneydoğu Anadolu'dan öndedir.

CEVAP: B

14. Tabloda verilen enerji üretim merkezlerinden Oymapınar Manavgat Nehri üzerinde kurulu olan hidroelektrik santralidir. Germencik ise Aydın'da bulunan jeotermal enerji üretiminin yapıldığı alandır. Ancak Zonguldak'ta bulunan Çatalağzı termik santrali taş kömürünün yakılmasıyla üretim yaparken Ankara'da bulunan Çayırhan termik santrali Ayaş - Nallıhan bölgesindeki linyit kömürü yataklarına bağlı kurulmuştur.

CEVAP: C

15. Türkiye'de sanayi kuruluşları belli alanlara kümelenmiştir. Bu alanlar Marmara'da İzmit körfezi çevresi, Ege'de Gediz Grabeni, Akdeniz'de Mersin - Adana'dan İskenderun Körfezi'ne uzanan alan, Orta Karadeniz'de samsun, Batı Karadeniz, Doğu Anadolu'da Elâzığ çevresi, Orta Anadolu'da Ankara, Eskişehir Konya ve Kayseri ile Güneydoğu Anadolu'da Şanlıurfa ve Gaziantep çevresidir. Menteşe Yöresi nüfusun az ve sanayinin en geri kalmış olduğu yerlerden biridir.

CEVAP: C

16. Üst bilgide verilen ve turizm kafilesinin ziyaret ettiği alanlardan Sümela Manastırı ve Uzungöl Trabzon ilinde bulunmaktadır. Ayder Yaylası Rize'de, Tortum Şelalesi Erzurum'da, Camili Havzası Artvin'de bulunmaktadır. Giresun ilinde ön plana çıkan bir turizm alanı bulunmamaktadır.

CEVAP: A

17. Ergene nehri Trakya'da yer alan yatak eğimi ve akış hızı az olan bir akarsudur. Bu nedenle rafting turizmine elverişli değildir. Ayrıca bu nehirdeki kirlilik de turizmin gelişmesini engelleyen çevresel bir sorundur. Çoruh, Manavgat, Göksu ve Köprüçay nehirlerinde halihazırda rafting turizmi yapılmaktadır.

CEVAP: B

18. Tarım, hayvancılık ve kış turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi Doğu Anadolu Projesinin hedefleri arasındadır. Yayların doğal ve sürdürülebilirlik içinde turizme açılması yayla turizminin geliştiği Doğu Karadeniz projesi kapsamındadır. Başta Konya, Aksaray, Karaman ve Niğde ile başlayan ve Yozgat, Kırşehir, Nevşehir ve Kırıkkale illeri eklenen proje Konya Ovası Projesidir. Sel ve taşkın olaylarının önlenmesi, havzadaki kentleşme ve kirliliğin azaltılması adında akarsu olan tek proje olan Yeşilırmak Havza Gelişim Projesidir. Zonguldak-Bartın-Karabük Projesi taş kömürü madenciliğinin gelişmesini hedeflemektedir.

CEVAP: C

1. Türkiye, Orta Doğu ve Kafkasya'daki zengin enerji kaynaklarını Avrupa'ya taşıyan boru hatlarının geçtiği bir enerji koridoru konumundadır. Bu durum Türkiye'yi çeşitli alanlarda stratejik bir ülke konumuna getirmektedir.

- I. Tarım
- II. Turizm
- III. Enerji güvenliği
- IV. Ulaşım

Yukarıdakilerden hangileri bu alanların içerisinde sıralanamaz?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

2. IV. jeolojik zamanda meydana gelen buzullaşmadan kuzeyde bulunan Küre Dağları etkilenmemişken güneyde olan Bey Dağları etkilenmiştir.

Bu durum buzullaşma üzerinde aşağıdakilerden hangisinin belirleyici olduğunu göstermektedir?

- A) Enlem derecesi
- B) Coğrafi bölge
- C) Ortalama yükselti
- D) Litolojik Yapı
- E) Orman varlığı

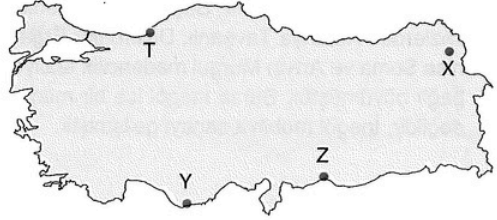
3. Anadolu'nun kıtalar arasında sıkıştırılması sonucunda güneyde ve kuzeyde büyük kıvrım dağları meydana gelmiştir. Güney kanada Toroslar, kuzey kanada Kuzey Anadolu Dağları denilmektedir.

- I. Bozdağlar
- II. Aladağlar
- III. Kaçkarlar
- IV. Beşparmak

Yukarıda verilen dağlardan hangileri bahsedilen sistem içinde yer almamaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I ve IV
- E) III ve IV

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş merkez harflerle gösterilmiştir.

- I. Temmuz ayı sıcaklıklarının en düşük olduğu yer
- II. Ocak ayında sıcaklıkların en yüksek olduğu yer
- III. Temmuz ayında sıcaklıkların en yüksek olduğu yer

Haritadaki yerler ile numaralı bilgilerin eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	X	Y	Z
B)	T	X	Y
C)	X	Z	Y
D)	T	Z	Y
E)	Y	Z	X

5. Akarsuların tüm kollarıyla sularını topladığı ve boşalttığı alana havza adı verilir. Akarsular döküldükleri denize göre sınıflandırılır.

Aşağıdaki akarsulardan hangisi diğerlerinden farklı bir havzada yer almaktadır?

- A) Meriç
- B) Gediz
- C) Dalaman
- D) Büyük Menderes
- E) Bakırçay

6. Akarsular tarafından taşınan alüvyonların deniz kıyısında birikmesiyle delta ovaları oluşur. Türkiye kıyılarının kıta sahanlığı birbirinden farklıdır. Bu nedenle kıta sahanlığının geniş olduğu yerlerde oluşan delta ovalarında alüvyal toprakların derinliği daha azdır.

Buna göre, aşağıdaki deltalardan hangisinde toprak derinliğinin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Menemen Deltası
- B) Dikili Deltası
- C) Selçuk Deltası
- D) Çukurova Deltası
- E) Balat Deltası

7. Türkiye'nin etrafındaki deniz tabanlarında meydana gelen depremler tsunami dalgaları üretmektedir. Tarihte yaşanmış tsunami kayıtlarından daha önce afete maruz kalmış alanlara günümüzde ise coğrafi bilgi sistemleri modellemeleri ile afet riski taşıyan alanlar tespit edilmektedir. İki veri üst üste konulduğunda aynı kıyılarda riskler devam etmektedir.

Aşağıdaki alanlardan hangisi için bu risk en düşüktür?

- A) Güneybatı Anadolu kıyıları
B) İzmir Körfezi çevresi
C) İskenderun Körfezi çevresi
D) İstanbul - İzmit arası kıyıları
E) Amasra - Cide arası kıyıları

8. Türkiye'de nüfusun dağılışı dengeli değildir. Bazı alanlar yoğun nüfuslanmışken bazı alanlarda da nüfus yoğunluğu azdır.

Aşağıdaki alanlardan hangisi nüfuslanma bakımından diğerlerine göre farklılık göstermektedir?

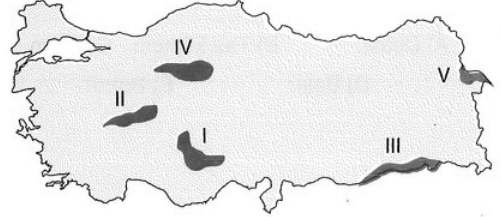
- A) Sinop Yöresi
B) Biga Yöresi
C) Çoruh - Kelkit Oluğu
D) Taşeli Yöresi
E) Kocaeli Yarımadası

9. Şehirlerde yürütülen siyasi, kültürel ve ekonomik faaliyetler incelendiğinde şehrin büyüüp gelişmesinde birden fazla fonksiyonun birlikte etkili olduğu görülmektedir. Ancak çoğu şehirde genellikle bu fonksiyonlardan bir tanesinin diğerlerine göre daha belirleyici olduğu görülmektedir.

Buna göre aşağıdaki şehirlerden hangisi tek fonksiyonla öne çıkan şehirlerden biri değildir?

- A) Rize
B) Kırıkkale
C) Zonguldak
D) Yozgat
E) Bursa

10. Türkiye'de kuraklığın hâkim olduğu iç kesimlerde nüfuslanma nemli iklime sahip kıyılara göre daha seyrekler. Ancak diğer ekonomik koşullar devreye girdiğinde kurak iklime sahip alanlar da sık nüfuslu olabilmektedir.

Türkiye haritasında numaralandırılan alanlardan hangisi bu duruma uygun bir örnektir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

11. Arazi toplulaştırması, çeşitli nedenlerle ekonomik olarak tarımsal faaliyetleri yapmaya imkân veremeyen biçimde parçalanmış, dağılmış, bozuk şekilli parsellerin modern tarım işletmeciliği esaslarına göre ve sulama hizmetlerinin geliştirilmesi için uygun biçimde birleştirilmesi, şekillendirilmesi ve yeniden düzenlenmesi işlemine verilen isimdir.

Bu projenin uygulanma gerekçeleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Miras ve intikal yoluyla parçalanma
B) Hisseli ve bölünerek yapılan satışlar
C) Sulama, karayolları ve demiryolları gibi tarım arazilerinden geçen kamu yatırımları
D) Sermaye ve işgücü yetersizliğinden dolayı yapılan kısmi kiracılık ve ortakçılık
E) Eğim ve engebe nedeniyle bölünme

12. Türkiye'de bazı tarım ürünlerinin tarımı belirli yörelerde yoğunlaşmıştır.

Buna göre,

- I. Hisarönü Körfezi
II. Edremit Körfezi
III. Gemlik Körfezi
IV. Fethiye Körfezi

çevrelerinden hangileri zeytin yetiştiriciliğinin yoğunlaştığı yerler içinde yer alır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

13. Türkiye’de madenler, özellikle ağır sanayi kuruluşlarına ham madde sağlayarak Türkiye ekonomisine katkıda bulunur.

Aşağıdaki madenlerden hangisi ağır sanayi kuruluşlarında ham madde olarak kullanılmaz?

- A) Demir B) Taş kömürü C) Krom
D) Bakır E) Boksit

14. I. Kozlu
II. Karadon
III. Amasra
IV. Tavşanlı

Yukarıda verilen havzalardan hangilerinde taş kömürü yatakları bulunmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) I, II ve III

15. Ormanlardan doğrudan ve dolaylı olarak yararlanılması, orman ürünleri üretimi ve ormanlardan çeşitli ürünler toplanması, orman ağaçlarından tomruk, odun ve kereste üretimi ormancılık faaliyetleri olarak adlandırılır.

Aşağıdaki illerden hangisinde orman endüstrisinin geliştiği söylenemez?

- A) Artvin B) Bolu C) Kırşehir
D) Zonguldak E) Kastamonu

16. • Truva Antik Kenti
• Aspendos Tiyatrosu
• Hattuşaş Kenti
• Safranbolu evleri

Yukarıda verilen turizm mekânları aşağıdaki illerle eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Antalya B) Çorum C) Karabük
D) Çanakkale E) Trabzon

17. Türkiye’ye gelen turist sayısı; 1950 yılında 30 bin, 1965’te 500 bin, 1985’te 2 milyon, 1990’da 5 milyon, 1997’de 10 milyon olmuştur. Günümüzde ise 50 milyondan fazla turist in ağırlandığı ülkemizde hedef 65 milyon turiste ev sahipliği yapmaktır.

Buna göre Türkiye’de turist sayısında görülen artış aşağıdaki gelişmelerden hangisiyle ilişkilendirilemez?

- A) Ulaşım olanaklarının gelişmesi
B) Konaklama kapasitesinin artırılması
C) Turist başına düşen ortalama harcamanın artması
D) Doğal ve kültürel sembollerin tanıtımına ağırlık verilmesi
E) Turizmi teşvik eden politikaların uygulanması

18. Güneydoğu Anadolu Projesi başta tarımsal üretimin artışını hedefleyen çok yönlü bir projedir. Projenin hayata geçirilmesinden sonra bölgede sulama ile yetiştirilen ürünlerde artış yaşanmıştır.

Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin üretim miktarının artmasına Güneydoğu Anadolu Projesinin etkisi daha fazladır?

- A) Pamuk B) Zeytin
C) Kırmızı Mercimek D) Şam Fıstığı
E) Buğday

1. Türkiye, Orta Doğu ve Kafkasya'daki zengin enerji kaynaklarını Avrupa'ya taşıyan boru hatlarının geçtiği bir enerji koridoru konumundadır. Bu durum Türkiye'yi enerji güvenliği açısından stratejik bir ülke konumuna getirmektedir. Ayrıca enerji kaynaklarının alışverişi ve taşımacılığı da Türkiye üzerinden gerçekleştiği için ülkemiz ticaret ve ulaşım alanlarında da stratejik öneme sahiptir.

CEVAP: A

2. Buzullaşma kutuptan başlamak üzere güneye doğru inmiştir. 45 derece kuzey enlemine kadar olan bölgede deniz seviyesine kadar buzullar inerken bu enlemin güneyinde deniz seviyesinde buzullaşma olmamıştır. IV. jeolojik zamanda buzul sınırı 2000 – 2200 metre üzerindeki alanlardır. Bu nedenle yükseltisi bu değerin üzerinde olan alanlar buzullaşırken altında kalan alanlarda buzullar yoktur. Temel belirleyici yükselti olmuştur.

CEVAP: C

3. Öncüllerde verilen dağlardan Aladağlar Adana'nın kuzeydoğusunda Orta Toroslar adı verilen alan içinde yer alan kıvrım dağlardan biridir. Kaçkarlar ise Kuzey Anadolu Dağ sisteminin Doğu Karadeniz Bölümünde yer alan kıvrım dağlarından biridir. Bozdağlar ise İzmir'in doğusunda kırılma sonucunda oluşan dağdır. Beşparmak Dağları Güneybatı Anadolu'da Muğla ilinin doğusunda Menteşe Dağlık Yöresi adı verilen yöre içinde bulunan ve kırılma ile oluşan dağlık alandaki dağlardan biridir.

CEVAP: D

4. Türkiye'de hem ocak hem de Temmuz ayında sıcaklıkların en düşük olduğu yerler Erzurum – Kars platolarıdır (X). Bu alanda sert karasal iklim görülmektedir. Temmuz aylarında sıcak rüzgârlar ve Basra basıncı ile Karasallık nedeniyle en yüksek sıcaklıklar Güneydoğu Anadolu'da ölçülür (Z). Ocak ayında Türkiye'nin en sıcak yerleri Akdeniz kıyı kuşağıdır (Y).

CEVAP: A

5. Seçeneklerde verilen akarsulardan Meriç, Bakırçay, Gediz, Küçük Menderes ve Büyük Menderes nehirleri Ege açık havasına dökülen akarsulardır. Dalaman Çayı ise Muğla'dan kaynağını alan ancak güneyde Akdeniz açık havasına dökülen akarsudur.

CEVAP: C

6. Ege Denizi'ne dökülen akarsuların döküldüğü alanlarda kıta sahanlığı oldukça geniştir. Bu nedenle akarsuların getirdiği alüvyonlar ile kısa sürede delta ovaları oluşmaktadır. Ancak bu durumda delta ovalarındaki alüvyal toprak kalınlığı daha ince olmaktadır. Çukurova Deltası'nın bulunduğu alanda kıta sahanlığı geniş (deniz derinliği fazla) olduğundan deltanın oluşabilmesi için üst üste biriken alüvyal dolgu kalınlığı oldukça fazladır.

CEVAP: D

7. Gerek bu güne kadar meydana gelen tsunami kayıtları gerekse deprem üretme ve tsunami riski bakımından en düşük risk alanları Karadeniz kıyılarıdır (Bartın Amasra ve Kastamonu Cide arası) Karadeniz tabanı faylı bir alan değildir. Ancak Akdeniz, Ege ve Marmara Denizi deprem ve tsunami riskinin yüksek olduğu yerlerdir. Bu nedenle Güneybatı Anadolu (Aydın – Muğla), İskenderun, İzmir ve İstanbul Kocaeli çevresi riskli alanlardır.

CEVAP: E

8. Verilen yerlerden Sinop çevresi dağlık arazi, Biga Yöresi engebeli ve ulaşımın gelişmemesi, Çoruh - Kelkit olduğu dar derin vadiler ve olumsuz iklim, Taşeli Yöresi su kıtlığı ve tarım arazisi azlığı nedeniyle seyrek nüfuslanmıştır. Kocaeli Yarımadası ise sanayi, ulaşım ve ticaretin yoğun olduğu bir alan olduğundan sık nüfusludur.

CEVAP: E

9. Seçeneklerde verilen şehirlerden Zonguldak Taş kömürü madenciliği ile Yozgat ve Rize tarım ile Kırıkkale demir silah ve petrokimya tesisi ile büyüyen şehirlerdir. Bursa ise tarım, sanayi ve turizm gibi faaliyetlerin yoğun olduğu birden fazla fonksiyona bağlı gelişen bir şehirdir.

CEVAP: E

10. Haritadaki numaralanmış yerlerden tamamı kurak iklim koşullarına sahiptir. I numaralı Tuz Gölü çevresi, II numaralı İç Batı Anadolu, III numaralı Güneydoğu Anadolu'nun güneyi ve V numaralı Iğdır Ovası çevresi kuraklık nedeniyle seyrek nüfuslu iken IV numaralı Ankara - Eskişehir çevresi benzer iklime sahip olmasına rağmen ekonomik gelişmişlik nedeniyle göç aldığından sık nüfusludur.

CEVAP: D

11. Arazi toplulaştırması arazinin beşeri faaliyetler sonucunda bölünmesi sonucunda kullanılamaz hale gelmesini önlemek amacıyla hayata geçirilmiştir. Yani Miras ve intikal yoluyla parçalanma, hisseli ve bölünerek yapılan satışlar, sulama, karayolları ve demiryolları gibi tarım arazilerinden geçen kamu yatırımları ve sermaye ve işgücü yetersizliğinden dolayı yapılan kısmi kiracılık ve ortakçılık gibi beşeri bölünme sebepleri için uygulanmaktadır. Eğitim ve engebe nedeniyle bölünme doğal bir bölünmedir. Engebe nedeniyle bölünmüş tarlalar tek ve düzgün bir tarla haline getirilemez.

CEVAP: E

12. Marmara ve Ege bölgeleri Türkiye'nin sırasıyla sofralık ve yağlık zeytin üretim alanlarıdır. Buralarda bulunan körfezler özellikle belli tip zeytin üretimiyle öne çıkmıştır. Edremit Körfezi (II) yağlık zeytini ile Gemlik Körfezi (III) sofralık zeytini ile ünlü yörelerdir. Fethiye ve Hisarönü körfezleri çevresi Akdeniz ikliminden dolayı zeytin yetişen yerler olmakla birlikte turizm daha ön plandadır.

CEVAP: C

13. Madene dayalı endüstriye metalürji denir. Metalürji sanayisinde demir, demir - çelik fabrikalarında, Krom, Ferro - Krom tesislerinde, Bakır, Bakır İzabe tesislerinde ve Boksit, Alüminyum tesislerinde ham madde olarak kullanılmaktadır. Ancak taş kömürü bir ham madde değildir. Demir çelik sanayisinde taş kömürü yakılarak demir eritilmektedir. Bu nedenle taş kömürü enerji kaynağıdır.

CEVAP: B

14. Türkiye'nin enerji üretiminde kullanılabilir olan taş kömürü yatakları Batı Karadeniz'de bulunmaktadır. Zonguldak'ta Kozlu ve Karadon havzaları ile Bartın Amasra havzası taş kömürü bulunan yerlerdir. Kütahya'ya bağlı Tavşanlı, Tunçbilek ve Seyitömer linyit madeni bulunan alanlardır.

CEVAP: E

15. Orman ürünleriyle sanayi ile orman varlığı arasında doğrudan bir ilişki vardır. Bu sanayi koluna bağlı kereste, sunta, tomruk, kâğıt gibi ürünler ham maddenin fazla olduğu Karadeniz illerinde gelişme göstermiştir. Artvin, Bolu, Zonguldak, Kastamonu, Giresun, Rize gibi illerde orman ürünleri işlenmektedir. Ancak Orta Anadolu'da yer alan Kırşehir'de orman ham maddesi olmadığından bu tür fabrikalara rastlanmaz.

CEVAP: C

16. Truva Antik Kenti Çanakkale ilinde Troya medeniyetinden kalma antik kenttir. Aspendos Tiyatrosu Antalya ilinde bulunmaktadır. Hattuşaş Kenti Çorum ilinde bulunan Hitit medeniyetinden kalma ören yeridir. Safranbolu evleri klasik mimarisi ile Karabük ilinde bulunmaktadır. Trabzon ilinde bulunan Sümela Manastırı en önemli turizm alanıdır.

CEVAP: E

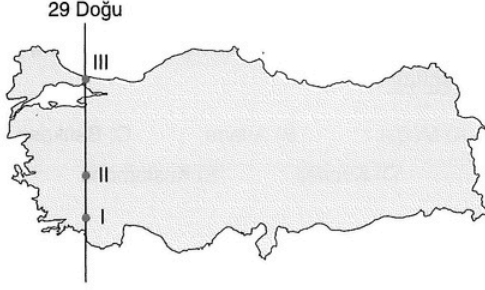
17. Turist başına düşen ortalama konaklama gün sayısının ve harcamanın artması turizm gelirlerinin artmasında ve turizmin gelişmesinde etkili bir faktördür. Ancak bu durum turist sayısının artmasında etkili değildir. Turizmi teşvik eden politikalarla konaklama kapasitesinin, alışveriş imkânlarının, ulaşımın ve tanıtımın artması Türkiye'de turist sayısının artış göstermesinde etkilidir.

CEVAP: C

18. Güneydoğu Anadolu Projesi başta sulu tarımla yetiştirilen ürünlerin artışı ile öne çıkmaktadır. Pamuk eskiden Çukurova'da en fazla ekilirken artık en fazla üretim alanı Güneydoğu Anadolu olmuştur. Pamuk yetiştirme döneminde bol su, olgunlaşma döneminde uzun bir kuraklık ister. Zeytin ve Şam Fıstığı bölgede doğal olarak yetişen ürünlerdir. GAP ile birlikte üretimde değişimler olmamıştır. Kırmızı Mercimek GAP ile birlikte oranı azalan bir ürün olmakla birlikte hala en fazla Güneydoğu Anadolu'da üretilmektedir.

CEVAP: A

1. Aşağıdaki Türkiye haritasında yaklaşık aynı boylam üzerindeki üç merkez verilmiştir.

Haritadaki merkezlerle ilgili aşağıdakilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

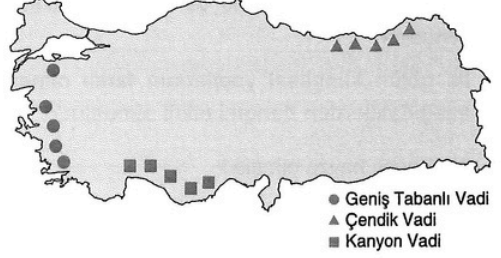
- A) Başlangıç Meridyeni'ne en yakın olan merkez III'tür.
- B) 28 Ağustos günü gündüz süresinin en kısa olduğu merkez I'dir.
- C) Üç merkezde de yalnızca ekinoks tarihlerinde Güneş aynı anda doğar ve batar.
- D) 14 Aralık tarihinde Güneş en erken III'te batar.
- E) Gurup ve tan süresinin en kısa olduğu merkez II'dir.

2. • Bafra
• Dikili
• Balat
• Amik

Yukarıda verilen ovaların ortak özelliği hangisidir?

- A) Delta ovaları olmaları
- B) Aynı bölgede bulunmaları
- C) Kıyı ovaları olmaları
- D) Alüvyal toprakların bulunması
- E) Tektonik kökenli oluşmaları

3. Aşağıdaki haritada farklı vadi profillerinin Türkiye'de yoğunlaştığı alanlar farklı simgelerle gösterilmiştir.

Buna göre Türkiye'de akarsuların oluşturduğu aşındırma şekilleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kanyon vadiler jeolojik yapının karstik olduğu arazilerde yoğunluk göstermektedir.
- B) Geniş tabanlı vadilerin yoğunlaştığı arazilerde akarsuların yatak eğimi azdır.
- C) Çentik vadiler akarsuların sıradağları enine kestiği arazilerde görülmektedir.
- D) Geniş tabanlı vadilerde akarsuyun yatak eğimi çentik vadilere göre daha azdır.
- E) Çentik vadilerin yaygın olduğu arazilerde ortalama yükselti geniş tabanlı vadilerin bulunduğu arazilere göre daha fazladır.

4. Karadeniz ikliminin oluşumu temelde denizel etkidir. Karadeniz'den gelen nemli hava kütleleri etkisi altına aldığı alanlarda sıcaklık farkının az ve yağış rejiminin düzenli olduğu bir iklim oluşturmuştur. Karadeniz ile diğer bölgeler arasındaki dağların kuzey yamaçları ile kıyı arasında bu iklim etkili olmaktadır.

Aşağıdaki dağlık sahalardan hangisinin kuzey yamaçlarının bu iklimin etkisinde olduğu söylenemez?

- A) İsfendiyar Dağları
- B) Canik Dağları
- C) Giresun Dağları
- D) Istranca Dağları
- E) Geyik Dağları

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

5. Doğu Anadolu'da bulunan Van Gölü suyu hem acı, hem tuzlu ve hem de sodalıdır. Akdeniz'de bulunan Salda Gölü ise az tuzlu ve karbonat bakımından zengindir.

İki gölün kimyasal yapılarının farklı olmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Kapalı havza olmaları
B) Bulundukları enlemin farklı olması
C) Göl çanağının litolojik yapısının farklı olması
D) Göl alanının farklı olması
E) Çanak derinliklerinin farklı olması

6. Aşağıda verilen jeomorfolojik ünitelerde görülen toprak tipleri ile ilgili eleştirmelerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Kuzeydoğu Anadolu Platoları – Çernezyom
B) Ergene Havzası – Vertisol
C) Taşeli Platosu – Terra Rossa
D) Çarşamba Deltası – Alüvyal
E) Amanos Dağları – Podzolik

7. Türkiye'deki bazı iller iklim, yer yapısı ve topografik özellikleri nedeniyle birden fazla afet yaşamaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisi deprem, çığ ve heyelan afetlerinin tamamının risk alanında yer almaktadır?

- A) Iğdır B) Yozgat C) Antalya
D) Rize E) Bingöl

8. Cumhuriyetin ilk yılları ile günümüzdeki nüfus özellikleri düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisinin günümüzde daha yüksek olduğu **söylenemez**?

- A) Ortanca yaş
B) Nüfus artış hızı
C) Okur - yazar nüfus
D) Kentte yaşayan nüfus
E) Yaşlı nüfus oranı

9. Türkiye'deki bazı iller deniz kıyısında olmasına rağmen ilin merkez ilçesi denizden uzaktır. Kıyıda genelde diğer ilçeleri ve köyleri bulunmaktadır.

Aşağıdaki illerin merkez ilçesi bu duruma uygun değildir?

- A) Muğla B) Adana C) Balıkesir
D) Kocaeli E) Kastamonu

10. I. Mübadele Göçü

II. Tehcir Göçü

III. Mevsimlik göç

IV. Doğal Afet Göçü

Yukarıda verilen göç türlerinden hangileri bireylerin istekleri dışında gerçekleşen göçlere örnek değildir?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I, II ve III
D) I, II ve IV E) II, III ve IV

11. Türkiye'de çiftçilere kredi olanakları sağlanarak hayvanların yem ihtiyaçları karşılanmakta ve böylece ahırlarda beslenen hayvan sayısı artmaktadır.

Türkiye'de besi ve ahır hayvancılığının desteklenmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mera ıslahı çalışmalarının yapılması
B) Yer şekillerinin engebeli olması
C) Birim hayvandan alınan verimin fazla olması
D) Üretimin doğal koşullardan etkilenmesi
E) Et ithalatının artırılmak istenmesi

12. • Yıllık yağış ve nem ihtiyacı yüksektir.
• Üretimi sadece Doğu Karadeniz'dedir.
• Türkiye'nin Dünya'da üretiminde ön sıralarda olduğu ürünlerdir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fındık B) Mısır C) Kivi
D) Çay E) Çeltik

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

13. Türkiye'de madenlerin bir kısmı işlenmiş hâlde ya da ham madde şeklinde yabancı ülkelere satılmaktadır ve ülkemizin dış ticaret faaliyetlerinde önemli bir rol oynamaktadır.

Türkiye'nin ihracatında aşağıdaki madenlerden hangisinin önemli bir yeri yoktur?

- A) Demir B) Bor C) Fosfat
D) Krom E) Mermer

14. Türkiye'nin I. jeolojik zamanda oluşan arazileri yaygın olmadığından taş kömürü rezervleri oldukça azdır. Buna rağmen iki yerde taş kömürüne bağlı elektrik üretimi yapılmaktadır.

- I. Su Gözü
II. 18 Mart Çan
III. Kızıldere
IV. Çatalağzı

Yukarıda verilen santrallerden hangilerinde enerji kaynağı olarak taş kömürü kullanılmaktadır?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

15. Karadeniz Bölgesi zengin doğal kaynaklara sahip bölgelerden biridir. Bölge içinde üretimi yapılan birçok doğal kaynak bölge içindeki tesislerde işlenmektedir.

Karadeniz Bölgesi'nde ham maddesi bölge içinden sağlanacak şekilde fabrika kurmak isteyen bir kişi aşağıdaki sanayi kollarından hangisini kuramaz?

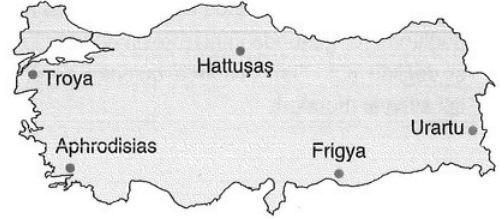
- A) Orman ürünleri B) Bakır izabe
C) Bor işleme D) Altın işleme
E) Sigara

16. Eğim ve engebenin fazla olduğu yerlerde ulaşımda akarsu vadileri yaygın olarak kullanılır. Türkiye'de akarsu vadilerinin kuruluş yerlerinde genel olarak doğu batı yönlü dağların uzanışına paralel olan bu uzanış ana yol güzergâhlarının da bu şekilde gelişmesini sağlamıştır.

Ulaşımda akarsu vadilerinin kullanılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hava yolu ulaşımının yaygın olmaması
B) İklim koşullarının elverişli olması
C) Ulaşım maliyetlerinin düşük olması
D) Kara yollarının yeterince gelişmemesi
E) Kayaç yapısının çeşitli olması

17. Aşağıdaki Türkiye haritasında Anadolu'da geçmiş dönemlerde yaşayan medeniyetlerin bulunduğu alanlar gösterilmiştir.

Haritada hangi medeniyetin yaşadığı alan yanlış verilmiştir?

- A) Troya B) Aphrodisias C) Frigya
D) Urartu E) Hattuşaş

18. Türkiye'deki plato alanları dağlık alanlara oranla yer şekillerinin sade olduğu ve ekonomik faaliyetlerin yürütülmesinde daha fazla imkân tanıyan özellikler göstermektedir. Platolardaki arazi kullanımı ve ekonomik özellikleri benzerlik ve farklılık göstermektedir.

Türkiye Arazi Kullanımı Haritası incelendiğinde aşağıdaki platolardan hangisinin daha çok yerleşme ve sanayi alanı olarak kullanıldığı görülür?

- A) Çatalca B) Haymana
C) Taşeli D) Şanlıurfa
E) Erzurum-Kars

1. Aynı boylam üzerinde bulunan merkezlerden kuzeyde olan her zaman Başlangıç Bayramı'na en yakındır (A). Yaz döneminde kuzeyde olan merkezlerde gündüz süresi uzun güneyde olanlarda gündüz kısadır (B). Aynı boylam üzerindeki merkezlerde güneş yalnızca ekinokslarda aynı anda doğar ve batar (C). Kış döneminde kuzeyde gündüz süresi kısa olduğundan güneş erken doğar erken batar (D). Ancak bir merkez tan süresi gurup süresi gibi süreleri kısa yaşıyorsa Ekvator'a yakın olmalıdır bu durumda en kısa olan II değil I olmalıdır.

CEVAP: E

2. Üstte verilen ovalardan Bafra Kızılırmak, Dikili Barırcay, Balat Büyük Menderes tarafından oluşturulan delta ovaları iken Amik delta değil tektonik ovadır. Bu durumda hepsinin delta olması (A) ve hepsinin tektonik olması (E) ortak özellik olamaz. Amik Akdeniz'de, Bafra Karadeniz'de Dikili ve Balat Ege'de olduğundan aynı bölgede oldukları bilgisi yanlıştır (B). Bafra, Dikili ve Balat kıyıda iken Amik ovası Amanos dağlarının doğusunda yani iç kesimde kalır kıyı ovası değildir (C). Tüm ovalarda bulunan ortak toprak tipi alüvyal topraktır.

CEVAP: D

3. Akarsuların sıradağları enine kestiği arazilerde çentik vadi değil boğaz vadiler görülmektedir. Doğu Karadeniz'de yer alan çentik vadiler sıradağları enine kesmezler. Dağlık arazileri yüksek kesimlerinde yatak eğiminin fazla olması nedeniyle akarsuların yataklarını derine ve yana aşındırması ise oluşurlar.

CEVAP: C

4. Karadeniz İkliminin görüldüğü bölgeler Marmara ve Karadeniz bölgeleridir. Bu bölgelerin Karadeniz'e (Deniz olan Karadeniz'e) kıyısı olan yerlerde görülür. Seçeneklerde verilen dağlardan İsfendiyar (Küre) Dağları, Canik Dağları, Giresun dağları Karadeniz'de, Istranca Dağları (Yıldız) Marmara'da bu iklimin görüldüğü alanlardır. Geyik Dağları Akdeniz'de Batı Toroslar'da bulunan dağlık alandır. Bu alanda Akdeniz iklimi görülür.

CEVAP: E

5. Van Gölü gerek etrafında onu besleyen akarsuların gerekse göl çanağındaki ve etrafındaki volkanik kayaların etkisi ile bu özelliği kazanırken Salda Gölü çevresi kalsiyum karbonatlı kayaların varlığı nedeniyle özellik kazanmıştır. İki gölün çevresinde bulunan litolojik (kayaç) yapısının farklılığı bu farkı ortaya çıkarmıştır.

CEVAP: C

6. Kuzeydoğu Anadolu Platoları adı verilen Erzurum - Kars Çernezyom toprakların bulunduğu tek alandır. Ergene Havzası'nın içinde olduğu Trakya'da Vertisoller yaygındır. Teke ve Taşeli Platoları gibi karstik alanlarda Terra - Rossa bulunur. Delta ovalarının toprağı alüvyaldır. Ancak Amanos Dağları Hatay'da yer alır. Bu alanda Terra - Rossa bulunur. Podzolik topraklar Batı ve Doğu Karadeniz dağlarındadır.

CEVAP: E

7. Seçeneklerde verilen illerden Antalya, Iğdır ve Yozgat deprem, çığ ve heyelan afet riskinin en düşük olduğu illerdir. Iğdır ve Yozgat için erozyon ortak afet iken Antalya'nın afetleri don ve orman yangınıdır. Rize heyelan ve çığ olaylarının yaşandığı bir il olmasına rağmen deprem ili değildir. Erzincan Doğu Anadolu fay hattı üzerinde deprem bölgesinde, dağlık sahaları nedeniyle çığ bölgesinde ve engebeli arazilerinde heyelan olan bir ildir.

CEVAP: E

8. Geçmişten günümüze bakıldığında Türkiye'de doğurganlık oranının azalması ile nüfus artış hızının düştüğü, bebek ölüm oranlarının azaldığı, çocuk ve genç nüfusun toplam nüfus oranı içindeki oranının arttığı görülür. Nüfusun yaşlanmasına bağlı olarak ortanca yaş ve yaşlı oranı artmıştır. Ayrıca kentli nüfus ve okur - yazar oranı günümüzde daha yüksektir.

CEVAP: B

9. Muğla, Adana, Kastamonu ve Balıkesir illerinin merkez ilçesi yani anakentin bulunduğu yer deniz kıyısında değil içerdedir. Bu illerin ilçeleri deniz kıyısında yer almaktadır. Kocaeli merkez ilçesi olan İzmit aynı zamanda Kocaeli'nin merkezi olup deniz kıyısında yer almaktadır. Aşağıdaki haritada benzer durumda olan iller gösterilmiştir.

CEVAP: D

10. Uluslararası anlaşmalara göre nüfusun karşılıklı yer değiştirmesine mübadele, zorunlu yer değiştirmeye tehcir denir. İki durumda da devletlerin almış olduğu kararların halk üzerinde zorunlu etkisi vardır. Ayrıca doğal afetler nedeniyle yıkıma uğrayan yerlerden uzaklaşılması da zorunlu göçtür. Mevsimlik göçler genel olarak tarım ve turizme bağlı çalışma amacıyla gerçekleşen gönüllü göçlerdir.

CEVAP: A

11. Ahır besi hayvancılığında hayvanlar kapalı ortamlarda suni yemlerle beslenen ve doğal koşullardan etkilenmeyen yüksek et ve süt verimine sahip hayvanların beslendiği hayvancılık türüdür. Bu hayvancılık yönteminin yaygınlaştırılmak istenmesinin temel nedeni birim hayvandan alınan verimin fazla olmasıdır.

CEVAP: C

12. Üretimi en fazla Karadeniz'de olan iki tarım ürünü vardır bunlar çay ve fındıktır. Ancak fındık aynı zamanda Batı Karadeniz ve Marmara'da da yetişir. Burada sadece Doğu Karadeniz denildiği için bu ürün fındık olamaz. Hem çay hem de fındık nem ve yağış isteği fazla olan ve Dünya'da Türkiye'nin ön sıralarda olduğu ürünlerdir.

CEVAP: D

13. Türkiye'de madenlerin bir bölümü ham maden olarak ihraç edilmektedir. Mermer doğal taşlar en fazla ihraç edilen madendir. Demir, Bor, Bakır, Krom, Zımpara Taşı ihraç edilen madenler arasında yer alır. Ancak gübre yapımında kullanılan Fosfat madeninin Türkiye'deki rezervleri oldukça az buna rağmen talebi yüksek olduğundan bu maden ihraç değil ithal edilir.

CEVAP: C

14. Taş kömürü yatakları Batı Karadeniz'de bulunmaktadır. Zonguldak'ta bulunan Çatalağzı termik santrali enerji kaynağının yakınında kurulmuştur. İkinci taş kömürü santrali ise Adana'nın Yumurtalık ilçesinde limana gelen (Ulaşım faktörü) ithal kömür ile çalışan Su Gözü termik santralidir. 18 Mart Çan santrali Çanakkale'deki linyit santrali iken Kızıldere Denizli'deki jeotermal santralidir.

CEVAP: C

15. Karadeniz Bölgesi'nde ham maddeye bağlı olarak bazı sanayi kuruluşları kurulabilir. Kastamonu, Artvin ve Rize'de bakır çıkarımı yapılabildiğinden bakır işleme tesisi kurulabilir. Artvin ve Gümüşhane'de altın çıkarımı yapıldığından altın işleme tesisi kurulabilir. Tokat ve Samsun çevresinde tütün üretimi yapıldığından sigara fabrikası kurulabilir. Orman varlığına bağlı olarak orman ürünleri endüstrisi kurulabilir. Ancak bölgede bor çıkarımı yoktur. Bor yalnızca Balıkesir Susurluk, Bursa Mustafa Kemal Paşa, İç Batı Anadolu'da Kütahya Emet ve İç Anadolu'da Eskişehir Kırka'dan çıkarılmaktadır.

CEVAP: C

16. Türkiye'de dağlar doğu batı yönlü uzandığından akarsu vadileri de ilk kuruldukları alanlarda daha çok doğu batı yönlü akarlar. Akarsuların açmış oldukları vadiler ulaşımın kolay ve ucuz olduğu alanlardır. Ayrıca bu durum güneyde ve kuzeyde boğaz vadiler açan akarsuların bulunduğu alanda da ulaşım kolay ve ucuzdur.

CEVAP: C

17. 2023 turizm gelişim bölgeleri arasında yer alan ve geçmiş medeniyetlerin en önemli merkezlerinden olan Troya, Çanakkale'de bulunmaktadır. Urartu medeniyeti Van'da, Hititler Hattuşaş'ta, Afrodisias ise Aydın'da yer almaktadır. Frig medeniyeti başkenti Ankara Gordion olmak üzere Afyon, Uşak, Eskişehir ve Kütahya çevresinde yaşamıştır. Haritada Friglere ait gösterilen yerde Göbeklitepe bulunmaktadır.

CEVAP: C

18. Seçeneklerde verilen platolardan Kuzeydoğu Anadolu'da yer alan Erzurum - Kars platolarında çayırılara bağlı büyükbaş mera hayvancılığı yaygındır. Akdeniz'de bulunan Teke ve Taşeli platolarında kıl keçisi otlatıcılığı yaygındır. Şanlıurfa ve Haymana platolarında küçükbaş koyun besiciliği ve tarım yaygındır. Sanayi, nüfuslanma, ulaşım ve ticaret bakımından en ön sırada olan plato Kocaeli ve İstanbul illerinin üzerinde kurulu olduğu Çatalca- Kocaeli platosudur.

CEVAP: A

1. Türkiye’de uygulanan kalıcı yaz saati uygulaması ile ulusal saatin ayar meridyeni yıl boyunca 45 Doğu Meridyeni esas alınarak belirlenmiştir. Bu durum yerel saat ile ulusal saat arasında farklar ortaya çıkarmıştır.

Aşağıdaki kentlerden hangisinde yaşayan bir kişi bu farkı daha belirgin yaşamaktadır?

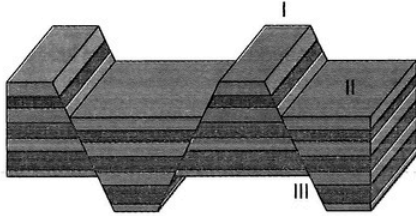
- A) Bitlis B) Bilecik C) Giresun
D) Elazığ E) Şırnak

2. Yaşadığı ilin özellikleri ile ilgili bilgi veren bir kişi su içinde eriyebilen kayaların bulunduğu, bu kayaların çözülmesiyle oluşan boşlukları suların doldurmasıyla oluşan karstik göllerin bulunduğunu ve bu göllerin en güzel örneğinin Hafik Gölü olduğunu söylemiştir.

Verilen bilgilerden yola çıkıldığında kişinin yaşadığı il aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Isparta B) Antalya C) Mersin
D) Sivas E) Muğla

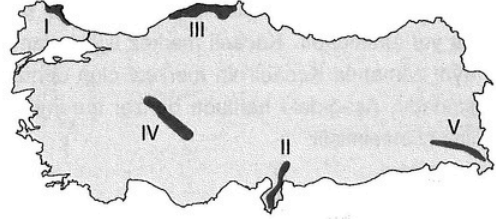
3. Aşağıdaki şekilde orojenez etkisiyle meydana gelen bir oluşum gösterilmiştir.

Coğrafi konumları düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisi şekilde numaralandırılarak verilen yer şekillerine doğru bir örnek oluşturabilir?

I	II	III
A) Aydın Dağları	Büyük Menderes	Batı Anadolu Fayı
B) Köroğlu Dağları	Gerede Ovası	Kuzey Anadolu Fayı
C) Bozdağlar	Küçük Menderes	Doğu Anadolu Fayı
D) Uludağ	Bursa Ovası	Batı Anadolu Fayı
E) Amanos Dağları	Amik Ovası	Kuzey Anadolu Fayı

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritada numaralanmış alanlardan hangisi diğerlerinden daha az yağış almaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. • Suları soğuk ve kireçlidir.
• Karstik arazilerde yaygın olarak rastlanır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen kaynak tipine aşağıdaki illerden hangisinde rastlanma olasılığı diğerlerinden daha fazladır?

- A) Amasya B) Edirne C) Isparta
D) Sinop E) Diyarbakır

6. Türkiye iklim, ana kaya, yer şekilleri ve dış kuvvetlerin faaliyetleri çeşitliliğine bağlı olarak toprak çeşitliliğinin fazla olduğu ülkelerden biridir. Buna rağmen enlem etkisine bağlı bazı toprak tipleri görülmez.

Aşağıdaki toprak tiplerinden hangisi sözü edilen duruma bağlı Türkiye’de yoktur?

- A) Litosol B) Tundra C) Regosol
D) Solonçak E) Rendzina

7. Karın yerde kalma süresinin uzun olduğu yörelerde üst üste biriken kar örtüsü eğiminin de fazla olmasının etkisi ile yamaçlar boyunca harekete geçerek çığa neden olmaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisinde buna bağlı olarak çığ afeti daha fazla yaşanmaktadır?

- A) Iğdır B) Ardahan C) Kayseri
D) Antalya E) Van

8. Türkiye'de kentsel yerleşmeler fonksiyonlarına göre gruplara ayrılmaktadır.

Buna göre aşağıda yapılan eşleştirmelerden hangisi **yanlıştır**?

Şehir	Fonksiyon
A) Kırıkkale	Sanayi
B) İskenderun	Liman
C) Soma	Maden
D) Ürgüp	Turizm
E) Çanakkale	Ticaret

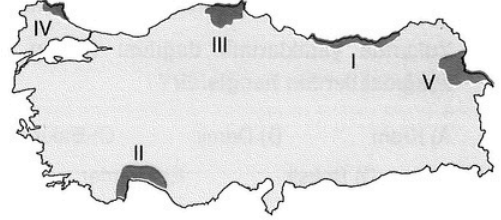
9. Resmi gazetede yayınlanan mesaja göre yeni teşvik paketinin ayrıntıları belli oldu:

Türkiye'de birinci çocuk için tek seferlik 5.000 TL, ikinci çocuk için başvurunun yapıldığı ay itibarıyla 5 yaşını tamamlayana kadar (altmışıncı ay dâhil) aylık 1.500 TL, Üçüncü ve sonraki çocuklar için başvurunun yapıldığı ay itibarıyla 5 yaşını tamamlayana kadar (altmışıncı ay dâhil) aylık 5.000 TL ödeme yapılacaktır.

Buna göre yukarıda sözü edilen nüfus politikasının gerekçeleri arasında aşağıdakilerden hangisi **sayılamaz**?

- A) Nüfusun yaş ortalamasının yükseliyor olması
B) Yaşlı nüfus için yapılan sosyal güvenlik harcamalarının artması
C) Genç nüfus oranının azalma eğiliminde olması
D) Çalışma çağındaki nüfus içinde işsizlerin oranının fazla olması
E) 2007 yılında 28 olan ortalama yaşın 2024 itibarıyla 34,4 olması

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanların yerleşme doku ve mesken tipleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) I numaralı alanda yerleşme dokusunun dağınık olmasında dar derin vadiler etkili olmuştur.
B) II numaralı alanda mesken yapımında kireçtaşı kullanılmaktadır.
C) III numaralı alanda kırsal kesimde hıms meskenlere rastlanılmaktadır.
D) IV numaralı alanda akarsu boyu yerleşmeler yaygındır.
E) V numaralı alanda kerpiç meskenlerin yaygın olmasında karasal iklim etkilidir.

11. Sulak ve bataklık alanlarda üretimi yapılan mandacılık, manda sütü ve kaymağının ekonomik getirisi yüksek olduğundan günümüzde devam ettirilen hayvancılık etkinliklerinden biridir.

Aşağıdaki illerden hangisinde bu faaliyet diğerleri kadar yoğun **değildir**?

- A) Diyarbakır B) Samsun C) Bitlis
D) İstanbul E) Kayseri

12. I. Nöbetleşe tarım
II. Nadas
III. Seracılık
IV. Bahçe tarımı

Türkiye'de yıllık yağış miktarının az olması ve sulamanın yeterince gelişmemesi yukarıdaki faaliyetlerden hangilerini ortaya çıkarmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. Guleman (Elazığ), Fethiye, Dalaman ve Köyceğiz (Muğla), Kopdağı (Erzurum), Mihalicçık (Eskişehir) çevresi en önemli yataklarının bulunduğu alandır.

Yukarıda yataklarının dağılımı verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Krom B) Demir C) Bakır
D) Boksit E) Mermer

14. Türkiye'nin enerji ihtiyacını karşılamak amacıyla devreye alınan projelerden biri de FSRU adı verilen yüzer terminaller amacıyla doğal gazın sıkıştırılarak gemiler aracıyla limanlara getirilip şebekeye verilmesidir.

Bu göre,

- I. uzak mesafelerdeki gaz daha hızlı nakledilebilmektedir.
II. maliyetli ve yapımı uzun süren boru hatlarına gerek kalmamaktadır.
III. çok miktarda gaz daha az maliyetle getirilebilmektedir.

Çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

15. Zeytinyağı fabrikalarının dağılışımda ham maddeye yakınlık en önemli faktördür.

Aşağıdaki illerden hangisinde zeytinyağı fabrikası kurmak isteyen bir yatırımcı en önemli sorun olarak ham madde güçlüğü çeker?

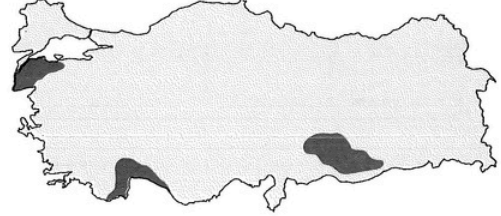
- A) Antalya B) Şanlıurfa C) Gaziantep
D) Balıkesir E) Kırklareli

16. Türkiye'de 2009 yılında ilk hızlı tren seferleri başlamıştır. İlk hızlı tren hattı bu yıl Ankara Eskişehir arasında seferlere başlamıştır. Günümüzde hızlı tren ile yolculuk yapılabilen il sayısı 11'dir.

Aşağıdaki illerden hangisine hızlı tren ile ulaşım sağlanacağı söylenemez?

- A) Bilecik B) Yozgat C) Sivas
D) Karaman E) Adana

17. Aşağıdaki Türkiye haritasında doğal ve kültürel özellikleri bakımından çekiciliğe sahip eserlerin olduğu alanlar koyu renkle gösterilmiştir.

Haritada koyu renkle gösterilen alanlarda aşağıdaki mekânlardan hangisi bulunmaz?

- A) Truva Antik Kenti
B) Pamukkale Travertenleri
C) Termessos Antik Kenti
D) Aspendos Tiyatrosu
E) Nemrut Dağı Heykelleri

18. Türkiye ekonomisi çeşitli sektörlerin doğal ve beşeri kaynakları kullanarak ortaya çıkardığı toplam büyüklüğün mutlak ve göreceli konuma bağlı şekillendiği bir bütündür.

Türkiye ekonomisini etkileyen faktörlerden hangisi Türkiye'nin mutlak konumu ile ilişkilidir?

- A) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
B) Stratejik açıdan önemli su kaynaklarına sahip olması
C) Üç kıtanın birbirine yaklaştığı yerde bulunması
D) Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
E) Maden kaynaklarının çeşitli olması

1. Türkiye yaz saati (ileri saat) uygulaması ile 2016 yılından itibaren 45 Doğu Meridyenin yerel saatini ulusal saat olarak kullanmaktadır. Bu meridyenden uzaklaştıkça yerel saat ulusal saat farkı artmaktadır. Bu meridyene en uzak merkez seçeneklerdeki Bilecik kenti iken en yakın olan Şirnak kentidir.

CEVAP: B

2. Soruda dikkat edilecek husus şudur: kişinin "su içinde eriyebilen kayaların bulunduğu, bu kayaların çözülmesiyle oluşan boşlukları suların doldurmasıyla oluşan karstik göllerin bulunduğunu" söylediği yere kadar kireçtaşına bağlı oluşumların fazla olduğu Isparta, Antalya, Mersin ve Muğla illeri akla gelebilir. Ancak kişi karstik göl örneğini Hafik olarak söylediği için bu il Sivas'tır. Sivas'ta karstik kayalardan olan Jips (Alçıtaşı) arazileri bulunur.

CEVAP: D

3. Şekilde gösterilen oluşum horst-graben sistemidir. Bu sistemde yer alan dağlar kırık dağ olarak sınıflandırılmaktadır. Yer kabuğu parçaları normal bir fayla kırılmış, dikey doğrultuda çöken alanlar graben, yüksekte kalan alanlar ise horst olarak adlandırılmaktadır. Türkiye'deki en güzel örneği Batı Anadolu Dağlarıdır. Kaz, Madra, Yunt, Boz, Aydın ve Menteşe Dağları ile bu dağlar arasında kalan Edremit, Bırcıçay, Gediz, Küçük Menderes ve Büyük Menderes Ovaları örneklerdir. Bu yöre Batı Anadolu Fay sistemi ile kırılmıştır. Hatay'da yer alan Amanoslar da kırık dağ olsa da bu dağlar Doğu Anadolu Fayı üzerindedir.

CEVAP: A

4. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı Yıldız Dağları, II numaralı Amanos Dağları ve III numaralı Küre Dağları çevresi dağların kıyıya paralel olması ve denizden gelen nemli hava kütlelerinin yamaçlar boyunca yükselmesi sonucunda fazlaca yağış almaktadır. V numaralı Güneydoğu Toroslar çevreye göre yüksek dağlık bir alan olduğundan fazlaca yağış almaktadır. Ancak deniz etkisinden uzaklaştıkça yağış azalmaktadır. Nemliliğin az olduğu Orta Anadolu'da (IV) yağış miktarı daha azdır.

CEVAP: D

5. Karstik arazilerde rastlanan suları soğuk ve kireçli olan voklüz (karstik) kaynaklara Türkiye'de en fazla Akdeniz'de rastlanmaktadır. Bu durumun nedeni jeolojik olarak kalkerli arazinin en çok Akdeniz'de yer almasıdır. Mersin, Antalya, Isparta, Burdur, Denizli ve Muğla çevresinde rastlanılır.

CEVAP: C

6. Engeli arazilerde litosol toprak, volkanik arazilerde regosol toprak, Tuz Gölü çevresinde Solonçak toprak ve Ergene Havzası'nda kalsimorfik topraklardan Rendzina toprak görülür. Ancak Dünya üzerinde 70 derece enlemleri çevresinde yılın büyük bölümünde donmuş halde olan bataklık tipi Tundra topraklar Türkiye'de enlem nedeniyle görülmez.

CEVAP: B

7. Seçeneklerde verilen illerden Iğdır ova, Ardahan yüksek platolardan oluşmaktadır. Bu alanlarda kar yağışı olmakla birlikte çığ olayları sıklıkla yaşanan afet değildir. Kayseri'de Erciyes kayak merkezinde sadece kayak kaynaklı çığ düşebilir ancak ilin genelinde çığ riski düşüktür. Antalya'da dağlık sahalar olmakla birlikte kar örtüsünün üst üste uzun zamanlar birikmemesi nedeniyle çığ yaşanmaz. Çığın en fazla yaşandığı iller içinde Bitlis, Bingöl, Tunceli, Hakkâri ve Van illeri gelmektedir.

CEVAP: E

8. Seçeneklerde verilen kentlerden Kırıkkale silah ve Petro kimya tesisi nedeniyle sanayi kentidir. İskenderun demir çelik limanı sayesinde gelişmiştir. Soma linyit kömürüne bağlı madencilik faaliyetleri, Ürgüp ise Peribacaları sayesinde turizm ile gelişen yerdir. Çanakale yoğun bir ticaret kenti değildir.

CEVAP: E

9. Çocuk başına para yardımının yapılmasındaki temel amaç doğum oranlarının ve nüfus artış hızının artırılmak istenmesidir. Bir ülkede nüfus artış hızının artırılmak istenmesinin gerekçeleri ise nüfus artış hızının düşük olmasının yol açtığı olumsuzluklardır. Bu olumsuzlukları şu şekilde sıralayabiliriz: Genç nüfus oranının azalması, yaşlı nüfus oranının artması (ortanca yaş ve yaş ortalamasının yükselmesi), nüfusun dinamizmini kaybetmesi, iş gücü açığı ortaya çıkması vb. İşsizlerin artması ise nüfus artış hızının yüksek olmasıyla alakalı bir durumdur. İşsiz nüfus oranı arttığı için halk doğum oranlarının artmasına teşvik edilmez.

CEVAP: D

10. Haritada numaralandırılmış yerlerden I numaralı Doğu Karadeniz'de kırsal kesimde dağınık yerleşmelerin bulunmasında dağlık engebeli arazisi yapısının yanında dar ve derin vadilerle arazinin parçalanmış olması da etkili olmuştur. II numaralı Batı Toroslar çevresinin kayaç yapısı kireçtaşlarından oluştuğundan kırsal kesimde mesken yapımında bu kayaçlar kullanılmaktadır. Batı Karadeniz taş ahşap ve kerpiç karışımı yapılar olan Hıms meskenlerin en fazla olduğu yerdir. Karasal iklim bölgelerinde kerpiç meskenler kullanılmaktadır. Ancak IV numaralı Yıldız Dağları çevresi dağlık engebeli bir alan olduğundan akarsu boyu yerleşmelere rastlanılmaz.

CEVAP: D

11. Manda adı verilen büyükbaş türü, özellikle akarsu boyları, delta ovaları, sulak ve bataklık olan alanlarda oluşturulan suni göletlerde beslenen bir türdür. Samsun başta olmak üzere Diyarbakır, İstanbul, Bitlis illeri ön sıralardadır.

CEVAP: E

12. Sulamanın yeterince gelişmemesi ve su azlığı kuru tarım yöntemlerini ortaya çıkarmıştır. Tahılların ve baklagillerin dönüşümlü olarak ekilmesi nöbetleşe tarımı (münavebeli tarım) ifade etmektedir. Ayrıca toprağın bir yıl boyunca boş bırakılması da yağış azlığı sulama yetersizliği nedeniyle. Bahçe tarımı arazi azlığını, seracılık kış ılıkliğini gösterir.

CEVAP: A

13. Guleman (Elazığ), Fethiye, Dalaman ve Köyceğiz (Muğla), Kopdağı (Erzurum), Mihaliççık (Eskişehir) Türkiye'nin önemli krom yataklarının olduğu alanlardır. Demir için Sivas Divriği, Bakır için Elazığ Maden, Boksit için Antalya Akseki, Mermer için Afyonkarahisar en önemli çıkarım alanlarıdır.

CEVAP: A

14. FSRU gemileri özel sıkıştırma yöntemleri sayesinde boru hatlarından geçen gazdan daha fazlasını taşıyabilmektedir. Boru hattı bağlantısı olmayan ülkelerdeki gazı getirebilmektedir. Ayrıca yapımı yıllar süren ve maliyetli boru hatları projelerine gerek kalmadan kısa sürede gazı nakledebilme özelliğine sahiptir. Türkiye'nin üç adet FSRU gemisi vardır. Bunlardan ilki İzmir'e ikincisi Dört Yol'a (Hatay) üçüncüsü Saros'a (Edirne Keşan) konumlandırılmıştır.

CEVAP: E

15. Zeytinyağı fabrikalarının dağılışı ham maddeye bağlılık gösterir. Zeytin üretimi yapılabilen Akdeniz iklim bölgesindeki illerde bu fabrikalar kurulmuştur. Yeni bir fabrika kurmak isteyen bir kişi ham maddeye bağlı olarak Bursa, Balıkesir, İzmir, Manisa, Aydın, Muğla, Antalya, Mersin, Adana, Hatay ve Gaziantep gibi illerde bu tesisler kurulabilir. Kırklareli Karadeniz ikliminin görüldüğü ve zeytin üretimi yapılmayan bir ildir.

CEVAP: E

16. Türkiye hızlı tren hatlarının kavşak noktası Ankara'dır. Ankara'dan doğuya giden hatta Kırıkkale, Yozgat ve Sivas illeri bulunmaktadır. Konya ve Karaman hatları güneyde, Eskişehir, Bilecik, Sakarya, İzmit ve İstanbul hatları batıda ulaşım sağlanan YHT hatlarıdır. Güneyde Adana çevresine normal tren hattı olup yüksek hızlı tren ulaşımı yoktur.

CEVAP: E

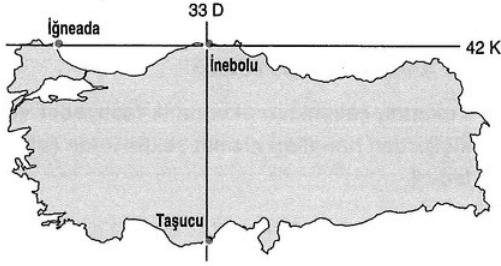
17. Truva Antik Kenti Çanakkale'de bulunmaktadır. Termessos Antik Kenti ve Aspendos Tiyatrosu Antalya'da bulunmaktadır. Nemrut Dağı Heykelleri Adıyaman Kâhta'da bulunmaktadır. Bu alanların tamamı haritada gösterilmiştir. Ancak Pamukkale Travertenleri ve Hierapolis Antik kenti Denizli'de olup haritada Denizli işaretli değildir.

CEVAP: B

18. Mutlak konum Türkiye'nin sahip olduğu özelliklerin bulunduğu enlem değerlerinde kaynaklanmasıyla ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de dört mevsimin belirgin olarak yaşanması Orta Kuşak ülkesi yani enlem sonucudur. Etrafındaki denizleri, boğazlar, kıtalar göre konum, su, toprak, bitki, yer altı ve yer üstü maden ve enerji kaynakları göreceli (özel) konum sonucudur.

CEVAP: D

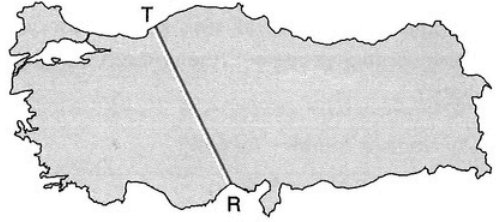
1. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı kentlerin koordinatları işaretlenmiştir.

Haritada konumları verilen kentlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Iğneada ve İnebolu kentlerinin birim zamanda aldığı yol yaklaşık olarak aynıdır.
- B) İnebolu kentinde yer çekimi ivmesi Taşucu kentinden fazladır.
- C) İnebolu ve Taşucu kentlerinde tan ve gurup süresi aynıdır.
- D) Iğneada kenti başlangıç boylamına Taşucu kentinden daha yakındır.
- E) Iğneada ve İnebolu kentlerinin alacakaranlık süresi yıl boyunca yaklaşık olarak aynıdır.

3. Aşağıdaki haritada iki merkez işaretlenmiş ve bu merkezler arasında doğrusal bir hat çizilmiştir.

Buna göre T-R doğrultusu boyunca aşağıdaki yeryüzü şekillerinden hangisi yer almamaktadır?

- A) Köroğlu Dağları
- B) Obruk Platosu
- C) Bolkar Dağları
- D) Haymana Platosu
- E) Konya Ovası

4. Türkiye'de bulunduğu enleminden ve diğer yerel koşullardan kaynaklı birden fazla rüzgâr etkili olmaktadır. Bunlardan bazıları belli dönemlerde etkili olurken bazıları yıl boyunca etkili olmaktadır.

Aşağıda verilen rüzgârlardan hangisi Türkiye üzerinde yıl boyunca etkili olmaktadır?

- A) Alize rüzgârları
- B) Batı Rüzgârları
- C) Kutup Rüzgârları
- D) Muson Rüzgârları
- E) Tropikal Rüzgârlar

2. Tersiyer'de Anadolu'nun orta kesiminde oluşan göller ani iklim değişimi nedeniyle kurak bir periyoda girmiş ve göllerin hızlı buharlaşması ile geriye kalan göl tortuları jips adı verilen arazileri meydana getirmiştir.

Aşağıdaki illerin verilen alanlarından hangisinde bu arazilere rastlanılmaktadır?

- A) Yozgat (Sorgun - Sarıkaya arası)
- B) Aydın (Çine - Sultanhisar arası)
- C) Ankara (Ayaş - Beypazarı arası)
- D) Şanlıurfa (Siverek - Hilvan arası)
- E) Sinop (Gerze - Boyabat arası)

5. Türkiye'deki bazı iller gerek kırıklı yer yapısı gerekse arazinin litolojik özelliği sayesinde birden fazla yer altı suyu kaynaklarına sahiptir.

Aşağıdaki illerden hangisinde hem fay hem de karstik kaynaklar birlikte yaygın olarak görülür?

- A) Mersin
- B) Antalya
- C) Denizli
- D) Trabzon
- E) Zonguldak

6. Türkiye'de toprağın çeşitli kullanım alanı olmakla birlikte en fazla kullanıldığı alan tarımsal faaliyetlerdir.

Aşağıda verilen toprak türü ve üzerinde yapılan tarımsal faaliyet eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Vertisol Toprak – Ayçiçeği
B) Terra Rossa – Zeytin
C) Alüvyal Toprak – Mısır
D) Podzolik Toprak – Çay
E) Kahverengi Step – Buğday

7. Türkiye'de en fazla heyelan görülen üç il Trabzon, Kastamonu ve Zonguldak'tır. Bu illerde heyelanların büyük oranda ilkbahar mevsiminde görüldüğü tespit edilmiştir.

Buna göre heyelanların büyük oranda ilbaharda görülmesi aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Yağış miktarının fazla olması
B) Toprağın suya doygun hale gelmesi
C) Yol yapım çalışmalarının fazla olması
D) Şiddetli rüzgârların fazla olması
E) Dağların kıyıya paralel uzanması

8. Samsun ve Adana illeri aşağıda verilenden hangisi bakımından benzerlik göstermez?

- A) Delta ovalarının bulunması ve yoğun tarım yapılması
B) Tarıma dayalı endüstri kuruluşlarının bulunması
C) Ovalarda kıyı set göllerinin bulunması
D) Aynı makro iklime sahip olmaları
E) Demir ve kara yolları ile bağlantılarının olması

9. Delta ovasında kurulan Çarşamba'nın (Samsun) 2024'deki nüfusu 141.850 iken buraya yakın olmasına rağmen delta ovası dışında kalan Ayvacık (Samsun) ilçesinin nüfusu ancak 19.556 kişidir.

Buna göre sözü edilen yerleşmelerde nüfusun farklılık göstermesi aşağıdakilerden hangisi ile daha çok ilgilidir?

- A) Toprak özellikleri
B) İklim koşulları
C) Bakı
D) Su Kaynakları
E) Dağların uzanış yönü

10. I. Amasra kömür madeninde çalışan işçi
II. Bolu'da ormanda çalışan işçi
III. Fethiye'de otelde çalışan garson
IV. Ankara'da çalışan doktor

Yukarıda çalıştıkları ekonomik faaliyetler verilen kişilerden hangileri hizmet sektöründe çalışmaktadır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

11. Türkiye'de tarımsal verimin artırılması için makineleşme sorunlarının çözülmesi gerekmektedir. Ancak bazı yörelerde doğal koşullar makine kullanımına elverişli olmadığı için bu yörelerde makineleşme oranının artmasıyla tarımsal verimliliğin artış göstermesi beklenemez.

Buna göre yukarıda sözü edilen yörelere aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yukarı Sakarya havzası
B) Tuz Gölü'nün güneyi
C) Kıyı Ege ovaları
D) Menteşe Yöresi
E) Ergene yöresi

12. I. Akdeniz kıyı kuşağında ısıtma maliyeti düşük olduğundan yaygınlaşmıştır.
II. Doğu Karadeniz'de güneşlenme süresi az olduğu için gelişmemiştir.
III. Orta Anadolu'da jeotermal ısıtma ile gelişmektedir.

Türkiye'de örtü altı üretim ile ilgili verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) I, II ve III

13. Mardin (Mazıdağı) ve Adıyaman çevresinden çıkarılan madenle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Tarım sektörü için oldukça önemlidir.
B) Mazıdağı'nda işlenir.
C) Çıkarım ihtiyacı karşılamaz ithalata konu olur.
D) Gübre yapımında kullanılır.
E) Enerji kaynağı olarak kullanılır.

14. I. Volkanik faaliyetler sonucu başkalaşım olaylarının yaşanması
II. Jeolojik dönemlerde farklı iklim koşullarının yaşanması
III. Son jeolojik dönemde buzullaşmanın etkisinde kalması
IV. Üç tarafının denizlerle çevrili yüksek bir ülke olması

Türkiye'nin maden çeşitliliği fazla olan ülkeler arasında sayılmasında yukarıda verilen özelliklerden hangileri etkili olmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

15. Türkiye'deki sanayi kollarının dağılışımda ham madde, ulaşım, enerji kaynağı ve pazarlama gibi faktörler etkili olmuştur.

Aşağıdaki illerde eşleştirilen sanayi kolu ve kurulumunda etkili olan faktör eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

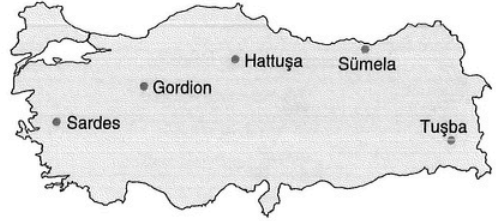
İl	Sanayi	Faktör
A) İstanbul	Tekstil	Pazar
B) Hatay	Demir-çelik	Ulaşım
C) Elâzığ	Krom	Ham madde
D) Konya	Şeker	Pazar
E) Seydişehir	Alüminyum	Ham madde

16. Arazi engebesinin arttığı yerlerde hava limanı kurulacak alan olmadığından kıyı kesimindeki illerden bazılarında hava limanları deniz üzerine dolgu yapılarak kurulmaktadır.

Aşağıdaki illerden hangilerinde benzer bir durum yaşanmaktadır?

A) Balıkesir - Bursa arası
B) Rize - Artvin arası
C) Adana - Mersin arası
D) Antalya - Muğla arası
E) Aydın - İzmir arası

17. Bir tur firmasının düzenlediği Türkiye turu kapsamında Anadolu'da yaşamış ve eserler bırakmış medeniyetlere ait yerleşmelerin ziyaret edileceği ilan edilmiştir. Bu tur kapsamında Urartular, Hititler, Frigler ve Lidyalılara ait yerleşim birimlerinin görüleceği paylaşılmıştır.

Buna göre, tur kapsamında görülecek alanlar arasında haritadakilerden hangisi yer almaz?

A) Sardes B) Gordion C) Sümela
D) Tuşba E) Hattuşa

18. 1960'tan sonra ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın hızlanması amacıyla kalkınma planlarının uygulanması kararlaştırılmıştır.

Bu kararın uygulanması için aşağıdaki devlet kurumlarından hangisi kurulmuştur?

A) Sanayi Bakanlığı
B) Devlet Planlama Teşkilatı
C) Sanayi ve Maadin Bankası
D) Sümerbank
E) Kalkınma Bakanlığı

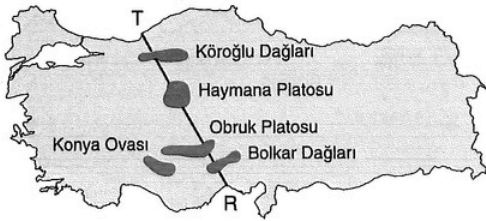
1. İnebolu ve İğneada kentleri aynı enlemdedir. Aynı enlem üzerindeki kentlerde birim zamanda alınan yol (çizgisel hız) (A) ve alacakaranlık süresi aynıdır (E). Kuzeyde olan merkezlerde yer çekimi daha fazladır (B). Batıda olan kentler doğuda olana göre başlangıç boylamına daha yakındır (D). Ancak İnebolu ve Taşucu aynı boylam üzerindedir aynı enlemde olan merkezlerde gurup ve tan süresi aynıdır.

CEVAP: C

2. Türkiye'de jips (alçı taşı) adı verilen araziler Sivas ve Ankara'da bulunmaktadır. Ankara'da Ayaş - Beypazarı arasında III. jeolojik zamanda bulunan bir gölün ani buharlaşması ile kuruması sonucunda göl tabanında tortulanan kayalar günümüzde alçı taşı olarak isimlendirilmektedir. Sivas'ta ise jips arazilerine Hafik - Zara bölgelerinde rastlanılmaktadır.

CEVAP: C

3. Seçeneklerde verilen yer şekillerinin harita üzerindeki konumları aşağıda verilmiştir.

Buna göre Konya ovası bu doğrultuda yer almamaktadır.

CEVAP: E

4. Batı Rüzgârları 30° enlemlerindeki Dinamik Yüksek Basınç merkezlerinden 60° enlemlerindeki Dinamik Alçak Basınç merkezlerine doğru yıl boyunca esmektedir. Türkiye Orta Kuşakta yer aldığı için yıl boyunca Batı Rüzgârlarının etkisi altında kalır. Türkiye'de ekvatorda görülen alizeler, kutup çevresinde görülen kutup, güneydoğu Asya'da görülen muson ve ekvatorial kuşakta görülen tropikal rüzgârlar etkili değildir.

CEVAP: B

5. Seçeneklerde verilen illerden Antalya ve Mersin'de karstik kaynaklar oldukça yaygın olmakla birlikte kırıklı yer yapısı olmadığından fay kaynaklarına rastlanmaz. Zonguldak çevresinde karstik araziler bulunur ancak fay ve karstik kaynaklar bakımından zengin bir yer değildir. Trabzon'da iki kaynak türü de bulunmaz. Hem karstik arazilere bağlı karstik kaynakların hem de kırıklı yapıya bağlı fay kaynaklarının bir arada yaygın olduğu il Denizli'dir.

CEVAP: C

6. Podzolik topraklar Batı ve Doğu Karadeniz dağlarında yüksek rakımlarda iğne yapraklı ormanlar altında oluşan iklimin uygun olmadığı yerlerdeki kül rengi ve tarıma uygun olmayan topraklardır. Çay tarımı yapılan toprak podzol değil yıkanmış asitli orman toprağıdır. Trakya'da ayçiçeği, ovalarda mısır, bozkır topraklarda buğday, kırmızı Akdeniz topraklarında zeytin yaygın olarak kullanımlarla ilgili doğrudur.

CEVAP: D

7. Heyelan oluşması için killi toprak yapısına sahip tabakaların eğim doğrultusunda kar erimeleri ve yağışlara bağlı yer değiştirmesi gerekmektedir. Türkiye'deki heyelanların %65'i ilkbahar aylarında gerçekleşmektedir. Bu durumun nedeni kışın yağın karların ilbaharda erimeye başlaması ve toprağın suya doygun hale gelmesidir.

CEVAP: B

8. Samsun'da Bafra ve Çarşamba delta Adana'da Çukurova olması ve bu ovalarda hem yoğun tarım yapılması hem de tarıma dayalı sanayi kuruluşlarının bulunması ortak özelliktir. Ayrıca bu illerin delta ovalarında kıyı set gölleri bulunur. Bu iller gerek kara gerekse demir yollarının bağlantısı olan illerdir. Ancak Samsun Karadeniz, Adana Akdeniz iklimi etkisindedir. Yani aynı makro iklim bölgesinde oldukları yanlıştır.

CEVAP: D

9. Tarımsal faaliyetler için elverişli toprakların bulunduğu alanlar genellikle sık nüfusludur. Ülkemizde verimli tarım alanlarını oluşturan alüvyal topraklar genellikle çöküntü alanları ile deltalarda bulunur. Ön bilgide de Çarşamba'nın delta ovasında kurulmasına vurgu yapılmıştır. Buna göre Samsun'da nüfusun Ayvacık'tan fazla olması daha çok toprak özellikleriyle ilgilidir.

CEVAP: A

10. Üçüncül sektör (Tersiyer) adı verilen sektör hizmet sektörüdür. Hizmet sektöründe çalışan oranı %56'dır. Bu sektörün tanımı oldukça geniştir. Eğitim, sağlık, bankacılık, finans, ulaştırma ve haberleşme, turizm, satış, sunuş, reklam, tanıtım ve pazarlama gibi sektörlerde çalışanlar hizmet sektörü tanımı içindedir. Bu nedenle Fethiye'de otelde çalışan garson ve Ankara'da çalışan doktor hizmet sektöründedir. Avcılık, toplayıcılık, madencilik, ormancılık, balıkçılık, ziraat ve hayvancılık faaliyetlerinde çalışanlar birincil sektörde çalışmaktadır. Amasra'daki maden işçisi ve orman işçisi birinci sektörde çalışmaktadır.

CEVAP: E

11. Menteşe yöresinde yer şekilleri dağlık ve engebeldir. Bu durum makine kullanımının gelişmesini engellemiştir. Makineli tarım yapılacak arazilerin az olmasının yanı sıra sert iklim koşullarının da etkisi ile burada tarımsal verimlilik azdır. Menteşe yöresinde makineleşme oranının artmasıyla tarımsal verimliliğin artış göstermesi beklenemez. Seçeneklerde verilen diğer alanlarda ise yer şekilleri düz ve makineleşmeye uygundur.

CEVAP: D

12. Örtü altı üretim yani seracılık faaliyetlerinin temel belirleyicilerinden biri ısıtma maliyetidir. Bu durum Akdeniz'de kış ılıkılığı ile Orta ve Batı Anadolu'da jeotermal suların ısıtmada kullanılmasıyla çözülmüştür. İkinci özellik ise güneşlenme süresidir. Karadeniz'de yüksek bulutluluk güneşlenmeyi düşürdüğü için seracılık gelişmemektedir.

CEVAP: E

13. Mardin (Mazıdağı) ve Adıyaman çevresinden çıkarılan maden fosfat madenidir. Fosfat, gübre yapımında kullanılan maden olduğundan tarım sektöründe kullanılmaktadır. Bu madenin rezervi oldukça azdır. Bu nedenle ithal edilen madenlerden biridir. Hem çıkarımının yapıldığı hem de işlendiği tek yer Mazıdağı'dır. Bu madenden enerji üretimi yoktur.

CEVAP: E

14. Türkiye maden çeşitliliği yönünden oldukça zengin bir ülkedir. Dünyada maden çeşitliliğinde 11. Sırada yer almaktadır. Bu çeşitlilik üzerinde temel faktör volkanizmadır. Yer hareketlerine bağlı volkanik aktivite metaik madenlerin oluşumunda etkilidir. Farklı jeolojik zamanlara ait arazilerin bulunması ve bu jeolojik zamanlardaki iklim koşullarının farklı olması farklı madenlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Ancak bu zullaşmanın ve denizlerle çevrili olmanın ve yükseltilerin maden oluşumu ve çeşitlenmesi üzerinde etkisi olduğu savunulamaz.

CEVAP: A

15. Seçeneklerde verilen iller, bu illerde kurulmuş olan sanayi tesisleri ve bu tesislerin kurulumunda etkili olan faktör eşleştirmelerinden:

- İstanbul'da bulunan tekstil dokuma fabrikalarının kurulumunda pazarlama olanakları etkili olmuştur.
- Hatay'ın İskenderun ilçesinde kurulmuş olan demir-çelik fabrikasının kurulumunda ulaşım (liman) olanakları etkili olmuştur.
- Elâzığ'da kurulmuş olan ferro-krom fabrikasının kurulumunda ham madde olan kromun bu alandan çıkarılıyor olması etkili olmuştur.
- Konya'nın Seydişehir ilçesinde Alüminyum işletmesinin kurulmasında ham madde olan boksitin bu alandan çıkarılıyor olması etkili olmuştur.
- Konya'daki şeker fabrikalarının kurulumunda pazar değil ham madde varlığı etkili olmuştur.

CEVAP: D

16. Dağların kıyı şeridinde paralel uzandığı ve kıyıda hızla yükseldiği Doğu Karadeniz'de kıyıda hava limanı yapılacak kadar mesafe yoktur. Bu nedenle Ordu ile Giresun arasında yer alan Gülyalı hava limanı ile Artvin - Rize arasında yer alan hava limanları deniz doldurularak inşa edilmiştir.

CEVAP: B

17. Bir tur firmasının düzenlediği Türkiye turu kapsamında Anadolu'da yaşamış ve eserler bırakmış medeniyetlere ait yerleşmelerin ziyaret edileceği ilan edilmiştir. Urartular Van Tubşa merkez olmak üzere yaşamışlardır. Hititler Hattuşaş'ta, Frigler Ankara Polatlı'da bulunan Gordion'da ve Lidyalılar Manisa'da Sardes'te yaşamışlardır. Ancak Sümela geçmiş medeniyetlere ait bir yerleşim yeri değildir. Sümela Manastırı Trabzon'da bulunmaktadır.

CEVAP: C

18. Seçeneklerde verilen devlet kurumlarından planlı dönem olarak bilinen 1960'dan sonra kurulan kuruluş Devlet Planlama Teşkilatı'dır. 1963 yılında 1. Beş yıllık kalkınma planını yayımlamıştır. Kalkınma Bakanlığı 2011 yılında kurulmuş 2018 yılında kaldırılmıştır. Sanayi Bakanlığı 1949 yılında, Sanayi ve Maadin Bankası 1925, Sümerbank 1933 yılında kurulmuştur.

CEVAP: B

1. • Batı rüzgârları kuşağında kalması
• Dağların güney yamaçlarının güneş ışınlarını daha büyük açı ile alması
• Güneşin en erken doğduğu yerin lğdır olması
• Paralel boylarının kuzeye doğru kısalırken derecelerinin artması

Türkiye'nin coğrafi konumu ile ilgili verilen bilgiler ile aşağıdakilerden hangisi arasında bir ilişki kurulamaz?

- A) Kuzey Yarım Küre'de olması
B) Farklı jeolojik olaylardan etkilenmiş olması
C) Greenwich'in doğusunda olması
D) Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde olması
E) Orta enlemlerde yer alması

2. Türkiye kıyılarında araştırma yapan bir grup kıyının gerçek uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki farkın az olduğunu görmüşlerdir. Gözlem sonucunda ayrıca kıyı kesimi ile iç kesimler arasında belirgin sıcaklık, yağış ve bitki örtüsü farkı tespit etmiştir.

Gözlem grubunun araştırma yaptığı alan aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) İğneada ile Terkos Gölü arası
B) Yason Burnu ile Hopa arası
C) İnceburun ile Cide limanı arası
D) Dilek Yarımadası ile Karaburun arası
E) Anamur Burnu ile Göksu Deltası arası

3. Türkiye oldukça dağlık bir ülkedir.

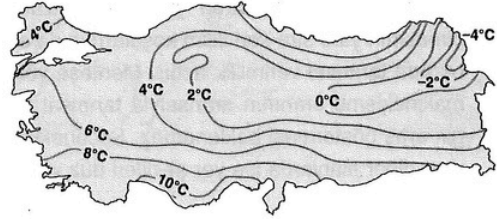
Bu dağlık yapının oluşmasında,

- I. Kıta hareketleri sonucunda yaşanan kıvrılma ve kırılma olayları
II. Batıda epirojenezle bağlı alçalmalar yaşanması
III. Merkezi püskürmelere bağlı magmanın üst üste birikmesi
IV. Kuzeyde ve güneyde birikinti ovalarının oluşması

yaşanan olaylardan hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

4. Aşağıda Türkiye'nin ocak ayı indirgenmiş sıcaklık haritası verilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre,

- I. en düşük sıcaklık ile en yüksek sıcaklık arasındaki fark 14 dereceden fazladır.
II. izotermeler sadece kıyılarda enleme uygundur.
III. doğuya doğru yükselti artışına bağlı olarak sıcaklık azalmaktadır.
IV. Akdeniz ile Güneydoğu Anadolu aynı enlemde olduğundan sıcaklıkları aynıdır.

çıkartımlarından hangileri yanlıştır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

5. Türkiye'de volkanik faaliyetlerin en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu'dur. Bu bölgede volkanizmanın farklı etkilerine bağlı göller ortaya çıkmıştır.

Doğu Anadolu'da bulunan aşağıdaki göllerden hangisinin oluşumunda volkanik faaliyetlerin etkisi yoktur?

- A) Nemrut
B) Van
C) Çıldır
D) Haçlı
E) Aktaş

6. • Kil ve demir oksit oranı yüksek, dikili tarıma uygun topraklar.
• İğne yapraklı ormanlar altında oluşan kül rengi topraklar.
• Eski göl tabanlarında oluşan kalsiyum karbonatlı kurak dönemde çatlayan topraklar.
• Drenajın gelişmediği yerlerde taban suyunun yüksek olduğu yerlerde oluşan topraklar.

Yukarıda özellikleri verilen topraklar eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Kalsimorfik
B) Hidromorfik
C) Halomorfik
D) Podzolik
E) Terra - Rossa

7. Enerji üretimi sırasında ortaya çıkan en önemli sorunlardan biri hava kirliliğidir. Özellikle fosil yakıtlar kullanılarak yapılan üretimde atmosfere karbondioksit, karbon monoksit ve azot dioksit gibi zararlı gazlar salınmaktadır.

Buna göre aşağıdaki alanlardan hangisinde enerji üretimi sırasında hava kirliliği oluşmaz?

- A) Soma B) Çayırhan C) Çatalağzı
D) Kızıldere E) Yatağan

8. Türkiye'deki köy altı yerleşmelerinden biri de tarım ve hayvancılık amacıyla kullanılan az haneden oluşan köylerin genel olarak uzağında bulunan mezralardır.

Aşağıdaki illerden hangisinde bu tür yerleşmelere rastlanılmaz?

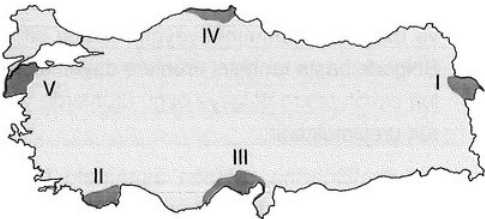
- A) Diyarbakır B) Malatya C) Tunceli
D) Şanlıurfa E) Edirne

9. Sanayi ve ticaret faaliyetlerinin yoğun olduğu yerler insanlara geniş iş imkânları sunduğu için nüfusun da kalabalık olduğu yörelerdir.

Aşağıdaki yerleşmelerden hangisinde nüfus yoğunluğunun fazla olması bu durumla açıklanamaz?

- A) İzmit B) Denizli C) Soma
D) Bursa E) Gaziantep

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangisi diğerlerinden daha sık nüfuslanmıştır?

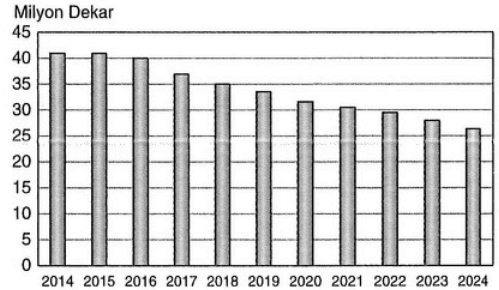
- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Mısır, nemli ve ılıman iklimlerde doğal olarak yetiştirilen bir tarım ürünüdür. Türkiye'deki doğal yetiştirme alanı Karadeniz ikliminin etkili olduğu yerler olmasına rağmen en çok Adana ve Konya çevresinde yetiştirilmektedir.

Bu duruma neden olan gelişme aşağıdakilerden hangisinin de nedenidir?

- A) Önceleri Kıyı Ege ve Çukurova'da yetiştirilen pamuğun günümüzde en çok Şanlıurfa'da yetiştirilmesi
B) Orta Anadolu'da tarımsal işgücüne duyulan ihtiyacın azalarak Doğu Karadeniz'e göre daha düşük olması
C) Arazi kullanım istatistiklerinde mera alanlarının azalmasına karşılık ekilen alanların artış göstermesi
D) Aynı türden bir tarım ürününün Doğu Anadolu'da Ege Bölgesi'ne göre daha geç olgunlaşması
E) Seracılık olarak bilinen örtü altı tarımın Akdeniz kıyılarında gelişirken Karadeniz kıyılarında gelişmemesi

12. Aşağıdaki grafik Türkiye'de 2014 - 2024 yılları arasında nadas alanlarında meydana gelen değişimleri göstermektedir.

Yalnızca grafikteki bilgilere göre,

- I. nadas alanlarındaki en büyük azalma 2016 - 2017 yılları arasında olmuştur.
- II. 2014 - 2015 arasındaki değişim diğer yıllara arasındaki değişimden daha azdır.
- III. nadas alanlarında yıllar arasında dalgalanmalar olmuştur.
- IV. sulama imkânları geliştikçe nadas alanlarının azaldığı görülmektedir.

Çıkarımlarından hangileri yapılamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. Aşağıda maden yatakları bakımından zengin olan bazı dağlık sahalar verilmiştir.

- Bursa Uludağ
- Bayburt Kop Dağı
- Kastamonu Küre Dağları
- Batı Toroslar

Yukarıdaki tabloda aşağıdaki madenlerden hangisinin çıkarım alanı verilmemiştir?

- A) Volfram B) Boksit C) Bakır
D) Krom E) Fosfat

14. I. Türkiye'deki başlıca boksit yatakları Konya (Seydişehir) ve Antalya'da (Akseki) bulunur.
II. Türkiye'de çıkarılan demir Karabük, Ereğli ve İskenderun demir-çelik fabrikalarında işlenir.
III. Türkiye'de en önemli krom yatakları Artvin (Murgul), Rize (Çayeli), Elazığ (Maden)'da bulunur.
IV. Çatalağzı Termik Santrali'nde (Zonguldak) linyit kömürü kullanılarak elektrik enerjisi üretilir.

Türkiye'de madenler ve enerji kaynaklarının kullanımıyla ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

15. Bir ülkenin gümrük kapıları ve yolları kullanılarak yapılan doğrudan ticarete transit ticaret denir. Türkiye kıtalar arasında merkezi bir konumda yer aldığından transit ticaret yolları üzerinde olan bir ülkedir. Ortadoğu ülkeleri ile Avrupa arasında Türkiye üzerinden geçen bir transit ticaret yolu bulunur.

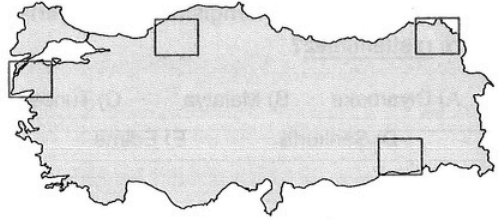
Aşağıdaki sınır kapılarından hangisi bu transit ticaret yolunun Avrupa'ya açılan kapısıdır?

- A) Sarp B) Dilucu C) Kapıkule
D) Habur E) Kapıköy

16. Aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin Türkiye'de ulaşım üzerinde olumsuz etkisi yoktur?

- A) Sel ve taşkın B) Kaya düşmesi
C) Erozyon D) Deprem
E) Don

17. Türkiye'yi turizm alanında sembolize eden doğal ve beşeri kökenli birçok mekân bulunmaktadır. Aşağıdaki haritada bu mekânlardan bazılarının bulunduğu alanlar taralı olarak gösterilmiştir.

Haritadaki taralı alanlarda aşağıdaki mekânlardan hangisi yer almamaktadır?

- A) Safranbolu Şehri
B) Dayrülzeferan Manastırı
C) Efes Antik Kenti
D) Ani Harabeleri
E) Truva Antik Kenti

18. Ege Bölgesi intansif tarım yöntemlerinin uygulandığı ve makine kullanımının yaygın olduğu bir bölgedir. Bölgede başta tarımsal ürünlere dayalı sanayi ürünleri olmak üzere bölgeye özgü ürünlerde yoğun olarak üretilmektedir.

Bu özelliklerine rağmen aşağıdaki tarım ürünlerinin hangisinde Türkiye'de birinci sırada yer almaz?

- A) Turunçgil B) Zeytin C) Üzüm
D) Tütün E) İncir

1. • Batı rüzgârları kuşağında kalması: Orta enlemlerde yer almasının sonucudur.
- Dağların güney yamaçlarının güneş ışınlarını daha büyük açı ile alması: Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde olmasının sonucudur.
- Güneşin en erken doğduğu yerin İğdır olması: Greenwich'in doğusunda olmasının sonucudur.
- Paralel boylarının kuzeye doğru kısalırken derecelerinin artması: Kuzey Yarım Küre'de olmasının sonucudur.

Farklı jeolojik olaylardan etkilenmiş olması ile coğrafi konum özellikleri arasında bir ilişki kurulamaz.

CEVAP: B

2. Kıyının gerçek uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki farkın az olması ve kıyı kesimi ile iç kesimler arasında belirgin sıcaklık, yağış ve bitki örtüsü farkı olması dağların kıyıya paralel uzandığı alanlarda yaşanan durumlardır. İğneada ile Terkos Gölü arası Yıldız Dağları, Yason Burnu ile Hopa arası Doğu Karadeniz Dağları, İnceburun ile Cide limanı arası Küre Dağları ve Anamur Burnu ile Göksu Deltası arası Toroslar'ın olduğu yerlerdir. Buralarda dağlar kıyıya paraleldir. Ancak Dilek Yarımadası ile Karaburun arası aydın ile İzmir arasındadır. Burada dağlar kıyıya dik uzanır.

CEVAP: D

3. Türkiye'deki dağlar temelde arazinin güneyde Afrika ve Arap kuzeyde ise Avrasya levhası adı verilen kütleler arasında kalması ve sıkışması sonucunda oluşmuştur. Kıvrılma ve kırılma hareketlerine bağlı yaşanan yükselmeler dağlara dönüşmüştür. Yine dolaylı yoldan kıtaların sıkıştırması ile oluşan kırık hatlarını takip eden mağmanın yüzeye ulaşip üst üste katılmasıyla volkanlar oluşmuştur. Epirojenezle bağlı çökmeler ile delta ovaları yüksek değil alçak alanlardır.

CEVAP: B

4. İndirgenmiş izoterm haritalarında her yer 0 metre kabul edilmiştir. Yani sıcaklık dağılışında yükselti etkisi yoktur (III). Akdeniz ile Güneydoğu Anadolu aynı enlemedir fakat sıcaklık aynı değildir. Akdeniz'de 10 derece ve üzerinde olan sıcaklık Güneydoğu'da 6 - 8 derece arasındadır (IV). Haritadaki en düşük alanda sıcaklık - 4 dereceden düşük iken en yüksek sıcaklık +10 dereceden fazla olduğundan fark 14 dereceden fazladır (I). Sıcaklığın güneyden kuzeye azalışı sadece kıyılarda düzenli olduğundan enleme uygundur (I).

CEVAP: E

5. Türkiye-Gürcistan sınırında bulunan Aktaş Gölü, Doğu Anadolu Bölgesinin Erzurum - Kars Bölümünde, Ardahan ili Çıldır ilçesi sınırları içinde yer alır. Bu göl Tektonik faaliyetler sonucunda oluşmuştur. Van, Çıldır ve Haçlı gölleri volkanik set özelliği gösterirken Nemrut Gölü volkanik patlama sonucunda oluşan krater - kaldera gölü özelliği gösterir.

CEVAP: E

6. • Kil ve demir oksit oranı yüksek, dikili tarıma uygun topraklar kireç taşının çözülmesiyle oluşan Terra - Rossa'dır.
- İğne yapraklı ormanlar altında oluşan kül rengi topraklar Karadeniz'in yüksek dağlarında görülen Podzolik topraklardır.
- Eski göl tabanlarında oluşan kalsiyum karbonatlı kurak dönemde çatlayan topraklar Kalsimorfik topraklardır (Vertisol ve Rendzina)
- Drenajın gelişmediği yerlerde taban suyunun yüksek olduğu yerlerde oluşan topraklar Hidromorfik topraklardır.

Eski göl tabanlarında kuraklık nedeniyle suyun çekildiği yerlerde tuzların birikmesiyle oluşan topraklar Halomorfik topraklardır.

CEVAP: C

7. Seçeneklerde verilen santrallerden Manisa Soma, Ankara Çayırhan ve Muğla yatağan linyit kömürünün, Adana Sugözü ise taş kömürünün yakılarak elektrik üretilen santrallerdir. Bu santrallerde fosil yakıt kullanımına bağlı olarak hava kirliliği görülmektedir. Kızıldere ise Denizli'de bulunan jeotermal enerjiden elektrik üretilen bir sahadır. Jeotermal enerjiden elektrik üretimi esnasında fosil yakıt kullanılmadığından hava kirliliği oluşmaz.

CEVAP: D

8. Mezra adı verilen yerleşmeler genel olarak yapılan bir sınıflandırmada Sinop ile Mersin arasında çizilecek olan bir hattın doğusunda görülen yerleşmeler olarak ifade edilmektedir. Doğu Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu en yaygın olduğu bölgelerdir. Sayıca bakıldığında Malatya, Şanlıurfa, Diyarbakır, Van, Hakkâri, Bingöl, Bitlis, Muş, Tunceli gibi iller yoğunluktadır. Trakya'da bu tür yerleşmeler bulunmaz.

CEVAP: E

9. İstanbul, İzmit, Adapazarı, Adana, Bursa ile son yıllarda Denizli, Kayseri, Gaziantep gibi merkezler sanayi ve ticaret faaliyetleri nedeniyle nüfusu hızla artarak bugünkü konumlarına gelmiştir. Ülkemizdeki bazı yerleşim merkezlerinin nüfusunun artmasında sahip olduğu yer altı kaynaklarının etkisi daha fazladır. Bu duruma Soma (Manisa), Yatağan (Muğla), Elbistan (Kahramanmaraş), Zonguldak, Karabük, Batman, Ergani (Diyarbakır), Murgul (Artvin) gibi şehirler örnek verilebilir.

CEVAP: C

10. Haritadaki yerlerden I numaralı Iğdır çevresi olumsuz iklim, II numaralı Teke karstik arazi, IV numaralı Sinop dağlık arazi ve V numaralı Biga Yarımadası ulaşım yollarına sapa kaldığından seyrek nüfuslu iken III numaralı Çukurova çevresi en sık nüfuslanmış alanlardan biridir.

CEVAP: C

11. Mısırın Türkiye'deki doğal yetişme alanı Karadeniz ikliminin etkili olduğu yerler olmasına rağmen en çok Adana ve Konya çevresinde yetiştirilmesi sulama imkânlarının artırılmasıyla ilgilidir. Benzer bir durum olarak Güneydoğu Anadolu Projesi ile sulama imkânlarının artırılması sıcaklık isteği yüksek olan pamuğun en çok Şanlıurfa'da yetiştirilmesine neden olmuştur. B ve C makineleşme ise D ve E ise sıcaklık ile ilgili durumlardır.

CEVAP: A

12. Grafik sadece verilen yıllar arasındaki azalışı göstermektedir. Bu azalış nedeni sulama olsa da grafikten bu bilgi elde edilemez (IV). Ayrıca sürekli azalma olan bir grafikte dalgalanma olmaz (III). 2014 - 2015 arasında neredeyse değişim olmamıştır (I) ve en fazla değişim 2016 - 2017 arasında olmuştur (II) bilgileri doğrudur.

CEVAP: E

13. Bursa Uludağ'da Volfram (Tungsten) yatakları, Bayburt Kop Dağları'nda krom yatakları, Kastamonu Küre Dağları'nda bakır yatakları ve Batı Toroslar'da Antalya - Konya arası Dedegöl, Geyik dağları bölgesinde boksit yatakları bulunur. Fosfat Mardin Mazıdağı ilçesinde bulunur. Üst bilgide fosfat yatakları olan alan verilmemiştir.

CEVAP: E

14. I ve II numaralı bilgiler doğrudur. Türkiye'de en önemli krom yatakları; Elazığ (Guleman), Muğla (Fethiye, Köyceğiz), Bursa (Orhaneli), Adana (Karsanti), Eskişehir, Denizli ve Kayseri'de bulunur. Artvin (Murgul), Rize (Çayeli), Elazığ (Maden)'da ise bakır rezervleri bulunmaktadır. Türkiye'de taş kömürü; demir-çelik fabrikalarında ve termik santrallerde kullanılır. Çatalağzı Termik Santrali'nde (Zonguldak) linyit değil taş kömürü kullanılarak elektrik enerjisi üretilir.

CEVAP: A

15. Türkiye kıtalar arasında en kısa geçiş alanında yer almaktadır. Bu nedenle gelişmiş Avrupa ülkeleri ile ham madde üretiminin olduğu ve aynı zamanda büyük bir pazar olan Ortadoğu arasında yer almaktadır. Bu iki alan arasındaki transit ticaret bağlantısı Türkiye'den geçmektedir. Bu transit ticaret yolu Irak Habur sınır kapısı ile Bulgaristan Kapıkule sınır kapısı arasındadır. Ortadoğu'ya açılan kapı Habur, Avrupa'ya açılan kapı Kapıkule'dir.

CEVAP: C

16. Türkiye'de meydana gelen doğal afetlerden bazıları görüldükleri alanlarda ulaşımı engel olmaktadır. Özellikle Karadeniz ve doğu Anadolu bölgelerinde heyelan, kaya düşmesi ve toprak kayması gibi olaylar ulaşımı zarar vermektedir. Yine Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşanan çığ olayları, Orta Anadolu'da don ve buzlanma, Türkiye'de ana fay hatları üzerinde meydana gelen depremler ve sel taşkın olayları ulaşımı zarar vermektedir. Erozyon toprağın verimli kısmının yıllar boyu aşınması ve toprağın verimsiz hale gelmesidir. Erozyon ulaşımı değil tarıma zarar vermektedir.

CEVAP: C

17. Safranbolu şehri Batı Karadeniz'de Karabük ilinde bulunmaktadır ve bu alan haritada gösterilmiştir. Dayrülzeferan Manastırı Mardin'de bulunmaktadır ve bu alan haritada gösterilmiştir. Truva Antik Kenti Çanakkale'de bulunmaktadır ve bu alan haritada gösterilmiştir. Ani harabeleri Kars'ta bulunmaktadır ve bu alan haritada gösterilmiştir. Ancak İzmir'de bulunan Efes Antik Kenti yeri haritada yoktur.

CEVAP: C

18. Ege Bölgesi iklim, toprak ve modern yöntemlerin bir araya gelmesiyle birden fazla tarım ürününün üretiminde birinci sıradadır. Aydın çevresinin monokültür bitkisi olan İncir, sulama ile yetişen tütün, Akdeniz ikliminin doğal bitkisi olan zeytin ve her iklimde kolaylıkla yetişebilmekle birlikte en fazla Ege'de Manisa ve İzmir çevresinde yetişen üzüm gelmektedir. Turunçgil (narenciye) üretimi kış ılıklığını daha fazla bulabildiği Akdeniz'de birinci sıradadır.

CEVAP: A

1. Türkiye’de enlem etkisi ile ortaya çıkan durumlar Türkiye’nin Kuzey Yarım Küre’de ve Orta Kuşak’ta yer almasının sonuçları olmak üzere iki başlıkta toplanmaktadır. Türkiye’nin enlem ve boylam dereceleri aynı olmakla birlikte Güney Yarım Küre’de yer alması durumunda bu özelliklerden bazılarında değişme yaşanırken bazı özelliklerinde değişme yaşanmayacaktır.

Buna göre,

- I. 21 Haziran’da kuzeye gidildikçe gündüz süresinin uzaması
- II. Yıl içinde dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
- III. Güneyinden kuzeyine gidildikçe denizlerin tuzluluk oranının azalması
- IV. Dağların güney yamaçlarının güneş ışınlarını kuzey yamaçlarına göre daha büyük açıyla alması

özelliklerinden hangilerinde değişme yaşanması beklenmez?

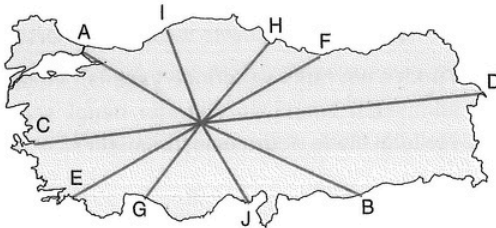
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Kalker tabakalarının çözülmesiyle oluşan ovalar ---- olarak adlandırılır. Bu ovalar içinde erimeden kalan tepeler bulunur. Bu tepelere ---- adı verilir. Türkiye’de ---- Ovası bu oluşumlara örnektir.

Yukarıdaki paragrafta boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirildiğinde doğru olur?

- A) Obruk – Maar – Konya
B) Düden – Hum – Ergene
C) Polye – Hum – Kestel
D) Obruk – Kalkan – Develi
E) Polye – Kalkan – Çukurova

3. Aşağıdaki haritada bazı doğrultular belirtilmiş ve harflerle isimlendirilmiştir. Başka bir haritada ise Geyik Dağları, Aksaray Ovası, Bozok Platosu ve Canik dağları işaretlenmiştir.

Buna göre diğer haritada işaretlenen yeryüzü şekillerinin bu doğrultulardan hangisinde yer aldığı söylenebilir?

- A) A - B B) C - D C) E - F
D) G - H E) I - J

4. Doğu Karadeniz Dağları’nın kuzey bakı yamaçlarında yükseltiye bağlı sıcaklık değişim oranı güney bakı yamaçlarına göre daha azdır.

Bu durum kuzey bakı yamaçların aşağıdaki etkilere hangisine bağlı gerçekleşmektedir?

- A) Kalıcı kar sınırının daha alçak olması
B) Nemliliğin daha yüksek olması
C) Eğimin daha fazla olması
D) Fön rüzgârlarının görülmesi
E) Bitki örtüsünün daha gür olması

5. Türkiye’de göllerden balıkçılık, ulaşım, içme ve kullanma suyu elde etme, tuz ve soda üretimi, tarımda sulama suyu elde etme ve turizm alanlarında yararlanılır.

Aşağıdaki göllerin hangisi turizm açısından diğerlerinden daha geri planda kalmaktadır?

- A) Abant B) Uzungöl C) Salda
D) Kestel E) Çıldır

6. Türkiye’de toprak çeşitliliği oldukça fazladır. Bir ilin sınırları içinde birden fazla toprak türü bulunabilmektedir.

Aşağıdaki illerden hangisinde eşleştirilen toprak türlerinden tamamı bir arada bulunmaz?

- A) Konya – Kahverengi Bozkır ve Solonçak
B) Samsun – Alüvyal ve Kahverengi orman
C) İzmir – Alüvyal ve Terra rossa
D) Şanlıurfa – Podzolik ve kurak bölge kireçli
E) Rize – Kahverengi orman ve podzolik

7. Kuraklığın yüksek olduğu alanlarda yapılan sulama projeleri ile her ne kadar tarımsal üretimde artış sağlanmış olsa da sulama tekniklerinin yanlış uygulanması ile toprak üzerinde tuzlanma ve kireçlenme gibi problemler yaşanmaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisinde bahsedilen türde bir toprak sorunu yaşandığı söylenebilir?

- A) Şanlıurfa B) Yozgat C) Rize
D) Bursa E) Ardahan

8. Türkiye kıyılarının yaz turizmine uygun yapısı olan körfezleri çevresinde nüfus yoğunluğu fazladır.

Bu ifadeyi kullanan bir kişinin aşağıdaki körfezlerden hangisini örnek göstermesi yanlış olur?

- A) Fethiye B) İskenderun C) Kuşadası
D) Edremit E) Gökova

9. Türkiye’de Mekânsal Adres Kayıt Sistemi’nin (MAKS) kullanılmaya başlanması ile birlikte fiili kent-kır yapısını daha doğru yansıtan, “yoğun kent, orta yoğun kent ve kır” ayrımında oluşturulan yeni bir sınıflama yapılmıştır. Bu sınıflamaya göre, 2024 yılında Türkiye nüfusunun %67,2’sinin yoğun kent, %15,5’inin orta yoğun kent ve %17,2’sinin ise kır olarak sınıflandırılan yerleşim yerlerinde yaşadığı görülmüştür. Bu sınıflamanın kullanılmadığı il ve ilçe merkezlerinde yaşayanların kentsel nüfusa dâhil edildiği istatistiklere göreyse Türkiye’deki toplam nüfusun %93,4’ü kentsel alanlarda %6,6’sı ise kırsal alanlarda yaşadığı görülmektedir.

Buna göre yukarıda sözü edilen ikinci istatistikte hata oranının daha yüksek çıkması aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Yaklaşık %10’luk bir nüfusun göçebe olarak iki ve daha fazla yerleşmede ikamet etmesi
B) Büyükşehir belediyesi statüsündeki il sınırları içindeki kırsal mahallelerdeki nüfusun kent nüfusu olarak kabul edilmesi.
C) Belediye statüsü olan ve belde olarak adlandırılan kasabaların kentsel nüfusa dâhil edilmesi
D) Nüfus sayımlarının ADNKS yerine yerinde sayım (de facto) yöntemiyle gerçekleştirilmesi
E) Yıl içinde gerçekleşen nüfus hareketliliklerinin nüfus müdürlüklerine zamanında bildirilmemesi

10. Şehir Grupları:

- Antalya, Marmaris, Çeşme
- Kırıkkale, İzmit, Karabük
- Yozgat, Kırşehir, Rize
- Soma, Batman, Divriği

Ticaretin gelişmesinde etkili olan sektör:

- I. Tarım
II. Sanayi
III. Madencilik
IV. Turizm
V. Ulaşım

Yukarıdaki şehir grupları ve ticaretin gelişmesinde etkili olan sektörler eşleştirildiğinde hangisi açıkta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye’de geçmişte oldukça yaygın olan ipek böcekçiliği günümüzde oldukça azalmıştır.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Tarımsal ilaçlamalar nedeniyle yaşanan zehirlenmeler
B) Doğal ipek maliyetinin yüksek olmasından kaynaklı yapay ipek üretiminin artması
C) Kırdan kente göç ve ipek böcekçiliği yapan işletme sayısının azalması
D) Dokuma ürünlerine olan talebin ve hammadde duyulan ihtiyacının azalması
E) Özel beslenme alanları yerine evde beslemenin yarattığı verimsizlik

12. I. Tarlaların dar ve parçalı olması

- II. Soğuk dönemin uzun sürmesi ve yetersiz sıcaklık
III. Aşırı uzun kurak devre ve sulama yetersizlikleri

Türkiye’nin farklı yerlerinde yaşanan ve tarımsal etkinlikleri sınırlandıran faktörler hangi seçenekte verildiği illerle doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Konya	Bingöl	Kırklareli
B)	Iğdır	Konya	Artvin
C)	Artvin	Kars	Sinop
D)	Giresun	Yozgat	Bartın
E)	Tunceli	Ardahan	Mardin

13. Türkiye'de meydana gelen maden kazalarında grizu patlaması, su basması, toz patlaması, yangınlar, göçmeler ve heyelanlar en önde gelen nedenlerdir.

Aşağıda verilen maden kazalarından hangisi Cumhuriyet tarihinin en büyük maden kazası olarak kayıtlara geçmiştir?

- A) Ermenek linyit madeni su basması
- B) Soma linyit madeni yangın
- C) İliç altın madeni heyelan
- D) Amasra taş kömürü madeni Grizu patlaması
- E) Kozlu taş kömürü madeni göçük

14. Yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlanan üretimlerden bazıları iklim koşullarındaki değişimden etkilenir. Termik santrallerde kullanılan kaynaklar iklime bağlı olmadığından üretim kesintisiz devam etmektedir.

Buna göre,

- I. Aydın Germencik
- II. Şirnak Silopi
- III. Artvin Yusufeli
- IV. Konya Karapınar

enerji santrallerinden hangilerindeki üretim iklimle bağlı değişiklik göstermektedir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

15. • Unlu Mamuller Sanayi: Konya, Eskişehir, Ankara
• Et Kombinelere: Erzurum, Kars, Konya, İzmir,
• Çay Fabrikaları: Rize'de kurulmuştur.

Bu fabrikalarının dağılışına bakıldığında sanayi ile aşağıdakilerden hangisi arasındaki ilişki görülmektedir?

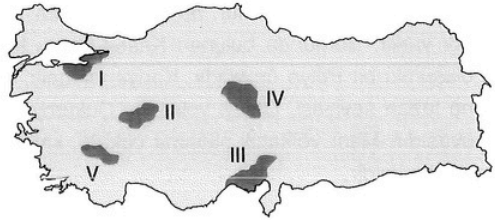
- A) Ham madde
- B) Ulaşım
- C) Enerji kaynaklarına yakınlık
- D) Sermaye birikimi
- E) Pazarlama

16. Türkiye'de 2009 yılında ilk hızlı tren seferleri başlamıştır.

Aşağıdaki illerden hangisine hızlı tren ile ulaşım sağlanacağı söylenemez?

- A) Karaman
- B) Yozgat
- C) Kocaeli
- D) Konya
- E) Samsun

17. Türkiye'deki turizm türlerinden biri de yıl boyunca turizm değeri olabilen kaplıca ılıca turizmidir.

Haritadaki alanların jeolojik özellikleri dikkate alındığında hangisinde kaplıca - ılıca turizminin yapıldığı söylenemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

18. Türkiye'nin kuzeyinde ve güneyinde uzanan sıradağlar kıyıya uzanış bakımından paralellik gösterir.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi bu durumun sonuçlarından değildir?

- A) Deniz etkisi iç kesimlere sokulamaması
- B) Kıyı derinliği fazla olması
- C) Tarım alanlarında makine kullanımının az olması
- D) Orografik yağışlara sık rastlanması
- E) Limanların hinterlandının dar olması

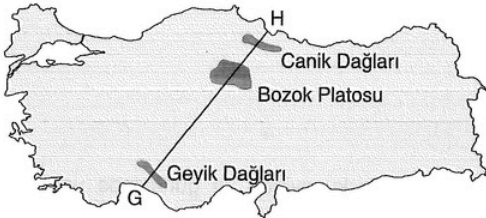
1. 21 Haziran tarihinde kuzeye gidildikçe gündüz süresinin uzaması Kuzey Yarım Küre'ye özgü bir durum değildir. Dünyanın neresinde olursak olalım aydınlanma çemberinin konumu nedeniyle gündüz süresi kuzeye gidildikçe artmaktadır. Ayrıca enlem değerleri değişmediği için Türkiye Güney Yarım Küre'de de yer alsa Orta Kuşak'ta kalmaya devam edecektir. Bu nedenle de yıl içinde dört mevsim belirgin olarak yaşanacaktır. Bu iki durum yarım küre fark etmeksizin aynı kalacaktır. Güney yarım Küre'de bakı yönü kuzeye geçecektir. Ayrıca kuzey kesimler ekvatora yaklaşıcağı için kuzeyde denizler daha tuzlu olacaktır.

CEVAP: A

2. Üst bilgide verilen ova oluşumu karstik ovalardır. Karstik ovaların oluşumunda tektonik faaliyetlerde etkili olmaktadır. Bu şekilde çökmelerle oluşan yapılar Polye adı verilir. Polyeler içinde yer yer erimeden kalan tepeler bulunur. Bu tepelere Hum Tepesi adı verilir. Burdur'da bulunan Kestel Ovası karstik oluşumlu bir Polye örneğidir. Konya tektonik, Erzene taban seviyesi, Develi volkanik, Çukurova delta ovasıdır. Maar volkanik patlama çukuru, kalkan ise volkan tipidir.

CEVAP: C

3. Aşağıdaki haritada Geyik Dağları, Aksaray Ovası, Bozok Platosu ve Canik dağları işaretlenmiştir.

Buna göre söz konusu yer şekilleri G-H doğrultusu üzerinde yer amaktadır.

CEVAP: D

4. Doğu Karadeniz Dağlarının kuzey yamaçları güney yamaçlarına göre daha nemlidir. Nemli hava kuru havaya göre daha geç ısınır ve daha geç soğur. Bu nedenle Doğu Karadeniz Dağlarının kuzey yamaçlarında yükseltiye bağlı sıcaklık değişim oranı güney yamaçlardan daha azdır.

CEVAP: B

5. Seçeneklerde verilen göllerden Bolu'daki Abant ve Trabzon'daki Uzungöl etrafındaki doğal güzelliklerinde etkisiyle oldukça turist çeken göller arasındadır. Son yıllarda Burdur'daki Salda Gölü ilginç kayaç oluşumları ve renkleriyle turist çeken göllerden biridir. Ardahan'ın Çıldır Gölü kış aylarında donması ve üzerinde kızak faaliyetleri nedeniyle son yıllarda turizm anlamında öne çıkmaktadır. Burdur'da bulunan Kestel Gölü için herhangi bir turizm detayı bulunmamaktadır.

CEVAP: D

6. Seçenekte verilen illerde eşleştirilen toprak türlerinden Konya'da hem bozkır hem de tuzlu toprak olan solonçak bulunur. Samsun deltalarında alüvyal, orman alanlarında orman toğrağı bulunur. İzmir'in delta ovalarında alüvyal, diğer alanlarında karstik araziden dolayı Terra rossa görülür. Rize hem orman topraklarının hem de yüksek yerlerde podzolik toprakların bir arada bulunduğu ildir. Ancak Şanlıurfa'da kurak bölge kireçli toprakları olmakla birlikte Podzolik topraklar bulunmaz. Podzolik topraklar yüksek dağlık sahalarda iğne yapraklı ormanlar altında oluşan yıkanmış topraklardır. Karadeniz Bölgesi'nde dağlık alanlarda iğne yapraklı ormanlar altında bulunurlar.

CEVAP: D

7. Buharlaştırma şiddetinin fazla olduğu yerlerde sulama yöntemleri aşırı ve salma sulama şeklinde yapıldığında sulama suyu içindeki tuz ve kireç gibi çözünmüş kayaçlar toprak üstünde tortulanmakta ve toprak verimi düşmektedir. Bu durum GAP projesinin devreye girmesi ile Güneydoğu Anadolu illerinde yaşanan sorunlardan biridir. En fazla yaşandığı il Şanlıurfa'dır.

CEVAP: A

8. Seçeneklerde verilen körfezlerden Balıkesir Edremit, Aydın Kuşadası, Muğla Gökova ve Fethiye körfezleri çevresi turizm etkisi ile nüfuslandığından verilen üst bilgiye uygun örnekler olmaktadır. Ancak İskenderun Körfezi çevresindeki nüfuslanma yaz turizmi ile değil sanayi ve liman faaliyetleri ile açıklandığı için verilen bilgiye uygun bir örnek oluşturmaz.

CEVAP: B

9. Ülkemizde 1927 yılındaki toplam nüfusun ancak %22'si kentlerde yaşarken bu oran, 2022 yılında ise %93'e ulaşmıştır. 2010 yılından sonra kent nüfusunda ani artışın nedeni, 2012 yılında çıkarılan yeni Büyükşehir Belediye Yasası'dır. Bu yasaya göre idari sınırları içerisinde toplam nüfusu 750 bini geçen 30 il, büyükşehir hâline getirilmiş ve bu il sınırları içindeki kırsal nüfus da kent nüfusu olarak kabul edilmiştir. Bu nedenle kırsal alanlarda yaşan nüfus oranı gerçek oranın çok üzerinde çıkmaktadır. Bu sorunun çözümü için Mekânsal Adres Kayıt Sistemini (MAKS) kullanılmaya başlanmıştır.

CEVAP: B

10. Şehir grupları ve ticaretin gelişmesinde etkili olan sektörlerin eşleştirmesi şu şekildedir:

- Antalya, Marmaris, Çeşme: Turizm
- Kırıkkale, İzmit, Karabük: Sanayi
- Yozgat, Kırşehir, Rize: Tarım
- Soma, Batman, Divriği: Madencilik

CEVAP: E

11. İpek böcekçiliğinde, tarımsal ilaçlamalar nedeniyle yaşanan zehirlenmeler, köyden şehre göç, yılda 1 kez yapılabiliyor olması nedeniyle özel besleme alanları yerine evlerde beslemenin yapılıyor olması gibi nedenlerle üretimde azalmanın yaşanması karşılaşılan önemli sorunlardır. Ayrıca suni ipeğin piyasaya girmesi de ipek böcekçiliğini geriletmıştır. Dokuma ürünlerine olan talebin ve hammadde duyulan ihtiyacının azalması gibi bir durum söz konusu değildir. Hem yurt içi hem de yurt dışında bu ürünlere ola talep sürekli artmıştır.

CEVAP: D

12. Verilen iller dikkate alındığında Konya ve Iğdır için tarlaların dar ve parçalı olması söz konusu olamaz (A ve B seçenekleri elenir). Sinop ve Bartın için Aşırı uzun kurak devre ve sulama yetersizliklerinden söz edilemez (C ve D seçenekleri elenir). Tunceli dağlık engebeli olduğundan tarlası az, Ardahan yükseltiden dolayı aşırı soğuk ve Mardin kuraklık nedeniyle sulama yetersiz denilir.

CEVAP: E

13. Manisa'nın Soma ilçesinde, 13 Mayıs 2014'te kömür madeninde çıkan yangın nedeniyle 301 madencinin ölümüyle sonuçlanan madencilik kazası, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en çok can kaybı ile sonuçlanan iş ve madencilik kazası olarak kayıtlara geçmiştir.

CEVAP: B

14. Öncüllerde verilen santrallerden Aydın Germencik jeotermal enerji ile çalışan termik santraldir. Bu santralde kullanılan sıcak sular yıl boyunca yer altından sıcak olarak çıktığından üretim iklimden etkilenmez. Şırnak Silopi'de Türkiye'nin tek asfaltit santrali bulunur. Asfaltit bir tür katı petroldür. Çıkarımı ve işlenmesinde iklimin etkisi yoktur. Ancak Konya Karapınar güneş, Artvin Yusufeli hidroelektrik santralidir. Güneş ve su gücü iklimdeki değişimlerden etkilenmektedir.

CEVAP: E

15. Türkiye gıda sanayinin büyük çoğunluğu ham maddeye bağlı kurulmuştur. Çünkü tarıma ve hayvancılığa bağlı kurulan sanayi tesislerinde bu ürünlerin çabuk bozulabileceğinden işlenmesinin hemen yapılması gerekmektedir. Unlu mamuller sanayisinin Konya, Eskişehir, Ankara illerinde bulunmasında ham madde olan buğday üretimin fazla olması, et kombinelerinin Erzurum, Kars, Konya, İzmir illerinde olması büyükbaş hayvan beslenmesi, çay fabrikalarının Rize'de kurulması çayın çabuk bozulabilen ve bu alanda yetişen bir bitki olmasından kaynaklanmaktadır.

CEVAP: A

16. Türkiye hızlı tren hatlarının kavşak noktası Ankara'dır. Ankara'dan doğuya giden hatta Kırıkkale, Yozgat ve Sivas illeri bulunmaktadır. Konya ve Karaman hatları güneyde, Eskişehir, Bilecik, Sakarya, İzmit ve İstanbul hatları batıda ulaşım sağlanan YHT hatlarıdır. Samsun'a Sivas üzerinden normal tren hattı olup hızlı tren ulaşımı yoktur.

CEVAP: E

17. Kaplıca ve ılıca turizminin geliştiği alanlar fay hatları ile paralellik göstermektedir. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı Yalova ve Bursa, II numaralı Afyonkarahisar, IV numaralı Nevşehir Yozgat çevresi ve V numaralı Aydın Denizli çevresi kaplıca ve ılıcaların yaygın olduğu alanlardır. Ancak III numara ile gösterilen Adana Mersin çevresinde fay hatları ve buna bağlı termal turizm yoktur.

CEVAP: C

18. Dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde,

- Kıyı ile iç kesimler arasında iklim ve bitki örtüsü farkı oluşur.
- Kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım güç ve maliyetlidir.
- Kıyıları oldukça sadedir (Girinti - çıkıntı azdır).
- Koy, körfez, liman, ada azdır.
- Kıyıları oldukça derindir (Kıta sahanlığı dardır).
- Delta oluşumu zor, falez oluşumu kolaydır.
- Boyuna kıyıları görülür.
- Yağış miktarı fazladır.

Tarım alanlarında makine kullanımının az olması dağların uzanışı ile ilgili değil engebeli olan her yerde yaşanan bir durumdur.

CEVAP: C

1. • Genç dinamik bir nüfus yapısına sahiptir.
• Geçmiş çağlardan beri medeniyetlere ev sahipliği yapan kadim bir yapısı vardır.
• Türkiye Asya, Avrupa ve Afrika Kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı yerde bulunur.
• İklim, bitki ve toprak çeşitliliği oldukça fazladır.

Türkiye'nin yukarıda verilen göreceli konum özellikleri ile aşağıdakilerden hangisi arasında ilişki kurulamaz?

- A) Ulaşım
B) Turizm
C) Demografik yapı
D) Jeolojik yapı
E) Tarımsal yapı

2. Yeryüzünde tansiyonel hareketler sonucunda çöken alanlara depresyon adı verilir. Batı Anadolu'da bu hareketlerin fazlaca yaşanması birçok depresyonun oluşumu sağlamıştır. Depresyonların kenarları faylar ile ayrılan horst yapılarından oluşur.

Aşağıdaki oluşumlardan hangisi bu durum ile açıklanamaz?

- A) Bozdağlar
B) Aydın Dağları
C) Gediz Grabeni
D) Kula Tepeleri
E) Büyük Menderes grabeni

3. Türkiye'nin dağları, bu dağların dağılışı ve özellikleri ile ilgili;

- I. Volkan konilerine kuzeyde daha fazla rastlanır.
II. Buzullaşmaya uğrayanları daha çok doğudadır.
III. Güneydekilerin çoğu kırılma ile oluşmuştur.
IV. Kıyıya uzanış bakımından batıda ve güneyde farklılık gösterirler.

bilgilerinden hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. I. En az yağış düşen mevsim kıştır.
II. Yaz ayları serin ve yağışlı geçmektedir.
III. Doğu Anadolu'nun genelinde görülmektedir.
IV. Yıllık yağış miktarı ortalamaların üzerindedir.

Türkiye'de görülen sert karasal iklim ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. • Boraboy Gölü
• Suğla Gölü
• Gala Gölü
• Kilimliçöl

Yukarıda verilen göller oluşumları ile eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Buzul B) Heyelan Set C) Volkanik
D) Alüvyal Set E) Karstik

6. Yıllık yağış miktarının az olmasına bağlı olarak oluşan bu toprakların üzerinde tuz ve kireç birikimi fazladır. Sulama ile verimli hâle gelen bu topraklar, Orta Anadolu'da yaygındır.

Yukarıdaki parçada sözü edilen yerli toprak tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halomorfik Toprak
B) Kahverengi Bozkır Toprağı
C) Vertisol Toprak
D) Rendzina Toprak
E) Podzolik Toprak

7. Elektrik enerjisi üreten santraller ülke ekonomilerine büyük katkı sağlamalarının yanında dışarı salmış oldukları atıklarla hava, gürültü ve su kirliliğine neden olarak doğaya zarar vermektedir.

Buna göre aşağıda verilen elektrik santrallerinden hangisi çevresinde diğer seçeneklerdeki santrallerden farklı bir çevre sorunu oluşturur?

- A) Çan B) Yusufeli C) Soma
D) Çayırhan E) Tavşanlı

8. Doğal nüfus artışına bakıldığında ön sıralarda olan Ağrı, Şırnak, Hakkâri, Mardin gibi illerin gerçek nüfus artışında geri sıralarda kaldığı görülmektedir.

Bu uyumsuzluğun yaşanması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

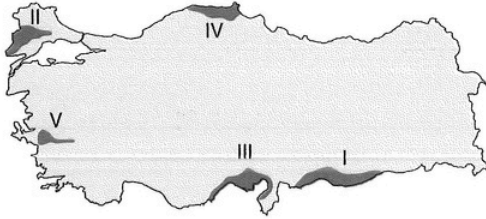
- A) Bebek ölüm oranlarının yüksek olmasıyla
B) Yüz ölçümlerinin küçük olmasıyla
C) İl dışına fazlaca göç vermeleriyle
D) Olumsuz iklim koşullarına sahip olmalarıyla
E) Aritmetik nüfus yoğunluklarının az olmasıyla

9. Türkiye’de çok fazla can ve mal kaybına yol açan depremler kitlesel göçlere neden olan afetlerin başında gelmektedir.

Aşağıdaki illerden hangisi cumhuriyet tarihi boyunca buna benzer bir nedenle göç vermemiştir?

- A) Van B) Kocaeli C) Hatay
D) Erzincan E) Ankara

10. Tarım arazilerinin dar ve parçalı olduğu yerlerde tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış alanlardan hangisinde tarımsal nüfus yoğunluğunun daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye’de uzun yıllar boyunca geniş bir alanda tarımı yapılmaktaydı. Ancak devlet, kalitesiz üretimi engellemek amacıyla ekim alanlarını sınırlandırmıştır. Orta Anadolu dışında her coğrafi bölgede yetiştirilen önemli bir sanayi bitkisi.

Buna göre yukarıda sözü edilen tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pamuk B) Şekerpancarı
C) Haşhaş D) Tütün
E) Pirinç

12. I. Sulama olanaklarının gelişmesi
II. Toprağın eğim doğrultusunda sürülmemesi
III. Münavebeli ekimin yaygınlaşması
IV. Toprağın ihtiyaçlarına göre gübre kullanımı

Türkiye’de tarımsal kayıplar açısından önemli bir sorun olan nadas uygulamasının azalması için yukarıdakilerden hangileri yapılmalıdır?

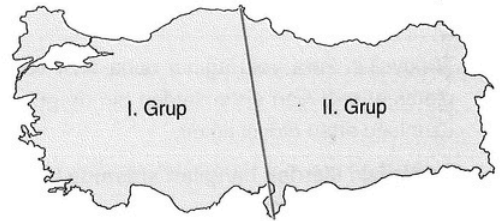
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) I, III ve IV

13. Stratejik enerji kaynakları içinde yer alan bu kaynak, nükleer santrallerde kullanılmaktadır. Yozgat Sorgun başta olmak üzere Manisa Salihli’de de yatakları bulunur.

Yukarıda özellikleri verilen maden kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Taş kömürü B) Uranyum C) Boksit
D) Volfram E) Asbest

14. Türkiye’de madenlerin dağılışını göstermek amacıyla aşağıdaki harita üzerinde ülkenin kuzeyinden güneyine düz bir çizgi çizilmiş I. Grup bu hattın batısında II. Grup ise bu hattın doğusunda yer alan madenleri işaretlemiştir.

Buna göre sözü edilen gruplar aşağıdaki madenlerden hangisinin çıkarıldığı herhangi bir yeri ışaretleyemez?

I. Grup	II. Grup
A) Demir	Fosfat
B) Fosfat	Bakır
C) Bakır	Demir
D) Fosfat	Bor
E) Krom	Bakır

15. Bursa Teknoloji Organize Sanayi Bölgesi (TEKNOSAB) Türkiye'nin teknoloji odaklı planlanmış yeni nesil bir organize sanayi bölgesidir. Akıllı altyapı sistemleri ve fabrika tesisleri, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı ve verimli üretim süreçlerinin gerçekleştirilmesine imkân sağlamaktadır.

Buna göre TEKNOSAB'ın yer seçiminde etkili olan faktörler arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Karayolu ulaşımı açısından gelişmiş olması
- B) Liman bağlantı yollarına sahip olması
- C) Sanayide istihdam edilecek kalifiye işgücünün bulunması
- D) Yarı mamul ürünlerin temin edileceği sanayi kuruluşlarının bulunması
- E) Kömür ve doğalgaz gibi fosil yakıtların bölgeden temin edilebilmesi

16. Türkiye'nin kara yolu ağının daha hızlı ve güvenli olmasını sağlayan sistemlerden biri de günümüzde uzunluğu artan otoyol ağıdır.

Aşağıdaki illerden hangileri arasında bu ağın kurulduğu söylenemez?

- A) Ankara - İstanbul
- B) Bursa - İzmir
- C) Aydın - Denizli
- D) Samsun - Trabzon
- E) Adana - Gaziantep

17. Doğal ve kültürel semboller, yeryüzündeki mekânlara anlam katan ve bu mekânları zihinde somutlaştırarak çekici hâle getiren unsurlardır. Doğal bir yapı, tarihî bir kişilik, bir anıt, sanatsal değeri olan bir eser, mekâna özgü bir yemek, el sanatı vb. varlıklar bulunduğu yerle özdeşleşerek sembolik bir anlam kazanabilir.

Buna göre aşağıdaki sembollerden hangisi haritada taranarak gösterilen illerden birinde yer almaz?

- A) Kız Kalesi, Tantuni
- B) Hitit Başkenti: Hattuşaş, Leblebi
- C) Selimiye Cami, Tava Ciğeri
- D) Bergama Kültürel Peyzaj Alanı, Boyoz
- E) Pamukkale- Hierapolis, Tavas Pidesi

18. Türkiye'nin bir sınır kapısından çıkış yapan kişi, Avrupa'ya giden en kısa yol üzerinde bulunan kapının aynı zamanda demir yolu geçişi sağladığını ve oldukça yoğun kullanılan bir kapı olduğundan uzun araç kuyrukları oluştuğunu söylemiştir.

Buna göre, bahsedilen sınır kapısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İpsala
- B) Kapıköy
- C) Nusaybin
- D) Kapıkule
- E) Sarp

1. Türkiye'nin genç dinamik bir nüfus yapısına sahip olması demografik yapısı ile ilgilidir. Kıtalar arasında merkezi konumda olması ulaşımı etkilemiştir. İklim bitki toprak çeşitliliğinin fazla olması tarımı etkilemiştir. Geçmiş çağlardan beri medeniyetlere ev sahipliği yapması birçok tarihi eserin kalmasıyla turizmi etkilemiştir. Verilen üst bilgilerde jeolojik zamanlarda meydana gelen oluşumlara, jeolojik yapının ortaya çıkardığı kırıklı yapıya ve kayaç yapısının çeşitliliğine dair bilgi verilmemiştir.

CEVAP: D

2. Üst bilgide bahsedilen Batı Anadolu'da yaygın görülen oluşumlar horst graben sistemi adı verilen sistemdir. Bu sistem içinde Bozdağlar ve Aydın Dağları gibi horst oluşumları ile Gediz grabeni ve Büyük Menderes grabeni gibi depresyon alanı bulunur. Kula Tepeleri volkanik faaliyetler sonucunda oluşan kül konileridir. Doğrudan horst ya da graben değildir. Ege'nin kırıklı yapısı ile bağlantılı ancak farklı bir sistemin ürünüdür.

CEVAP: D

3. Türkiye'de volkan konilerine kuzeyde değil Orta Anadolu ve Doğu Anadolu'da daha fazla rastlanır. Buzullaşma yükseltisi 2000 metre üzerinde olan alanlarda yaşandığından doğuda olan dağlarda buzullaşma izleri daha fazladır. Güneydeki dağlardan çoğunluğu kırılma değil kıvrılma ile oluşmuştur. Kırılma ile oluşan dağların çoğunluğu güneyde değil batıdadır. Kıyıya uzanış bakımından kuzeyde ve güneyde olanlar kıyıya paralel batıda olanlar dik uzandığından doğrudur.

CEVAP: D

4. Türkiye'de sert karasal iklim Erzurum - Kars Platolarında görülmektedir. Doğu Anadolu'nun genelinde görüldüğü bilgi yanlıştır. Doğu Anadolu'da Erzurum - Kars platoları hariç diğer alanlarda ılıman karasal iklim görülmektedir. Sert karasal iklimde en fazla yağış kış aylarında en az yağış yaz aylarında görülmektedir. yaz ayları serin ve yağışlı olan iklimde yağış miktarı 500 mm civarındadır. Türkiye ortalama yağışı 600 mm civarındadır. Sert karasal iklim ve ılıman karasal iklimde yağış ortalamaları Türkiye ortalamalarının altındadır.

CEVAP: A

5. Üstte verilen göllerden,

- Boraboy Amasya'daki heyelan set gölüdür.
- Suğla Konya'daki Karstik göldür.
- Gala Edirne'deki alüvyal set gölüdür.
- Kilimliöl Bursa Uludağ'daki buzul gölüdür.

Volkanik göllere Nemrut, Acıgöl, Gölçük ve Meke örnektir.

CEVAP: C

6. Kahverengi bozkır toprakları" adı verilen toprak türü mineralli yapıda olmasına rağmen yağışın az olması nedeniyle minerallerin eriyerek toprağa karışamamasından dolayı verimli olamamaktadır. Bu nedenle yağışın az olduğu Orta Anadolu'da bu tür toprakları verimli hâle getirmek için sulama projeleri geliştirmiştir. "KOP" adı verilen Konya Ovası Sulama Projesi'nden sonra bu alandaki bozkır topraklarının verimi artmıştır.

CEVAP: B

7. Seçeneklerde verilen santrallerden Çanakkale Çan, Manisa Soma, Ankara Çayırhan ve Kütahya Tavşanlı linyit kömürünün yakılarak elektrik üretilen santrallerdir. Bu santrallerde fosil yakıt kullanımına bağlı olarak hava kirliliği görülmektedir. Yusufeli ise Artvin'de Çoruh Nehri üzerinde kurulan baraj gölüdür. Bu barajın inşa edilmesiyle birlikte Yusufeli İlçesi yer değiştirilmiş birçok köy sular altında kalmıştır.

CEVAP: B

8. Bir yerde doğurganlık yüksek olup doğal nüfus artışı fazla iken yerleşmenin nüfusu artırmıyorsa ilgili yerleşmenin dışarıya göç verdiği için gerçek nüfus artışının düşük olması durumu ortaya çıkar. Bu illerde yaşanan durumun nedeni dışarı verilen göçlerdir.

CEVAP: C

9. Van, Kocaeli, Erzincan ve Hatay gibi deprem açısından riskli bölgede yer alan ve tarih boyunca yaşanan depremlerle büyük kayıplar vermiş illerde doğal afetin neden olduğu göçler yaşanmıştır. Ankara'nın cumhuriyet tarihi boyunca yaşadığı büyük bir deprem yoktur.

CEVAP: E

10. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I numaralı Güneydoğu Anadolu'da, III numaralı Çukurova'da II numaralı Ergene'de ve V numaralı Gediz grabeninde tarım arazileri oldukça geniş olduğundan tarımsal nüfus yoğunluğu düşüktür. Ancak V numaralı Sinop çevresi Küre dağları nedeniyle oldukça engebeli ve tarım arazilerinin az olduğu bir alan olduğundan tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olduğu bir alandır.

CEVAP: D

11. Pirinç bir sanayi ürünü değildir. Şeker pancarı ise en çok Orta Anadolu'da yetiştirilir. Yüksek sıcaklık ve yaz kuraklığı isteyen pamuğun yetişme alanı öncülde verildiği kadar geniş değildir. Devlet denetiminde yetişen haşhaş da her bölgede yetişmemektedir. Sorudaki metinde özellikler verilen tarım ürünü tütündür. Samsun, Manisa, Tokat, Diyarbakır, Bitlis, Adana, Balıkesir gibi illerde yetiştirilmektedir.

CEVAP: D

12. Türkiye tarımının en önemli sorunlarından biri de toprağın bir yıl boş bırakılması olan nadasıdır. Her yıl toprakların %10'u nadasa bırakılarak tarımdan uzaklaşmaktadır. Bu durum hem tarımsal kayıplara hem de erozyon nedeniyle toprağın yitirilmesine neden olmaktadır. Sulu ve tarım ve nöbetleşe ekim (münavabeli tarım) nadası azaltacaktır. Toprağın eğime dik sürülmesi erozyonu önler. Doğru gübre kullanımı verimi artırır. Sulama ve gübre kullanımı birlikte yapıldığında nadas azalır.

CEVAP: E

13. Nükleer enerji kaynakları olarak geçen uranyum ve toryum Türkiye'de rezervi fazla olan madenlerdir. Toryum yatakları Eskişehir Sivrihisar ve Nevşehir'de bulunur. Uranyum ise Yozgat Sorgun, Manisa Salihi, Aydın Demirtepe ve Uşak Eşme'de bulunur. Taş kömürü Batı Karadeniz'de, Tungsten (Volfram) Uludağ'da, Boksit Antalya ve Konya'da, Asbest ise Eskişehir ve Amasya'da bulunur.

CEVAP: B

14. Demir, bakır ve krom madenlerinin çıkarım alanları söz konusu hattın hem doğusunda hem de batısında yer almaktadır. Ancak fosfat çıkarım alanlarının tamamı bu hattın doğusunda, bor çıkarım alanlarının tamamı ise batısında yer almaktadır.

CEVAP: D

15. TEKNOSAB, Bursa il merkezinin yaklaşık 30 km batısında Karacabey ilçesi sınırları içinde yer almaktadır. Bir kavşak noktası niteliğinde olan ve tasarruf ilkeleri doğrultusunda kurulması planlanan TEKNOSAB'ın kuzeyinden İstanbul-İzmir Otoyolu, güneyinden ise Bursa-Karacabey Kara Yolu geçmektedir. Gemlik Limanı'na 50 km, Bandırma Limanı'na ise 74 km mesafede olan bölgede başka ulaşım altyapıları da planlanmaktadır. Bursa ili, 2023 yılı TÜİK verilerine göre yaklaşık 3,2 milyon nüfusa sahiptir. Bursa'da tekstil, otomotiv, makine-metal imalatı, tarıma dayalı sanayi ile gıda ve mobilya gibi sektörler ön plana çıkmaktadır. Bunun yanı sıra raylı sistemler, havacılık, savunma gibi gelişen sektörlerde de üretim yapılmaktadır. Özetle sanayide işgücü ve ara mal temini Bursa'da oldukça kolaydır. Ancak enerji kaynağı olarak kömür ve doğalgaz rezervi bulunmamaktadır.

CEVAP: E

16. Türkiye otoyol ağı batıda Edirne'den başlamaktadır. İstanbul, Bursa, İzmir, Aydın üzerinden en son Denizli'ye kadar uzanmaktadır. İstanbul üzerinden doğuya doğru giden hatta Sakarya, Düzce, Bolu, Ankara, Niğde ve Adana illerine uzanan hat doğuya doğru Gaziantep ve Şanlıurfa'ya kadar uzanmaktadır. Samsun ve Trabzon arasında devlet yolu olup otoyol bulunmamaktadır.

CEVAP: D

17. Seçeneklerde veilen doğal ve kültürel semboller ve bulunduğu iller şu şekildedir:

- Kız Kalesi (Mersin)
- Hitit Başkenti: Hattuşa (Hattuşa)
- Selimiye Cami (Edirne)
- Bergama Kültürel Peyzaj Alanı (İzmir)
- Pamukkale- Hierapolis (Denizli)

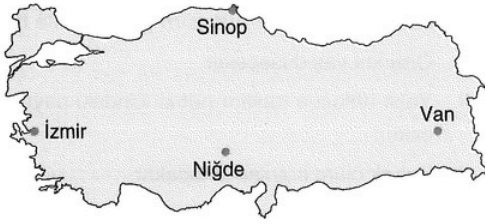
Haritada İzmir işaretlenmediği için cevap Bergama Kültürel Peyzaj Alanıdır.

CEVAP: D

18. Avrupa'ya giden en kısa yol üzerinde bulunan kapının aynı zamanda demir yolu geçişi sağladığını söyleyen kişi Edirne'den Bulgaristan'a açılan Kapıkule sınır kapısından geçmiş olmalıdır. Çünkü Kapıköy İran'a, Sarp Gürcistan'a, Nusaybin Suriye'ye geçiş sağlar. Ayrıca Yunanistan'a geçişi sağlayan İpsala sınır kapısında demir yolu bağlantısı yoktur.

CEVAP: D

1. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört ilin merkezi konumu gösterilmiştir.

- I. Birim zamanda alınan yol farkı en fazla
II. Birim zamanda alınan yol farkı yaklaşık aynı

Verilen bilgilerin haritadaki illerle eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

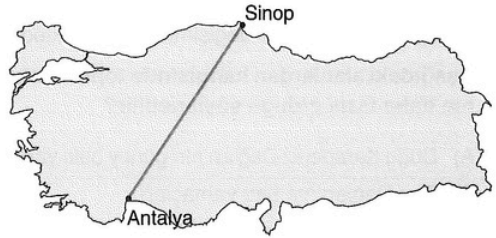
I	II
A) İzmir - Van	Niğde - Sinop
B) İzmir - Niğde	Sinop - İzmir
C) Van - Sinop	Van - Sinop
D) Niğde - Sinop	İzmir - Van
E) Sinop - İzmir	İzmir - Niğde

2. Türkiye'nin kıtalar tarafından sıkıştırılıyor olması ve büyük dalma - batma olaylarını yaşanması faylanmayı beraberinde getirmiştir. Faylanma olayları sonucunda birçok oluşum meydana gelmiştir.

Aşağıda verilen oluşumlardan hangisinde faylanmanın etkisi yoktur?

- A) Volkanik dağların oluşumu
B) Tektonik ovaların oluşumu
C) Sıcak su kaynaklarının oluşumu
D) Graben sisteminin oluşumu
E) Karst topoğrafyasının oluşumu

3. Aşağıdaki haritada Antalya ve Sinop işaretlenmiş ve bu merkezler arasında doğrusal bir hat çizilmiştir.

Bu hat üzerinde yer alan dağlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Dedegöl Dağları, Sultan Dağları, Ilgaz Dağları, Küre Dağları
B) Bey Dağları, Geyik Dağları, Ilgaz Dağları, Canik Dağları
C) Dedegöl Dağları, Bey Dağları, Küre Dağları, Canik Dağları
D) Sultan Dağları, Köroğlu Dağları, Ilgaz Dağları, Küre Dağları
E) Sultan Dağları, Ilgaz Dağları, Akdağlar, Köroğlu Dağları

4. Türkiye'de yer alan bir yörede kış mevsiminde düşen yağış miktarının yaz mevsiminde düşen yağış miktarından daha az olduğu gözlenmiştir.

Bu durum üzerinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Karasallık etkisinin fazla olması
B) Yükseltinin fazla olması
C) Kış yağışlarının kar şeklinde düşmesi
D) Yağışların büyük oranda konveksiyonel oluşumlu olması
E) Güney sektörlü rüzgârların etkili olması

5. Beslenme havzası geniş olan akarsular birden fazla iklim bölgesinden geçtikleri için beslenme kaynakları bakımından çeşitlilik gösterirler.

Aşağıdaki akarsulardan hangisinin beslenme kaynağı kar erimeleri değildir?

- A) Çoruh Nehri
B) Asi Nehri
C) Kızılırmak
D) Sakarya Nehri
E) Aras Nehri

6. Toprak kalınlığı toprağın bulunduğu alanın topografik yapısına göre değişmektedir. Türkiye'de arazi şartları kısa mesafelerde değiştiğinden toprak kalınlığında kısa mesafede değişimler görülmektedir.

Aşağıdaki alanlardan hangisinde toprak kalınlığının daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Doğu Karadeniz Dağları'nın güney bakı yamaçları
B) Bey Dağları'nın batı yamaçları
C) Güneydoğu Torosların Hakkâri çevresi
D) Çukurova'nın güney ve batısı
E) Aladağlar'ın kuzey bakı yamaçları

7. Türkiye'de tarım alanlarının genişletilmesi için bataklıkların kurutulması planlanmış ve sulak alanları besleyen akarsular üzerine barajlar yapılarak bu konuda çalışmalar yapılmıştır. Bu durum ekosistemde önemli bozulmalara neden olmuş, hatta milli parklara zarar vermiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından Kayseri'de yürütülen Develi Projesi aşağıdaki sulak alanlardan hangisine zarar vermiştir?

- A) Sultan Sazlığı B) Seyfe Gölü
C) Manyas Gölü D) Beyşehir Gölü
E) Eğirdir Gölü

8. • Tarım
• Liman
• Sanayi
• Madencilik

Yukarıda verilen fonksiyonlar aşağıdaki şehirlerle eşleştirilirse hangisi açıkta kalır?

- A) Tarsus B) Karabük C) Samsun
D) Antalya E) Tavşanlı

9. İstanbul, Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar çok belirgin bir alansal genişleme yaşamamıştır. 1960'li yıllardan başlayarak aldığı göçlerin etkisiyle hızlı bir şehirleşme ve buna bağlı mekânsal genişleme sürecine girmiştir. İstanbul 2000'li yıllardan sonra doğuda Kocaeli ve batıda Tekirdağ ile adeta birleşmiş bir kente dönüşmüştür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi İstanbul'un hızlı şehirleşme sürecinin yol açtığı mekânsal sorunlar arasında sayılamaz?

- A) Trafik yoğunluğunun artması
B) Kent içi yeşil alanların azalması
C) Kültürel çatışmaların artması
D) Çevre sorunlarının artması
E) Sanayi tesislerinin şehir içinde kalması

10. Türkiye nüfusunun geleceğini gösteren nüfus projeksiyonları yapılarak belirli senaryolar üretilmektedir.

Bu senaryolara göre nüfusun geleceği ile ilgili,

- I. Ortanca yaş düşecektir.
II. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki payı azalacaktır.
III. Bebek ölüm oranları artacaktır.
IV. Çalışanların yaş ortalaması yükselecektir.

hangilerinin yaşanacağı söylenebilir?

- A) Yalnız IV B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Türkiye'de yürütülen tarımsal faaliyetlerle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ayçiçeği en fazla Trakya yarımadasında bulunan Edirne ve Tekirdağ'da üretilmektedir.
B) Buğday hasadı Adana'da Kayseri'ye göre daha erken yapılmaktadır.
C) Monokültür olarak gül tarımının yapıldığı il Isparta'dır.
D) İklim koşullarının buğday tarımına uygun olmadığı alanlar genellikle Karadeniz kıyılarında yer almaktadır.
E) İç bölgelerde tarımı yapılan şekerpancarının Güneydoğu Anadolu'da yetiştirilmemesi sulama koşullarıyla ilişkilidir.

12. Akdeniz kıyı kesiminde bulunan ovalık alanlarda bazı yıllarda tarımsal üretimde düşüşler yaşanmaktadır.

- I. Sıcaklıkların 0 derece altına düşmesi ile don olaylarının yaşanması
II. Yaz aylarında yüksek sıcaklık ve kuraklık yaşanması
III. Akdeniz ikliminde en fazla yağışın kış aylarında düşmesi
IV. Ani sağanak yağışların sel afetine dönüşmesi

Bu durumun ortaya çıkmasında hangileri etkili olmaktadır?

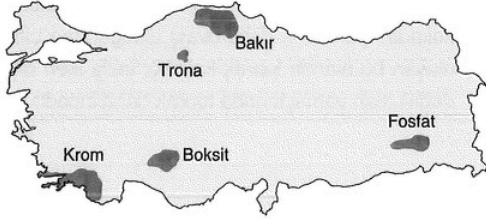
- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. Enerji üretiminde kullanılan kaynaklardan bazıları üretimin gerçekleştiği yerde kurulmak zorundadır.

Aşağıdaki santrallerde kullanılan kaynak dikkate alındığında bu zorunluluk dikkate alınmamıştır?

- A) Ambarlı B) Alaçatı C) Karakaya
D) Çatalağzı E) Karapınar

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı madenlerin çıkarıldıkları sahalara noktalarla verilmiştir.

Haritadaki madenlerden hangisinin çıkarıldığı alan hangi seçenekte yanlış eşleştirilmiştir?

Maden	Çıkarım Alanı
A) Boksit	Akseki
B) Trona	Beyazır
C) Fosfat	Mazıdağı
D) Krom	Kop Dağları
E) Bakır	Küre Dağları

15. Ekonomik faaliyetlerde yoğun makineleşmeye rağmen iş gücünün varlığı ve maliyeti önemini korumaktadır. Japonya, ABD, Almanya gibi gelişmiş ülkeler; çeşitli sanayi kollarındaki üretimlerinin bir kısmını Pakistan, Hindistan, Bangladeş gibi iş gücü maliyetlerinin düşük olduğu ülkelerde gerçekleştirmektedir.

Bu durumun aşağıdaki sanayi kollarından hangisinin Türkiye'de gelişmesine katkısı daha azdır?

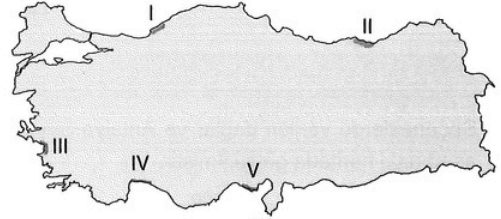
- A) Tekstil Sanayi B) Otomotiv Sanayi
C) Gıda Sanayi D) Kimya Sanayi
E) Makine Sanayi

16. Göl ve bataklık gibi sulak alanlar doğal dengenin devamlılığı için önemli olduğu kadar turizm için de önemli alanlardır. Bu alanlarda yerli ve göçmen kuşlar saklanma ve üreme ortamı bulmaktadır. Bu nedenle bazı sulak alanlar kuş gözlemcilerinin uğrak noktaları haline gelmiştir.

Buna göre aşağıdaki sulak alanlardan hangisinde kuş gözlemciliği önemli bir turizm etkinliği değildir?

- A) Kızılırmak Deltası
B) Büyük Menderes Deltası
C) Manyas Gölü
D) Gala Gölü
E) Ergene Nehri

17. Türkiye; 8.333 km kıyı uzunluğu ile çok sayıda koy, körfez ve plaja sahip olan önemli bir ülkedir. Kıyı ile denizin birleşmesi şeklinde ifade edilen kıyı turizmi, Türkiye'de oldukça önemli bir seviyededir.

Buna göre haritada işaretlenerek gösterilen kıyı bölgelerinden hangilerinde kıyı turizmi daha çok gelişmiştir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

18. Türkiye'de gerek tarımın gerekse diğer geri kalan hizmetlerin geliştirilerek bölgelerin kalkınmasını sağlamak amacıyla uygulanan projelerden biri de Konya Ovası Sulama Projesi olarak bilinen KOP Projesidir. Bu proje kapsamında başta dört il ile başlanmış günümüzde projedeki il sayısı sekize ulaşmıştır.

Aşağıdaki illerden hangisi proje alanı içinde yer almamaktadır?

- A) Yozgat B) Karaman C) Nevşehir
D) Afyonkarahisar E) Aksaray

1. Birim zamanda alınan yol demek "çizgisel hız" demektir. Çizgisel hız, güneyden kuzeye doğru gidildikçe azalmaktadır. Bu nedenle haritadaki merkezlerden en güneyde yer alan Niğde ile en kuzeyde yer alan Sinop arasında çizgisel hız farkı en çok olduğundan iki merkez arasındaki birim zamanda alınan yol farkı da en fazladır. İzmir ile Van yaklaşık aynı enlemde olduğundan birim zamanda alınan yol aynıdır.

CEVAP: D

2. Türkiye kırıklı yer yapısının yani faylanmaya bağlı meydana gelen yer şekillerinin yaygın olduğu bir ülkedir. Faylar boyunca yaşanan çökmeler tektonik ovaları ve gölleri meydana getirmiştir. Kırık hatlarını takip eden mağmanın yüzeye çıkmasıyla volkanik dağların ve arazilerin oluşmasında Faylanma etkili- dir. Sıcak su kaynakları ve Batı Anadolu'da yaygın görülen horst - graben sistemlerinin meydana gelmesinde faylar etilidir. Karst topoğrafyası kalker, Jips, Marn, Dolomit ve kaya tuzu gibi su içinde çözün- nebilen kayalara bağlıdır.

CEVAP: E

3. Seçeneklerde verilen dağlar ve Antalya-Sinop hattı aşağıdaki haritada gösterilmiştir.

Buna göre Söz konusu hat üzerinde Dedegöl Dağları, Sultan Dağları, Ilgaz Dağları, Küre Dağları yer almaktadır.

CEVAP: A

4. Yaz mevsimi yağışlı geçen ve kış mevsiminde az yağış alan yerler genel olarak Doğu Anadolu'dadır. Deniz etkisine uzak, yükseltinin fazla olduğu alanlarda karasallığın etkisi ile kış yağışları kar şeklinde düşmektedir. Yağmur şeklinde düşen yağış miktar her zaman kar şeklinde düşen yağışlara göre daha fazladır. Ayrıca yaz mevsiminde sıcaklıkların yükselmesine bağlı olarak oluşan konveksiyonel yağışla yağmur şeklinde düşer ve yılın en çok yağışı bu mevsimde düşer.

CEVAP: E

5. Kaynağının Anadolu'nun iç kesimlerinden alan akarsular karasal iklim bölgelerinde ve yüksek dağlık sahalarda bulunduğu beslenme kaynakları içinde kar ve buz erimeleri fazladır. Doğu Anadolu'dan kaynağını alan Aras, Orta Anadolu'dan kaynağını alan Kızılırmak ve Sakarya ile Doğu Karadeniz'den kaynağını alan Çoruh, kar erimeleri ile beslenirken kaynağını Lübnan Dağları'ndan alan ve Suriye üzerinden geçerek Hatay'dan Akdeniz'e dökülen Asi Nehri daha çok yağmur suları ile beslenir.

CEVAP: B

6. Toprak kalınlığı toprağın bulunduğu yerin eğim engebe koşullarına yani topografik şartlarına bağlı değişir. Eğimli yamaçlarda toprak tutunamaz ve çukur yerlerde birikir. Bu nedenle dağ yamaçlarında toprak kalınlığı az iken birikme, tortulanma olan düz yerlerde toprak daha kalındır. Çukurova delta ovası olduğundan birikme ile oluşan bu alanda toprak kalınlığı fazla iken diğer tüm dağlık alan yamaçlarında toprak daha incedir.

CEVAP: D

7. 1976 yılında Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün başlatmış olduğu Develi Projesi günümüzde milli park ve Ramsar alanı statüsünde bulunan Sultan Sazlığı sulak alanına büyük zarar vermiş, sulak alanı yok olma tehlikesi ile karşı karşıya bırakmıştır. Sulu tarım alanı oluşturma çalışmaları ile sulak alanı besleyen Yeşilhisar, Dındarlı ve Yahyalı dereleri üzerine barajların kurulması sulak alanın yok olmaya başlamasına neden olmuştur.

CEVAP: A

8. Mersin'in Tarsus ilçesi yoğun tarımsal üretimle gelişen ve temel fonksiyonu tarım olan bir şehirdir. Kütahya'nın Tavşanlı ilçesi linyit kömürü madenciliğine bağlı büyümüştür. Karabük bir köy altı yerleşmesi iken demir çelik sanayisi sayesinde büyümüştür. Samsun önemli kara ve demir yollarının limanla bağlantı sağlaması sayesinde gelişen bir liman kentidir. Ancak Antalya'nın temel gelişim fonksiyonu turizm iken bu bilgi verilmemiştir.

CEVAP: D

9. Göçün ve hızlı şehirleşmenin neden olduğu sorunlardan biri de kültürel çatışmanın artmasıdır. Yerli göçmen çatışması ve kentli köylü çatışmasının yanı sıra göçmenlerin coğrafi kökenine ilişkin yer kimliği algılarından kaynaklı çatışmalar yaşanabilir. Ancak bu sorunlar mekânsal değil sosyokültürel sorun olarak sınıflandırılabilir.

CEVAP: C

10. Türkiye'de günden güne azalan doğurganlık nedeniyle nüfusun dinamizmini yitirdiği görülmektedir. Doğum azaldığı ve ortalama ömür uzadığı için ortanca yaş yükselmektedir. Bu da çalışanların yaş ortalamasının artmasına neden olmaktadır. Tıptaki ilerlemelere bağlı olarak yaşlı oranı giderek artarken bebek ölüm oranları düşmektedir.

CEVAP: A

11. Güneydoğu Anadolu'da sulama koşulları GAP ile birlikte yeterince gelişmiştir. Sulu tarım metodu ile yetiştirilen şeker pancarı bu bölgede yetiştirilmez. Bunun nedeni sıcaklık koşullarıyla ilişkilidir. Şeker pancarı özellikle gece sıcaklıkları düşük olan yerlerde yetiştirilir. Güneydoğu Anadolu'da sıcaklığın yüksek olması pancardaki şeker oranının düşmesine ve kalitenin azalmasına yol açmaktadır.

CEVAP: E

12. Akdeniz kıyı kuşağı sıcaklık isteği yüksek olan tarım ürünlerinin yetiştiği bir alandır. Düşük kış sıcaklıklarının nadiren de olsa yaşanması don olaylarını meydana getirerek hassas ürünlerin zarar görmesine neden olmaktadır. Bu alanda yetişen bitkiler yaz kuraklığı isteyen ve dayanıklı türler olduğundan bu durumdan etkilenmez (ii). Akdeniz ikliminde yağışın kışın yağmur şeklinde düşmesinin ürünler üzerinde olumsuz bir etkisi yoktur. Ancak zaman zaman yaşanan sel taşkın olayları tarım alanlarında ciddi kayıplara neden olmaktadır.

CEVAP: B

13. Seçeneklerde verilen santrallerden Ambarlı İstanbul'da bulunan doğal gazdan elektrik üreten çevrim santralidir. Bu alanda doğal gaz olmaması ve ithal ediliyor olması nedeniyle üretim ham madde yanında değildir. Karakaya barajı, Alaçatı rüzgâr santrali, Çatalağzı taş kömürüne bağlı termik santrali ve Karapınar güneş enerji santrali zorunluluktan bulundukları yerdedir.

CEVAP: A

14. Boksit, Antalya Akseki ve Konya Seydişehir'dedir. Trona Ankara Sincan, Kazan ve Beypazarı'ndadır. Fosfat Mardin Mazıdağı çevresinde bulunur. Bakır Küre Dağları'nda (Kastamonu) çevresinde bulunur. Haritada krom madeninin bulunduğu alan Muğla Men-teşe Dağları çevresi, Fethiye ve Köyceğiz çevresidir. Kop Dağları Erzurum - Bayburt arasında yer alır.

CEVAP: D

15. Türkiye'de genç nüfus oranının fazla, işgücü maliyeti-nin Avrupa ülkelerine göre düşük olması birçok Av-rupa ülkesinin yatırımlarını Türkiye'ye kaydırmasına neden olmuştur. Bunda Türkiye'nin Avrupa pazarı-na olan coğrafi yakınlığı ve Türkiye'nin Avrupa ile Gümrük Birliği anlaşmasının payı da yüksektir. Bu koşullar Türkiye'de tekstil, otomotiv, makine ve kim-ya sanayisi yatırımlarını artırmıştır. Türkiye'de gıda sanayisinin gelişmiş olması ham maddenin kolay temini ve yatırım maliyetlerinin daha düşük olması ile ilgilidir.

CEVAP: C

16. Kızılırmak Deltası (Samsun), Manyas Gölü (Balıke-sir), Büyük Menderes Deltası (Aydın) ve Gala Gölü (Edirne) önemli kuş gözlemciliği sahalarıdır. Ergene Nehri ise Türkiye'nin en kirli akarsuyudur. Bu neden-le kuş gözlemciliği için çok tercih edilmemektedir.

CEVAP: E

17. Özellikle Güneybatı ve Batı Anadolu kıyıları, dış tu-rizm açısından Türkiye'nin en gözde kıyı turizm alan-larıdır. İzmir ve Antalya arasındaki alan kıyı turizmi açısından son derece gelişmiştir. Kuzey ve Kuzey-batı Anadolu kıyıları ise kıyı şekilleri, iklim ve deniz özellikleri nedeniyle daha çok iç turizme hitap etmek-tedir. Sarımsaklı Plajı (Balıkesir), Ilıca Plajı (İzmir), Ölüdeniz (Muğla), İztuzu Plajı (Muğla), Kaputaş Plajı (Antalya), Çıralı Plajı (Antalya) ve Konyaaltı Plajı (Antalya) Türkiye'de yer alan bazı önemli kıyı turizm alanlarına örnek verilebilir. V numara ile işaretlenen Çukurova yöresinde sıcaklık ve bağıl nemin yüksek olmasının yanı sıra turizm açısından konaklama ka-pasitesinin düşük olması kıyı turizminin gelişmesini engellemiştir. Karadeniz kıyılarında ise bulutlu gün sayısı fazla, deniz suyu soğuk olduğu için turizm ye-terince gelişmemiştir.

CEVAP: D

18. Konya Ovası sulama projesi ilk oluşturulduğunda Konya, Karaman, Niğde ve Aksaray olmak üzere ilden oluşmaktaydı. Daha sonra proje alalına Nev-şehir, Kırşehir, Yozgat ve Kırıkkale illeri eklenmiştir. Afyonkarahisar Ege Bölgesi'nde olup hiçbir bölgesel kalkınma projesinde yer almamaktadır.

CEVAP: D

1. Coğrafya'nın diğer bilimlerden farklı yönlerinden biri de dağılış ilkesine sahip olmasıdır. Herhangi bir coğrafi oluşumun, unsurun yeryüzündeki ve zamandaki dağılışını yapmaktadır.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde dağılışı ilkesi vurgulanmıştır?

- A) Türkiye jeolojik oluşumu oldukça çeşitli olan aktif tektonik ülkelerden biridir.
B) Türkiye'de kıvrılma, kırılma ve volkanizma ile oluşan dağlara rastlanılmaktadır.
C) Türkiye'de yıl içinde mevsim geçişleri belirgin yaşanmaktadır.
D) Türkiye'de maki üst sınırı Akdeniz'de 800 metrelerde iken Marmara'da 200 metrelerdedir.
E) Türkiye'de kış aylarında kutbi hava kütlelerinin etkisi ile düşük sıcaklıklar görülmektedir.

2. Yeryüzünün en ilginç ve karmaşık topoğrafyalarından biri de karst topoğrafyasıdır. Türkiye'de Batı Toroslar en yaygın oluşum örneklerinin olduğu yerlerden biridir.

Aşağıda verilen yerler ve oluşumlardan hangisinde karst topoğrafyasının ögesi yoktur?

- A) Korkuteli polyesinde düdenlerin bulunması
B) Damlatış Mağarası'nda sarkıt ve diktlerin bulunması
C) Kestel ovasında hum tepelerinin bulunması
D) Antalya kentinde traverten basamaklarının bulunması
E) Kaş - kalkan arasında Dalmaçya kıyıların bulunması

3. Türkiye'de tabakalı volkan konilerinin yaygın olduğu yerlerden biri de Van Gölü'nün batısı ve kuzeydoğudaki alandır.

Bu alanda,

- I. Melendiz
II. Tendürek
III. Süphan
IV. Karacadağ

konilerinden hangileri yer almaktadır?

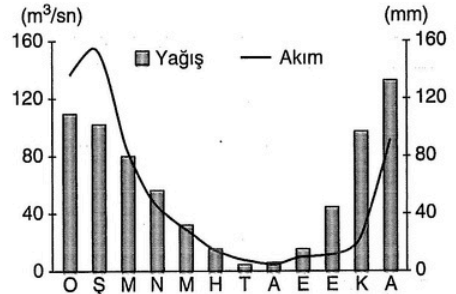
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. I. Kuzeydoğu Anadolu platoları
II. Güneybatı Anadolu kıyıları
III. Ergene Havzası

Yukarıda verilen sahalarda görülen makro iklimler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A) Karadeniz	Karasal	Akdeniz	Akdeniz
B) Akdeniz	Sert Karasal	Karadeniz	Karadeniz
C) Karadeniz	Karasal	Akdeniz	Akdeniz
D) Sert Karasal	Akdeniz	Karasal	Karasal
E) Karadeniz	Akdeniz	Karasal	Karasal

5. Aşağıda bir akarsu havzasına ait yağış miktarı ve akarsuyun akımı verilmiştir.

Yağış ile akım arasındaki ilişki dikkate alındığında bu akarsuyun aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Çoruh B) Gediz C) Kızılırmak
D) Fırat E) Aras

6. Yer şekillerinin eğim, yükselti ve bakı özellikleri toprak oluşumunu etkiler. Yükseltinin artması, sıcaklığın azalmasına neden olurken belli bir yükseltiye kadar yağış artar. Bu durum, bir yamaç boyunca farklı tipte toprakların meydana gelmesine neden olur.

Yukarıda açıklanan duruma göre aşağıdaki illerden hangisinde toprak çeşitliliğinin daha fazla olması beklenir?

- A) Konya B) Rize C) Sivas
D) Şanlıurfa E) Aydın

7. Göller Yöresi'nde yer alan ve Ramsar alanı olarak ilan edilen Burdur Gölü'nün su seviyesi yaklaşık olarak 12 metre azalmıştır. Gölün üçte biri kurumuş ve 2040 yılında ise tamamen kuruması beklenmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi Burdur Gölü'nü kurtarmak için yapılması gerekenlerden biri değildir?

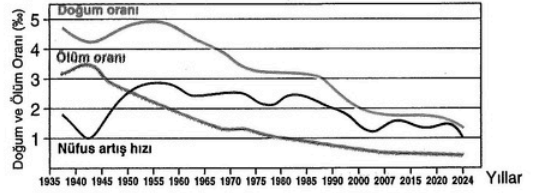
- A) Gölü besleyen akarsuların göle ulaşmasını sağlamak
B) Göl çevresinde sondajları sınırlandırmak
C) Gölün kuruyan alanlarını sulu tarıma açmak
D) Göl çevresindeki tarım alanlarının tasarruflu (damla) sulama yöntemiyle sulanmasını sağlamak
E) Göl çevresinde yeraltı suyu kullanımını azaltmak

8. Türkiye'de yaşanan dış göçler Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar her dönemde yaşanmıştır. Bunlardan bazıları kronolojik sıralamaya tabi tutulduğunda diğerlerinden daha öncedir.

Aşağıdaki göçlerden hangisi diğerlerinden daha önce yaşanmıştır?

- A) Lozan Nüfus Mübadelesi
B) Batı Trakya Türk Göçleri
C) Almanya İşçi Göçleri
D) Suriyeli Geçici Sığınmacılar
E) Rusya İşçi Göçleri

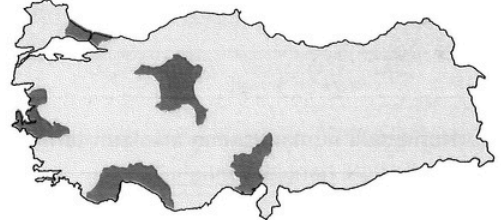
9. Aşağıdaki grafik Türkiye'nin demografik dönüşüm sürecini yansıtmaktadır.

Yalnızca grafikten yararlanılarak aşağıda verilen ve Türkiye'nin demografik yapısında meydana gelen değişimlerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Nüfus piramidinin tabanı daralmış tavanı genişlemiştir.
B) Türkiye'de nüfus miktarı sürekli artmıştır.
C) 1960'lardan sonra doğum oranı azalmaya başlasa da nüfus artış hızındaki esas düşüş 1980'lerden sonra yaşanmıştır.
D) 0-14 yaş grubundaki nüfus miktarı azalırken 65 yaş ve üzerindeki nüfus miktarı artış göstermiştir.
E) 1950'li yıllardan sonra yaşanan hızlı nüfus artışının temel sebebi doğum oranlarının fazla, ölüm oranlarının ise azalma eğiliminde olmasıdır.

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş il koyu renkle gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada işaretlenerek gösterilen illerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

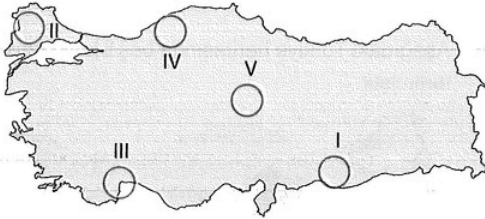
- A) Tersiyer sektörlerde çalışanların oranının daha yüksek olması
B) Mevsimlik göç alma oranının yüksek olması
C) Kırsal nüfus oranlarının yüksek olması
D) Aritmetik nüfus yoğunluklarının az olması
E) Nüfusu en fazla olan ilk beş il içinde yer almaları

11. Tarım ürünlerinin yetiştirme alanlarının belirlenmesinde etkili olan en önemli etken iklimdir. İklim koşullarının etkisi ile Türkiye'de yetiştirilen bazı tarım alanlarının yetiştirme alanı oldukça geniştir. Ancak iklim bazı tarım ürünlerinin yetiştirme alanını oldukça sınırlamaktadır.

Buna göre aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin yetiştirme alanının sınırlı olması yukarıdaki bilgiyle açıklanabilir?

- A) Haşhaş B) Pirinç C) Çay
D) Tütün E) Kenevir

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanların tarım özellikleri ile ilgili hangisi yanlıştır?

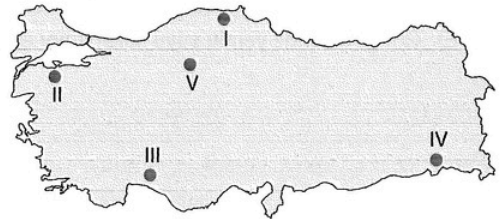
- A) I numaralı alanda sulama ile yetişen tarım ürünlerinin oranı artmaktadır.
B) II numaralı alanda yağlık bitkilerin ekim alanı geniştir.
C) III numaralı alanda turizm nedeniyle tarım gelişmemiştir.
D) IV numaralı alanda tarım olanakları oldukça sınırlıdır.
E) V numaralı alanda jeotermal kaynaklar sayesinde örtü altı üretim gelişmiştir.

13. Türkiye volkanik aktivitenin yoğun ve çeşitli olmasına bağlı maden çeşitliliğinin yüksek olduğu bir ülkedir. Bazı madenlerin oluşumunda ise metamorfizma etkili olmuştur.

Kireçtaşlarının metamorfizmaya uğraması sonucunda oluşan maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bor B) Krom C) Mermer
D) Amyant E) Tungsten

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

- Trona (Soda Külü)
- Mermer
- Boksit
- Bakır

Verilen madenler ile haritadaki numaralı yerler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Sanayi tesislerindeki üretimde tarımsal ham maddelerin yanı sıra madenler de kullanılmaktadır. Üretimin makinelere dayalı olduğu bu tür tesislerde enerjiye duyulan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Bu durum, sanayi tesislerinin kuruluş yerinin belirlenmesinde enerji kaynaklarına yakınlığın önemini göstermektedir.

Aşağıdaki sanayi tesislerinden hangisinin kuruluş yerinin belirlenmesi yukarıdaki metinle açıklanabilir?

- A) Karabük - Demir-Çelik Fabrikası
- B) Seydişehir - Alüminyum Fabrikası
- C) Bursa - Otomobil Fabrikası
- D) Adana - Doküma Fabrikası
- E) Manisa - Beyaz Eşya Fabrikası

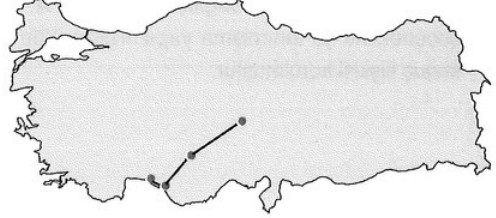
16. Türkiye’de demir yolu ağı dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Doğu Karadeniz illerinin tamamına demir yolu ağı yoktur.
- B) Irak’a demir yolu sınır kapısı bulunmamaktadır.
- C) Van Gölü üzerinde feribot ile sağlanmaktadır.
- D) Ankara - İzmir arasında YHT ile sağlanmaktadır.
- E) Antalya ve Muğla illerine yer şekillerinden dolayı gitmemektedir.

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

17. Bir seyahat acentesinin hazırlamış olduğu gezi planında aşağıdaki haritada konumu işaretlenmiş olan bir şelale, bir mağara, bir arkeolojik alan bir de farklı yer şekillerinin oluşturduğu doğal güzellik yer almaktadır.

Yukarıda sözü edilen turistik mekânların sırası ile gezileceği bilindiğine göre bu mekânlar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiş olabilir?

- A) Manavgat Şelalesi, Damlatış Mağarası, Çatalhöyük, Göreme Peri Bacaları
- B) Kurşunlu Şelalesi, İnsuyu Mağarası, Aşıklı höyük, İhlara Vadisi
- C) Düden Şelalesi, Karain Mağarası, Alacahöyük, Pamukkale Travertenleri
- D) Manavgat Şelalesi, Öküzini Mağarası, Çatalhöyük, Erciyes Dağı
- E) Kurşunlu Şelalesi, Yarımburgaz Mağarası, Hacılar Höyüğü, Göreme Peri Bacaları

18. Türkiye’nin en uzun sınır komşusu Suriye’dir. Suriye sınırı milli mücadele ve sonrasında yapılan anlaşmalarla bugünkü halini almıştır. Oldukça uzun bir sınır olması nedeniyle birden fazla kara ve demir yolu hudut kapısı bulunmaktadır.

Aşağıdaki sınır kapılarından hangisi bu ülke ile bağlantı sağlamaz?

- A) Yayladağı B) Nusaybin C) Öncüpınar
- D) Cilvegözü E) Esendere

1. Coğrafyada dağılışı ilkesi yatayda, dikeyde ve zamanda olmak üzere üç şekilde ifade edilir. Maki üst sınırının Akdeniz'de 800 metrelerde iken Marmara'da 200 metrelerde olması ifadesinde hem yatayda (bölge adından dolayı) hem de dikeyde (yükselti verilmesinden dolayı) dağılışı yapılmıştır. A, B ve C seçeneklerinde tanımlama yapılmışken E'de neden sonuç ilişkisi kurulmuştur.

CEVAP: D

2. Karst topografyası içinde çözülme ile oluşan yapılar Lapa, Dolin, Uvala ve en büyük şekil olan Polyeler bulunur. Polyeler içinde erimeden geriye kalan tepelere Hum adı verilir. Mağara bire karstik çözülme şeklidir. Mağaralar içinde bulunan sarkıt ve dikitler çökeltmeyle oluşan şekillerdir. Traverten adı verilen çökeltme basamakları Denizli Pamukkale'de daha görünür halde iken Antalya Kenti bir traverten platosu üzerinde yer almakta ve basamaklı yapı denize seviyesine kadar uzanmaktadır. Dalmaçya kıyı tipi ile karstik arazi arasında ilişki yoktur. Dalmaçya kıyı tipi dağılışı sıralarının deniz altında kalmasıyla oluşur.

CEVAP: E

3. Van Gölü'nün batısı ve kuzeyi ile kuzeydoğusunda Nemrut, Süphan, Tendürek, Küçük Ağrı ve Büyük Ağrı volkanları bulunur. Bu volkanlar mağmanın üst üste birikmesiyle oluşan tabakalı volkan yapısıdır. Melendiz Dağı Orta Anadolu'da bulunmaktadır. Türkiye'de Karacadağ adında iki volkan bulunur. Bunlardan biri Orta Anadolu'da diğeri ise Güneydoğu Anadolu'da bulunur.

CEVAP: C

4. Kuzeydoğu Anadolu Platoları Erzurum - Kars ve Ardahan platolarının olduğu alana karşılık gelmektedir. Bu alanda yazı yağışlı sert karasal iklim görülmektedir. Güneybatı Anadolu kıyıları Ege'nin güneybatısını Aydın ve Muğla kıyılarını ifade etmektedir. Bu alanda yazları kurak kışları ılık geçen Akdeniz iklimi görülmektedir. Ergene Havzası Trakya'da Ergene Nehri'nin su toplama alanıdır. Akdeniz ve Karadeniz iklimleri arasındaki bu alanda karasal iklim görülmektedir.

CEVAP: D

5. Kar erimeleri ile beslenen akarsuların akımı kar erimelerinin yaşandığı ilkbahar aylarında artmaktadır. Bir akarsu yağmur sularıyla besleniyorsa yağışın arttığı dönemde akım artar. Seçeneklerde verilen akarsulardan Akdeniz iklim bölgesinde yer alan Ege akarsularından Gediz'in akımı ile yağış arasında orantı vardır. Kızılırmak, Fırat, Aras ve Çoruh nehirleri kar erimeleri ile beslendiğinden akımın en yüksek olduğu mevsimin ilkbahar olması gerekir.

CEVAP: B

6. Rize Doğu Karadeniz'de deniz kıyısından itibaren 4000 metre yükseltiye çıkılabilen bir ildir. Yani Rize'de yükselti farkı ve yükseltiye bağlı sıcaklık değişimi oldukça fazladır. Bu nedenle kıyıdan itibaren Doğu Karadeniz dağlarına çıktıkça sıcaklık azaldığı gibi kıyıya paralel uzanan bu dağların iki yamacı arasında da iklim, bitki örtüsü ve toprak farklılık göstermektedir.

CEVAP: B

7. Burdur Gölü gerek yanlış sulama politikaları gerekse ona ulaşan kaynakların kuruması nedeniyle yakın gelecekte yok olma tehdidi altındadır. Gölü besleyen akarsuların göle ulaşmasını sağlamak, göl çevresinde sondajları sınırlandırmak, göl çevresindeki tarım alanlarının tasarruflu (damla) sulama yöntemiyle sulanmasını sağlamak ve göl çevresinde yeraltı suyu kullanımını azaltmak yapılması gereken çalışmalardır. Gölün kuruyan alanlarını tarıma açmak ve sulu tarım yapmak gölden daha fazla su çekilmesine neden olur.

CEVAP: C

8. Geçmişten günümüze göçlere bakıldığında en eskisinin Lozan ile nüfus mübadelesi olduğu görülür. 1960'lardan itibaren Almanya işçi göçleri, 1980'lerden sonra Ortadoğu ülkeleri işçi göçleri, 1989 Batı Trakya Türk göçleri, 1990'lardan sonra Rusya ve Türk Cumhuriyetleri işçi göçleri ve en son 2011'den sonra Suriyeli sığınmacı göçleri yaşanmıştır. Seçeneklerde verilen en eski göç Lozan Nüfus Mübadelesidir.

CEVAP: A

9. Söz konusu grafik doğum oranlarının, ölüm oranlarının ve nüfus artış hızının yıllara göre değişimini göstermektedir. Bir ülkede doğum ve ölüm oranlarının azalması nüfus piramidinin tabanının daralmasına tavanının ise genişlemesine yol açar. Böyle bir durumda 0-14 yaş grubundaki nüfus oranı azalırken 65 yaş ve üzerindeki nüfus oranı artış gösterir. Ancak D seçeneğinde belirttiği gibi nüfus miktarı hakkında net bir yorum yapılamaz.. Ayrıca nüfus artış hızı hiçbir zaman eski değerlere düşmediği için nüfus sürekli artmıştır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler ise grafikte açıkça görülmektedir.

CEVAP: D

10. İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya ve Adana illerinin ortak özelliği hizmet sektörü olan tersiyer sektörde çalışanların oranının diğer sektörlerden daha fazla olmasıdır. Türkiye'de nüfusu en fazla olan ilk beş il ise sırasıyla: İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Antalya'dır.

CEVAP: A

11. Haşhaş, kenevir, tütün ve pirinç yetiştirme alanlarının sınırlı olması bu ürünlerin devlet denetiminde yetiştiriliyor olmasıdır. Çay ise yüksek nem oranı ve yağış istemektedir. Ayrıca çok yağış alan bölgelerin yıkanmış topraklarında yetiştirilmektedir. Çayın yetiştirme alanı iklim koşullarıyla sınırlandırıldığı için tamamı Doğu Karadeniz'de yetiştirilmektedir.

CEVAP: C

12. I numaralı alanda GAP'ın devreye alınması ile birlikte sulama ile yetişen tarım ürünlerinin oranı artmıştır. II numaralı Tekirdağ çevresi Kanola ve Ayçiçeği gibi yağlık bitkilerin en fazla üretildiği alandır. IV numaralı alanda engebeli arazi yapısı ve toprak tipi nedeniyle tarım oldukça sınırlıdır. V numaralı alanda yer altı suları sera ısıtmasında kullanılmaktadır. Ancak III numaralı Antalya seracılığın en fazla yapıldığı yerlerden biridir. Ekonomisi içinde turizmin payı tarımdan fazla denilir ancak tarım gelişmemiştir denilemez.

CEVAP: C

13. Kireç taşlarının yüksek sıcaklık ve basınç altında metamorfizmaya uğraması sonucu oluşan doğal taş mermerdir. Türkiye'de en fazla Afyon, Uşak, Isparta, Balıkesir, Bursa, Marmara Adası'nda çıkarılmaktadır. En önemli ihraç madenlerimiz arasında yer almaktadır.

CEVAP: C

14. Haritadaki numaralı alanlardan I Küre Dağları çevresidir. Bu alanda bakır yatakları bulunur. II numaralı Güney Marmara en büyük mermer yataklarının olduğu alanlardan biridir. III numaralı Antalya çevresi alüminyum ham maddesi olan boksit yatakları olan alandır. Türkiye'de bilinen tek yatakları Ankara olan Trona (Soda Külü) yatakları V numaralı alandır.

CEVAP: D

15. Demir çelik fabrikalarında temel enerji kaynağı taş kömürüdür. Taş kömürünün taşıma maliyeti oldukça yüksek olduğu için genellikle demir çelik sanayisi enerji kaynağı olan taş kömürü havzalarında kurulmuştur. Dünya'daki örnekleri de bu şekildedir. Türkiye'de Batı Karadeniz taş kömürü havzasında Ereğli ve Karabük demir-çelik fabrikaları bulunmaktadır.

CEVAP: A

16. Doğu Karadeniz Türkiye'nin en dağlık bölgesi olduğundan hiçbir iline demir yolu bağlantısı yoktur. Irak'a giden demir yolları Suriye üzerinden gitmektedir. Habur sınır kapısı yalnızca kara yolu sınır kapısıdır. Van Gölü üzerinde Bittis Tatvan ile Van merkez arasında feribotlarla trenler taşınmaktadır. Antalya ve Muğla illerine yer şekillerinin dağlık ve engebeli olmasından dolayı demir yolu yoktur. Ancak Ankara - İzmir arasında yüksek hızlı tren yapımı devam etmekte olup hali hazırda ulaşım yoktur.

CEVAP: D

17. Haritada verilen güzergâhta verilen turistik mekânlar sırası ile şu şekildedir: Manavgat Şelalesi, Damlataş Mağarası, Çatalhöyük, Göreme Peri Bacaları

CEVAP: A

18. Suriye ile Türkiye arasında hem demir yolu hem de kara yolu hudut kapıları sınır uzunluğundan dolayı oldukça fazladır. Hatay'dan Cilvegözü ve Yayladağı, Mardin'den Nusaybin, Kilis'ten Öncüpınar sınır kapıları Suriye'ye açılmaktadır. Esendere sınır kapısı ise Hakkâri üzerinden İran'a açılan sınır kapısıdır.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Karın yerde kalma süresi, kar yağış oranı, kış turizm potansiyeli ve tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi mutlak konumla birlikte göreceli konuma bağlı olarak da değişmektedir.

Buna göre, aşağıdaki güzergâhlardan hangisinindeki değişimin nedeni diğerlerinden farklıdır?

- A) Aydın'dan Bartın'a
B) Samsun'dan Ardahan'a
C) Muğla'dan Zonguldak'a
D) Adana'dan Balıkesir'e
E) Hatay'dan Kırklareli'ne

2. Batı Anadolu'nun kırıklı yapısına bağlı olarak horst ve graben adı verilen yapılar meydana gelmiştir. Bu yapılar faylarla ayrılan sınırlarda bir arada bulunur.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisindeki horst ve graben yan yana değildir?

- A) Kaz Dağları – Edremit Grabeni
B) Aydın Dağları – Büyük Menderes Grabeni
C) Menteşe Dağları – Büyük Menderes Grabeni
D) Bozdağlar – Bakırçay Grabeni
E) Aydın Dağları – Küçük Menderes Grabeni

3. Aşağıdaki haritada doğrusal bir hat çizilmiş ve bu hattın doğusunda ve batısında farklı araştırma grupları yeryüzü şekilleriyle ilgili çalışmalar yürütmüştür.

Buna göre söz konusu araştırma sahalarında aşağıda verilen yeryüzü şekillerinden hangileri bulunmamaktadır?

- | I. Grup
Araştırma Alanı | II. Grup
Araştırma Alanı |
|----------------------------|-----------------------------|
| A) Karstik Ova | Tektonik Ova |
| B) Volkanik Dağ | Kırık Dağ |
| C) Karstik Plato | Volkanik Plato |
| D) Delta Ovası | Volkanik Ova |
| E) Volkanik Plato | Karstik Plato |

4. Bir merkezin bulunduğu yükseltide ölçülen sıcaklığı o merkezin gerçek sıcaklığını vermektedir. Bir merkezin gerçek sıcaklığı ile indirgenmiş sıcaklığı arasındaki fark merkezin yükseltisi ile hesaplanır.

Aşağıdaki illerden hangisinde gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark daha azdır?

- A) Karaman B) Manisa C) Yozgat
D) Erzincan E) Kars

5. Karadeniz Bölgesi'nde heyelan set gölleri yaygın olarak bulunur. Bunun yanı sıra delta ovalarında kıyı set (lagün) göllerine de rastlanılmaktadır.

Karadeniz'deki aşağıdaki göllerden hangisi oluşum bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Tortum (Erzurum)
B) Balık (Samsun)
C) Yedigöller (Bolu)
D) Sera (Trabzon)
E) Boraboy (Amasya)

6. Toprak oluşumunda etkili en önemli faktör iklimdir. Çünkü sıcaklık ve yağış koşulları kayaların fiziksel ve kimyasal yolla ayrışmasını etkiler. Bu da farklı iklim bölgelerinde toprağın oluşma süresinin farklı olmasına neden olmaktadır.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde toprak oluşumunun daha hızlı olduğu savunulabilir?

- A) Ankara B) Erzurum C) Sivas
D) Adana E) Yozgat

7. 11 Eylül 1957 ve 18-21 Haziran 1961'de Ankara'da yaşanan ve 172 kişinin ölümüne yol açan sel ve taşkınlar sonrasında Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğüne büyük şehirler çevresindeki yaşam alanlarının artırılması ve kentler için nefes alınacak ortam yaratılmasını öngören proje hayat geçirilmiştir.

Yukarıda sözü edilen proje aşağıdakilerden hangisidir?

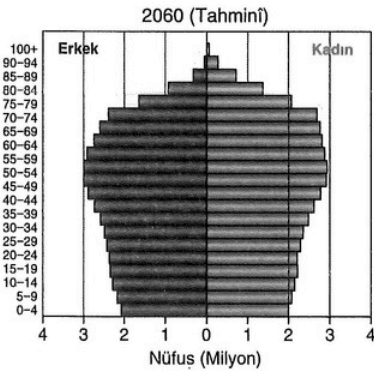
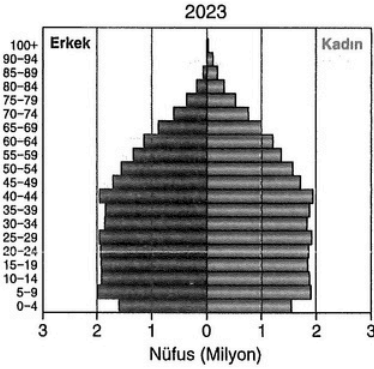
- A) Ramsar Alanı B) Taşkın Mücadele
C) Yeşil Kuşak D) Tabiatı Koruma
E) TEMA

8. Türkiye'de hayvancılık faaliyetleri uğraşan kişilerin otlak zamanlarında kullandığı, hayvan barınmasında kullanılan geçici yerleşmeler bulunmaktadır. Bu yerleşmelerden biri de dam adıyla bilinen hayvancılık yerleşmeleridir.

Yukarıda özellikleri verilen yerleşmelere aşağıdaki yerlerden hangisinde yaygın rastlanılmaktadır?

- A) Antalya – Teke Yöresi
B) Muğla – Dalaman Yöresi
C) Çanakkale – Gökçeada
D) Gümüşhane – Çoruh Vadisi
E) Hatay – Amanoslar

9. Aşağıda Türkiye'nin 2023 yılı nüfus piramidi ve TÜİK tarafından yayınlanan nüfus projeksiyonuna göre 2060 yılı tahmini nüfus piramidi verilmiştir.

Buna göre Türkiye'nin demografik yapısında meydana gelecek değişik dikkate alındığında aşağıdaki nüfus politikalarından hangisini uygulaması beklenir?

- A) Nüfus artış hızını arttırmaya yönelik politikalar
B) Nüfus artış hızına müdahale etmeyen politikalar
C) Nüfus artış hızını düşürmeye yönelik politikalar
D) Demografik yapıyı iyileştirmeye yönelik politikalar
E) Ülke içi göçleri düzenlemeye yönelik politikalar

10. Batı ve Orta Toroslar adı verilen dağlık yöre ile Teke ve Taşeli platolarında;

- I. Oba
II. Güzle
III. Yayla
IV. Divan

adı verilen kırsal yerleşmelerden hangileri bulunmaz?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) II ve IV

11. Türkiye'de göllerde, barajlarda ve akarsularda tatlı su balıkçılığı yapılmaktadır. Söz konusu su kaynaklarında hem avlanma yoluyla hem de kültür balıkçılığı yoluyla su ürünleri üretimi gerçekleştirilmektedir.

Buna göre aşağıdaki göllerden hangisi yukarıda sözü edilen ekonomik faaliyet için elverişli değildir?

- A) Eğirdir Gölü B) Beyşehir Gölü
C) Burdur Gölü D) Çıldır Gölü
E) Atatürk Baraj Gölü

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında birbirine komşu olan beş il verilmiştir.

Haritadaki illerden hangisinde Anason üretimi yapılmamaktadır?

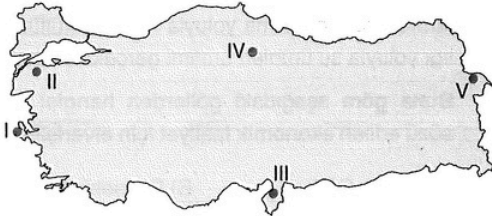
- A) Isparta B) Antalya C) Konya
D) Burdur E) Afyonkarahisar

13. • Linyit termik santrali
• Doğal gaz çevrim santrali
• Hidroelektrik santrali
• Jeotermal santrali

Yukarıda verilen santrallerle aşağıdaki merkezler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Birecik B) Kızıldere C) Murgul
D) Hamitabat E) Çayırhan

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş yer numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış yerlerden hangisinde rüzgâr enerjisi üretimi yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Büyük şehirler; tarımsal ürünler, sanayi ürünleri ve hizmet sektörü açısından iç ticaretin yoğun olduğu alanlardır. Özellikle Türkiye'deki büyük şehirlerde sayıları her geçen gün artan zincir marketler ve alışveriş merkezleri; iç ticareti etkileyerek yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde ticaret merkezlerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle daha çok ilgilidir?

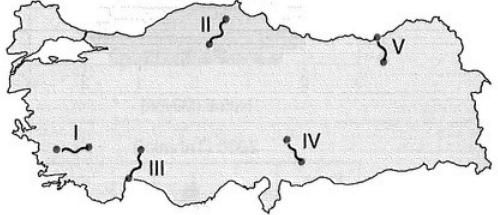
- A) Nüfus B) Tarım C) Sanayi
D) Ulaşım E) Turizm

16. Marmara Bölgesi ulaşım sistemlerinin en gelişmiş olduğu bölgedir.

Aşağıdaki yapılardan hangisinin Marmara'da bulunduğu söylenemez?

- A) Yavuz Sultan Selim Köprüsü
B) Orhangazi Tüneli
C) Asyaport Limanı
D) 75. Yıl Selatin Tüneli
E) Haydarpaşa Garı

17. Ulaşım sistemleri ve kara yolu güzergâhı seçiminde yükselti, engebe durumu, dağların uzanış doğrultusu ve eğim gibi faktörler etkili olmaktadır. Bu faktörlerin olumsuz etkisi yol yapım sürecini zorlaştırmakta ve maliyetleri artırmaktadır. Özellikle bizim çalışma alanımızda ana yol güzergâhı dağların uzanış yönüne dik uzandığı için bu durum yol yapım süresini de uzatmıştır.

Yukarıdaki açıklamayı yapan bir kişinin yapmış olduğu yol çalışması haritadaki güzergâhlardan hangisi olamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesi'nde yer alan Çorum, Amasya, Tokat ve Samsun illerinin tamamı aşağıdaki projelerden hangisinde de yer almaktadır?

- A) DOKAP B) DAP C) GAP
D) ZBK E) KOP

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Güneyden kuzeye doğru gidildikçe sıcaklığın azalmasına bağlı yaşanan karın yerde kalma süresi, kar yağış oranı, kış turizm potansiyeli ve tarım ürünlerinin olgunlaşma süresinin uzaması durumu, doğuya doğru gidildikçe de yükseltiye bağlı sıcaklık azaldığından yaşanmaktadır. Samsun'dan Ardahan'a gidildiğinde bu sürelerin artması enlem ile açıklanamaz. Çünkü enlem olarak samsun ile Ardahan yaklaşık olarak aynıdır. Bu durumda yükselti etkili olurken (göreceli konum), diğer illerdeki değişimler güneyden kuzeye doğru yaşandığından enlem (mutlak konum) etkilidir.

CEVAP: B

2. Batı Anadolu'da bulunan horst adı verilen dağlar ve yanlarında bulunan grabenler aşağıdaki haritada gösterilmiştir.

Buna göre Bakırçay Grabeni Yunt Dağı ve Madra Dağı yanında olmalıdır. Bozdağlar ile Gediz ve Küçük menderes grabeni yan yana gelebilir.

CEVAP: D

3. Türkiye'de yer alan karstik platolar Teke ve Taşeli yörelerinde bulunmaktadır. Bu iki yöre de söz konusu hattın batısında bulunur. Yani I. Grup Araştırma Sahasında yer alırken II. Grup Araştırma Sahasında bulunmaz. Türkiye'de yer alan volkanik platolar ise Erzurum Kars ve Ardahan Platolarıdır. Bu platolar söz konusu hattın doğusunda yani II. Grup Araştırma Sahasında yer alır.

CEVAP: E

4. Türkiye'de genel olarak batıdan doğuya doğru gidildikçe yükselti artmaktadır. Bu durum gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkın artmasına neden olur. Seçeneklerde verilen illerden en batıda olan Manisa'da bu fark diğer merkezlerden daha azdır Manisa 71 metrededir. Farkın en fazla olduğu il seçeneklerdeki merkezlerden Kars'tır. Karaman 1039, Yozgat 1300, Erzincan 1185, Kars 1789 metre yükseltidedir.

CEVAP: B

5. Tortum Gölü Erzurum ilinde bulunmakla birlikte Tortum Gölü'nün olduğu alan bölge olarak Karadeniz'dedir bu nedenle Karadeniz'deki heyelan set gölleri içinde sayılır dikkat ediniz. Amasya'daki Bora-boy, Tokat'taki Zınav, Bolu'daki Abant ve Yedigöller ile Trabzon'daki Sera Gölü bölgenin diğer heyelan set gölleridir. Samsun'da Bafra Ovası'nda bulunan Balık Gölü oluşum bakımından kıyı set (lagün) gölüdür.

CEVAP: B

6. Adana'nın büyük bölümünde Akdeniz iklimi etkili olmakta, Adana seçeneklerde verilen diğer illere göre daha çok yağış almaktadır. Daha güneyde yer alan sıcaklık ortalaması ve yağış miktarının daha fazla olduğu Adana'da Orta Torosların karstik arazilerinin bulunması da kayaların kimyasal çözülme şiddetini artırmaktadır. Kimyasal çözülmenin şiddetli olduğu yerlerde ise toprak daha hızlı oluşmaktadır.

CEVAP: D

7. Üste bilgide sözü edilen proje Yeşil Kuşak olarak adlandırılmaktadır. Aralık 1992 tarihinde çıkarılan yönetmelik ile yeşil kuşak projesinin amaçları belirlenmiştir. Ramsar Alanı uluslararası su kuşlarının yaşam alanlarını koruma projesidir. TEMA vakfı erozyon olan alanlarda ağaçlandırma yapmaktadır.

CEVAP: C

8. Dam adı verilen hayvancılık yerleşmeleri doğuda kom adı verilen yerleşmelerinin Batı Anadolu'da özellikle de Çanakkale Gökçeada çevresinde aldığı isimdir. Antalya - Teke Yöresi'nde yayla ve obalar, Muğla - Dalaman Yöresi'nde dalyan adı verilen balıkçı yerleşmeleri, Gümüşhane - Çoruh Vadisi'nde kom adı verilen hayvancılık yerleşmeleri bulunur. Hatay - Amanoslar'da belirgin bir hayvancılık yerleşmesi yaygın olarak bulunmaz.

CEVAP: C

9. 2060 yılı nüfus piramidi incelendiğinde genç nüfus oranının azaldığı yaşlı nüfus oranının ise çok yükseldiği görülmektedir. Böyle bir durumda nüfusun yaşlanması beraberinde birtakım sorunlar getirecektir. Bu sorunları önlemenin ilk yolu nüfus artış hızını arttırmaktır. Bu nedenle doğurganlığı, evliliği, çok çocuklu aile yapısını, dışardan yapılacak işçi göçlerini teşvik edecek politikalar belirlenir.

CEVAP: A

10. Batı ve Orta Toroslar adı verilen dağlık yöre ile Teke ve Taşeli platolarında konargöçer hayvancılık ile uğraşan nüfusun kurduğu obalar, hayvan otlatma ile birlikte yaz aylarında serinlemek amacıyla kullanılan yaylalar ve yayladan sonbahar aylarında dönerken uğranan güzleler bulunur. Divan Batı Karadeniz'e özgü yerleşmelerdir. Akdeniz'de Divan bulunmaz.

CEVAP: A

11. Bir kapalı havza olan Burdur Gölünün suları tuzludur. Son yıllarda gölü besleyen akarsuların göle ulaşmaması ve gölün buharlaşma ile su kaybetmesi tuzluluk oranını artırmıştır. Bu nedenle göl balık çeşitliliği ve miktarı açısından zengin değildir. Göle endemik tür olan Burdur Dişli sazanı bulunur. Ancak gölde balıkçılık yapılmamaktadır.

CEVAP: C

12. Anason'un en fazla üretildiği alan göller yöresinde Burdur olmasına rağmen hemen yanındaki il olarak Isparta'da üretimi yoktur. Antalya, Denizli, Konya ve Afyonkarahisar gibi Burdur'a yakın illerde üretilmektedir.

CEVAP: A

13. Şanlıurfa Birecik Fırat Nehri üzerindeki hidroelektrik santraldir. Kızıldere Denizli Sarayköy bölgesindeki jeotermal santraldir. Hamitabat Kırklareli'ndeki doğal gaz çevrim santralidir. Çayırhan Ankara'da linyit ile çalışan termik santraldir. Ancak Murgul Artvin'de bulunan Bakır madeninin bulunduğu alandır her hangi bir enerji üretim merkezi değildir.

CEVAP: C

14. Türkiye'de rüzgâr potansiyeli Batı Anadolu'da en yüksektir. Bu nedenle ilk santral İzmir çeşme Alaçatı'da kurulmuştur (I). Çanakkale - Balıkesir çevresi (II), İstanbul, Hatay (III) ve Amasya Merzifon (IV) kurulu gücün yüksek olduğu yerlerdir. Türkiye'den 300'den fazla bölgede santral kurulmuştur. Ancak V numara ile gösterilen Iğdır'da santral yoktur.

CEVAP: E

15. Nüfus artışı, bölgeler arası farklılıklar ve iş birlikleri, pazarlama ve reklam kampanyaları, iletişim araçlarındaki gelişmeler, hazır ürünlerin daha çok talep görmesi gibi faktörler tüketimi artıran ve iç ticareti canlandıran unsurlardır. Büyük şehirlerde de iç ticaretin canlı olması tüketime olan taleple ilgilidir. Talebin fazla olması da nüfus miktarının fazla olmasının yarattığı bir durumdur.

CEVAP: A

16. Yavuz Sultan Selim Köprüsü İstanbul üçüncü köprü olarak bilinen Asya ile Avrupa arasında hem kara yolu hem de demir yolu olan köprüdür. Orhangazi Tüneli Yalova ile Bursa arasında Samanlı Dağları'nda bulunmaktadır. Asyaport Limanı Tekirdağ'da bulunan konteyner limanıdır. Haydarpaşa Garı İstanbul'da bulunan tarihi önemi olan tren garıdır. Ancak 75. Yıl Selatin Tüneli Marmara'da değil İzmir ile Aydın arasında olduğundan Ege'de bulunmaktadır.

CEVAP: D

17. Öncülde verilen açıklamada geçen "çalışma alanımızda ana yol güzergâhı dağların uzanış yönüne dik uzandığı için" ibaresinden yola çıkılarak Türkiye'deki dağların uzanış yönünü incelemek gerekmektedir. Haritada verilen güzergâhlardan I numara ile gösterilen ve Batı Anadolu'da yer alan yol dağların uzanış yönüne paralel uzanmaktadır. Bu yörede ana yol güzergâhı dağlar arasında doğu batı yönlü uzanan grabenleri takip etmektedir. Bu yörede yapılacak yolda köprü, tünel vb. yapılara az ihtiyaç duyulduğu için yol yapım maliyeti az yol inşaa süresi kısadır.

CEVAP: A

18. Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesi'nde yer alan Samsun ve Tokat illerine daha sonra eklenen Çorum ve Amasya illeri, tamamıyla Doğu Karadeniz projesine (DOKAP) eklenmiştir.

CEVAP: A

1. Yozgat'ta yaşayan bir kişi yapmış olduğu tatilde doğayla ilgili yaptığı gözlemleri şu şekilde not etmiştir: Burada güneş geldiğim yere göre daha erken doğuyor. Burada kaldığım on gün boyunca gündüz süresi bir önceki güne göre uzadı.

Buna göre söz konusu kişinin yapmış olduğu seyahatle ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

- A) Erzurum'da Temmuz ayı yaşanmaktadır.
B) İstanbul'da Ocak ayı yaşanmaktadır.
C) Mardin'de Mayıs ayı yaşanmaktadır.
D) Muğla'da Nisan ayı yaşanmaktadır.
E) Van'da Kasım ayı yaşanmaktadır.

2. Renklendirme yöntemi ile oluşturulan fiziki haritalarda renkler yükselti basamaklarını göstermektedir. Aynı yükseltiye sahip alanlar aynı renklerle temsil edilir.

Aşağıda verilen ovalardan hangisi diğerlerinden farklı bir renk ile gösterilmektedir?

- A) Harran Ovası B) Amik Ovası
C) Karacabey Ovası D) Çaldıran Ovası
E) Ergene Ovası

3. Orta Anadolu'nun güneyi ve güneydoğusu merkezi püskürmeye bağlı olarak mağmanın üst üste birikip katılaşması ile oluşan kütlelerin olduğu alanlardır.

Bu alanda,

- I. Erciyes
II. Karacadağ
III. Kula
IV. Melendiz

dağlarından hangileri bulunmaktadır?

- A) I ve III B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) I, II ve IV

4. Türkiye'de geniş bir alana yayılmış halde görülen karasal iklim, deniz etkisinden uzak alanlarda belirgin olarak görülmektedir.

Bu iklimin etki alanında,

- I. Güneydoğu Anadolu'nun batısı
II. Orta Anadolu'nun geneli
III. Batı Anadolu'nun iç kesimleri
IV. Güneybatı Anadolu'nun kıyıları

alanlarından hangileri bulunmaktadır?

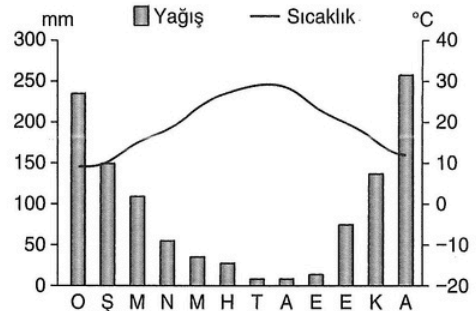
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Kar ve buz erimeleri ile beslenen akarsularda bulunduğu alanın yağış rejimi ile akarsu debisi arasında paralellik görülmez. Yaz aylarındaki kuraklık ile birlikte rejim düzensizliği belirginleşir.

Aşağıdaki akarsulardan hangisinin rejimi diğerlerine göre daha düzenlidir?

- A) Fırat B) Sakarya C) Çoruh
D) Manavgat E) Aras

6. Aşağıdaki grafik Türkiye'de yer aldığı bilinen bir yörenin iklim özelliklerini göstermektedir.

Bu yörenin zonal topraklarıyla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Yaprak döken ormanların altında olduğu için humus bakımından zengindir.
B) Kil oranı yüksek olan toprak, demir oksit yönünden zengin olduğu için kırmızı renklidir.
C) Akarsuların biriktirme faaliyetleri ile olduğu için mineral açısından zengin ve verimlidir.
D) Yarı kurak iklimde kısa boylu ot toplulukları altında geliştiği için humus bakımından fakirdir.
E) İğne yapraklı ağaçlar altında oluşan toprak humus bakımından fakir ve açık renklidir.

7. Uluslararası öneme sahip ve UNESCO'nun İnsan ve Biyosfer Programı içerisinde yer alan karasal ve/veya kıyı ekosistemlerine sahip yerlere Biyosfer Rezervi denir.

Türkiye'nin ilk ve tek biyosfer rezerv alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yozgat Çamlığı
B) Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti
C) Yumurtalık Lagünü
D) Camili - Görgit
E) Ölüdeniz - Kırdrak

8. Türkiye'de geçmişte yoğun olarak hayvan otlatma amacıyla kurulan ilkbahar sonu yaz başında çıkılan ve sonbaharda dönülen geçici yerleşmeler yayla adı verilir. Türkiye'de yaylacılık faaliyetleri günümüzde de bazı dağlık alanlarda yapılmaya devam etmektedir.

Aşağıdaki dağlık alanlardan hangisinde bu etkinliklere yaygın olarak rastlanılmaz?

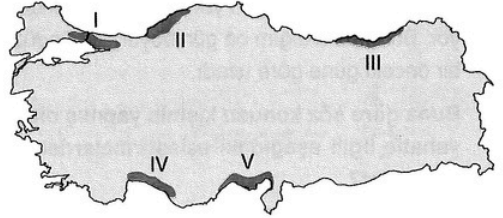
- A) Istrancalar
B) Bey Dağları
C) Giresun Dağları
D) Kaçkarlar
E) Menteşe Dağları

9. Küreselleşmenin insanların yaşam tarzını tek düze hâle getirmesini ve yerel özellikleri ortadan kaldırmasını önlemek için benimsen bir yaklaşım dünyanın çeşitli ülkeleriyle birlikte Türkiye'de de sakin şehirlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Türkiye'de belirlenen kriterlere uyarak Sakin Şehir ağına dâhil olan ilk şehir, 2009 yılında İzmir'in Seferihisar ilçesi olmuş ve 2024 itibarıyla bu sayı 26'ya yükselmiştir.

Aşağıdaki illerden hangisinde yukarıda sözü edilen şehirler ağına dâhil edilmiş bir yerleşme bulunmamaktadır?

- A) Isparta
B) Erzincan
C) Bolu
D) Sinop
E) Yozgat

10. Aşağıdaki haritada Türkiye'de nüfus yoğunluğunun fazla olduğu beş alan numaralarla gösterilmiştir.

- I. Alanda Sanayi ve Ticaret
II. Alanda Madencilik ve Sanayi
III. Alanda Yayla Turizmi ve Madencilik
IV. Alanda Tarım ve Turizm
V. Alanda Tarım ve Sanayi

Buna göre haritada numaralarla gösterilen alanlardan hangisinde nüfusun fazla olmasının nedeni yanlış verilmiştir?

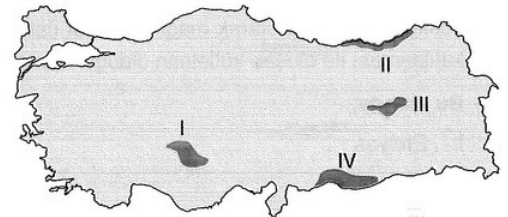
- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye'de bölgeden bölgeye değişen yer şekilleri ve iklim şartları çiçeklerin farklı zamanlarda açmasına ve gezici arıcılığın yapılmasına olanak sağlamıştır.

Buna göre aşağıdaki illerde gezici arıcılık yapan bir kişinin üretime ilk olarak hangisinden başlaması beklenir?

- A) Adana B) Niğde C) Kayseri
D) Sivas E) Erzurum

12. Türkiye'de tarımın geliştirilmesi için sulama, gübreleme, ilaçlama, tohum ıslahı ve makineleşme alanlarında yenilikler takip edilmekte ve gelişmeler yaşanmaktadır. Tarımda makineleşmenin artması ile çoğu bölgede üretim artış göstermiştir.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralamış alanlardan hangilerinde bahsedilen tarımı geliştirme çalışmalarının yaygın olarak uygulandığı söylenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. • Linyit
• Krom
• Bor
• Mermer

Yukarıda verilen madenlerin yataklarının bulunduğu ve yoğun çıkarımının yapıldığı iller eşleştirildiğinde hangisi dışarda kalır?

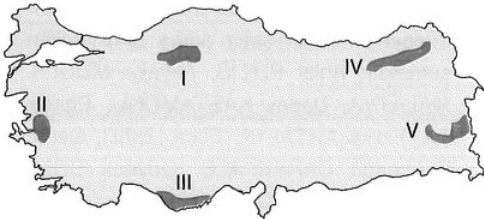
- A) Balıkesir B) Elazığ
C) Kastamonu D) Afyonkarahisar
E) Kahramanmaraş

14. Türkiye'de dış ticarete yönelik en köklü ekonomi politikaları 1980'den sonra uygulanmaya başlamıştır. Bu dönemde dış ticaret hacminde kayda değer bir artış sağlanmıştır.

Buna göre dış ticaret hacmindeki artış aşağıdaki-lerden hangisi ile açıklanamaz?

- A) İhracata dayalı sanayileşme politikasının benimsenmesi
B) Serbest piyasa ekonomisine geçilmesi ve korumacı tedbirlerin azaltılması
C) İhracatta tarım ürünlerinin yerini sanayi ürünlerinin almaya başlaması
D) İhracatta daha çok madenler gibi hammadde-lerin payının yükselmesi
E) Ekonomik gelişmeye paralel olarak ithalatın da artış göstermesi

15. Başta inşaat olmak üzere, tarımdan sanayiye 60'dan farklı alt başlıkta kullanım alanı olan madenlerden biri de perlittir. Volkanik bir cam olan perlitin Türkiye'deki yatakları ile volkanik araziler örtüşür.

Buna göre, haritadaki alanlardan hangisinde perlit yataklarına rastlanamaz?

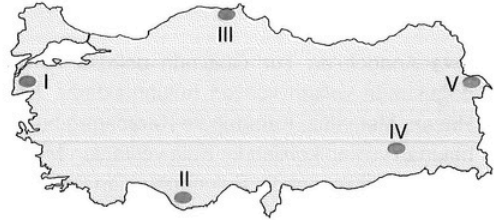
- A) I B) II C) III D) IV E) V

16. • Antik kentler ve kıyı turizmi
• Kültür ve kış turizmi
• Golf ve sempozyum turizmi
• İnanç ve yayla turizmi

Yukarıda bilgilere göre bu turizm türlerinin gelişmiş olduğu iller arasında hangisi yer almaz?

- A) Trabzon B) Bursa C) Antalya
D) Denizli E) İzmir

17. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangisine demiryolu hattı ile ulaşım mümkündür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Aşağıdaki tabloda bazı iller içinde yer aldıkları bölgeler ile eşleştirilmiştir.

	İller	Plato Bölgesi	Sanayi Bölgesi	KOP Bölgesi
I.	Kocaeli	x	x	
II.	Bursa		x	x
III.	Aksaray	x	x	
IV	Yozgat	x		x
V.	Gaziantep	x	x	

Buna göre tabloda verilen illerden hangileriyle ilgili yapılan işaretlemelerde yanlışlık vardır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

1. Türkiye'de gündüz süresi 21 Aralık'tan 21 Haziran'a kadar uzar. Bu kişi seyahatini Ocak, Nisan ya da Mayıs'ta gerçekleştirmiştir. Gittiği yerde güneş erken doğduğuna göre bu yer Yozgat'tan doğudadır. Hem Yozgat'tan doğuda olan hem de tarihin mayıs olduğu Mardin'e gitmiştir.

CEVAP: C

2. Seçeneklerde verilen ovalardan Şanlıurfa'daki Harran Ovası (Bölgedeki tek yeşil renk ile gösterilen alan dikkat ediniz), Hatay'daki Amik Ovası, Bursa'daki Karacabey Ovası ve Trakya'daki Ergene Ovası 0 - 500 metre arasında yükseltiye sahip alanların gösterildiği renk olan yeşil ile gösterilmektedir. Kıyı ovaları, delta ovaları yeşil ile gösterilir. Ancak Van'da bulunan Çaldıran Ovası 2000 metre üzerinde yükseltiye sahip bir ovadır. Haritalarda 2000 üzeri alanlar kahverengi ile gösterilmektedir.

CEVAP: D

3. Orta Anadolu'da Tuz Gölü'nün doğusu ve güneydoğusunda volkan konileri bulunmaktadır. Erciyes, Hasan, Melendiz, Karadağ ve Karacadağ bu alanda bulunan volkan konileridir. Kula volkanları Manisa'da bulunan kül konileridir. Bulunduğu alan Batı Anadolu dağları içinde yer almaktadır. Karacadağ ismiyle bir diğer dağ Güneydoğu Anadolu'da bulunur. Eşleştirme Orta Anadolu ile uygun olduğundan bu dağın Orta Anadolu'daki Karacadağ kabul edilir.

CEVAP: E

4. Karasal iklim Türkiye'de dağların kıyıya paralel uzanması ve denizel etkinin iç kesimlere sokulamamasından dolayı görülen iklimdir. Ege'nin iç kesimlerinde, Orta Anadolu'nun tamamında, Doğu Anadolu'da Erzurum - Kars Platoları hariç, Güneydoğu Anadolu'nun da doğusunda görülmektedir. Güneydoğu Anadolu'nun batısında Akdeniz iklimi görülür. Güneybatı Anadolu kıyıları Ege'nin güneybatısını Aydın ve Muğla kıyılarını ifade etmektedir. Bu alanda yazları kurak kışları ılık geçen Akdeniz iklimi görülmektedir.

CEVAP: C

5. Seçeneklerde verilen akarsulardan Fırat, Sakarya, Çoruh ve Aras kaynağını karasal iklim bölgelerinden alır. Bu nedenle ilkbahar aylarında kar ve buz erimeleri ile beslenirler. İlkbahar aylarında akım miktarı fazlaca yükselirken yaz aylarında kuraklığa bağlı akım azalır. Bu nedenle rejim düzensizliği çok fazladır. Ancak Manavgat nehri kış aylarında yağmur suları ile beslenir yaz aylarında ise karstik kaynaklarla beslendiğinden akım değişimi diğer akarsulara göre daha az yaşanır.

CEVAP: D

6. Grafik yazların sıcak ve kurak kışların ise ılık ve yağışlı geçtiği Akdeniz iklimine aittir. Ülkemizde Akdeniz ikliminin etkili olduğu yerlerde, genellikle kalkerler üzerinde oluşan terra rossanın rengi, bünyesindeki demirin oksitlenmesinden dolayı kırmızıdır. Ortamdaki karbonatların sular tarafından eritilmesi ve geriye artık kilin kalması nedeniyle bu topraklarda kil miktarı fazladır. Organik madde bakımından fazla zengin olmayan bu topraklarda genellikle turuncgil, bağcılık ve zeytin tarımı yapılır. Kırmızı renkli Akdeniz toprakları, Akdeniz, Ege ve Güney Marmara kıyıları ile Anadolu'nun güneydoğu kesimlerinde görülür.

CEVAP: B

7. Seçeneklerde verilen yerlerden Yozgat Çamlığı Türkiye'nin 1958 yılında ilan edilen ilk milli parkıdır. Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti ve Yumurtalık Lagünü sulak alanlardaki kuşların korunmasını içeren Ramsar alanı olarak ilan edilmiştir. Muğla Ölüdeniz - Kıdrak Türkiye'nin ilk tabiat parkıdır. Artvin Borçka Camili Havzası Görgit adı verilen alan UNESCO tarafından Türkiye'nin ilk ve tek biyosfer rezerv alanı olarak belirlenmiştir.

CEVAP: D

8. Yaylacılık faaliyetleri genel olarak alçak sahalardan yüksek dağlık alanlara doğru ilkbahar sonu yaz başında çıkılan sonbaharda dönülen faaliyetlerdir. Bu faaliyetler Karadeniz'de geleneksel olarak hayvan otlatma amacıyla kullanılırken son yıllarda turizm olarak da kullanılmaya başlanmıştır. Akdeniz ve Ege'de yaylacılık faaliyetlerinde serinleme amacı da güdülmektedir. Bu nedenle Bey Dağları ve Menteşe Dağları'nda serinlemek, Giresun ve Kaçkar Dağları'nda hayvan otlatma amacıyla bu faaliyetler yapılmaktadır. Marmara Bölgesi'nde yer alan Istanca Dağları'nda yaylacılık faaliyetleri yaygın değildir.

CEVAP: A

9. Yozgat il sınırlarında bulunan bir sakin şehir yoktur. Türkiye'de sakin şehir ağına dâhil edilen şehirler şunlardır: Ahlat BİTLİS, Akyaka MUĞLA, Arapgir MALATYA, Daday KASTAMONU, Eğirdir ISPARTA, Finike ANTALYA, Foça İZMİR, Gerze SİNOP, Gökçeada ÇANAKKALE, Göynük BOLU, Gündül ANKARA, Halfeti ŞANLIURFA, İbradı ANTALYA, İznik BURSA, Kemaliye ERZİNCAN, Köyceğiz MUĞLA, Mudurnu BOLU, Perşembe ORDU, Safranbolu KARABÜK, Seferihisar İZMİR, Şarköy TEKİRDAĞ, Şavşat ARTVİN, Uzundere ERZURUM, Vize KIRK-LARELİ, Yalvaç ISPARTA, Yenipazar AYDIN.

CEVAP: E

10. III. Alanda yer şekilleri engebeldir. Nüfus dar kıyı şeridinde toplanmıştır. Bu alanda yer şekillerinin engebeli olması ulaşım ve sanayinin gelişmesini engellemiştir. Bu alanın temelde sık nüfuslanma nedeni kıyı kuşağındaki ılıman iklim koşullarıdır.

CEVAP: C

11. Enlem ve yükseltinin etkisiyle sıcaklık ortalamasının en yüksek olduğu ve sıcaklığın diğerlerine göre daha önce yükseldiği il olan Adana'da başlayan gezici arıcılık sırasıyla Niğde, Kayseri, Sivas ve Erzurum illerinde devam edecektir.

CEVAP: A

12. II numara ile gösterilen Doğu Karadeniz'de yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması makine kullanımına imkân vermemektedir. Aynı şekilde III numaralı Tunceli çevresi de engebeli arazi yapısıyla makine kullanımının sınırlı olduğu bir alandır. I numaralı Konya Ovası'nda KOP ile IV numaralı Güneydoğu Anadolu'da GAP ile modern tarım yöntemleri kullanılmaktadır.

CEVAP: C

13. Balıkesir ili hem bor (Susurluk) hem de mermerin (Marmara Adası), Elazığ hem krom (Guleman) hem de mermerin (ünlü vişne mermeri Alacakaya ilçesi), Kahramanmaraş (Afşin - Elbistan) linyitin Afyonkarahisar mermerin yoğun çıkarıldığı yerlerdedir. Kastamonu'da öne çıkan tek maden Küre Dağları'ndaki bakırdır.

CEVAP: C

14. İhracat gelirleri ile ithalat giderleri bir ülkenin dış ticaret hacmini oluşturur. Dış ticaret hacmi, ülkelerin kalkınma seviyelerini yansıtmaları bakımından oldukça önemlidir. Özetle dış ticaret hacminin artması hem ithalatın hem de ihracatın artması ile olmuştur. Türkiye'de 1980'lerden önce korumacı politikaların ön planda olduğu dış ticarete ihracat daha çok tarımsal ürünler ve madenler gibi hammaddelerden, ithalat ise petrol ve makine ürünlerinden oluşmuştur. Ancak 1980'lerden sonra serbest piyasa ekonomisine geçilmesiyle korumacı tedbirler kısmen azaltılmış, ihracata dayalı sanayileşme politikası benimsenmiş ve ihracat artışına yönelik politikalar uygulamaya konmuştur. Yaşanan politika değişikliği ve hayata geçirilen uygulamalar sayesinde ihracatta tarım ürünlerinin yerini daha çok sanayi ürünleri almış ve dış ticaret hacminde kayda değer bir artış sağlanmıştır.

CEVAP: D

15. Perlit volkanik bir camdır. Renk ve camı görüntüsü nedeniyle inci taşı anlamına gelen Perle sözünden türemiştir. Volkanik arazilerde yaygın olduğundan harita üzerinde I numaralı Ankara, II numaralı İzmir, IV numaralı Erzurum - Kars ve V numaralı Van - Bitlis bölgesinde bulunur. Ancak III numaralı Taşeli Yöresi volkanik değil karstik arazi olduğundan perlit yatakları bulunmaz.

CEVAP: C

16. Antik kentler ve kıyı turizmi bakımından gelişmiş olan iller İzmir, Aydın, Muğla ve Antalya'dır. Gerek tarihi özellikleriyle gerekse Uludağ'dan dolayı kış turizmi ile öne çıkan il Bursa'dır. Golf ve sempozyum turizmi Antalya'da gelişmiştir. Kış aylarında Antalya otellerinde bilimsel kongreler düzenlenir. Ayrıca en büyük golf otelleri Antalya Belek'te bulunur. İnanç turizmi açısından Sümela manastırı ve yayla turizmi ile öne çıkan il Trabzon'dur. Denizli'de antik kentler olmakla birlikte kıyı turizmi yoktur.

CEVAP: D

17. Yer şekillerinin engebeli olması nedeniyle demiryolu ulaşımının olmadığı bazı iller aşağıdaki haritada siyah renk ile gösterilmiştir.

Soruda IV numara ile gösterilen, yukarıdaki haritada da kırmızı ile taranan alana ulaşan ve Siirt'in Kurtalan ilçesine uzanan bir demiryolu hattı mevcuttur.

CEVAP: D

18. Verilen iller ve yer aldıkları bölgelerle ilgili genel durum şu şekildedir:

- Çatalca-Kocaeli platosu üzerinde yer alan Kocaeli bir sanayi merkezidir.
- Bursa bir sanayi şehridir. Ancak Bursa KOP (Konya Ovası Projesi) Bölgesinde yer almaz.
- Aksaray ise ovalık bir bölgede yer alan tarım şehridir.
- Yozgat ili Bozok platosunda yer almaktadır. Aynı zamanda KOP (Konya Ovası Projesi) Bölgesinde yer almaktadır.
- Gaziantep de bir platoda yer alan sanayi şehridir. Buna göre cevap II ve III olacaktır.

CEVAP: C

1. Manisa'ya ataması yapılan Saniye, 15 Eylül günü okulların açıldığı günden bir gün önce yaşadığı kentten Manisa'ya taşınmıştır. Saniye gündüz süresinin geldiği kentten daha uzun olduğunu gözlemlemiştir.

Buna göre,

- I. Kırklareli
- II. Tokat
- III. Hakkâri
- IV. Hatay

Kentlerinden hangileri Saniye'nin taşınmadan önceki yaşadığı kentler arasında olabilir?

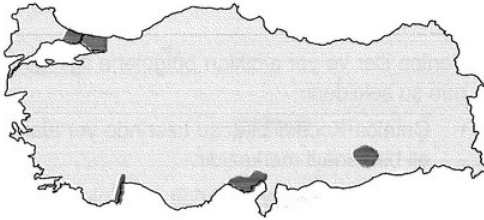
- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

2. • Çarşamba Deltası
• Balat Deltası
• Dikili Deltası
• Silifke Deltası

Yukarıda verilen deltaların oluşumunda aşağıdaki akarsulardan hangisinin etkisi yoktur?

- A) Bakırçay Nehri
- B) Yeşilırmak
- C) Göksu Nehri
- D) Küçük Menderes Nehri
- E) Büyük Menderes Nehri

3. Aşağıdaki haritada bazı araziler taranarak koyu renkle gösterilmiştir.

- I. Delta ovası
- II. Kalkan biçimli volkan konisi
- III. Tektonik ova
- IV. Kıvrımlı sıradağlar
- V. Aşınım Platosu

Bu araziler yukarıda verilen yeryüzü şekilleri ile eşleştirildiğinde hangisi açıkta kalacaktır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4. Türkiye'deki illerden bazıları engebeli ve yüksek dağlık sahalara sahip olmaları nedeniyle il içi iklim değişimlerini daha fazla yaşamaktadır.

Aşağıdaki illerin yer şekilleri dikkate alındığında bu değişimlerin daha az olduğu söylenebilir?

- A) Antalya
- B) Mersin
- C) Bolu
- D) Kilis
- E) Rize

5. Bir akarsuyun su toplama havzasının büyüklüğü ona karışan kol sayısının artmasına bağlı olarak drenaj sisteminin de büyük olmasını sağlar.

Aşağıda verilen akarsulardan hangisi bu özellikleri daha az taşımaktadır?

- A) Fırat Nehri
- B) Kızılırmak
- C) Sakarya Nehri
- D) Bartın Çayı
- E) Seyhan Nehri

6. Kıyı Ege'nin en kuzeyindeki Çanakkale'den en güneyindeki Muğla'ya doğru hareket eden bir gözlemci kıyı bölgesinden itibaren yaklaşık 200 km içeri girecek bölgedeki toprak türlerini sınıflandırmıştır.

Buna göre aşağıdaki toprak türlerinden hangisinin bu sınıflandırmada yeri yoktur?

- A) Rendzina
- B) Alüvyal Topraklar
- C) Kahverengi Orman Toprakları
- D) Terra Rossa
- E) Çernezyom

7. Türkiye'de erozyonla mücadele konusunda çalışmalar yapan bir sivil toplum örgütü ağaçlandırma çalışması yapmak üzere erozyon riskinin fazla olduğu bölgeleri araştırmış ve bu bölgelerde yapılacak çalışmalara öncelik vermiştir.

Buna göre yapılacak olan çalışmalarda öncelik verilen sahaların genel özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Yer şekillerinin eğim ve engebeli olması
- B) Yıllık yağış miktarının az olması
- C) Fiziksel çözülme şiddetinin fazla olması
- D) Mevsim yağışlarının sağanak şeklinde düşmesi
- E) Günlük ve yıllık sıcaklık farklarının az olması

8. Bir okul gezisi esnasında öğrenciler bir akarsu boyunca kurulan ve çizgisel yerleşme özelliği gösteren Osmanlı Dönemi'nde de önemli bir fonksiyona sahip kente götürülmüştür.

Verilen bilgilere göre bu kent aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bursa B) Samsun C) Yozgat
D) Amasya E) Trabzon

9. Türkiye'nin sakin şehirleri ile ilgili yapılan bir sunumda söz hakkı alan öğrenciler, farklı sakin şehirleri isim vermeden sadece yerel özelliklerinden bahsederek tanıtmaya çalışmıştır.

Nafiz: Türkiye'nin en büyük ikinci tatlı su gölü ile Can ada ve Yeşilada yarımadaı en önemli doğal güzellikleridir. Adalar, doldurma yol ile karaya bağlanmıştır. Hızır Camisi, Dünder Bey Medresesi, Kale ve Kervansaray önemli tarihî yapılarıdır.

Fikri: Birçok medeniyete ev sahipliği yapan şehir, Fırat Nehri kıyısında sarp kayalıkların eteğine kurulmuştur. Mimari dokusunu, kesme taştan yapılmış iki katlı ve bahçeli evler oluşturur. Şehrin öne çıkan özgün değerlerinin başında taş evleri, siyah gül ve yemek kültürü gelmektedir.

Rifat: Türkiye'nin kuzeydoğu ucunda yer alır. Özgün kültürü, su kaynakları, yaylaları ve el değmemiş yeşil doğası ile huzur veren bir şehirdir.

Emin: Teos Antik Kenti, mandalina bahçeleri, el sanatları ürünleri, organik pazarı ve mimari yapılarıyla yerelliğin ve özgünlüğün korunduğu bir yerleşme Türkiye'nin ilk sakin şehri olma özelliği taşır.

Buna göre aşağıdaki sakin şehirlerden hangisinin tanıtımı yapılmamıştır?

- A) Halfeti B) Şavşat C) Safranbolu
D) Seferihisar E) Eğirdir

10. I. Birinci dereceden deprem bölgeleri
II. Sanayinin geliştiği alanlar
III. Yer şekillerinin dağlık ve engebeli olduğu alanlar
IV. Akarsuların çentik vadileri

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'de nüfus yoğunluğunun az olduğu alanlara örnektir?

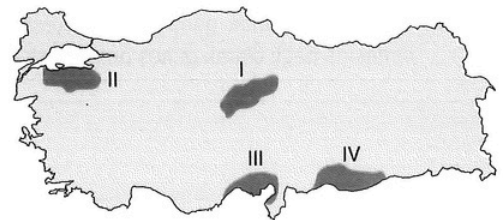
- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

11. Türkiye'de artan tavuk ve yumurta üretim çiftlikleri Bolu, Afyon, Konya, Balıkesir, Manisa ve Sakarya çevresinde yoğunlaşmıştır.

Buna göre kümes hayvancılığın dağılışı üzerinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuş olabilir?

- A) Tahıl tarımı ve yem üretiminin fazla olması
B) Tüketici nüfusun fazla olduğu büyükşehirler yakınlık
C) Yer şekillerinin engebeli olması
D) İklim koşullarının kümes hayvancılığına uygun olması
E) Bir su kaynağı olarak akarsu havzalarına yakınlık

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

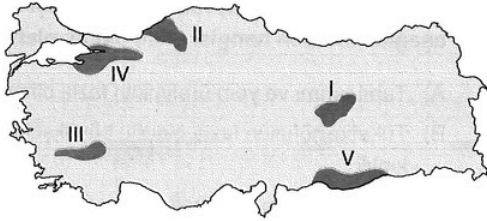
Türkiye'de yeşil mercimek ve kırmızı mercimeğin en fazla yetiştirildiği alanlar sırası ile yukarıdaki haritada işaretlenerek gösterilen alanlardan hangileridir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve IV E) II ve IV

13. Türkiye'de asbest adı ile bilinen ve başta inşaat sektörü olmak üzere otomotiv sanayisinde, yalıtım malzemesi olarak kullanılan, itfaiyeciler elbisesi, boya ve kaplama malzemesi olarak kullanılan maden ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Amyant adı ile bilinen madendir.
B) Yanmazlık özelliği ile bilinmektedir.
C) Şişe cam yapımında kullanılmaktadır.
D) Başlıca yatakları Amasya, Sivas, Hatay, Eskişehir ve Balıkesir'dir.
E) Kanserojen etkisi anlaşıldıktan sonra kullanımı yasaklanmıştır.

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Numaralı alanlardaki enerji üretimi ile ilgili verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) I numaralı alanda hidroelektrik üretim fazladır.
B) II numaralı alanda taş kömüründen elektrik üretimi yapılmaktadır.
C) III numaralı alanda jeotermal enerji santralleri fazladır.
D) IV numaralı alanda linyit santrallerine bağlı elektrik üretimi fazladır.
E) V numaralı alanda güneşlenme süresinin fazla olmasına bağlı olarak güneş potansiyeli fazladır.

15. Türkiye'nin dış ticaretinde ön sıralarda olan ülkelerin genellikle hem ithalatta hem de ihracattaki payı yüksektir.

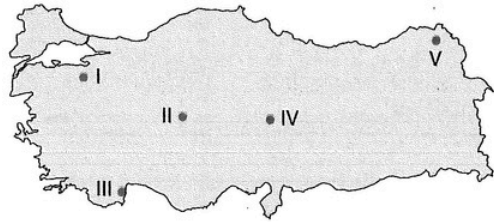
Aşağıdaki ülkelerden hangisi Türkiye'nin ihracatında ön sıralarda olan ülkelere değildir?

- A) ABD B) Almanya C) İtalya
D) Çin E) Birleşik Krallık

16. Aşağıdakilerden hangisi Tabiat Parkı statüsünde olup hem deniz turizmi hem de yamaç paraşütü etkinliklerinin bir arada yapıldığı bir alandır?

- A) Ölüdeniz B) Yedigöller C) Kapadokya
D) Köyceğiz E) Dalyan

17. Aşağıdaki haritada bazı merkezler numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu merkezlerden hangisi kış turizminin gelişmesine uygun bir alanda yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. I. Türkiye'de Akdeniz İklim Bölgesi ile Ilıman Karasal İklim Bölgesinin sınırlarını kesin hatlar ile belirlemek oldukça güçtür.
II. Beşerî kriterlere göre oluşturulan Bursa Organize Sanayi Bölgesinin sınırları doğal bölge sınırlarına göre daha belirgindir.
III. DOKAP (Doğu Karadeniz Kalkınma Projesi) kapsamındaki iller, süreç içerisinde güncellenmiş ve DOKAP sınırı değişime uğramıştır

Bölge sınırlarının genel özellikleriyle ilgili yukarıda verilen örneklerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve III E) I, II ve III

1. 15 Eylül tarihinde henüz 23 Eylül eşitliği yaşanmadığından hala kuzeye olan merkezlerin gündüz uzunluğu güneyden olanlardan fazladır. Bu nedenle Saniye, Manisa'ya göre daha güneyde bir yerde yaşıyor olmalıdır. Manisa'dan daha güneyde olan kentler Hakkâri ve Hatay'dır. Bu tarihte Tokat ve Kırklareli'nde gündüz süresi Manisa'dan daha uzundur.

CEVAP: E

2. Orta Karadeniz'de bulunan Çarşamba deltasını Yeşilirmak, Mersin'de bulunan Silifke deltasını Gök-su Nehri, İzmir'de bulunan Dikili deltasını Bakırçay Nehri oluşturmuştur. Balat deltası Büyük Menderes Nehri'nin Aydın'dan Ege Denizi'ne döküldüğü yerde oluşmuştur. Küçük Menderes Nehri'nin deltası Aydın - İzmir sınırında İzmir'in Selçuk ve Aydın'ın Kuşadası ilçeleri arasında yer alır. Adı da kaynaklarda iki ilçeden dolayı Selçuk Deltası ya da Kuşadası Deltası olarak geçmektedir.

CEVAP: D

3. Öncüllerde numaralandırılarak verilen yeryüzü şekilleri aşağıdaki haritada eşleştirilmiştir.

- I. Kalkan biçimli volkan konisi - Karaadağ
 - II. Delta ovası - Çukurova
 - IV. Kıvrımlı sıradağlar - Bey dağları
 - V. Aşınım Platosu- Çatalaca Kocaeli platosu
- Haritada tekronik bir ova gösterilmemiştir.

CEVAP: C

4. Yer şekillerinin yüksek dağlık ve engebeli olduğu yerlerde kısa mesafeler içinde iklim koşulları değişmektedir. Seçeneklerde verilen illerden Antalya, Mersin ve Rize kent merkezleri deniz kıyısında olmasına rağmen aynı il sınırları içinde yükselti 3000 metre değişmektedir. Bu nedenle merkez ile dağlık alanlar arasında sıcaklık, basınç, yağış farkları oluşmaktadır. Kilis Güneydoğu Anadolu'da bulunan yüz ölçümü oldukça küçük ve il içinde yükseltinin değişmediği bir il olduğundan bu tür iklim farklılıkları daha azdır.

CEVAP: D

5. Kaynağını Anadolu'nun iç kesimlerinden alan ve uzun mesafeler kat eden akarsuların drenaj ağı oldukça geniştir. Birçok yan kol ve derelerden beslenen akarsuların su toplama alanları geniş ve debileri daha fazladır. Büyük akarsular olarak adlandırılan Kızılırmak, Yeşilirmak, Fırat, Seyhan ve Sakarya bu özellikleriyle öne çıkar. Ancak batı Karadeniz'de küre dağlarından doğarak Karadeniz'e dökülmektedir. Verilen akarsular içinde en küçük su toplama alanına sahiptir.

CEVAP: D

6. Çanakale boğazı ve çevresinde yumuşak kireç taşları üzerinde oluşmuş rendzinalar, Kıyı Ege'den denize kavuşan akarsuların ağız kısmındaki deltalarda alüvyal topraklar, bölgedeki dağların kuzeye bakan yamaçlarında kahverengi orman toprakları ve başta İzmir olmak üzere bölge genelinde terra rossalar yer almaktadır. Çernezyom topraklar ise Kuzeydoğu Anadolu'da görüldüğü için bu bölgenin toprakları içinde sınıflandırılmaz.

CEVAP: E

7. Türkiye, dünya ülkeleri arasında toprak ve arazi aşınmasının en fazla görüldüğü ülkelerden biridir. Arazinin engebeli olması, yanlış arazi seçimi, doğal bitki örtüsünün tahrip edilmesi ve yağış rejiminin düzensiz olması gibi unsurlar ülkemizde yoğun bir şekilde erozyon yaşanmasına yol açmaktadır. Erozyon şiddetinin fazla olduğu kurak bölgelerde nem az olduğu için sıcaklık farkı ve fiziksel çözülme şiddeti fazladır.

CEVAP: E

8. Bir akarsu veya bir yol boyunca uzanan yerleşmelere çizgisel yerleşmeler denilmektedir. Türkiye'de yol boyunca çizgisel yerleşme örneği Düzce iken akarsu boyu yerleşme örneği Amasya'dır. Amasya aynı zamanda Osmanlı zamanında sancak özelliği ile ön planda olmuştur. Samsun ve Trabzon kıyı boyu yerleşmesi iken Bursa ve Yozgat dağ eteği yerleşmeleridir.

CEVAP: D

9. Soruda tanıtımı yapılan sakin şehirler ve öğrenciler şu şekilde eşleştirilebilir. Nafiz Eğirdir'i, Fikri Halfeti'yi, Rifat Şavşat'ı Emin ise Seferihisar'ı tanıtmıştır. Safranbolu hakkında bir bilgi verilmemiştir. Safranbolu ise geleneksel Türk mimarisinin yapı taşlarından biri olan cumbalı evleriyle, yöresel ve coğrafi işaretli lezzetleriyle UNESCO Dünya Mirası listesine dâhil edilmiş bir sakin şehrimizdir.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

10. Yer şekillerinin dağlık ve engebeli olduğu alanlar ve akarsuların çentik vadileri gerek tarım arazilerinin dar ve parçalı olması gerekse ulaşımın gelişmemesi nedeniyle seyrek nüfuslu yerlerdir. Sanayinin geliştiği her yer göç alarak nüfuslanmaktadır. Ayrıca birinci derece deprem bölgeleri en sık nüfuslanmış yerlerdir. Türkiye yerleşim yerleri belirlenirken afet riski dikkate alınmamıştır.

CEVAP: E

11. Tavuk, horoz ve hindi yetiştiriciliği pazara, diğer bir deyişle tüketim merkezleri olan büyük şehirlere yakın yerlerde yapılır. Son yıllarda artan tavuk ve yumurta üretim çiftlikleri Bolu, Afyon, Konya, Balıkesir, Manisa ve Sakarya çevresinde yoğunlaşmıştır. Bu şehirler ya kalabalık nüfusa sahip şehirlerdir, ya da yakın çevrelerinde nüfusun çok olduğu büyük şehirler yer almaktadır.

CEVAP: B

12. Yeşil mercimek yazların görece daha serin geçtiği Yozgat çevresinde yoğun olarak üretilmektedir. Kırmızı mercimek ise aşırı yaz kuraklığı ister bu nedenle en fazla Güneydoğu Anadolu'da üretilmektedir. GAP ile birlikte ekonomik getirisi daha fazla olan ürünler bölgede yoğunlaşsa da bölge hala kırmızı mercimek üretiminde birinci sıradadır.

CEVAP: D

13. Asbest madeninin diğer adı Amyant'tır. Kanserojen etkisi anlaşıldıktan sonra kullanımı yasaklanmıştır. Öncesinde Yanmazlık özelliğinden dolayı arabaların fren balataları, çatı döşemeleri, mobilyalar, su boruları, itfaiyeci elbisesi gibi çeşitli alanlarda kullanılmıştır. Başlıca yatakları Amasya, Sivas, Hatay, Eskişehir ve Balıkesir'de bulunmaktadır. Ancak şişe cam yapımında kullanılan maden asbest değil Trona (Soda külü) madenidir.

CEVAP: C

14. Haritadaki numaralanmış yerlerden I numaralı Elazığ çevresi Fırat Nehri üzerinde kurulan barajlar sayesinde hidroelektrik üretimin fazla olduğu bir alandır. II numaralı Zonguldak Çatalağzı'nda taş kömüründen elektrik üretilmektedir. III numaralı Aydın ve Denizli çevresinde jeotermal enerji santralleri fazladır. V numaralı Şanlıurfa'da güneşlenme süresi fazla olduğundan elektrik üretimi yapılmaktadır. Ancak IV numaralı Kocaeli çevresinde linyit santrali yoktur.

CEVAP: D

15. Çin Türkiye'nin ithalatında ilk sıralarda yer alırken ihracatında ilk onda bulunmamaktadır. Türkiye'nin ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler:

- Almanya
- ABD
- Birleşik Krallık
- İtalya
- Irak

CEVAP: D

16. Muğla Fethiye İlçesi'ne bağlı ölüdeniz Kıdrak Türkiye'nin ilk tabiat parkının olduğu alandır. Geride bulunan Babadağ'dan yamaç paraşütü ile Ölüdeniz lagünü seyredilerek merkeze inilmektedir. Yedigöller milli parktır. Kapadokya'da balon turu yapılmaktadır. Muğla ilçeleri olan Köyceğiz ve Dalyan'da bahsedilen etkinlikler yoktur.

CEVAP: A

17. Haritada işaretlenen alanlar ve oranın kış turizm potansiyelleri şu şekildedir:

- I. Uludağ yer almaktadır. Kayak tesisleri bulunur
- II. Cihanbeyli platosudur. Kayak tesisi kurulması için topografya elverişli değildir.
- III. Bey dağları yer almaktadır. Saklıkent kayak tesisi bulunmaktadır.
- IV. Erciyes dağı bulunur. Türkiye'nin en uzun kayak pistlerinden birine sahiptir.
- V. Sankamış kayak tesisleri yer almaktadır. Karın yerde kalma süresi ve eğim kış turizmine uygundur.

CEVAP: B

18. Şekilsel bölge kriterlerinden olan doğal özelliklerin pek çoğunun sınırlarını kesin hatlar ile belirlemek oldukça güçtür. Örneğin iklim ya da geniş yapraklı ve iğne yapraklı ağaçlardan oluşan orman bölgelerinde birbirleri arasındaki geçiş genelde pek belirgin değildir. Beşerî kriterlere göre oluşturulan şekilsel bölgelerde ise sınırlar genelde daha belirgindir. Örneğin organize sanayi bölgelerinin sınırları belirgindir. İşlevsel bölgeler, amaçlarının değişmesi ya da yeni alanların eklenmesine bağlı olarak sınırlarında sıklıkla değişim yaşamaktadır. Örneğin Türkiye'de uygulanan kalkınma projelerinin gerek kuruluş amacının değişmesi gerekse kuruluş amacına uygun yerlerin sonradan kalkınma projesine dâhil edilmesi neticesinde projenin sınırları değişmiştir.

CEVAP: E

1. • Kıyılarda kış sıcaklık ortalamalarının 0 derece üzerinde olması
• Jeotermal enerji potansiyelinin fazla olması
• Mekanik çözülmenin iç kesimlerde daha yaygın olması
• Güneyde karstik orta ve doğuda volkanik kayaların bulunması

Türkiye'nin yukarıda verilen göreceli konum özellikleri ile aşağıdakilerden hangisi arasında bağlantı kurulamaz?

- A) Denizellik - nemlilik
B) Karasallık - nem azlığı
C) Litolojik yapı çeşitliliği
D) Kırıklı yer yapısı - tektonizma
E) Kıtalarla göre konum

2. Kıta sahanlığının geniş olduğu yerler dağların kıyı çizgisine dik uzandığı kıyılar ve dağlar ile kıyı arasındaki eğimin az olduğu alanlardır.

Buna göre, aşağıda verilen kıyı alanlarından hangisi arasında kıta sahanlığı diğerlerinden daha dardır?

- A) Sinop Gerze ile Ordu Ünye arası
B) Mersin Silifke ile Hatay Dörtöl arası
C) İzmir Aliağa ile Balıkesir Ayvalık arası
D) Trabzon Yomra ile Rize Pazar arası
E) Aydın Didim ile İzmir Selçuk arası

3. Ankara'dan bindiği yüksek hızlı tren ile Konya'ya giden bir kişi yolculuğunu geniş düzlükleri görerek tamamladığını söylemiştir.

Buna göre ilgili güzergâhın,

- I. Bozok Platosu
II. Haymana Platosu
III. Teke Platosu
IV. Cihanbeyli Platosu

alanlarından hangileri üzerinde olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. I. Istranca Dağları
II. Çatalca Platosu'nun kuzeyi
III. Ilgaz Dağları'nın güneyi
IV. Çoruh - Kelkit Vadisi

Yukarıda verilen sahalardan hangilerinde Karadeniz iklimi belirgin olarak yaşanmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Türkiye akarsularının genel özelliklerinden biri mevsimlik farklar göstermekle birlikte, taşıdıkları su miktarının(debi) genellikle az olmasıdır. Özellikle yaz kuraklıkları, bu mevsimde akarsu debilerinin düşmesine hatta bazı akarsuların kurumasına yol açmaktadır. Yaz mevsimi dışında, yağışların ve kar erimelerinin etkin olduğu dönemlerde ise akarsu debileri yükselmektedir.

Buna göre aşağıdaki akarsulardan hangisinin debisinin kış mevsiminde daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Kızılırmak B) K. Menderes
C) Fırat D) Filyos
E) Sakarya

6. Bazalt ve killi araziler üzerinde gelişmiştir. Çayır örtüsünden meydana gelen organik madde, düşük sıcaklıklar nedeniyle yeteri kadar ayrışmaz. Bu organik madde, üst toprakta birikerek toprağın koyu renk almasına neden olur. Kalınlığı yer yer 1 metreden fazla olan bu toprakların alt katında yoğun kireç birikimi mevcuttur. Üzerinde gür otlakların olduğu bu alanlarda genellikle büyükbaş hayvancılık yapılır.

- I. Erzurum Kars Platosu
II. Haymana Platosu
III. Taşeli Platosu

Yukarıda sözü edilen topraklara verilen platolar-dan hangilerinde rastlanmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

7. Afetler arası etkileşim konusunda araştırma yapan bir kişi Türkiye’de yaşanan bir afetlerin başka bir afeti tetiklediğini ve bu nedenle ortaya çıkardığı zararı da arttırdığını ortaya koymuştur.

Aşağıda verilen afetlerden hangileri arasında bu şekilde bir etkileşim olduğu savunulamaz?

Birincil Afet

İkincil Afet

A) Kuraklık	Orman Yangınları
B) Deprem	Tsunami
C) Sel	Heyelan
D) Deprem	Çığ
E) Çığ	Heyelan

8. Kentlerin gelişmesinde sahip olduğu doğal kaynakların işletilmesi önemlidir. Bu şekilde gelişen kentler yer altı zenginlikleri ile geliştiğinde maden kenti olarak ifade edilir. Nüfusun büyük bölümünün bu ekonomik faaliyet kolunda istihdam edilmesi, madene bağlı sanayinin gelişmesi yerleşmelerin göç olarak büyümesini sağlamaktadır.

Aşağıdaki kentlerden hangisi bu değerlendirme içinde yer almaz?

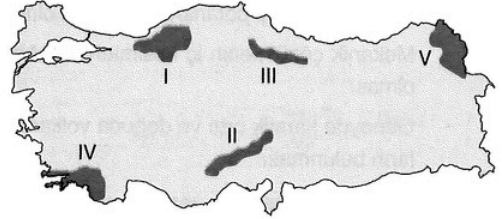
A) Soma	B) Batman	C) Ergani
D) Söke	E) Zonguldak	

9. Yaz tatilinde ısrarı üzerine arkadaşımın memleketine gitmiştim. Gittiğimiz kırsal alan Giresun il sınırları içinde bulunan, tarımsal faaliyetlerin hâkim olduğu bir yerleşmeydi. Kaldığımız yer fındık ağaçlarının olduğu dikili tarım alanının içinde bulunan bir evdi. Bu evi sürekli yerleşme olarak kullanmadıklarını sadece fındığın hasat zamanında yaklaşık bir ay kullandıklarını öğrendim. Arkadaşım, bu tarz yerleşmelerin Batı ve Orta Karadeniz’de, Ege ve Güney Marmara’da, Trakya ve Akdeniz’in kıyı kesiminde yaygın olduğunu, bu yerleşmelerde hayvancılık faaliyetlerinin hemen hemen hiç yapılmamasıyla çiftlik evlerinden ayrıldığını söyledi.

Buna göre yukarıda sözü edilen kırsal yerleşme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yayla	B) Mahalle
C) Bağ ve bahçe evi	D) Dalyan
E) Divan	

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı alanlar ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

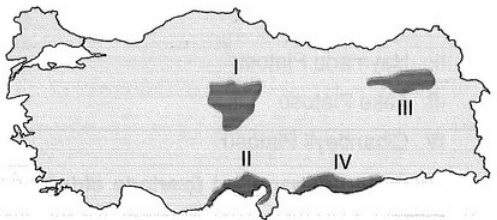
- A) I numaralı alanda mahalle ve mahallelerin birleşmesiyle oluşan divan yerleşmelerine rastlanılmaktadır.
- B) II numaralı ve III numaralı alanlarda Oba adı verilen köy altı yerleşmeleri bulunur.
- C) IV numaralı alanın kıyı kesimlerinde dalyan adı verilen yerleşmeler bulunur.
- D) V numaralı alanda hayvan otlatma döneminde geçici olarak kullanılan dam adı verilen yerleşmelere rastlanılmaktadır.
- E) II ve IV numaralı alanlarda yaz aylarında serinlemek amacıyla yaylalara çıkılmaktadır.

11. Küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinden biri olan koyun yetiştiriciliği yapan çiftçiler üretim maliyetini düşürmek için kış mevsiminde yemle besledikleri hayvanlarını yılın diğer dönemlerinde meralara çıkararak doğal ortamda beslenmelerini sağlamaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisinde doğal bitki örtüsü sözü edilen hayvancılık faaliyetine elverişli değildir?

A) Kütahya	B) Konya	C) Van
D) Artvin	E) Muş	

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada taranarak gösterilen alanların hangilerinde şekerpancarı tarımı yapılmaktadır?

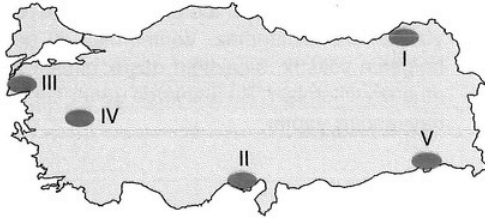
A) I ve II	B) I ve III	C) II ve III
D) II ve IV	E) III ve IV	

13. • Şişe cam sanayi
• İnşaat sanayi
• Demir çelik sanayi
• Alüminyum sanayi

Yukarıda verilen sanayi kollarında aşağıdaki maddelerden hangisinin yaygın kullanımı yoktur?

- A) Manganez B) Boksit C) Barit
D) Trona E) Perlit

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

- Sıcak su kaynaklarına bağlı jeotermal enerji üretimi yapılan alandır.
- Asfaltit adı verilen enerji türünün çıkarıldığı ve elektrik üretimi yapıldı alandır.
- Vadi derinliğinin yüksek olması nedeniyle en yüksek barajların kurulu olduğu alandır.
- Linyit kömürüne erişimin kolay olduğu ve birçok santralde elektrik üretimi yapılan alandır.

Haritadaki numaralı alanlarla bilgiler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Dokuma ve hazır giyim sanayisi dış satımda önemli paya sahip, sanayide öncü bir sektördür. Sanayinin bu alt dalının içerisinde; tekstil (yünlü, pamuklu ve ipekli dokuma) hazır giyim, deri işleme sanayisi, halı ve kilim dokumacılığı sektörleri yer alır.

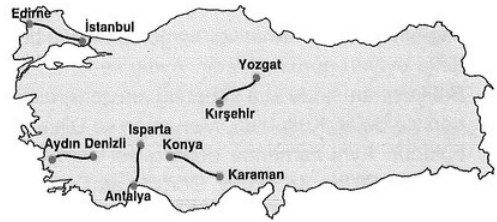
Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde dokuma ve hazır giyim sanayi kollarının tamamı gelişme göstermiştir?

- A) Ankara B) Bolu C) Manisa
D) Erzurum E) Isparta

16. Aşağıdaki kış turizmi merkezlerinden hangisinin bulunduğu il yanlış verilmiştir?

- A) Uludağ - Bursa
B) Davraz Dağı - Isparta
C) Palandöken Dağı - Erzurum
D) Elmadag - Kırıkkale
E) Ilgaz Dağı - Kastamonu

17. Aşağıdaki haritada kuş uçuşu uzunlukları birbirlerine yakın olan beş farklı güzergâh gösterilmiştir. Bu güzergâhlarda benzer kalitede beş farklı kara yolunun yapımı planlanmaktadır.

Buna göre yapılacak kara yollarından hangisinin daha maliyetli olacağı söylenebilir?

- A) Aydın-Denizli B) Konya-Karaman
C) Antalya-Isparta D) İstanbul-Edirne
E) Kırşehir-Yozgat

18. Aşağıda Türkiye'nin sahip olduğu jeopolitik konumun önemini artıran başlıca unsurlar numaralandırılarak verilmiştir.

- I. Karadeniz Havzası, Balkanlar, Kafkasya, Orta Doğu ve Orta Asya'nın oluşturduğu coğrafyanın merkezinde yer alır.
- II. Çevresine göre zengin iklim, bitki ve su kaynaklarına sahiptir.
- III. BM, NATO, Avrupa Konseyi, Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı, Karadeniz Ekonomik İş Birliği Örgütü, G-20, İslam İş Birliği Teşkilatı gibi kuruluşlara üyeliği jeopolitik önemini daha da artırmaktadır.
- IV. Türkiye'nin yakın coğrafyasına göre önemli miktarda genç nüfusa sahip olması jeopolitik konumu açısından önemlidir.

Buna göre yukarıda verilenlerden hangileri jeopolitikte değişen unsurlar arasında değerlendirilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Kıyılarda kış sıcaklık ortalamalarının 0 derece üzerinde olması denizellik – nemlilik ile açıklanır.
- Jeotermal enerji potansiyelinin fazla olması kırıklı yer yapısı – tektonizma ile açıklanır.
 - Mekanik çözülmenin iç kesimlerde daha yaygın olması karasallık – nem azlığı ile açıklanır.
 - Güneyde karstik orta ve doğuda volkanik kayaların bulunması litolojik yapı çeşitliliği ile açıklanır.
- Kıtalara göre konum (üç kıtanın bir birine en fazla yaklaştığı yerde olmak) ulaşım ve enerji koridoru olmasını etkilemiştir.

CEVAP: E

2. Kıta sahanlığının geniş olduğu yerlerden biri olan Batı Anadolu'da dağların kıyıya dik uzanması bunu sağlamıştır. Kıta sahanlığının geniş olduğu bu kıyıya delta ovaları görülmektedir. Aydın ile İzmir, İzmir ile Balıkesir arasında kıta sahanlığının geniş olması nedeniyle Balat, Kuşadası, Menemen ve Dikili deltaları bulunur. Aynı zamanda delta ovaları olan Çukurova (Mersin Silifke ile Hatay Dörtyol arası alanda yer alır) ve Çarşamba (Sinop Gerze ile Ordu Ünye arası) ovalarının olduğu alanda dağların kıyıda geride yer alması nedeniyle kıta sahanlığı geniştir. Ancak Doğu Karadeniz'de Trabzon – Rize arasında dağlar kıyıda hızla yükselir. Eğimin oldukça fazla olduğu bu alanda kıta sahanlığı dar, delta oluşumu yok ve falezler yaygındır.

CEVAP: D

3. Ankara ile Konya arasında hızlı tren hattı maliyetin düşük olması nedeniyle plato alanlarına denk getirilmiştir. Ankara'dan başlayan yolcu ilk olarak Haymana Platosu üzerinde hareket edilmektedir. Hat güneye döndüğünde Cihanbeyli Platosu'ndan geçerek Konya'ya ulaşmaktadır. Bozok Platosu üzerinden geçen hat Ankara – Sivas hattıdır. Teke Platosu'nda demir yolu ağı yoktur.

CEVAP: D

4. Karadeniz iklimi batıda Bulgaristan sınırından başlamak üzere doğuda Gürcistan sınırına kadar olan alanda dağların kuzey bakı yamaçlarında daha belirgin halde görülen iklimdir. Istranca Dağları (Yıldız) ve Marmara'da Çatalca Platosu'nun kuzeyi Karadeniz kıyısında olduğundan bu iklim belirgin olarak görülür. Ancak Ilgaz Dağları'nın güneyi Orta Anadolu'daki, Çoruh Kelkit Vadisi Doğu Anadolu'daki karasal iklimden etkilenmektedir. Bu alanlarda Karadeniz iklimi bozulmuş halde karasal iklimle birlikte bulunur.

CEVAP: A

5. Türkiye akarsuları, düzensiz rejimli akarsular olarak kabul edilebilir. Karadeniz, Akdeniz ve Ege kıyılarındaki yağmur suları ile beslenen akarsulara, Doğu Anadolu'da ve Karadeniz'in yüksek kesimlerinde kar ve buz suları ile beslenen akarsulara, Batı Toroslar'da da karstik kaynaklardan beslenen akarsulara rastlanır. Genellikle Doğu Anadolu ve Orta Anadolu'da akış gösteren akarsular kar erimeleriyle beslendiği için bu akarsuların akımı ilkbaharda artar. Ege ve Akdeniz bölgelerindeki yağmur suları ile beslenen akarsular ise en çok yağışın düştüğü kış aylarında en yüksek debiye sahip olurlar. Bu nedenle doğru cevabın K. Menderes olduğu savunulabilir.

CEVAP: B

6. Erzurum-Kars Platosu, Sarıkamış, Kars ve Göle dolaylarında yaygın olarak görülen çernezyomlar organik madde açısından zengin koyu renkli ve verimli topraklardır. Bu topraklara Türkiye'nin başka yörelerinde rastlanmaz. Verimli olsa da bulunduğu bölgenin yüksek, sıcaklığın düşük olması tarımı olumsuz etkilemiştir. Bu alanlarda genellikle büyükbaş hayvancılık yapılır.

CEVAP: A

7. Çığlar kalın kar örtüsüne sahip dağlık bölgelerde meydana gelirken, heyelanlar gevşek ve çamurlu toprağa sahip eğimli yerlerde meydana gelir. Heyelanlar, büyük bir toprak kütlelerinin bir yamaçtan aşağı hareket etmesini içerir ve zayıf toprak yapısı, yağış, kuraklık, erozyon ve sismik aktiviteler (depremler) dâhil olmak üzere çeşitli faktörlerden kaynaklanabilir. Çığ, büyük kar hacimlerinin hareketidir. Çığ, bir depremden kaynaklanan titreşimlerden kaynaklanabilir veya şiddetli koşullarda yüksek sesler karı harekete geçirebilir. Çığ heyelanı tetiklemez ancak kar erimeleri tetikleyebilir.

CEVAP: E

8. Seçeneklerde verilen kentlerde ön plana çıkan ekonomik etkinlikler Soma için linyit kömürü, Zonguldak için taş kömürü, Batman için petrol ve Diyarbakır Ergani ilçesi için bakır madeni olmuştur. Bu kentler işletilen yer altı kaynaklarına bağlı ekonomik olarak gelişerek büyümüştür. Ancak Aydın'a bağlı söke ilçesi ova içinde yoğun tarımsal faaliyetler ve tarıma dayalı sanayi sayesinde gelişmiştir.

CEVAP: D

9. Mahalle ve divan Karadeniz bölgesinde yaygın olarak görülen yerleşmelerdir. Ancak bu yerleşmeler ikamet süresine göre devamlıdır. Yayla ise yine bölgede yaygın olan ancak hayvancılık faaliyetlerinin yürütüldüğü geçici bir yerleşmedir. Dayanlar ise balıkçılık faaliyetlerine bağlı olarak kurulan geçici kırsal yerleşmelerdir. Soruda sözü edilen yerleşme türü bağ ve bahçe evleri işaret etmektedir.

CEVAP: C

10. • Divan adı verilen mahalle birleşimi ile oluşan köy altı yerleşmelerine en fazla I numara ile gösterilen Batı Karadeniz'de rastlanılmaktadır.
- Oba adı verilen hayvan otlatmak amacıyla kurulan köy altı yerleşmelerine en fazla II numaralı Toroslar ve III numaralı Orta Karadeniz'de rastlanılmaktadır.
- Dalyan adı verilen balıkçı yerleşmelerine IV numara ile gösterilen güneybatı Anadolu'da rastlanılmaktadır.
- II ve IV numaralı alanlarda yaz aylarında serinlemek amacıyla da yaylalara çıkılmaktadır.

Ancak hayvancılık amacıyla kurulan ve Dam adı verilen geçici yerleşmelere Batı Anadolu'da Çanakkale - Gökçeada çevresinde rastlanılmaktadır. V numaralı Doğu Anadolu'da bu yerleşmelere Dam değil Kom adı verilmektedir.

CEVAP: D

11. Koyun yetiştiriciliği için en uygun bitki örtüsü bozkırdır. Bozkırlar ilkbahar yağışları ile yeşeren cılız ot topluluklarıdır. Türkiye genelinde en yaygın görülen bitki örtüsü olan bozkırlar koyunlar için uygun ot türlerinden oluşmaktadır. Doğal bitki örtüsü orman olan Artvin'de küçükbaş hayvancılık diğer seçeneklerde verilen illere göre daha az yapılmaktadır.

CEVAP: D

12. Şeker pancarı iç bölgelerde yoğun üretilen bir tarım ürünüdür. Akdeniz ve Ege ovalarında ekonomik getirisi yüksek olan ürünler tercih edildiğinden üretilmez. Karadeniz'de geniş arazi olmadığından üretilmez. Güneydoğu Anadolu'da yaz kuraklığı şiddetli olduğundan ve bu kuraklık şeker kalitesini düşürdüğünden tercih edilmez. En fazla Orta Anadolu ve Doğu Anadolu'da üretilir.

CEVAP: D

13. Şişe cam yapımında kullanılan en önemli ham maddelerden biri günümüzde Trona (soda külü) madenidir. Trona madeninin %50'si cam sanayinde kullanılmaktadır. Demir çelik sanayisinin önemli madenlerinden biri de çeliğe sertlik veren bir alaşım olan manganezdır. Manganezin %95'i demir çelik sanayisinde kullanılır. Boksit alüminyum ham maddesidir ve %90 oranında alüminyum üretiminde kullanılır. Perlit pek çok alanda kullanılan maden olmakla birlikte en önemli kullanım alanı inşaat sektöründe dolgu ve sıva malzemesi olmasıdır. Baritin %90'ı petrol sondajlarında kullanılmaktadır yani en yaygın kullanım alanı sanayi değil yine madencilik sektörüdür.

CEVAP: C

14. Hartadaki numaralanmış yerlerden I'de en yüksek sete sahip Deriner ve Yusufeli barajları bulunur. Asfaltitin çıkarıldığı ve elektrik üretildiği tek yer V numaralı Şırnak Silopi'dir. IV numaralı Kütahya'da linyit ile çalışan Tavşanlı, Tunçbilek ve Seyitömer santralleri yer alır. III numaralı Çanakkale Tuzla ve Babadere bölgesinde jeotermal enerjiden elektrik üretilir. II numaralı Adana'da sadece Su gözü adı verilen Taş kömürü ile çalışan santral bulunur. Bilgisi verilmemiştir.

CEVAP: B

15. Seçeneklerde verilen illerden Ankara'da hazır giyim ve tekstil fabrikaları bulunur. Bolu'da ve Erzurum'da deri işleme, Isparta'da deri işleme ve halı kilim dokuma atölyeleri bulunmaktadır. Manisa'da tekstil, hazır giyim, deri işleme, halı ve kilim dokumacılığının tamamı gelişmiştir.

CEVAP: C

16. Uludağ kayak merkezi Bursa il merkezinde bulunmaktadır. Davraz Dağı kayak tesisi Isparta'da, Palandöken kayak tesisi Erzurum'da, Ilgaz Dağı kayak tesisi Çankırı Kastamonu il sınırında bulunmakta olup tesislerin bulunduğu alan Kastamonu ilinde yer almaktadır. Ancak Elmadağ Kayak tesisleri Kırıkkale değil Ankara il merkezinde bulunmaktadır.

CEVAP: D

17. Karayolu yapım maliyetini en çok etkileyen faktör yer şekilleridir. Yer şekillerinin dağlık ve engebeli olduğu sahalarda yol yapmak zor ve maliyetlidir. Antalya-Isparta yolu Toroslardan geçtiği için bu yolun gerçek uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki fark daha fazla olacaktır. Ayrıca dağlık sahalarda yapılması gereken tünel, köprü ve viyadük gibi yapılar maliyeti arttıracaktır.

CEVAP: C

18. Coğrafi konum, jeolojik ve jeomorfolojik özellikler, Ülkelerin coğrafi şekli, iklim, su, coğrafi bütünlük jeopolitikte değişmeyen unsurlardır. Türkiye'nin Orta Doğu ve Hazar Havzası ile komşu olması; Karadeniz Havzası, Balkanlar, Kafkasya, Orta Doğu ve Orta Asya'nın oluşturduğu coğrafyanın merkezinde yer alması değişmeyen unsurlardır. Ekonomik değerler, politik değerler, askerî değerler, sosyal kültürel değerler, bilimsel ve teknolojik değerler ve nüfus ise değişen unsurlardır. Türkiye'nin üye olduğu örgütler ve nüfusunun yapısal özelliği zamanla değişebilir.

CEVAP: E

1. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının atmosferde kat ettiği yolun artmasına bağlı olarak tutulma oranı artmakta, gelen enerji miktarı azalmaktadır.

Aşağıda verilen kentlerden hangisinde enerji miktarı daha fazladır?

- A) Karaman B) Tekirdağ C) Bingöl
D) Gümüşhane E) Amasya

2. Türkiye'de volkanizma ve etkileri üzerine grup araştırması yapan öğrenciler edindikleri bilgileri birbirleri ile şu şekilde paylaşmışlardır:

Ahmet: Batolit, magmanın yer kabuğuna sokulduğu kesimlerde, yerin onlarca km altında, magmanın büyük bir kütle hâlinde soğuması ile oluşan kubbemsi şekillerdir.

Mehmet: Türkiye'de batolitin en güzel örneği Bursa yakınlarındaki Uludağ'dır. Burada granit gibi magmatik kayalara sıkça rastlanır.

Ayşe: Diyarbakır yakınlarındaki Karacadağ çevresinde volkanik kayaların görülmesi buranın da batolit örneği olduğunu gösterir.

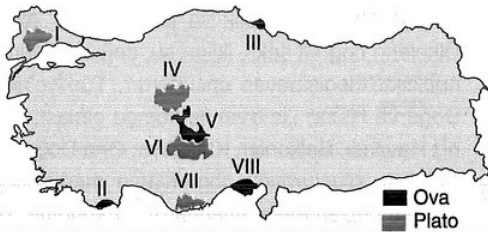
Fatma: Yanlışın var Ayşe. Çünkü Karacadağ çevresinde derinlik kayaları değil yüzey kayaları bulunuyor. Burası kalkan biçimli bir volkan konisidir.

Ali: Mehmet'in verdiği bilgi yanlıştır. Çünkü Uludağ bir batolit değil tabakalı bir volkan konisidir. Magmatik kayaların görülme nedeni de budur.

Buna göre öğrencilerden hangilerinin yapmış olduğu paylaşımda bilgi yanlışı bulunmaktadır?

- A) Ahmet ve Mehmet B) Ayşe ve Ali
C) Mehmet ve Ayşe D) Ahmet ve Ayşe
E) Fatma ve Ali

3. Aşağıdaki harita Türkiye'de bulunan ova ve plato sahalarını göstermek üzere hazırlanmıştır. Ancak haritada bir yanlışlık yapılmıştır.

Yapılan yanlışlığın giderilmesi için numaralandırılarak gösterilen yer şekillerinden hangilerinin türü değiştirilmelidir?

- A) I ve II B) III ve IV C) IV ve VI
D) V ve VI E) VI ve V

4. Yaşadığı ildeki iklim özellikleri ile ilgili bilgiler veren bir kişi, yaşadığı ilde kış sıcaklıklarının nadiren 0 derece altına indiğini, ortalama kış sıcaklıklarının 0 derece üzerinde olduğunu söylemiştir.

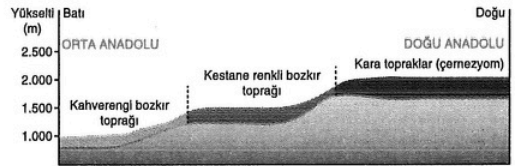
Bu kişinin aşağıdaki illerden hangisinde yaşadığı söylenemez?

- A) Çankırı B) Sinop C) Balıkesir
D) Muğla E) Ordu

5. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi diğerlerinin nedenidir?

- A) Akarsu erozyonu şiddetlidir.
B) Yeryüzü şekilleri dağlık ve engebeldir.
C) Akarsuların yatak eğimi ve akış hızı fazladır.
D) Akarsular denge profili özelliği kazanmamıştır.
E) Akarsular ulaşma ve taşımacılığa elverişli değildir.

6. Aşağıdaki şekil Orta Anadolu'dan Doğu Anadolu'ya doğru batı-doğu yönünde gidildikçe toprak türlerinde meydana gelen farklılaşmayı göstermektedir.

Buna göre söz konusu farklılaşma

- I. Sıcaklık ortalaması
II. Yağış miktarı
III. Bakı

faktörlerinden hangilerinde meydana gelen değişim işe ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

7. Bir deprem ülkesi olan Türkiye 8000 km'yi aşan kıyı şeridi ile tsunamilere açık bir ülkedir. Tarihsel bilgiler son 3000 yılda Türkiye ve yakın çevresinde 80'e yakın Tsunami yaşandığını ortaya koymaktadır. Tsunamilerden korunmak için özellikle tsunamiye açık kıyı ve körfezlerde gerekli önlemleri alınması uygun olacaktır.

Geçmişte yaşanan Tsunami sıklığına göre aşağıdakilerden hangisi öncelikli olarak önlem alınması gereken körfezlerden biri değildir?

- A) İzmir Körfezi B) Edremit Körfezi
C) İskenderun Körfezi D) Fethiye Körfezi
E) İzmit Körfezi

8. Türkiye'de 1950'lerde başlayan ve 1990'lardan sonra gelişen turizm faaliyetlerine bağlı olarak kıyı kuşağında yer alan yerleşmeler kıyı turizmi ile gelişen yerleşmelere dönüşmüştür.

Aşağıdaki kentlerden hangisinin gelişimi bu durum ile açıklanamaz?

- A) Turgutlu B) Didim C) Marmaris
D) Alanya E) Manavgat

9. Vadi tabanlarında, dağ yamaçları ile eteklerinde ve ovalar üzerinde kurulan toplu köy yerleşmeleri yağışların yetersiz, yer şekillerinin sade olduğu yerlerde nüfusun su kaynaklarının etrafında toplanmasıyla oluşmuştur.

Buna göre sözü edilen yerleşme dokusuna aşağıdaki illerden hangisinde yaygın olarak rastlanması beklenmez?

- A) Ankara B) Diyarbakır C) Denizli
D) Artvin E) Edirne

10. I. Lozan Nüfus Mübadelesi
II. Almanya İşçi Göçleri
III. Batı Trakya Türk Göçleri

Yukarıdaki göç hareketlerinden hangilerinin bireylerin isteği dışında gerçekleştiği söylenebilir?

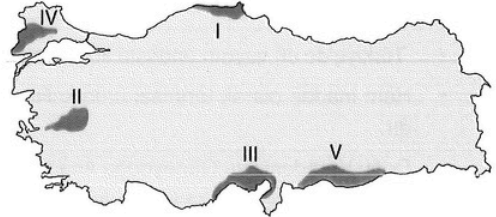
- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Türkiye'de tarımsal verimin yüksek, üretimin fazla olduğu alanların başında delta ovaları gelmektedir.

Bu alanlarda tarımsal verimlilik ve üretimin fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) Toprakların mineral açısından zengin ve verimli olması
B) Ekstansif (yaygın) tarım yönteminin kullanılması
C) Kıyı bölgelerde iklim koşullarının iç bölgelere göre daha elverişli olması
D) Arazilerin düz ve makine kullanımına elverişli olması
E) Sulama imkânlarının gelişmiş, nadas alanlarının az olması

12. Aşağıdaki haritada Türkiye'de bulunan bazı alanlar taranarak gösterilmiştir.

- I. alanda buğday yetişmez
II. alanda tütün yetişmez
III. alanda fındık yetişmez
IV. alanda zeytin yetişmez
V. alanda çay yetişmez

Buna göre aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisiyle ilgili verilen bilgi yanlıştır?

- A) Buğday B) Tütün C) Fındık
D) Zeytin E) Çay

13. Sismik açıdan güvenli, tsunami riskinin düşük, su kaynaklarının yeterli olduğu kıyı alanları nükleer güç reaktörleri açısından uygun alanları oluşturmaktadır.

Aşağıda verilen yerlerden hangisinde bu şartları sağladığından nükleer güç reaktörü kurulmuştur?

- A) Saros B) Akkuyu C) Aliağa
D) İğneada E) İnceburun

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı madenin bulunduğu alanlar gösterilmiştir.

Haritadaki alanlar dikkate alındığında bu madenin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Trona B) Feldspat C) Fosfat
D) Boksit E) Volfram

15. • Türkiye'de en yaygın endüstri kollarından biridir.
• Ham madde olarak tarımsal ürün kullanılmaktadır.
• Doğu Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu'da ham madde olmaması nedeniyle bulunmaz.

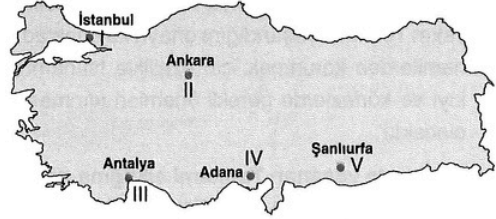
Yukarıda verilen endüstri kolu ve üretilen ürün aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alüminyum işleme B) Şeker
C) Çimento D) Kâğıt
E) Bakır işleme

16. Aşağıda verilen ve turistik açıdan önemli bir doğal kaynak olan mağaralardan hangisi diğerlerine göre farklı bir bölgede yer almaktadır?

- A) Karain B) İnsuyu C) Damlataş
D) Beldibi E) Ballica

17. Aşağıdaki haritada Türkiye'de yer alan bazı büyük şehir merkezleri numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu merkezlerden hangileri arasında otoyol bağlantısı kullanılarak ulaşım yapılamaz?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

18. Türkiye'de bölgesel gelişim farklılıklarının azaltılması ve dengeli bir sosyoekonomik kalkınmanın sağlanması için yürütülen bölgesel kalkınma planlarının bir ayağı da enerji üretimini kapsamaktadır. Söz konusu proje bölgelerinde potansiyellerine göre yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji üretimindeki payı artırılmak istenmektedir.

Buna göre,

- I. DOKAP
II. KOP
III. GAP
IV. DAP

bölgelerinden hangilerinde güneş enerjisi potansiyeli daha yüksektir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Güneyden kuzeye doğru güneş ışınlarının geliş açısının daralır, güneş ışınlarının atmosferde kat ettiği yol uzar ve güneşten gelen enerji miktarı tutulmanın artmasına bağlı olarak azalır. Verilen kentlerden en güneyde olan Karaman'da tutulma oranı ve gelen enerji miktarı daha fazladır.

CEVAP: A

2. Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplarda birbiriyle çelişkili olarak Karacadağ'ın batolit veya kakan biçimli bir volkan konisi olduğu bilgisi verilmektedir. Bu konuda doğru bilgi Karacadağ'ın kalkan biçimli bir volkan olduğudur. Aynı şekilde Uludağ'ın da oluşumu hakkında ikilem bulunmaktadır. Bursa Uludağ oluşum açısından batolit örneği olarak değerlendirilmektedir. Buna göre yanlış bilgi veren öğrenciler Ayşe ve Ali'dir.

CEVAP: B

3. Haritada gösterilen yer şekilleri şu şekilde gruplandırılabilir.

Ovalar	Platolar
I-Ergene Ovası	II-Teke Platosu
III- Bafra Ovası	IV- Haymana Platosu
V- Aksray Ovası	VI- Obruk Platosu
VIII- Çukurova	VII- Taşeli Platosu

Buna göre haritada I ve II numara ile gösterilen Ergene Ovası ve Teke Platosu haritada yanlış gösterilmiştir. Yapılan yanlışlığın giderilmesi için bu hatalar düzeltilmelidir.

CEVAP: A

4. Kış sıcaklık ortalamasının 0 derece üzerinde olduğu ve sıcaklıkların nadiren 0 derece altına indiği kentlerde denizel iklimin etkisi altındadır. Kıyıda iç kesimlere doğru geçildikçe yaşanan Karasallık nedeniyle sıcaklıklar 0 derece altına inmektedir. Verilen kentlerden Sinop ve Ordu Karadeniz ikliminde olduğundan Muğla ve Balıkesir Akdeniz ikliminde olduğundan sıcaklık kış aylarında 0 derece üzerindedir. Ancak Çankırı deniz etkisinden uzak bir alanda olduğundan Karasallık görülür. İlgili kişi bu ilde yaşıyor olamaz.

CEVAP: A

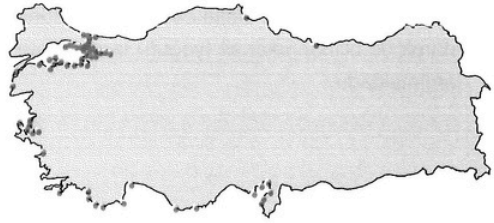
5. Türkiye jeolojik olarak genç bir ülkedir. Türkiye'de yeryüzü şekilleri dağlık ve engebeli olduğu için akarsuların yatak eğimi ve akış hızı fazladır. Yatak eğimi fazla olan akarsular denge profili özelliği kazanmamıştır. Bu nedenle de Türkiye akarsuları ulaşım ve taşımacılığa elverişli değildir.

CEVAP: B

6. Türkiye'de batıdan doğuya gidildikçe yükseltinin artması sıcaklık ortalamalarının azalmasına neden olmaktadır. Genel olarak sıcaklık azaldıkça yağış miktarında da bir değişim yaşanmaktadır. Sıcaklık ve yağış koşullarının değişmesi de bitki örtüsü ve toprak türlerinin farklılaşmasına neden olmaktadır. Söz konusu doğrultuda bir farklılığı bulunmamaktadır.

CEVAP: D

7. Aşağıdaki harita Türkiye'de tsunami meydana gelmiş bölgeleri göstermektedir.

Harita incelendiğinde Marmara Denizi'nde, İzmir, Fethiye ve İskenderun körfezinde yaşanmış tsunamilere sıklığı dikkat çekmektedir. Ancak Edremit körfezinde yaşanmış bir tsunami görülmemektedir. Geçmişte yaşanan tsunami sıklığına göre Edremit körfezi öncelikli olarak önlem alınması gereken yerlerden biri değildir.

CEVAP: B

8. Türkiye'de kıyı turizminin başladığı 1950lerden sonra gelişme gösteren ve 1990lardan sonra artan bir hızlı büyüyen kentler arasında Aydın'a bağlı Didim, Muğla'ya bağlı Marmaris, Antalya'ya bağlı Alanya ve Manavgat kentleri olmuştur. Seçeneklerde verilen kentlerden Manisa'ya bağlı Turgutlu ilçesi tarım ve sanayi faaliyetlerine bağlı gelişen bir kenttir. Manisa ilçelerinin denize kıyısı yoktur.

CEVAP: A

9. Artvin, arazinin engebeli, tarım alanlarının küçük ve parçalı, su kaynaklarının fazla olduğu bir ildir. Burada meskenler arasındaki uzaklık fazladır. Bu tip yerleşmelerde evler, tek ya da birbirinden uzak birkaç ev şeklinde arazi üzerine dağılmıştır. Bu yerleşme tipi dokusuna göre dağınık köy yerleşmesidir.

CEVAP: D

10. Bireylerin istekleri dışında gerçekleşen yani zorunlu olarak ifade edilen göçler, savaş terör, kan davası, kamulaştırma, doğal afetler, mübadele ve tehcir gibi göçlerdir. Lozan Nüfus Mübadelesi Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanmış olan anlaşma gereği yapıldığından zorunlu bir göçtür. Yine Batı Trakya Türk Göçleri 1989 yılında baskı ve asimilasyona uğrayan Türklerin Türkiye'ye gelmesi ile yaşanan zorunlu bir göçtür. İşçi göçlerinin tamamı gönüllü göçtür.

CEVAP: C

11. Ekstansif (yaygın) tarım aynı zamanda geleneksel veya kaba tarım olarak da bilinmektedir. Bu yöntemde alan büyüklüğüne oranla az miktarda insan gücü, gübre ve anapara kullanılmaktadır. Bu da verimin az olmasının nedenidir. Delta ovalarında modern tarım olarak da bilinen intansif (yoğun) tarım yöntemi kullanılmaktadır.

CEVAP: B

12. I numaralı alanda yaz kuraklığı olmadığından Buğday yetişmez. III numaralı alanda yıl boyu yağış olmadığından Fındık yetişmez. IV numaralı alanda kış ılıkılığı ve Akdeniz iklimi olmadığından zeytin yetişmez. V numaralı alanda yıl boyu yağış ve yıkanmış asitli toprak olmadığından çay yetişmez. Ancak II numaralı Manisa - İzmir çevresi en fazla tütün yetişen yerlerden biridir.

CEVAP: B

13. Türkiye'de deprem ve Tsunami riskinin düşük olması ve soğutma amacıyla deniz suyu çekilmesi şartlarından dolayı üç alanda nükleer santral kurulması planlanmıştır. Bunlardan ilki Mersin Akkuyu'da inşa edilmiştir. Kırklareli İğneada ve Sinop İnceburun'da kurulması planlanmaktadır. Seçeneklerde verilen yerlerden İzmir Aliağa'da Petro kimya ve doğal gaz santrali, Edirne Saros'ta yüzey doğal gaz terminali bulunmaktadır.

CEVA B

14. Haritada rezerv alanları gösterilen maden feldspattır. Dünya'daki rezervlerin %10'u üretimin ise %30'unu Türkiye'nin karşıladığı bir madendir. Aranan maden Trona için Ankara, Fosfat için Mardin Mazıdağı, Boksit için Antalya Akseki ve Konya Seydişehir, Volfram için Uludağ olmalıdır.

CEVAP: B

15. Alüminyum işleme, bakır işleme ve çimento sanayileri ham madde olarak madensel veya taş toprağa bağlı ham madde kullanılmaktadır. Kâğıt sanayisinin ham maddesi orman ürünleridir. Şeker sanayisinde ise madde olarak tarımsal ürün kullanılmaktadır. Türkiye'de Orta Anadolu ve Doğu Anadolu'da yaygın olarak kurulmuştur. Ham madde olmaması nedeniyle Doğu Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu'da fabrikaları bulunmaz.

CEVAP: B

16. Seçeneklerde verilen mağaralardan Karain Antalya'da, İnsuyu Burdur'da, Damlatas Antalya, Beldibi Antalya'da yer almaktadır. Karstik arazi yoğunluğundan dolayı Mağara oluşumlarına en fazla rastlanan bölge Akdeniz'dir. Burdur ve Antalya Akdeniz illeridir. Ballica Mağarası ise Tokat'ta yer almaktadır. Tokat ise Karadeniz bölgesindedir.

CEVAP: E

17. Otoyollar şehir merkezlerine girmeden transit geçilebilen, çok şeritli, bölünmüş ve aynı zamanda hız sınırlarının yüksek olduğu yollardır. Antalya'ya giden herhangi bir otoyol projesi bulunmaz. Bu nedenle Ankara-Antalya yolu otoyol değildir. Bu yol devlet yolu olarak sınıflandırılmaktadır.

CEVAP: C

18. Türkiye'de güneş enerjisi potansiyeli mutlak konuma (enlem) ve bulutlu gün sayısına bağlı olarak bölgeler arasında değişiklik göstermektedir. Türkiye Kuzey Yarım Küre'de yer aldığı için güneş enerjisi potansiyeli genel olarak kuzeye doğru gidildikçe azalmaktadır. Buna göre söz konusu bölgelerden GAP güneş enerjisi potansiyelinin en yüksek, yağışın en çok olduğu DOKAP bölgesi ise güneş enerjisi potansiyelinin en düşük olduğu bölgedir. KOP bölgesinde güneş enerjisi potansiyeli daha yüksek ve daha yağışlı olan DAP bölgesine göre yüksektir. Bu durumda doğru cevap KOP ve GAP olacaktır.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Temmuz ayında Adana Karataş Burnu'ndan hareket eden bir gözlemci kıyı boyunca hareket ederek Barın Amasra'ya ulaşmıştır.

Bu grubun aşağıdakilerden hangisini gözlemlemiş olması enlem etkisine bağlanamaz?

- A) Güneş ışınlarının geliş açısının daralmasını
B) Akdeniz'in, Karadeniz'den daha tuzlu olmasını
C) Gündüz süresinin daha kısa olmasını
D) Kıta sahanlığının daralmasını
E) Çizgisel hızın daha az olmasını

2. Bir arazi çalışması sırasında coğrafya öğretmeni öğrencilerine çevreyi göstererek " Bunlar, volkanlardan çıkan kül, kum ve çakıl gibi katı maddelerin birikmesiyle oluşan küçük konilerdir. Volkanik faaliyet uzun bir süre devam etmediği için koniler genellikle küçüktür. Lav akıntılarına pek rastlanmayan bu tür arazilerde yeryüzüne çıkan volkanik malzemeler olduğu yerde katılaştığından arazilerin yamaç eğimleri genellikle fazladır. Çevrede de volkanik cürufur ve lapilliler sıkça görülmektedir." demiştir.

Buna göre söz konusu arazi gezisi aşağıdaki illerden hangisinde gerçekleştirilmiş olabilir?

- A) Konya B) Yozgat C) Manisa
D) Bitlis E) Adana

3. Türkiye'nin doğusu oldukça yüksek bir alan olmakla birlikte bazı coğrafi oluşumlar daha baskın olarak görülmektedir.

Bu alanda,

- I. Lineer püskürme ile oluşan lav örtülü plato
II. Kalker depolarının yarılmasıyla oluşan plato
III. Merkezi püskürme ile oluşan strato volkan
IV. Grabenler içinde akış gösteren menderesli akarsu

oluşumlarından hangilerinin görüldüğü söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Akdeniz iklimi Akdeniz Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde belirgin yaşanır. Denizden uzaklaştıkça bu iklimin özellikleri belirginliğini yitirmektedir. Orta Anadolu'ya doğru geçildikçe karasallık etkisi görülmektedir. Bu iklimin karasal bölgelerle temas ettiği alanlarda geçiş iklimi görülmektedir.

- I. Göller Yöresi
II. Sultan ve Dedegöl Dağları
III. İskenderun Körfezi
IV. Amik Ovası

Yukarıda verilen alanlardan hangilerinde bu iklim daha belirgin görülmektedir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Türkiye'de dağlarda bulunan küçük göllerle birlikte 120'den fazla doğal göl bulunmaktadır. Göllerin toplandığı başlıca dört alan vardır. Bunlar Güney Marmara, Göller Yöresi, Van Gölü ve çevresi ile Tuz Gölü ve çevresidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi farklı bir yörede yer almaktadır?

- A) Eğirdir B) Beyşehir C) Sapanca
D) Acıgöl E) Burdur

6. Topraktaki humus miktarı da iklimle ilgilidir. Bitki artıklarının çürüyerek toprağa karışmasıyla oluşan ve toprağa koyu renk veren maddeye humus denir. Nemli bölgelerdeki topraklar humus yönüyle zengindir. Buna karşın kurak bölgelerde bitki örtüsünün fakir olmasından dolayı toprak humus bakımından fakirdir.

Buna göre,

- I. Kastamonu
II. Kırşehir
III. Karabük
IV. Kayseri

illerinden hangilerinde toprağın humusça daha zengin olduğu savunulabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Yaşanan olay sayısı ve can kaybı istatistiklerini gösteren Türkiye'de Sel ve Su Baskınları Haritasını inceleyen bir öğrencinin dikkatini Ankara'nın durumu çekmiştir. Ankara, yaşanan olay sayısı bakımından ilk sıralarda yer almasa da sel ve su baskınları neticesinde yaşanan can kaybında birinci sırada yer almaktadır.

Bu durumun nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Kuru dere yataklarının yerleşime açılması
- B) Şehirleşme sonucu yeşil alanların azalması
- C) İlkbaharda konveksiyonel yağışların görülmesi
- D) Derelerin üzerinin yol yapılarak kapatılması
- E) Mevcut altyapının yetersiz kalması

8. Türkiye'de nüfus artışı gerçek ve doğal artış olmak üzere ikiye ayrılır. Doğal nüfus artışı doğuda ve güney doğuda batıya ve kıyı bölgelere göre daha yüksektir.

Bu alanlarda doğal nüfus artışının fazla olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

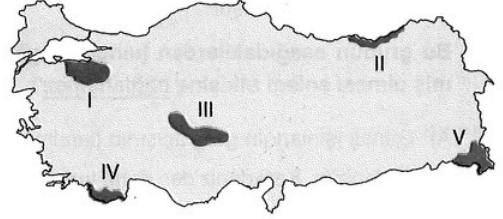
- A) Göç ile gelen nüfusun fazla olması
- B) Doğum oranının ölüm oranından fazla olması
- C) Yüzölçümünün geniş olması
- D) Kırsal nüfus oranının fazla olması
- E) İşsizlik oranının fazla olması

9. Cumhuriyet'in ilk yıllarından 1960'lara kadar anne ve bebek ölüm oranları oldukça yüksektir. Sağlık koşullarında meydana gelen gelişmelerle 1960-1990 döneminde anne ve bebek ölüm oranları giderek azalmıştır.

Bu durum aşağıdaki sonuçlardan hangisini ortaya çıkarmıştır?

- A) Hızlı nüfus artışı
- B) Doğurganlık oranının azalması
- C) Ortanca yaşın yükselmesi
- D) Nüfusun ikiye katlama süresinin uzaması
- E) Nüfus artışı hızını yükseltmeye yönelik politikalar

10. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlardan herhangi birinde yaşayan katılımcılar yaşadıkları bölgenin özelliklerinden şu şekilde bahsetmiştir.

Ali: Benim yaşadığım bölgede yer şekilleri dağlık ve engebeli olmasına rağmen nüfus yoğunluğu fazladır.

Veli: Benim ilimde hem tarım hem de sanayi açısından imkânlar oldukça fazla olduğu için nüfus kalabalıktır.

Hasan: Benim yaşadığım yörede iklim koşulları her ne kadar iyi olsa da yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması ekonomik koşulların gelişmesini engellediği için nüfus yoğun değildir.

Hüseyin: Ben oldukça düz bir arazide yaşıyorum. Arazi düz olsa da hem kuraklık hem de toprakların verimsiz olması nedeniyle burada yerleşmeler oldukça azdır.

Buna göre haritada numaralandırılarak verilen alanlardan hangisinde yaşayan kişi konuşmamıştır?

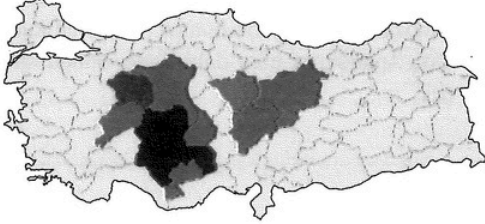
- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye'de en fazla beslenen hayvan türü koyundur. Farklı ırklarıyla Türkiye'de oldukça geniş bir alanda beslenmektedir. Doğu ve Batı Karadeniz, Toroslar ve Erzurum - Kars platoları hariç geniş bir yayılım alanına sahiptir.

Buna göre, Türkiye'de koyun yetiştiriciliğinin yoğun olarak yapılmasında aşağıdakilerden hangisi en fazla belirleyiciliğe sahiptir?

- A) Yer şekilleri B) Bitki örtüsü
- C) Su kaynakları D) Tüketici nüfus
- E) Ulaşım

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir tarım ürününün 500.000 ton üzerinde üretildiği iller verilmiştir.

Yukarıdaki haritada taranan iller dikkate alındığında aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin en çok yetiştirildiği yerleri göstermektedir?

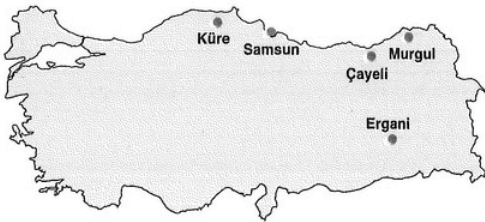
- A) Mısır B) Ayçiçeği C) Pamuk
D) Şekerpancarı E) Üzüm

13. Türkiye'nin jeolojik açısından genç oluşumlu ve tektonik açıdan hareketli bir ülke olması sıcak su kaynaklarının yaygın olmasını sağlamıştır. Bu kaynak aynı zamanda temiz ve yenilenebilir olduğundan elektrik üretimi yapan birden fazla santral kurularak değerlendirilmektedir.

Aşağıda verilen santrallerden hangisinde kullanılan enerji kaynağı buna bağlı değildir?

- A) Babadere B) Tuzla C) Kızıldere
D) Alaşehir E) Çayırhan

14. Türkiye'de bakır madenine Marmara'da da rastlanmakla birlikte işletilmekte olan yatakları Karadeniz ve Doğu Anadolu'da bulunmaktadır.

Yukarıdaki haritada konumları verilen merkezlerden hangisinde bu madenin çıkarımı yapılmaktadır?

- A) Ergani B) Küre C) Samsun
D) Çayeli E) Murgul

15. Türkiye'nin ihracatında OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı) üyesi ülkeler gelmektedir. Başta motorlu kara taşıtları aksam ve parçaları olmakla birlikte elektrikli aletler ve makineler, kazan ve makineler, demir çelik ürünleri ve kıymetli ve yarı kıymetli metaller önemli ihraç ürünleridir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin dış satımında ilk sıralarda olan ülkelerden biri değildir?

- A) Almanya B) ABD C) Birleşik Krallık
D) Irak E) Rusya

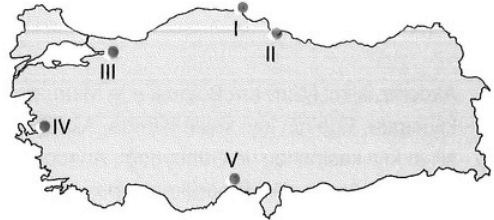
16. Aşağıdaki tabloda Türkiye'yi sembolize eden bazı turistik mekânlar verilmiş ve tabloda boş bırakılan yerlerin doldurulması istenmiştir.

Turistik Mekan	Bulunduğu İl
Akdamar Kilisesi	
Kız Kalesi	
Selimiye Camii	
Aspendos Tiyatrosu	

Aşağıdaki illerden hangisi tabloda boş bırakılan yerlerden birine getirilemez?

- A) Van B) İstanbul C) Mersin
D) Edirne E) Antalya

17. Bir yerleşim merkezinin özellikle bir limanın ticaret merkezi durumunda olduğu ve ürünlerini toplayıp gelen malları dağıttığı çevreye hinterland (art bölge) adı verilir. Hinterland, ekonomik olarak limanı besleyen ve limanla etkileşen alanın tümüdür.

Buna göre haritada numaralandırılarak verilen limanlardan hangisinin hinterlandı daha dardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. I. İslam Kültür Bölgesi
II. NATO Bölgesi
III. Kahve Tarımı Bölgesi

Türkiye, yukarıda verilen bölge türlerinden hangilerinde yer almaktadır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve III E) I, II ve III

1. Adana Karataş Burnu'ndan Bartın Amasra'ya ulaşan bir grup bu yolculuğu yaz döneminde yaptığına göre gündüz süresinin daha uzun olduğunu gözlemler. Güneyden kuzeye gidildikçe tarih ne olursa olsun güneş ışınlarının geliş açısı daralır, sıcaklık azalır, denizlerin tuzluluk oranı azalır, çizgisel hız azalır. Kıta sahanlığının Amasra'da daha fazla olması dağların kıyının hemen gerisinden yükselmesi ile ilgili olup enlem ile açıklanamayan bu durum göreceli konumdan yer şekilleri ile ilgilidir.

CEVAP: D

2. Seçeneklerde verilen illerden Yozgat dışında hemen hepsinde volkanik arazilere rastlanmaktadır. Ancak açıklamada kül konileri tarif edilmiştir. Türkiye'de kül konisi olarak sınıflandırılacak yeryüzü şekillerine Manisa Kula çevresinde rastlanmaktadır. Ayrıca Türkiye'nin ilk ve tek UNESCO Küresel Jeoparkı, Manisa'da yer alan Kula-Salihli UNESCO Küresel Jeoparkıdır.

CEVAP: C

3. Lineer püskürme ile oluşan lav örtülü plato volkanik oluşumlu olan Erzurum - Kars platolarını tanımlamaktadır. Merkezi püskürme ile oluşan strato volkan Nemrut, Süphan, Tendürek ve Ağrı için geçerli tanımdır. Ancak Kalker depolarının yarılmasıyla oluşan plato yani karstik platolar olan Teke ve Taşeli Akdeniz'dedir. Ayrıca Grabenler içinde akış gösteren menderesli akarsulara Batı Anadolu'da rastlanılmaktadır.

CEVAP: B

4. Akdeniz iklimi Marmara Bölgesi'nde Marmara Denizi kıyısında, Ege'nin kıyı kesimlerinde, Akdeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde ve Güneydoğu Anadolu'nun batısında belirgin olarak görülmektedir. Akdeniz'de iç kesimlere doğru geçildikçe Karasallık ağır basmaya başlar. Isparta ve Burdur çevresini kapsayan Göller Yöresi ve Sultan Dağları çevresinde Akdeniz iklimi bozulur. İskenderun ve Amik Ovası Hatay'da bu iklimin en belirgin görüldüğü alanlardır.

CEVAP: E

5. Göller yöresi olarak adlandırılan Isparta, Burdur, Denizli, Afyon, Konya ve Antalya illerinin belirli bölgelerini kaplayan alanda Eğirdir, Beyşehir, Akşehir, Eber, Acıgöl, Salda ve Suğla gibi göller bulunmaktadır. Sapanca gölü ise Uluabat, İznik ve Manyas gölü ile birlikte Güney Marmara'da yer almaktadır.

CEVAP: C

6. Kırşehir ve Kayseri Orta Anadolu'da Kastamonu ve Karabük ise Karadeniz Bölgesinde yer alır. Karadeniz Bölgesi nemli yağışlı ve bitki örtüsü bakımından zengindir. Bu bölgede humus miktarının kurak olan Orta Anadolu'ya göre daha fazla olduğu savunulabilir.

CEVAP: B

7. Ankara'da yaşanan sel ve su baskınlarında can kayıplarının fazla olması bir şehir olarak Ankara'nın hızlı ve plansız büyümesi ile ilişkilendirilebilir. Asfalt ve betonlaşma oranı arttıkça yeşil alanlar ve toprağın emme kapasitesi azalmıştır. Yerleşime uygun olmayan kuru dere yatakları önce gecekondulaşmış, daha sonra yapılar dönüştürülmüştür. Ayrıca birçok cadde dere yataklarının üzerinin kapatılmasıyla ulaşım açılmıştır. Ayrıca sel ve taşkınların nedeni yağışın oluşum türü değil miktarıdır. Az zamanda düşen sağanak yağışlar önceden de belirtilen beşeri faktörlerle birlikte etkili olduğunda can ve mal kayıplarına yol açmaktadır.

CEVAP: C

8. Doğal nüfus artışının fazla olması doğum oranının ölüm oranından yüksek olması sonucunda ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de doğal nüfus artışının fazla olduğu yerler Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dur. Bu bölgelerde yer alan illerde doğum oranlarının yüksek olması nedeniyle doğal nüfus artışı da fazladır. Göçle gelen nüfusun fazla olduğu yerlerde doğal değil gerçek nüfus artışı daha fazladır.

CEVAP: B

9. Sağlık koşullarında meydana gelen iyileşme ile canlı doğum sayısının artması ve doğum sırasında anne ölümlerinin azalması nüfus artış hızının yükselmesine neden olmuştur.

CEVAP: A

10. Ali'nin yaşadığı (II) Doğu Karadeniz'de yer şekilleri dağlık ve engebeli olmasına rağmen nüfus yoğunluğu fazladır. Veli'nin yaşadığı (I) Bursa çevresinde hem tarım hem de sanayi açısından imkânlar oldukça fazla olduğu için nüfus kalabalıktır. Hasan'ın yaşadığı (IV) Teke yöresinde iklim koşulları her ne kadar iyi olsa da yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması ekonomik koşulların gelişmesini engellediği için nüfus yoğun değildir. Hüseyin'in yaşadığı (III) Tuz Gölü çevresinde arazi düz olsa da hem kuraklık hem de toprakların verimsiz olması nedeniyle burada yerleşmeler oldukça azdır. V numara ile gösterilen Hakkâri ise hem yer şekillerinin dağlık engebeli ve yüksek hem de iklim koşullarının sert ve soğuk olduğu bir yerdir. Bu yörede nüfus yoğunluğu azdır.

CEVAP: E

11. Türkiye'de en fazla beslenen hayvan türü koyundur. Türkiye'de koyunların temel beslenme kaynağı olan bozkır (step) otları koyunların otlaması (çene yapılarına uygun) olması nedeniyle koyun birden fazla yörede karasal iklim şartları olan alanlarda beslenmektedir. Karadeniz'de bozkır alanlarının olmaması yüksek çayırın olması, Akdeniz'de ise makilerin bulunması ile sınırlıdır.

CEVAP: B

12. Haritada verilen iller dikkate alındığında bu tarım ürününün en fazla Orta Anadolu'da üretildiği görülmektedir. Üzüm üretiminde Ege, Pamuk üretiminde Güneydoğu Anadolu birinci sıradadır. Ayrıca Ayçiçeğinin en fazla üretim alanı Trakya'dır. Mısır Orta Anadolu'da Konya başta olmak üzere Adana ve İzmir'de de yoğun üretilmektedir ancak haritada bu alanlar yoktur. Konya başta olmak üzere Orta Anadolu'da yoğunlaşan ürün şeker pancarıdır.

CEVAP: D

13. Seçeneklerde verilen enerji üretim merkezlerinden Babadere ve Tuzla Çanakkale'de bulunan jeotermal enerji santralleridir. Kızıldere Denizli Sarayköy bölgesinde Alaşehir Manisa'da bulunan jeotermal enerji santralidir. Çayırhan ise Ankara'da bulunan linyite bağlı elektrik üretimi yapan santraldir. Bu nedenle yenilenebilir değil fosil enerji kaynağı ile üretim yapılmaktadır.

CEVAP: E

14. Türkiye'nin işletilen bakır yatakları Diyarbakır Ergani, Kastamonu Küre Dağları, Artvin Murgul ve Rize Çayeli – Madenköy bölgesinde bulunmaktadır. Samsun'da bakır yatağı yoktur. Samsun'da bakır işleyen tesis vardır. Liman fonksiyonu nedeniyle ihracat için tesis Samsun'a kurulmuştur.

CEVAP: C

15. Rusya, Türkiye'nin ithalatında ilk sıralarda yer alırken ihracatında ilk sıralarda bulunmamaktadır. Türkiye'nin ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler:

- Almanya
- ABD
- Birleşik Krallık
- İtalya
- Irak

CEVAP: E

16. Akdamar Adası ve Ada üzerinde Ermenilere ait olan ve her yıl yaklaşık 500 bin kişinin ziyaret ettiği kilise Van ilinde yer almaktadır. Kız Kalesi Mersin'de bulunmaktadır. (Kız Kulesi İstanbul'dadır). Mimar Sinan'ın eseri olan Selimiye Camii ve Külliyesi Edirne'de Aspendos Tiyatro'su ise Antalya'da yer almaktadır.

CEVAP: B

17. Bir limanın hinterlandında sanayi tesislerinin, yer altı kaynaklarının ve tarım alanlarının bulunduğu alan ne kadar genişse liman da o oranda gelişir. İstanbul, İzmir, Mersin, İskenderun ve Samsun hinterlandı geniş olan başlıca limanlarımızdır. Buna karşın özellikle dağların uzanış doğrultusu limanların hinterlandını olumsuz yönde etkilemektedir. I numara ile gösterilen Sinop Limanı'nın hinterlandının dar olması bu duruma örnektir.

CEVAP: A

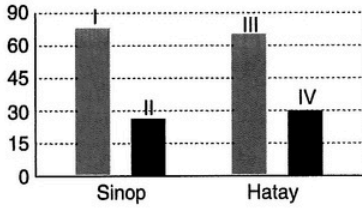
18. Kahve tarımı bölgesi tropikal iklim bölgeleriyle örtüşmektedir. Türkiye kahve tarımı bölgesinde yer almaz. Ancak ülkemiz hem İslam kültür bölgesinde hem de NATO bölgesinde yer almaktadır.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

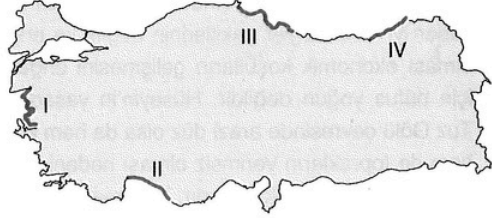
1. Aşağıdaki grafikte Sinop ve Hatay kentlerinin güneş ışınlarını alma açıları derece olarak tarihler ise numaralarla gösterilmiştir.

Grafikte numaralandırılmış tarihler güneş ışınlarının geliş açısı dikkate alındığında hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	21 Aralık	21 Mart	23 Eylül	21 Haziran
B)	21 Haziran	21 Aralık	21 Haziran	21 Aralık
C)	21 Mart	21 Mart	23 Eylül	23 Eylül
D)	21 Haziran	21 Haziran	21 Aralık	21 Aralık
E)	21 Haziran	21 Aralık	21 Mart	23 Eylül

3. Türkiye kıyılarındaki kıta sahanlığını etkileyen en önemli faktör kıyı gerisindeki dağların uzanış doğrultusu ve denizden uzaklığıdır. Genellikle dağların kıyıya paralel uzandığı ve denize yakın alanlardan yükseldiği kıyılarda kıta sahanlığı dardır.

Yukarıda verilen bilgi haritada numaralandırılarak gösterilen kıyılardan hangilerinin özelliğini açıklamaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve V

4. Türkiye'deki illerden bazılarının kent merkezi daha alçak rakımlarda kurulmakla birlikte ilin sınırları içindeki yüksek alanlar ile kent merkezi arasında belirgin sıcaklık farkı oluşmaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisinde bu fark daha azdır?

- A) Bursa B) Edine C) Erzincan
D) Van E) Trabzon

2. Edremit körfezi ile Kuşadası körfezi arasında kalan kıyı şeridi enine kıyı tipi olarak sınıflandırılmaktadır.

Bu kıyılarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Gerçek uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki fark azdır.
B) Eksi akarsu vadilerinin sular altında kalmasıyla oluşmuşlardır.
C) Tektonik hareketler sonucunda sıradağların arasındaki çukur alanların sular altında kalmasıyla oluşmuştur.
D) Dalga biriktirmesinin etkili olduğu bu alanlarda kıyı okları, kıyı kordonları ve lagünler görülür.
E) Kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım oldukça güçtür.

5. I. Kaynağından ağzına kadar tamamı Türkiye'de yer alan en uzun akarsudur.
II. Büyük ölçüde karstik kaynaklardan beslenen ve Akdeniz'e dökülen akarsudur.

Yukarıda verilen özellikler aşağıdaki akarsulardan hangilerine aittir?

I	II
A) Kızılırmak	Ceyhan
B) Fırat	Manavgat
C) Kızılırmak	Manavgat
D) Fırat	Göksu
E) Yeşilırmak	Aksu

6. Türkiye'deki toprakların oluşumun yalnızca anakaya ve iklim etkisi olmadığını söyleyen bir kişinin,

- I. Litosol
II. Alüvyal
III. Podzolik
IV. Terra - Rossa

topraklarından hangilerini örnek gösterebileceği söylenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Aşağıda Türkiye'de yaşanan bazı doğal afetler ve afet açısından riskli iller eşleştirilmiştir.

Buna göre aşağıda yapılan eşleştirmelerden hangisi hatalıdır?

İl	Doğal Afet
A) Muğla	Orman Yangınları
B) Kastamonu	Sel ve Taşkın
C) Trabzon	Toprak Kayması
D) Tunceli	Çığ
E) Yozgat	Deprem

8. Isparta'nın nüfus miktarı Yalova'dan fazla olmasına rağmen Yalova'nın nüfus yoğunluğu Isparta'dan fazladır.

Bu durumun nedeni Isparta ve Yalova'nın hangi özelliğinin farklı olmasıdır?

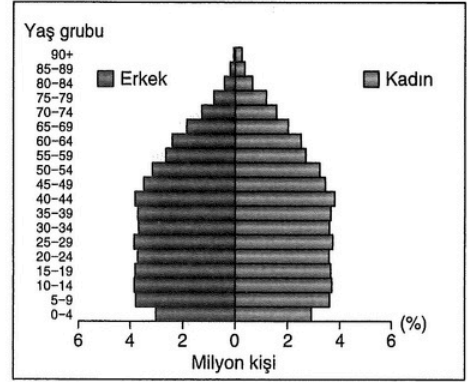
- A) Doğum oranı B) Nüfus artış hızı
C) Yüzölçümü D) Yer şekilleri
E) Net göç hızı

9. Toplam doğurganlık hızı, bir kadının doğurgan olduğu dönem olan 15-49 yaş grubunda doğurabileceği ortalama çocuk sayısını ifade etmektedir.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde toplam doğurganlık hızı daha yüksektir?

- A) Bartın B) Sinop C) Şanlıurfa
D) Kars E) Tokat

10. Aşağıda Türkiye'nin 2024 nüfus sayımı sonuçlarına göre oluşturulan nüfus piramidi gösterilmiştir.

- I. Nüfus miktarının arttığını
II. Nüfus artış hızının azaldığını
III. Cinsiyet oranının yükseldiğini
IV. Doğum oranlarının arttığını

Buna göre, piramidin tabanındaki daralma yukarıdaki sonuçlardan hangilerini göstermektedir?

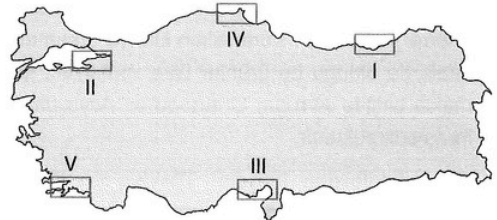
- A) Yalnız II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Türkiye'de avlanan deniz ürünlerinin %70'i Karadeniz'den sağlanmaktadır. Akdeniz ise %4 ile deniz bölgeleri içinde son sırada gelmektedir.

Karadeniz'de avlanan balık miktarının Akdeniz'den fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?

- A) Kıyı derinliği
B) Enlem
C) Deniz suyu sıcaklığı
D) Çözünmüş oksijen miktarı
E) Plankton madde miktarı

12. Kültür balıkçılığı hem akarsu, baraj ve göllerde hem de koy ve körfezlerde yapılmaktadır.

Buna göre haritada işaretli alanlardan hangisinde kültür balıkçılığının daha çok yapılması beklenir?

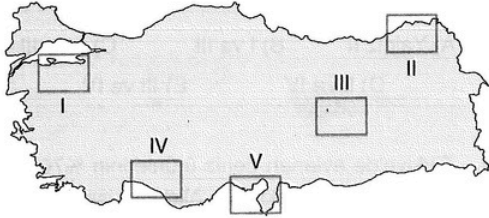
- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Türkiye'de maden çeşitliliği fazla olmakta birlikte bazı maden ve yer altı kaynakları bazı havzalarda daha fazla yoğunlaşmıştır. Bazı madenler sadece bir havzada bulunurken bazıları birden fazla havzada yer almaktadır.

Aşağıda verilen maden havzası ve rezervinin fazla olduğu maden eşleştirmelerinden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) Küre Dağları – Bakır
B) Amasra Havzası – Taş kömürü
C) Guleman Havzası – Bor
D) Feke Mansurlu Havzası – Demir
E) Alanya Havzası – Barit

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş havza numaralarla gösterilmiştir ve bulunan madenler verilmiştir.

- I. Mermer ve Bor
II. Altın ve Bakır
III. Krom ve Kurşun – Çinko
IV. Boksit ve Barit
V. Trona ve Perlit

Haritadaki havzalarda verilen maden çiftlerinden hangisinin işaretlendiği alan yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Türkiye'nin dış satımında bazı tarım ürünlerinin önemli yeri vardır. Türkiye'nin Dünya üretiminde ön sıralarda olduğu bu ürünler ülke içi ihtiyacı karşılamakla birlikte Avrupa, Ortadoğu ve Asya ülkelerine ihraç edilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin dış satım ürünlerinden değildir?

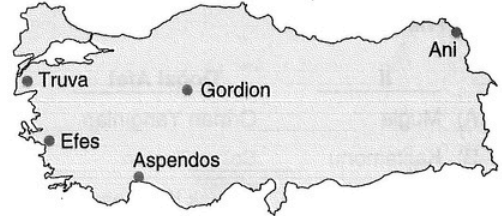
- A) İncir B) Fındık C) Üzüm
D) Kayısı E) Muz

16. Türkiye'de turizmi geliştirmek amacıyla turizm faaliyetlerinin tüm yıla yayılması planlanmaktadır. Bu nedenle kış turizminin de geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Aşağıdaki illerden hangisinde kış turizminin gelişmesi daha zordur?

- A) Antalya B) Edirne C) Erzincan
D) Kayseri E) Tunceli

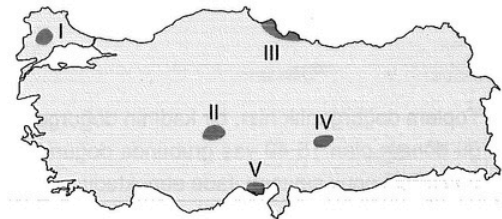
17. Aşağıdaki harita Türkiye'nin çeşitli yörelerinde yer alan ve turistik açıdan çekicilik arz eden farklı ören yerlerini göstermiştir.

Haritada işaretlenen ören yerlerinden hangisi UNESCO Dünya Mirası listesinde bulunmaz?

- A) Truva B) Efes C) Gordion
D) Aspendos E) Ani

18. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Yer şekilleri özelliklerine göre oluşturulan bir bölge sınıflandırmasında bu alanlardan hangisi ovalık bölgelere dâhil edilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Grafik dikkatli incelendiğinde I numaralı tarihte Sinop'a ve III numaralı tarihte Hatay'a güneş ışınlarının geliş açısı 70 derecenin üzerinde olmuştur. Bu güneş ışınlarını en büyük açı ile almaları demektir. Güneş ışınlarının tüm Türkiye'ye en büyük açı ile geldiği tarih 21 Haziran'dır. Yani hem I hem de III 21 Haziran olmalıdır. Aynı şekilde II ve IV numaralı tarihler merkezlerin güneş ışınlarını en küçük açı ile aldıkları tarih olan 21 Aralık'tır. Aradaki küçük açı farkları enlemlerinin farklı olmasından kaynaklanmaktadır.

CEVAP: B

2. Enine kıyılar, sıradağların kıyıya dik uzandığı girintili çıkıntılı kıyılardır. Bu kıyıların oluşmasında, kıyıya dik uzanan dağlar arasındaki graben sahalarının ağzlarının tektonik hareketlere bağlı olarak deniz suları altında kalması etkilidir. Körfez ve yarımadaların fazla olduğu bu alanlarda kıyı okları, kıyı kordonları ve lagünler de görülür. Ülkemizde enine kıyıların en güzel örnekleri, Ege Denizi'nin Edremit-Kuşadası körfezleri arasında kalan kıyı şeridinde bulunmaktadır.

CEVAP: D

3. Haritada gösterilen kıyılardan I ve III'te kıta sahanlığı geniş, II ve IV'te ise dardır. I numaralı Ege kıyılarında dağlar denize dik uzanırken III numara ile gösterilen Orta Karadeniz'de dağlar kıyıya oldukça uzaktır. Bu nedenle buralarda kıta sahanlığı geniştir. Antalya ve Doğu Kadeniz'de dağlar denize paralel uzanmakta ve bu dağlar ile kıyı arasındaki uzaklık azdır. Bu nedenle buralarda kıta sahanlığı dardır.

CEVAP: D

4. Seçeneklerde verilen illerden Bursa'nın kent merkezi 100 metre yükseltide iken hemen gerisindeki Uludağ'da yükselti 2500 metredir. Trabzon deniz kıyısında iken en yüksek yeri olan Madur Dağı 2700 metrededir. Erzincan kenti 1185 metrede iken en yüksek yeri olan Eşence (Keşiş) Dağı 3550 metrededir. Van kent merkezi 1700 metrede iken en yüksek dağı Artos 3600 metre yükseltidedir. Edirne kent merkezi 42 metrede iken il sınırları içindeki en yüksek yerler 700 metre civarındaki tepelik alanlardır.

CEVAP: B

5. Kızılırmak: Kaynağından ağzına kadar tamamı Türkiye'de yer alan en uzun akarsudur. Manavgat: Büyük ölçüde karstik kaynaklardan beslenen ve Akdeniz'e dökülen akarsudur.

CEVAP: C

6. Seçeneklerde verilen topraklardan Litosol ve alüvyal topraklar taşınmış, Podzolik ve Terra - Rossa toprakları yerli topraklardır. Yerli toprakların oluşumunda bulundukları alanların ana kaya ve iklim özellikleri etkili olmuştur. Ancak dış kuvvetlerin aşındırma ve biriktirme faaliyetleri sonucunda oluşan topraklardan alüvyal, Litosol, kolüvyal ve Regosol topraklar iklim ve ana kayadan bağımsız olarak oluşmaktadır.

CEVAP: E

7. Türkiye deprem haritası incelendiğinde yaşanan olay sayısı ve deprem açısından riskli illerin ana fay zonlarında yer aldığı görülmektedir. Kuzey Anadolu, Doğu Anadolu ve Batı Anadolu fay zonları üzerindeki iller deprem açısından son derece risklidir. Ancak Orta Anadolu'da yer alan Yozgat bu büyük fay zonları üzerinde değildir.

CEVAP: E

8. Aritmetik nüfus yoğunluğu sınırları belli bir alanda yaşayan nüfusun o alana oranıdır. Isparta ilinin nüfusunu Yalova'dan fazla olmasına rağmen aritmetik nüfus yoğunluğunun daha düşük olmasının nedeni yüz ölçümünün Yalova'dan geniş olması ile açıklanabilir.

CEVAP: C

9. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre toplam doğurganlık hızının en yüksek olduğu il 2023 yılında 3,27 çocuk ile Şanlıurfa oldu. Bu ili 2,72 çocuk ile Şırnak, 2,40 çocuk ile Mardin izledi. Toplam doğurganlık hızının en düşük olduğu il ise 1,13 çocuk ile Bartın oldu. Bu ili 1,14 çocuk ile Zonguldak ve Karabük, 1,16 çocuk ile Kütahya izledi.

CEVAP: C

10. Nüfus piramitlerinin taban kısmı doğumları göstermektedir. Bu alanın daralması doğumların azaldığını ve doğumların azalmasına bağlı olarak nüfus artış hızının düştüğünü göstermektedir. Nüfus miktarı hep artmaktadır bilgisi doğru olmakla birlikte bu bilgi piramidin tabanındaki azalma sorulduğu için dikkate alınmaz. Türkiye'de kadın erkek oranı birbirine yaklaşılmaktadır ancak piramidin tabanındaki daralma ile doğrudan açıklanamaz.

CEVAP: A

11. Balıkçılığın gelişmesinde balık çeşitliliğinden ziyade balık miktarının fazla olması etkilidir. Akdeniz'de sıcaklık ve tuzluluk nedeniyle balık çeşidi fazla iken Karadeniz'de miktarı fazladır. Karadeniz'de suların serin ve oksijenli olması, akarsular ile denize bol miktarda plankton adı verilen balık besin maddesi karışması etkili olmuştur. Derinlik ile balıkçılık arasında bir ilişki yoktur. Karadeniz derindir fakat 200 metre altında zehirli gazlar nedeniyle balık yaşamaz.

CEVAP: A

12. Kültür balıkçılığında koy ve körfezlerde yapılışında girintili çıkıntılı ve sığ kıyılar olması etkili olmuştur. Haritadaki numaralandırılmış alanlara bakıldığında bu şartları sağlayan ve en fazla kültür balıkçılığı yapılan alan V numaralı Muğla'dır. I ve IV'de deniz balıkçılığı yaygın iken II ve III'te balıkçılık yeterince yapılamamaktadır.

CEVAP: E

13. Seçeneklerde verilen alanlardan Kastamonu küre dağları bakır yataklarının en zengin olduğu yerlerden biridir. Zonguldak ve Bartın Amasra'da taş kömürü bulunur. Adana Feke Mansurlu havzası demir yatakları, Antalya Alanya barit yatakları olan bir alandır. Ancak bor sadece Güney Marmara'da Balıkesir ve Bursa'da bulunmaktadır. Guleman Elâzığ'da yer alır ve bu alanda krom yatakları bulunur.

CEVAP: C

14. I numaralı Balıkesir çevresi en önemli bor ve mermer yataklarının, II numaralı Artvin Bakır(Murgul) ve Altın (Cerratpe) madenlerinin, III numaralı Elâzığ krom (Guleman) ve Kurşun - Çinko (Keban) yataklarının, IV numaralı Antalya en önemli Boksit (Akseki) ve Barit (Alanya) yataklarının olduğu alandır. Ancak Trona ve perlit ortak olarak V numaralı alanda değil Ankara'da bulunmaktadır.

CEVAP: E

15. Türkiye'nin dış satımında yer alan tarım ürünleri dünya üretiminde ön sıralarda olduğu ürünlerdir. Türkiye Dünya fındık, İncir ve Kayısı üretiminde birinci sıradadır. Bu ürünler tarım ihracatı içinde fazlaca yer bulmaktadır. Ayrıca üzüm, tütün, zeytin, pamuk gibi ürünlerde önemli ihracat ürünleridir. Türkiye'de tüketimi karşılayamadığı için muz, çay, şeker, pirinç ve buğday ve baklagiller ise ithal edilmektedir.

CEVAP: E

16. Kış turizminin gelişmesi için alanların sahip olması gereken klimatolojik ve topografik koşullar bulunmaktadır. Kar yağış oranı ve karın yerde kalma süresinin uzun olması klimatolojik koşuldur. Topografyasının yüksek olması ve eğimli engebeli olması gerekli olan topografik koşullardır. Antalya, Erzincan, Kayseri ve Tunceli yüksek dağlık arazilere sahip iken Marmara'da bulunan ve yükseltinin oldukça az olduğu Edirne'de kış turizmi gelişmesi mümkün değildir.

CEVAP: B

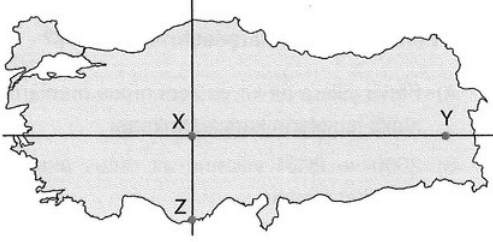
17. Aspendos Tiyatrosu ve Antik Kenti turizm açısından önemi bir ören yeridir. Ancak UNESCO Dünya Mirası listesinde yer almamaktadır. Truva, Efes, Ani ve Gordion'la birlikte birçok ören yeri, mimari yapı, tarihi ve doğal güzellik de bu listeye dâhil edilmiştir.

CEVAP: D

18. Haritada IV numara ile gösterilen alan Güneydoğu Toros Dağları üzerine denk gelmektedir. Yer şekillerinin engebeli olduğu bu alan ovalık bölgeler arasında sınıflandırılmaz. Haritada gösterilen diğer alanlar ise Ergene Ovası, Bafra ve Çarşamba Ovarları, Aksaray Ovası ve Çukurova'dır.

CEVAP: D

1. Aşağıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen X ve Y merkezleri aynı enlemde X ve Z merkezleri ise aynı boylamdadır.

Bu merkezlerle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yerel saat X ve Z'de aynı olmakla beraber Y'de daha ileridir.
- B) 21 Haziran'da X ve Z'de güneş aynı anda doğup aynı anda batar.
- C) X ve Y'nin Ekvator'a olan kuş uçuşu uzaklıkları eşittir.
- D) Güneş ışınları Z merkezine daha büyük açılarla düşer.
- E) X ve Z'ün başlangıç meridyenine uzaklıkları eşit değildir.

2. Çeşitli yer şekillerinin konumlarını belirtmek üzere yapılan bir etkinlikte aşağıda açıklanan yer şekillerinin tamamı bir il haritası üzerinde gösterilmiştir.

- Karstik biriktirme süreçleri sonucu meydana gelen traverten basamakları
- Akarsu aşındırması sonucu oluşan basamaklı profile sahip bir kanyon vadisi
- Rüzgârların taşıyıp biriktirdiği materyallerden oluşan kıyı kumulları

Buna göre haritası hazırlanan il aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Denizli B) Antalya C) Konya
- D) Trabzon E) Balıkesir

3. Türkiye Anadolu ve Trakya Yarımadalarından oluşmaktadır. Bu iki yarımada arasında bazı yer şekilleri benzerlik gösterirken bazı şekiller yalnızca Anadolu Yarımadası'nda bulunmaktadır.

- I. Karstik oluşumlu ova
- II. Dalga aşındırması ile oluşan falez
- III. Akarsu birikimi ile oluşan delta ovaları
- IV. Volkanik patlama ile oluşan krater

Yukarıda verilen yapılardan hangileri yalnızca Anadolu Yarımadası'nda bulunmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
- D) I ve IV E) III ve IV

4. Yazları sıcak ve kurak, kışların ılık ve yağışlı geçtiği iklim tipi Türkiye'nin batısı ve güneyindeki alanlarda görülmektedir.

- I. Yalova
- II. Eskişehir
- III. Kilis
- IV. Karaman

İllerinden hangilerinde bu iklim şartları yaşanmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
- D) II ve IV E) III ve IV

5. Karadeniz'den boğazlar ve Marmara denizi aracılığı ile Ege ve Akdeniz'e doğru bir üst akıntı bulunmaktadır.

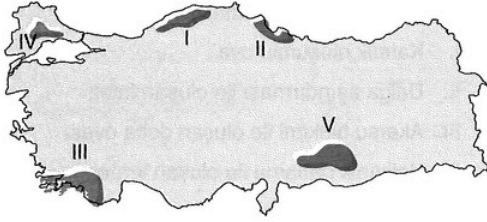
Bu durumun ortaya çıkmasında;

- I. Yoğunluk farkı
- II. Derinlik farkı
- III. Genişlik farkı
- IV. Seviye farkı

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
- D) III ve IV E) II, III ve IV

6. Türkiye'de kepir, kara kepir, taş doğuran veya dönen toprak adı ile bilinen toprak tipi kalsimorfik grupta yer almaktadır.

Bu topraklara haritada kaç numaralı alanda rastlanılmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Kırşehir'de faaliyet yürüten bir sivil toplum kuruluşunun yapmış olduğu çalışmalar şu şekilde sıralanabilir:

- Karayollarının kenarında bulunan tarla sınırlarına rüzgâr perdeleri yapılmıştır.
- Hafif engebeli ve bitki örtüsü açısından yoksun alanlar ağaçlandırılmıştır.
- Tarım alanlarında ortaya çıkan anız yangınlarını önlemek için denetimler arttırılmıştır.

Buna göre söz konusu sivil toplum kuruluşunun aşağıda verilen afetlerden hangisi ile mücadele ettiği söylenebilir?

- A) Toprak kayması B) Erozyon
C) Sel ve Taşkın D) Deprem
E) Çığ

8. Lozan Barış Anlaşması kapsamında Batı Trakya'daki Türkler ve İstanbul'daki Rumlar hariç olmak üzere mübadele yapılmıştır. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün verilerine göre, mübadele kararının sonucu olarak 1923 ile 1927 yılları arasında Yunanistan'dan Türkiye'ye 456.720 Müslüman gelmiş ve yoğunluğu Ekim 1923'te kurulan Mübadele İskân ve İmar Vekâleti tarafından önceden belirlenmiş olan köy ve şehirlere yerleştirilmiştir.

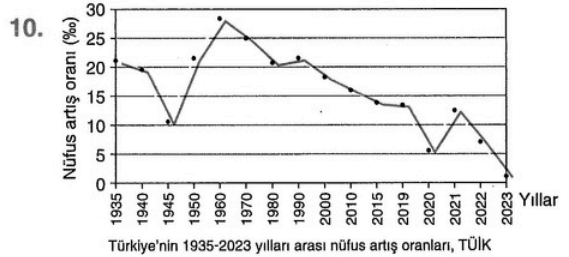
Nüfus mübadelesi kapsamında en fazla mübadil iskân edilen il aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Manisa B) Ankara C) Edirne
D) Muğla E) Karaman

9. Türkiye'de doğurganlık ve ölümlülük hızlarındaki azalmaya bağlı olarak, yaşlı nüfusun arttığı ve ortalama yaşın yükseldiği gözlenmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumu gösteren kanıt niteliğinde bir karşılaştırma olabilir?

- A) Farklı yıllara ait kırsal ve kent nüfus oranlarının verildiği tabloların karşılaştırılması
B) 2000 ve 2024 yıllarına ait nüfus piramitlerinin karşılaştırılması
C) Tarım, sanayi ve hizmet sektöründe çalışan nüfus oranlarının yıllara göre değişimini gösteren grafiklerin karşılaştırılması
D) Nüfus yoğunluğunun sık ve seyrek olduğu yerleri gösteren haritaların karşılaştırılması
E) Kaba doğum hızı ve kaba ölüm hızının illere göre dağılımını gösteren haritaların karşılaştırılması

Coğrafya dersinde Türkiye'nin nüfus özellikleri konusu işlenirken öğretmen, yukarıdaki grafiği göstermiş 1950-1990 arasında nüfus artış hızının binde 20'nin üzerinde olduğuna dikkat çekmiş ve öğrencilerinden bu durumun nedenlerinin neler olabileceğiyle ilgili fikir yürütmelerini istemiştir. Öğrencilerinden gelen cevaplar aşağıda numaralandırılmıştır.

- Sağlık koşulları iyileşmiş, salgın hastalıklarla mücadelede başarılar sağlanmış ve ölüm oranları azalmıştır.
- Ekonomik koşullarda meydana gelen iyileşme ile beslenme sorunları azalmış ve doğum oranları artmıştır.
- 1960-1965 arasında genç erkek nüfus başta Almanya olmak üzere Avrupa ülkelerine işçi olarak göç etmiştir.
- 1965 yılında Nüfus Planlama Kanunu çıkarılmış, Nüfus Planlaması Genel Müdürlüğü tarafından nüfus planlamasına yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Buna göre öğrencilerden gelen cevaplardan hangileri öğretmenin sorusuna cevap olabilir?

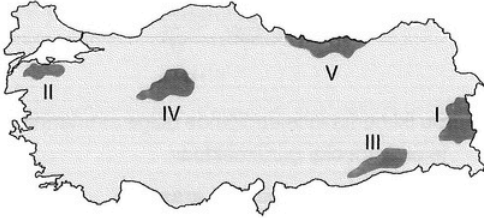
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Hem iç tüketimde talebin fazla olduğu hem de ihracata yönelik üretim yapılan portakal, mandalina, greyfurt ve limon meyveleri turuncgiller (narenciye) olarak adlandırılmaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisi paragrafta sözü edilen tarım ürünlerinin üretimine elverişli değildir?

- A) Antalya B) Mersin C) İzmir
D) Rize E) Zonguldak

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı yerler numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış yerlerden hangisinde koyun yetiştiriciliği diğerleri kadar yoğun değildir?

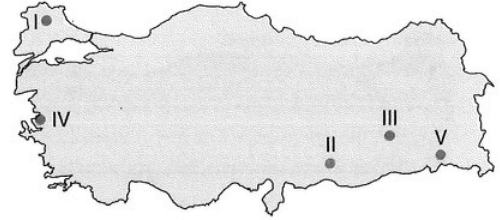
- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Türkiye enerji ihtiyacı artan nüfus ve sanayileşmeye bağlı olarak günden güne artmaktadır. Gerek elektrik üretiminde gerekse sanayi ve ulaşım ile ısıtmada kullanılan enerji ihtiyacının artması ithal kaynaklardan sağlandığında dış ticaret açığının artmasına neden olmaktadır.

Aşağıda verilen enerji üretim tesislerinde kullanılan kaynak dikkate alındığında dış ticaret açığını artırıcı olduğu söylenemez?

- A) Ovaakça B) Ambarlı C) Altinkaya
D) Aliağa E) Su gözü

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş merkez numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralandırılmış merkezlerden hangisinde petrol çıkarımı yapılmamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Türkiye Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren sanayileşmeye önem veren ülkelerden biridir. Tarımsal, hayvansal, madensel, taş toprağa bağlı sanayi yaygın olmakla birlikte son 50 yıl içinde yüksek teknoloji ve sermaye gerektiren sanayi kolları önce ithal ikame sonra yerli üretim olarak kurulmaya başlanmıştır.

Aşağıdaki sanayi kollarından hangisi Türkiye'de daha az gelişmiştir?

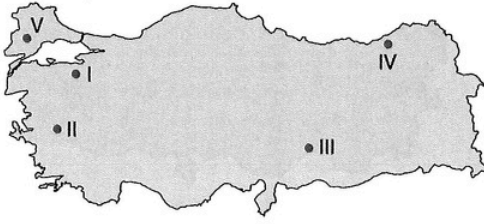
- A) Savunma sanayi
B) Elektrikli aletler ve makine sanayi
C) Motorlu kara taşıtları sanayi
D) Optik alet ve cihazlar sanayi
E) Tekstil ve dokuma sanayi

16. Türkiye'nin 2023 Turizm Stratejisi Eylem Planı kapsamında turizm koridoru belirlenmiştir.

Ankara Ayaş'tan başlayarak Adapazarı Sapanca'ya kadar uzanan turizm koridoruna verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnanç Koridoru B) İpek Koridoru
C) Yayla Koridoru D) Kış Koridoru
E) Zeytin Koridoru

17. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin turizm potansiyelini oluşturan ve çeşitli yörelerinde yer alan turizm merkezleri işaretlenmiştir.

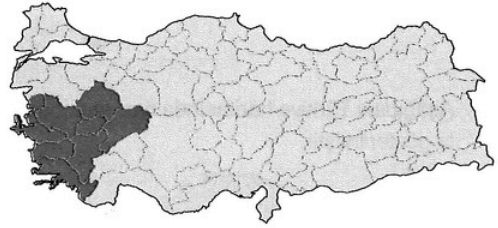
Buna göre verilen alanlardan hangisinde gelişen turizm türü yanlış eşleştirilmiştir?

	<u>Turizm Merkezi</u>	<u>Turizm Türü</u>
A) I	Uludağ	Kış Turizmi
B) II	Kula	Jeoturizm
C) III	Nemrut	Kültürel Turizm
D) IV	Ayder	Yayla ve Ekoturizm
E) V	Ergene	Rafting Turizmi

18. Aşağıda verilen birinci harita coğrafi bölge sınıflandırmasına göre oluşturulan Ege Bölgesi'ni, ikinci harita ise istatistik bölge sınıflandırmasına göre oluşturulan Ege bölgesini göstermektedir.

I. Harita

II. Harita

Bu iki harita incelendiğinde bölge sınırlarının birbirleriyle örtüşmediği görülmektedir.

Bu durumun nedenleri arasında,

- Coğrafi bölge sınırlarının il sınırları ile örtüşmesi
- İstatistikî bölge sınırlarının kısa sürede değişebilmesi
- Coğrafi bölge sınırları arasında geçiş alanlarının bulunması

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

1. X merkezi başlangıç meridyenine Z'ye göre daha yakındır. Çünkü meridyenler arası mesafe kutba gidildikçe azalır. 21 Haziran'da X' de gündüz süresi Z'den daha fazladır. Bu nedenle güneş X de önce doğar sonra batar. Aynı boylam üzerindeki merkezlerde güneşin aynı anda doğup battığı tarihler ekinoks tarihleri olan 21 Mart ve 23 Eylül'dür.

CEVAP: B

2. Söz konusu ilde kıyı kumulları yer aldığına göre bu ilin denize kıyısı olmalıdır. Bu durumda Denizli ve Konya olamaz. Karstik şekillerin Akdeniz bölgesinde yoğunlaştığı bilinmektedir. Antalya travertenleri Denizli'deki Pamukkale travertenleri kadar ünlü olmasa da Dünya'nın en büyük tatlı su travertenini olarak bilinmektedir. Ayrıca Antalya'da Göynük Kanyonu, Köprülü Kanyon ve Patara Kıyı kumulları yer almaktadır.

CEVAP: B

3. Türkiye'de karstik platolar kalkerli arazilerin çözülmesiyle birlikte Batı Toroslar çevresinde görülmektedir. Volkanik patlama ile oluşan krater ise Nemrut (Bitlis) Dağı'nda bulunmaktadır. Trakya'da karstik ve volkanik olan bu oluşumlara rastlanmaz. Akarsu birikimi ile oluşan delta ovaları Meriç Nehri'nin denize döküldüğü yerde oluşturduğu Meriç Deltası bulunur. Ayrıca Yıldız dağları kıyıya paralel uzandığı için dalga aşındırması ile oluşan falezler Trakya'da bulunur.

CEVAP: D

4. Yazları sıcak ve kurak, kışların ılık ve yağışlı geçtiği iklim tipi Akdeniz iklimidir. Akdeniz iklimi Marmara Bölgesi'nde Marmara Denizi kıyısında, Ege'nin kıyı kesimlerinde, Akdeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde ve Güneydoğu Anadolu'nun batısında belirgin olarak görülmektedir. Marmara'da Yalova, Güneydoğu Anadolu'da Kilis Akdeniz iklimi görülen illerdir. Eskişehir ve Karaman Orta Anadolu'daki illerdir. Orta Anadolu'da karasal iklim görülmektedir.

CEVAP: B

5. Enlem etkisine bağlı olarak Karadeniz diğer denizlere göre daha soğuktur. Bu durum tuzluluk ve yoğunluğun Karadeniz'de daha az olmasına neden olmuştur. Bu nedenle Ege'nin tuzlu ve yoğun suları alt akıntı ile Karadeniz'e doğru hareket ederken, Karadeniz'in fazla suları üst akıntı ile Ege'ye doğru hareket etmektedir.

CEVAP: C

6. Türkiye'de kalsimorfik toprak grubu adı verilen topraklar içinde vertisoller ve rendzinalar bulunur. Bunlar içinde eski göl tabanlarında kalsiyum karbonatlı depolar içinde oluşan topraklardan vertisollere kepir, kara kepir, dönen toprak ya da yağışlı dönemlerde derinlerde bulunan taşların yüzeye çıkması nedeniyle dönen toprak denilmektedir. Bu toprağın olduğu iki yerden biri Trakya'da Ergene Havzası (IV) diğeri Muş Ovası'dır.

CEVAP: D

7. Öncüllerde verilenler erozyonla mücadelede kullanılan bazı yöntemlerdir. Erozyonla mücadele için başlıca yapılması gerekenler şu şekilde sıralanabilir:

- Mevcut bitki örtüsü korunmalı, bitki örtüsünden yoksun yüzeyler ağaçlandırılmalıdır.
- Eğimli yamaçlarda taraçalandırma ve setler yapılması
- Tarım alanların nadasa bırakılmasının engellenmesi, nadas yerine nöbetleşe ekim yapılması
- Anız örtüsünün yakılmasının engellenmesi
- Tarım alanlarının eğime dik yönde sürülmesi
- Meraların aşırı otlatılmasının önlenmesi
- Rüzgârın şiddetli olduğu yerlerde rüzgâr perdeleri yapılması

CEVAP: B

8. Lozan barış anlaşması çerçevesinde Batı Trakya'da bulunan Türkler ve İstanbul'da bulunan Rumlar hariç mübadeleye tabi tutulmuştur. Bu alanlardan gelen Türkler başta Trakya illeri olmak üzere yerleştirilmiştir. Edirne, Tekirdağ, Kırklareli, İstanbul, Bursa, Balıkesir, Çanakkale illeri en fazla mübadil iken edilen illerdir. Edirne mübadil iskân edilen illerde birinci sırada yer almaktadır.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

9. Nüfus piramitleri, nüfusun yaş ve cinsiyet yapısında meydana gelen değişimi gösteren grafikler olarak tanımlanmaktadır. Türkiye'nin 2000 ve 2023 yılı nüfus piramitleri karşılaştırıldığında, son çeyrek yüzyılda doğurganlık ve ölümlülük hızlarındaki azalmaya bağlı olarak, yaşlı nüfusun arttığı ve ortanca yaşın yükseldiği görülmektedir.

CEVAP: B

10. 1950-1990 arasında nüfus artış hızının binde 20'nin üzerinde olması yüksek nüfus artış hızına işaretir. Nüfus artış hızının artmasında doğum oranlarının artması ve ölüm oranlarının azalması etkili olmaktadır. Almanya'ya yapılan işçi göçleri nüfus artış hızının binde 28,5'ten binde 24,6'ya düşmesine neden olmuştur. Ayrıca nüfus planlaması çalışmalarındaki temel amaç da nüfus artış hızının düşürülmesi ve yüksek nüfus artış hızının ortaya çıkardığı sorunların engellenmesidir.

CEVAP: A

11. Üst bilgede verilen turuncgiller (narenciye) kışların 0 derece üzerinde olduğu alanlarda kış aylarında yetişmektedir. Adana başta olmak üzere, Antalya, mersin, Hatay illeri Akdeniz'de, Muğla, Aydın ve İzmir illeri ege üretiminin yapıldığı Akdeniz iklimi sahalarıdır. Bu illerin yanı sıra mikro klima özelliğinden dolayı az miktarda Rize'de yetiştirilmektedir Batı Karadeniz'de yer alan Zonguldak'ta bu üretimin olması mümkün değildir.

CEVAP: E

12. Koyun, bozkır (step) örtüsünün olduğu alanlarda beslenen hayvan türüdür. Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Orta Anadolu ve Güney Marmara en fazla beslendiği alanlardır. Doğu Karadeniz gerek engebeli dağlık arazi yapısı gerekse bitki örtüsünün koyun beslenmesine uygun olmaması nedeniyle bu türün yoğun beslendiği alanlar içinde yer almaz.

CEVAP: E

13. Seçeneklerde verilen santrallerden Bursa Ovaakça ve İstanbul Ambarlı santralleri doğal gaz ile elektrik üreten santrallerdir. Doğal gazın %99'ı ithal edilmektedir. İzmir'deki Aliğa ithal petrol ile Adana Su gözü santrali ithal taş kömürü ile çalıştığından bu santraller dış ticaret açığını artıran kaynaklar kullanmaktadır. Ancak Altınkaya Samsun'da Kızılırmak üzerinde kurulu olan baraj gölüdür. Barajlar yerli üretimdir açığa neden olmaz.

CEVAP: C

14. Türkiye'nin petrol çıkarımı yapılan kuyularının %90'ı Güneydoğu Anadolu'da bulunur. Geri kalan kısımda Doğu Anadolu'da ve Trakya'da petrol bulunur. Haritadaki numaralanmış yerlerden I numaralı yer Kırklareli Pınarhisar kuyusudur. II, III ve V numaralı yerler sırasıyla Şanlıurfa, Diyarbakır ve Şırnak'taki kuyuları göstermektedir. IV numaralı İzmir Aliğa'da petrol çıkarımı değil işlenmesi yapılmaktadır.

CEVAP: D

15. Türkiye'de Cumhuriyet öncesine dayanan doküma sanayisi ve modern dönemde tekstil sanayisi gelişmiş sanayilerden biridir. 1950lerden sonra yabancı otomotiv kuruluşlarının Türkiye'de kurmuş olduğu motorlu kara taşıtları sanayi, yerli sermaye ile kurulan elektrikli aletler ve makine sanayi ve son yıllarda dikkat çeken gelişme Savunma sanayi gelişmiş sanayi kollarıdır. Ancak Türkiye yüksek teknoloji ve alt yapı gerektiren Optik alet ve cihazlar sanayisinde yeterince gelişmemiştir.

CEVAP: D

16. Ankara Ayaş'tan başlayarak Adapazarı Sapanca'ya kadar uzanan turizm koridoru tarihî İpek Yolu'nun bir görünümü olan "ipek koridoru" olarak adlandırılmaktadır. İnanç Koridoru Mersin Tarsus'tan Diyarbakır'a kadar uzanan yeredir. Yayla Koridoru Samsun'dan Artvin'e kadar uzanan yeredir. Kış Koridoru Batı Karadeniz ve Doğu Anadolu'dadır. Zeytin Koridoru Güney Marmara'dadır.

CEVAP: B

17. Bursa'da bulunan Uludağ'da kış turizmi, Manisa'da yer alan Kula Jeoparkında Jeoturizm, Adıyaman'da bulunan Nemrut Dağında kültürel turizm, Rize'de bulunan Ayder 'de de yayla turizmi yapılmaktadır. Trakya'da yer alan ve yatak eğimi az olan; aynı zamanda da su kirliliğinin ciddi boyutlara ulaştığı Ergene Nehri rafting turizmine elverişli değildir.

CEVAP: E

18. Coğrafi bölge sınırları doğal ve beşeri özellikler dikkate alınarak çizildiği için il idari sınırları ile örtüşmemektedir. İstatistik bölge sınırları ise anlamlı istatistiklerin tutulabilmesi için il sınırları ile örtüşmektedir. Bu durum coğrafi bölge sınırlarının istatistik bölge sınırları ile örtüşmemesine yol açmıştır.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Türkiye'deki iki kent arasında 36 dakika yerel saat farkı bulunmaktadır. Kentlerden biri 21 Haziran tarihinde diğerinden daha uzun gündüz yaşamaktadır. Gündüzü olan kent aynı zamanda başlangıç boylamına diğer kentten daha yakındır.

Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığında iki kentin aşağıdakilerden hangisinde verildiği söylenebilir?

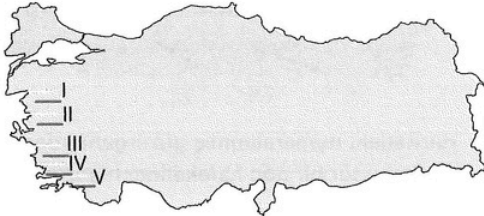
- A) Ankara – Yozgat B) İstanbul – Malatya
C) Antalya – Mersin D) İzmir – Van
E) Samsun – Trabzon

2. Türkiye'de dalga biriktirme şekillerinin en yaygını kumsaldır (plaj). Kumsallar, sık kıyılarda dalgaların ileri-geri hareketi ve kumların birikmesi sonucunda oluşmaktadır.

Buna göre aşağıda sözü edilen alanlardan hangisinin kumsal oluşumlarına daha az rastlanmaktadır?

- A) Gemlik ve Bandırma körfezlerinin arasında
B) Bafra ve Çarşamba deltalarının arasında
C) Teke ve Taşeli yarımadalarının kıyılarında
D) Gediz ve Büyük Menderes grabenlerinin ağzlarında
E) Çukurova ve İskenderun Körfezi kıyılarında

3. Aşağıdaki haritada Ege Bölgesinde yer alan körfezler numaralandırılarak gösterilmiştir.

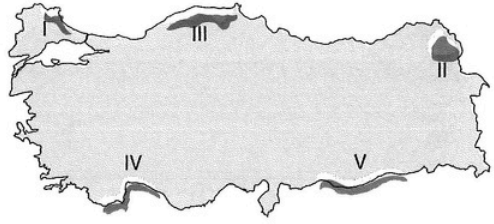

- I. Edremit
II. Çandarlı
III. Kuşadası
IV. Gökova
V. Güllük

Buna göre verilen körfezlerden hangilerinin konumu yanlış gösterilmiştir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı alanların yağış özellikleri ile ilgili seçeneklerde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

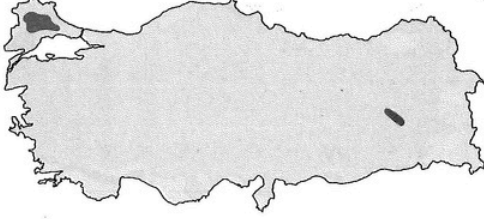
- A) I ve III numaralı alanların en fazla yağışı aldıkları mevsim aynıdır.
B) II numaralı alanda kar yağış oranı diğerlerinden daha fazladır.
C) III numaralı alanın yağış miktarı V numaralı alandan fazladır.
D) V numaralı alan Türkiye'nin en az yağış alan yerlerinden biridir.
E) IV numaralı alan en fazla yağışını ilkbaharda almaktadır.

5. I. Bakırçay
II. Fırat
III. Çoruh
IV. Meriç

Yukarıdaki akarsuların aktıkları arazi özellikleri dikkate alındığından hangilerinin derine aşındırmasının daha az olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir toprak tipinin görüldüğü alanlar koyu renkle gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada taranarak koyu renkle gösterilen arazilerde toprak yapısını incelemek üzere araştırma yapan bir grup toprağın özellikleri hakkında şu açıklamayı yapmıştır:

"Bu toprak killi ana materyal üzerinde geliştiğinden kurak yaz döneminde derin çatlaklar oluşur. Yağışlı dönemde suya doyan toprak şiştiği için çatlaklar kapanır. Çatlaklarda birikmiş ince taneli topraklar ve taşlar yüzeye doğru itilir. Bu nedenle söz konusu toprak Trakya'da kara kepir ya da taş doğuran olarak da anılmaktadır."

Buna göre yukarıda sözü edilen toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rendzina B) Vertisol C) Litosol
D) Regosol E) Podzol

7. Giresun'un Dereli ilçesinde 22 Ağustos 2020 tarihinde şiddetli yağış nedeniyle Aksu ve Dereli çaylarının yatağında taşkın meydana gelmiştir. Afete dönüşen bu olayda bir kişi hayatını kaybetmiş, üç bina yıkılmış, iş yerleri su ve suyun getirdiği malzemelerle dolarak kullanılamaz hâle gelmiştir

Aşağıdakilerden hangisi sözü edilen alanda oluşan afetin tekrar yaşanmaması için yapılması gerekenlerden biri değildir?

- A) İlçe merkezinden geçen derenin yatağı değiştirilmelidir.
B) Dere yatağında yerleşime izin verilmemelidir.
C) İlçe merkezinden geçen derelerin yatağı daraltılmamalıdır.
D) Dere yatağının iki yakası arasında ulaşımı sağlamak için yapılan köprülerin menfez aralığı artırılmalıdır.
E) Aksu ve Dereli çaylarının havzalarında bitki örtüsü korunmalı, tahrip edilen alanlar tekrar ağaçlandırılmalıdır.

8. Kırsal kesimlerde mesken yapımında doğada hazır elde edilebilen materyaller yoğun olarak kullanılmaktadır. Litolojinin meskenlere yansımaları bölgeden bölgeye farklılık gösterebilmektedir.

Aşağıdaki illerde yaygın olan litolojik yapı dikkate alındığından hangisinde kullanılan materyal diğerlerinden farklıdır?

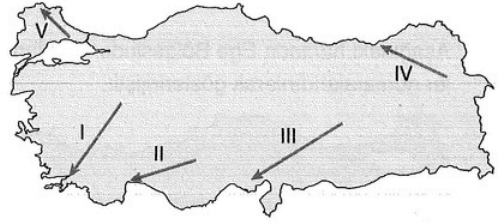
- A) Nevşehir B) Ankara C) Erzurum
D) Antalya E) Mardin

9. ADNKS sonuçlarına göre 2024 yılında genç nüfus oranının en yüksek olduğu il, %20,8 ile Hakkâri oldu. Bu il %20,6 ile Şırnak, %20,3 ile Siirt izledi.

Bu illerde genç nüfus oranının yüksek olması aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilidir?

- A) Net göç hızının yüksek olması
B) Doğum oranlarının yüksek olması
C) Ölüm oranlarının düşük olması
D) Kadın istihdamının yükselmesi
E) Eğitim seviyesinde görülen artış

10. Türkiye'de mevsimlik göçlerin temelinde tarım ve turizm etkinlikleri gelmektedir. Bu göçler genel olarak iç kesimlerden kıyılara doğru yapılmaktadır.

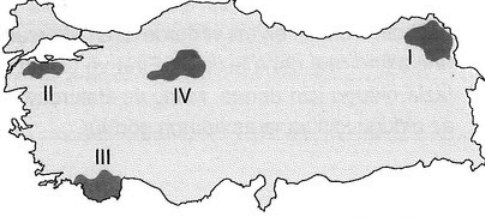
Haritadaki numaralanmış güzergahlardan hangisinde bu tür bir göç hareketinden söz edilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye'nin bazı yörelerinde tarım aletlerinin yeterince kullanılamaması aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Delta ovalarının sayıca yetersiz olması
B) Engebe nedeniyle tarlaların dar ve parçalı olması
C) Yağış azlığının yaşanması
D) Topraktaki tuz ve kireç oranının artması
E) Tarımda insan emeğine ihtiyacın azalması

12. Türkiye'de yünü için yetiştirilen hayvanlardan biri merinos koyunu diğeri ise tiftik keçisidir.

Buna göre, haritada numaralarla gösterilen alanlardan hangilerinde bu hayvanlar yaygın olarak yetiştirilir?

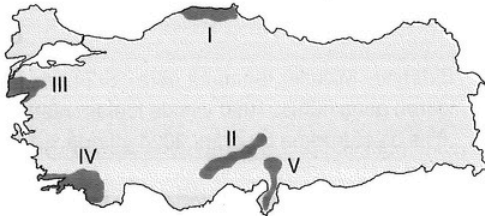
	Merinos Koyunu	Tiftik Keçisi
A)	I	II
B)	I	III
C)	II	III
D)	II	IV
E)	III	IV

13. Türkiye'nin elektrik üretimi içinde kömürün payı oldukça fazladır. Kömür içinde taş kömürü, linyit ve asfaltit yer almaktadır. Taş kömürü ve asfaltit santralleri linyit santrallerine göre sayıca daha azdır.

Aşağıdaki merkezlerden hangisinde linyite bağlı üretim yapan santral bulunmaz?

- A) Silopi B) Gökova C) Elbistan
D) Seyitömer E) Çan

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı alanlardan hangisinde rüzgâr enerji santrali (RES) kurulmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Aşağıdakilerden hangisinde yöre, o yörenin ekonomisinde büyük payı olan bir etkinlikte birlikte yanlış eşleştirilmiştir?

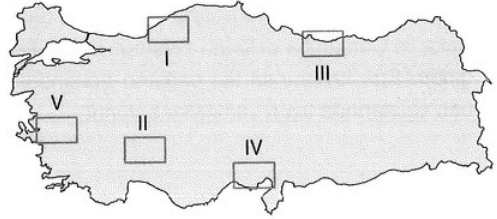
- A) Güneybatı Anadolu - Turizm
B) Orta Anadolu - Savunma sanayi
C) Çatalca Yarımadası - Ticaret
D) Gelibolu Yarımadası - Madencilik
E) Kuzeydoğu Anadolu - Hayvancılık

16. Türkiye'de kış turizmi üzerinde topografya ve iklim etkilidir.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde kış turizminin gelişmesi daha zordur?

- A) Kastamonu B) Tekirdağ C) Hâkkari
D) Kayseri E) Muş

17. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı alanlardan hangisine demir yolu kullanılarak ulaşım sağlanamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Aşağıdaki haritada Türkiye'de yürütülen bölgesel kalkınma projelerinin kapsam alanında bulunan iller farklı renklerle taranarak gösterilmiştir.

Buna göre;

- I. ZBK
II. DOKAP
III. KOP
IV. GAP

bölgelerinden hangilerinin alanı yanlış gösterilmiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Seçeneklerde verilen kentlerden Ankara – Yozgat, Antalya – Mersin, İzmir – Van ve Samsun – Trabzon çiftlerine bakıldığında enlemlerinin yaklaşık benzer değerlerde olduğu görülür. Oysaki soruda güney kuzey yönlü fark olan merkezler aranmaktadır. Boylam dereceleri net bilinmese de kentlere bakıldığında İstanbul'un kuzeyde ve batıda olduğundan hem 21 Haziran tarihinde gündüz süresinin Malatya'dan uzun olduğu hem de başlangıç boylamına Malatya'dan daha yakın olduğu söylenir. Bir haritada konumlarına bakıldığında da aralarında yaklaşık 9 boylam fark olduğundan 36 dakika zaman farkı olduğu da görülür.

CEVAP: B

2. Kumsalların fazla olduğu alanlar genellikle koylar ya da dağların denize uzak olduğu kesimlerdir. Akdeniz kıyılarında Teke ve Taşeli yarımadalarının dik kıyıları dışındaki kıyıların büyük bölümünde kumsallara rastlanır. Marmara Denizi'nin birçok yerinde kumsallara bulunmaktadır. Karadeniz kıyılarında daha çok Bafra ile Çarşamba deltaı arasında kumsallar yaygındır. Ege kıyılarında ise dağların arasındaki graben ağzlarında uzun kumsallar bulunur.

CEVAP: C

3. Haritada gösterilen körfezlerin doğru eşleştirilmesi şu şekildedir:

- I. Edremit
- II. Çandarlı
- III. Kuşadası
- IV. Güllük
- V. Gökova

Buna göre IV ve V numaralı körfezler yanlış gösterilmiştir.

CEVAP: E

4. Haritadaki numaralanmış alanlardan I ve III ortak olarak Karadeniz iklimindedir. Karadeniz iklimi görülen alanlarda en fazla yağış sonbaharda görülmektedir. II numaralı Erzurum Karş çevresinde kar yağış oranı daha fazladır. III numaralı Batı Karadeniz en fazla yağış alan alanlardan biridir. En az yağış alan alanlardan biri de Güneydoğu Anadolu'nun güneyindeki ovalar bölgesidir. Ancak IV numaralı alanda Akdeniz iklimi görülür. Akdeniz ikliminde en fazla yağış ilkbahar değil kış aylarında görülür.

CEVAP: E

5. Akarsular yatakları boyunca derine, yana ve geriye aşındırma yaparlar. Yana aşındırma eğimin azaldığı yerlerde menderes çizen akarsularda görülür. Derine aşındırma gücü ise aktıkları arazinin eğimine bağlıdır. Yüksek eğimli yerlerde akan akarsulara derine aşındırma daha fazladır. Fırat ve Çoruh'ta eğim fazla olduğu için derine, Meriç ve Bakırçay'da eğim az olduğu için yana aşındırma görülür.

CEVAP: B

6. III. Jeolojik Zaman'da göl tabanlarındaki killi ve kireçli depolar üzerinde gelişen vertisol topraklar yağışın olmadığı veya azaldığı dönemlerde kurur. Kuruyan bu topraklarda birkaç santimetreden bir metre derinliğe kadar çatlaklar oluşur. Yazın bu çatlaklara rüzgârın etkisiyle irili ufaklı malzemeler dolar. Yağışlı dönemde ise suya doymuş hâle gelen toprak şişer ve bu çatlaklardaki toprakları yukarı doğru iterek yüzeye yani eski yerine çıkarır ve toprak âdeti olduğu yerde döner. Bundan dolayı bu topraklara "dönen topraklar" anlamına gelen vertisol adı verilmiştir.

CEVAP: B

7. Dereli 'de Meydana gelen taşkında asıl belirleyici faktör, dere yatağının daraltılarak yerleşime açılmasıdır. Ayrıca bu taşkında dere üzerinde birbirine çok yakın, kısa ve menfez açıklığı dar olan iki köprünün selle gelen iri bloklar, ağaç kök ve dallarıyla tıkanmasının da etkisi vardır. Sel ve taşkınları önlemenin yolları arasında dere yataklarının değiştirilmesi yoktur. Dere yataklarının değişmesi sel ve taşkını artıran bir faktördür. Ayrıca akarsu havzasındaki ormanlar su tutma kapasitesi yüksek olduğu için sel ve taşkınlar da kontrol edici bir rolü vardır.

CEVAP: A

8. Litolojik yapı bir alanda bulunan kayaç yapısını ifade eder. Türkiye'de kayaç farklılıkları genel olarak volkanik veya karstik olmak üzere ikiye ayrılır. Seçeneklerde verilen illerden Nevşehir'de tuf adı verilen volkanik kayaçlar yaygındır. Mardin ve Erzurum'da volkanik kayaçlardan bazalt, Ankara çevresinde andezit adı verilen volkanik kayaçlar bulunur. Antalya'nın hâkim kayaçları volkanik değil karstik kayaçlardan olan kireçtaşıdır.

CEVAP: D

9. Birleşmiş Milletler tanımına göre 15-24 yaş grubunu içeren genç nüfus, 1950 yılında toplam nüfusun %20,8'ini oluştururken bu oran, 2024 yılında %14,9 oldu. Bu durum Türkiye genelinde doğurganlık ve nüfus artış hızının düşmesiyle ilgilidir. Ancak Hakkâri, Şırnak ve Siirt'te genç nüfus oranının hala yüksek olması bu illerde doğum oranlarının yüksek olmasının göstergesidir.

CEVAP: B

10. Haritada verilen güzergahlardan I numaralı Menteşe Yöresi kıyılarında ve II numaralı Antalya kıyılarına yaz turizminden dolayı mevsimlik göç yaşanır. III numaralı Adana Çukurova çevresine ve IV numaralı Doğu Karadeniz'e tarım amaçlı mevsimlik göçler olmaktadır. ancak V numaralı güzergahta İstanbul'dan Yıldız dağları çevresine yapılan mevsimlik bir göç yoktur.

CEVAP: E

11. Tarım alet ve makineleri başta traktör ve biçerdöver olmak üzere bunlarla entegre bir çok aletten oluşmaktadır. Bu aletlerin kullanılabilmesi için tarlaların düzgün ve geniş olması gerekir. Hem küçük ve engebeli tarlalarda bu aletlerin devrilme riski hem de küçük tarladan elde edilen gelirin bu aletleri almak için yeterli maddi kazanç getirmemesi nedeniyle tercih edilmezler.

CEVAP: B

12. Tiftik keçisi (Angora ya da Ankara keçisi) Anadolu'nun endemik keçisi türlerinden biridir. En fazla Ankara olmak üzere Siirt çevresinde beslenmektedir haritadaki IV numaralı alan en fazla beslendiği yerdir. Bir koyun türü olan Merinos koyunu Güney Marmara'da Bursa Balıkesir çevresinde beslenen türdür. III numaralı alanda kıl keçisi, I numaralı alandan siğir beslenir.

CEVAP: D

13. Seçeneklerde verilen santrallerden Muğla Gökova'da Yatağan linyit santrali, Kahramanmaraş'ta Afşin - Elbistan A ve B linyit santrali, Kütahya'da Seyitömer linyit santrali, Çanakkale Çan'da 18 Mart Çan linyit santrali bulunmaktadır. Şırnak Silopi'de bulunan Silopi santrali linyit değil Türkiye'nin tek asfaltit ile çalışan termik santralidir.

CEVAP: A

14. Türkiye'de rüzgâr enerji üretimi ilk kez 1998 yılında İzmir Çeşme Alaçatı'da başlamıştır. Bu üretimde Ege, Marmara ve Akdeniz bölgeleri ön sıralardadır. Haritadaki numaralı Yerlerden Kaz Dağları çevresi (III), Menteşe Dağları çevresi (IV), Orta Toroslar (II) ve Amanoslar (V) oldukça fazla rüzgâr santralini olduğu alanlardır. I numaralı Kastamonu - Sinop çevresinde üretim yoktur.

CEVAP: A

15. Güneybatı Anadolu'da Muğla ve Aydın illeri yer almaktadır. Bu illerin kıyı kesiminde turizm gelişmiştir. Orta Anadolu'da yer alan Ankara, Kırıkkale ve Çorum illerinde savunma sanayisi tesisleri bulunmaktadır. Çatalca Yarımadası İstanbul ve Kocaeli illerinin bulunduğu alandır. Bu alan sanayi ve ticaretin en fazla geliştiği illerdir. Kuzeydoğu Anadolu Erzurum, Kars ve Ardahan illerinin bulunduğu alandır. Bu alandaki çayır kaplı yüksek platolarda büyükbaş mera hayvancılığı gelişmiştir. Ancak Çanakkale Gelibolu yarımadasında çıkarılan bir maden yoktur.

CEVAP: D

16. Kış turizminin gelişme göstermesi için karın yerde kalma süresinin uzun olması ile birlikte yüksek dağlık sahalara ihtiyaç vardır. Genel olarak batıdan doğuya doğru gidildikçe karın yerde kalma süresi ve dağlık engebeli arazi varlığı artış göstermektedir. Bu nedenle kış turizm potansiyelinin en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu'dur. Bunun yanı sıra güneyde ve kuzeyde bulunan yüksek sıradağlarda da kış turizm potansiyeli fazladır. Kastamonu, Hakkâri, Muş ve Kayseri yüksek dağlara sahip olduğundan kış turizmi yapılabilir. Tekirdağ tamamen düzlüklerden oluşur. Yüksek bir alan yoktur. Bu nedenle de kış turizmi gelişmez.

CEVAP: B

17. Haritadaki numaralanmış alanlardan I numaralı Batı Karadeniz'de demir çelik fabrikalarından dolayı demir yolu vardır. II numaralı Göller Yöresinde Isparta ve Burdur illerine demir yolu vardır. IV numaralı Adana ve İskenderun çevresine demir çelik fabrikasından ve limanlardan dolayı demir yolu vardır. V numaralı İzmir - Aydın ilk demir yollarının yapıldığı alandır. Ancak III numaralı Doğu Karadeniz Türkiye'nin en dağlık ve engebeli alanı olduğundan demir yolu ağı olmayan bölgedir.

CEVAP: C

18. Zonguldak Bartın Karabük Projesi (ZBK); kömüre ve çeliğe dayalı sanayiye olan bağımlılığı azaltarak yeni iş sahaları oluşturmak için hazırlanan bir projedir. Haritada bu projenin illeri olarak Zonguldak, Bolu ve Düzce gösterilmiştir. KOP bölgesi, Aksaray, Karaman, Konya, Niğde, Nevşehir, Kırıkkale, Kırşehir ve Yozgat illerinden oluşmaktadır. 1985 yılında başlayan bölgedeki çalışmalarla DSİ yatırımlarını da içine alarak gerçekleştirilen sulama projesine KOP adı verilmiştir. Haritada bu projenin illeri olarak Konya, Karaman, Aksaray, Isparta ve Afyonkarahisar gösterilmiştir. Buna göre ZBK ve KOP hatalıdır.

CEVAP: B

1. Türkiye'de yaşadığı kentten aynı gün içinde başka bir kente giden kişi gündüz süresinin değişmediğini söylemiştir.

Buna göre,

- I. Yolculuğu yaptığı tarih 21 Mart'tır.
- II. Yolculuğu aynı boylam üzerindeki başka bir kente yapmıştır.
- III. Yolculuğu 21 Haziran tarihinde kuzeydeki bir kente yapmıştır.
- IV. Yolculuğu aynı enlemdeki başka bir kente yapmıştır.

Durumlarından hangileri yaşanmış olabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

2. • Güneybatı Anadolu'da kalın kalker depolarından oluşan karstik arazilerin geniş alan kaplaması
• Batı Anadolu'da yatak eğimi az olan geniş tabanlı vadilerin bulunması
• Doğu Anadolu'da ortalama yükseltinin fazla olduğu dağlık sahaların yer alması
• Kuzey Anadolu'da dağların kıyı çizgisine paralel olarak uzanması

Yukarıda verilen durumlar ile seçeneklerdeki neden-sonuç ilişkisi içerisinde eşleştirildiğinde hangisi açıkta kalır?

- A) Akarsuların menderes çizerek akış göstermesi
B) Mağara ve dolin gibi yer şekillerinin oluşması
C) Buzul aşındırma ve biriktirme şekillerine rastlanması
D) Kıta sahanlığının dar kıyı derinliğinin fazla olması
E) Akarsu biriktirmesiyle oluşan delta ovalarının varlığı

3. Trakya Yarımadası'nda araştırma yapan bir grup coğrafyacı bu yarımada'daki coğrafi üniteleri sınıflandırmıştır.

Bu sınıflandırma içinde,

- I. Ergene Ovası
- II. Istranca Dağları
- III. Kapıdağ Tombolosu
- IV. Amasra falezleri

yer şekillerinden hangilerinin yer aldığı söylenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Türkiye'de geniş bir alanda karasal iklim şartları görülmektedir. Bu iklimin en belirgin özelliği en fazla yağışın ilkbahar aylarında, en az yağışın yaz aylarında düşmesi ve kış yağışlarının kar şeklinde olmasıdır.

- I. Gaziantep Platosu
- II. Uzunyayla Platosu
- III. Haymana Platosu
- IV. Teke Platosu

Yukarıda verilen plato sahalarından hangilerinde bu iklim tipi belirgin olarak görülmektedir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

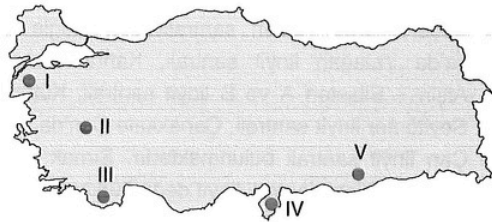
5. Türkiye akarsularının;

- I. debilerinin düşük olması,
- II. hidroelektrik potansiyellerinin yüksek olması
- III. sulamada kullanılmaları,
- IV. derin vadiler açmaları

özelliklerinden hangileri üzerinde iklim etkisinden söz edilemez?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) I ve IV E) II ve IV

6. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Türkiye'de toprak türlerinin dağılışı hakkında yapılan bir çalışmada incelenen bir toprağın genel özellikleri şu şekilde paylaşılmıştır:

- Zonal toprak türlerinden biridir.
- Akdeniz iklim bölgesinde oluşurlar.
- Kırmızı renklidir.
- Kil miktarı fazladır.

Buna göre sözü edile toprak türüne haritada gösterilen alanlardan hangilerinde rastlanmaz?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

7. Türkiye'de can ve mal kaybına neden olan afetlerden biri de sel ve taşkın afetidir. Bu afetin ortaya çıkmasında doğal koşullar kadar beşeri faktörlerde etkili olmaktadır.

Buna göre,

- I. kuru dere yataklarının kapatılması
- II. yağışların ani ve sağanak şeklinde yağması
- III. akarsu yataklarının yönünün değiştirilmesi
- IV. toprağın su tutma kapasitesinin düşük olması

faktörlerinden hangileri sel ve taşkın üzerinde etkili olan beşeri faktörler arasında yer alır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

8. Hayvanların barındığı, çevresi taş veya ahşap ile çevrili yerlere ağıl adı verilmektedir. Bunlar genelde köyün dışında bulunur. Bazen taş veya kerpiçten yapılmış binalar da bulunur. Genelde yaz mevsiminde kullanılır. Ağıllar, hayvanların sağılması, yününün kırılması ve geceleri korunup barındırılmasına hizmet eden; köye yakın, üstü açık, çit veya duvarla çevrili, çoban kulübesi veya evinin de bulunduğu bir yerleşmedir.

Yukarıdaki bilgilere göre ağıl yerleşmeleri ile ilgili hangisi söylenemez?

- A) Hangi mevsimde daha çok yararlanıldığına
- B) Köye göre konumuna
- C) Hangi malzemelerle inşa edildiğine
- D) Hangi bölgede yoğunlaştığına
- E) Hangi ekonomik faaliyetin yürütüldüğüne

9. 2023 yılı net göç hızının illere göre dağılımını gösteren bir harita incelendiğinde en çok göç veren illerin Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman ve Malatya olduğu görülmektedir.

Bu nüfus hareketinin doğru sınıflandırılması aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	Nedenine Göre	İstek Durumuna Göre	Süresine Göre
A)	Doğal Afet	Zorunlu	Kalıcı
B)	Ekonomik	Zorunlu	Geçici
C)	Siyasi	Zorunlu	Kalıcı
D)	Doğal Afet	Gönüllü	Geçici
E)	Sosyal/Kişisel	Gönüllü	Geçici

10. Türkiye'de nüfus dağılışı ve nüfus yoğunluğu haritasını inceleyen bir kişi nüfusun kıyı kesimlerde iç kesimlere göre daha yoğun olduğunu gözlemlemiştir.

Bu durumun nedenleri arasında,

- I. Sıcaklık ve yağış koşullarının tarıma daha uygun olması
- II. Yer şekillerinin daha sade olması
- III. Balıkçılıktan elde edilen gelirin daha yüksek olması

gibi faktörlerden hangileri sayılabilir?

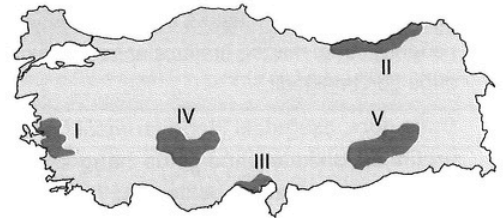
- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

11. Türkiye'de buğday ekimi genel olarak Ekim ayında yapılmaktadır. Kış aylarında kar altında kalan tohumlar ilkbaharda 6 derece üzerinde çimlenmektedir. Yetiştirme döneminde su isteyen bu ürün, yaz kuraklığı ile birlikte hasat edilir. Hasat dönemi güneyde Mayıs sonu Haziran başında başlar. İç bölgelerde Temmuz Ağustos aylarında yapılan hasat doğuya doğru Ağustos Eylül aylarına kaymaktadır. Türkiye'de en fazla ekilen tahıl olan buğday, unlu mamuller sanayisi ham maddesi olup temel tüketim ürünlerinden biridir.

Yukarıdaki parçada buğday ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Hasat dönemindeki farklılıklara
- B) Yetiştirme dönemindeki ihtiyaçlarına
- C) Tahıl üretimi içindeki yerine
- D) Tek yıllık bir bitki olduğuna
- E) Üretimin tüketimi karşılığında

12. Mısır tarımı yapan bir çiftçi yetiştirdikleri mısırı daha çok kendilerinin tükettiğini ve yetiştirme esnasında sulamaya gerek duymadıklarını söylemiştir.

Buna göre kişinin haritadaki numaralı yerlerden hangisinde yaşadığı söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

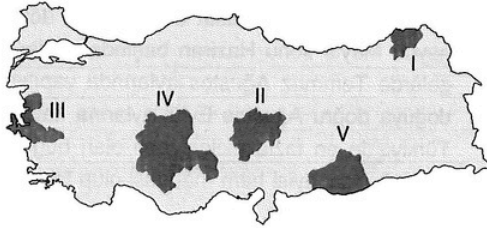
Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

13. • Seydişehir – Konya
• Fethiye – Muğla
• Hekimhan – Malatya
• Çayeli – Rize

Yukarıda verilen merkezler ile aşağıdaki madenler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Krom B) Bakır C) Boksit
D) Barit E) Demir

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Güneşlenme süresi ve üretimler dikkate alındığında haritadaki numaralanmış illerden hangisinde yoğun bir üretim olduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Türkiye'de tarımsal ham maddeye bağlı kurulan sanayi kuruluşlarından bazılarında, ham maddenin kolay bozulabilmesi ve taşıma maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle ham madde üretim alanlarına yakın kurulduğu görülmektedir.

Buna göre, aşağıdaki illerin tarımsal ham madde üretimleri dikkate alındığında hangisinde şeker sanayisinin gelişmesi beklenmez?

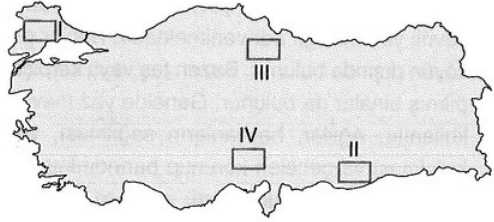
- A) Amasya B) Kayseri C) Erzurum
D) Batman E) Uşak

16. Turizmin ülke ekonomisine katkısı yalnızca gelen turistler üzerinden olmamaktadır. Doğrudan döviz girdisi sağlamasının yanında dış ticaret açığının kapanmasına da katkı sağlamaktadır. Ayrıca turizmin çoğaltan etkisi olarak bazı sektörlerin de gelişimine katkı sağladığı söylenebilir.

Türkiye'de turizmin aşağıdaki sektörlerden hangisine olan katkısı diğerlerine göre daha azdır?

- A) Ulaşım B) İnşaat C) Gıda
D) Hizmet E) Demir-çelik

17. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı alanlardan hangisindeki yollar akarsuların boğaz vadilerini takip etmektedir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

18. Aşağıdaki haritada beş il taranarak koyu renkle gösterilmiştir. Bu illerin Türkiye'de yaşanan büyük afetler baz alınarak oluşturulan bir bölgede yer aldığı bilinmektedir.

Buna göre söz konusu bölge aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Deprem Bölgesi
B) Orman Yangını Bölgesi
C) Su Baskını Bölgesi
D) Çığ Bölgesi
E) Heyelan Bölgesi

1. Yolculuğu yapan kişi gündüz süresinin değişmediğini söylemişse ya bu yolculuğu ekinoks tarihlerinden birinde (21 Mart ya da 23 Eylül) yapmış olmalıdır. Çünkü ekinoks tarihlerinde tüm Türkiye’de gece gündüz eşittir. Ya da bu kişi yolculuğu aynı enlem üzerindeki başka bir kente yapmış olmalıdır. Çünkü tarih ne olursa olsun aynı enlem üzerindeki merkezlerde gündüz süresi aynıdır. Eğer aynı boylam üzerinde yapmış olsaydı güney kuzey yönlü değişim olacağından gece gündüz değişirdi. 21 Haziran tarihinde ise güneye gittiğinde kısa gündüz kuzeye gittiğinde uzun gündüz yaşardı.

CEVAP: D

2. Güneybatı Anadolu’da kalın kalker depolarından oluşan karstik arazileri geniş alan kaplaması mağara ve dolin oluşumlarına, Batı Anadolu’da yatak eğimi az olan geniş tabanlı vadilerin bulunması akarsuların menderes çizerek akmasına, Doğu Anadolu’da ortalama yükseltinin fazla olduğu dağlık sahaların yer alması buzul aşındırma ve biriktirme şekillerine rastlanmasına neden olmuştur. Kuzey Anadolu’da dağların kıyı çizgisine paralel olarak uzanması kıta sahanlığının dar kıyının derin olmasına neden olmuştur. Delta ovalarının varlığı akarsu aşındırmasının şiddetli olduğunu, akarsuların bol alüvyon taşıdığını, kıyının sığ olduğunu, gelgit ve akıntıların güçlü olmadığını gösterir.

CEVAP: E

3. Trakya Yarımadası’nda Ergene Nehri’nin oluşturduğu taşkın ovaları olan Ergene Ovası ve Yıldız Dağları (Istranca) bulunur. Kapıdağ Yarımadası Balıkesir’de bulunur. Balıkesir Güney Marmara’da Anadolu Yarımadası’nda yer alır. Amasra falezleri Bartın’da yani Batı Karadeniz’de olduğundan Anadolu Yarımadası’ndaki oluşumlar arasındadır.

CEVAP: E

4. Karasal iklim Türkiye’de Trakya’da Ergene Havzası’nda, Batı Anadolu’nun iç kesimlerinde, Orta Anadolu’nun tamamında, Doğu Anadolu’da Erzurum – Kars Platoları hariç olmak üzere diğer alanlarda ve Güneydoğu Anadolu’nun doğusunda görülmektedir. Uzunyayla Platosu Kayseri ve Sivas arasında, Haymana Platosu Ankara ile Konya arasında olduğundan Karasal iklim görülen yerlerdir. Gaziantep ve Teke platolarında Akdeniz iklimi görülür.

CEVAP: C

5. Türkiye akarsularının çoğunluğunun derin vadiler açmaları yüksekten dökülmeleri ile ilgilidir. Ayrıca normalde su miktarı ile ilişkilendirilecek olan hidroelektrik potansiyel Türkiye akarsuları az su taşımalarına rağmen yüksekten dökülmeleri ile ilgilidir. Taşıdıkları su miktarı olan debi düşüklüğü ve kuraklık nedeniyle sulamada kullanılmaları iklim ile ilgilidir.

CEVAP: D

6. Terra Rossa yani Kırmızı Akdeniz Toprağı, Akdeniz iklim bölgesinde kalkerler üzerinde oluşan topraklardır. Topraktaki demir minerallerinin oksitlenmesinden dolayı rengi kırmızıdır. Ortamdaki karbonatların sular tarafından eritilmesi ve geriye artık kilin kalması nedeniyle bu topraklarda kil miktarı fazladır. Bu toprakların Türkiye’de Güney Marmara’dan Hatay’a kadar olan Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde görüldüğü söylenebilir. Ege bölgesinde ise dağlar denize dik uzandığı için görülmeye alanı iç kesimlere kadar genişlemiştir. Ancak Çukurova, Silifke ve Amik ovası (IV) gibi sahalarda alüvyal topraklar görülmektedir. Güneydoğu Anadolu’da (V) ise kurak bölgelerin tuzlu alkali toprakları görülmektedir.

CEVAP: E

7. Yağışların sağanak şeklinde düşmesi ve toprağın su tutma kapasitesinin düşük olması sel ve taşkınların doğal nedenidir. Akarsu yataklarının yönünün değiştirilmesi, dere yataklarının yerleşime açılması, toprağın asfalt ve betonla örtülmesi ve akarsu havzalarındaki bitki örtüsünün tahrip edilmesi ise sel ve taşkına yol açan beşeri faktörlerdir.

CEVAP: B

8. Üst bilgede verilenlerden yola çıkıldığında Hangi mevsimde daha çok yararlanıldığına Genelde yaz mevsiminde kullanılır bilgisinden ulaşılmaktadır. Köye göre konumuna genelde köyün dışında bulunur bilgisinden ulaşılmaktadır. Hangi malzemelerle inşa edildiğine bazen taş veya kerpiçten yapılmış binalar da bulunur bilgisinden ulaşılmaktadır. Hangi ekonomik faaliyetin yürütüldüğüne hayvanların sağılması, yününün kırılması bilgisinden ulaşılmaktadır. Hangi bölgelerde yaygın olduğu bilgisi verilmemiştir.

CEVAP: D

9. 6 Şubat 2023 tarihinde “Yüzyılın Felaketi” olarak nitelendirilen Kahramanmaraş merkezli iki büyük deprem yaşanmış on binlerce insan hayatını kaybetmiş, milyonlarca insan göç etmek zorunda kalmıştır. Depremden en çok etkilenen Kahramanmaraş, Hatay, Malatya ve Adıyaman en çok göç veren iller olmuştur. Bu göçler nedenine göre doğal afetlerin yol açtığı göç, istek durumuna göre zorunlu göç, süresi ne görece ise kalıcı göç olarak sınıflandırılır.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

10. Sıcaklık ve yağış koşullarının daha uygun olduğu kıyı bölgelerinde tarım, hayvancılık, turizm, sanayi ve ticaret gibi ekonomik sektörler daha çok gelişme imkânı bulmuş, bu nedenle nüfus daha yoğunluğu artmıştır. Ancak tüm kıyı bölgelerinde yer şekilleri daha sade değildir. Doğu ve Batı Karadeniz, Menteşe, Teke ve Taşeli yöreleri kıyı bölgelerde olmasına rağmen dağlık ve engebelidir. Ayrıca Türkiye'nin bütün kıyı bölgeleri balıkçılık açısından yüksek potansiyel barındırmaz. Özetle ülkemizde sıcaklık ve yağış koşullarının uygun olduğu kıyı kesimlerinde nüfus fazladır.

CEVAP: A

11. Buğday hasadının farklı bölgelerde farklı aylarda hasat edilmesinden dolayı hasat dönemindeki farklılıklara ulaşılabilir. Yetiştirme dönemindeki ihtiyaçlarına 6 derece üzerinde çimlenmesi ve su isteğinden dolayı ulaşılabilir. Türkiye'de en fazla ekilen tahıl ifadesiyle tahıl üretimi içindeki yerine ulaşılabilir. Tek yıllık bir bitki olduğuna ekim ayında ekilerek hasat edilmesinden ulaşılabilir. Ancak üst bilgide üretimin tüketimi karşılığında dair bir ifade yoktur.

CEVAP: E

12. Mısır Karadeniz dışında üretildiği alanların hepsinde kuraklık nedeniyle sulama yapılarak üretilmektedir. Karadeniz'de yaz kuraklığı olmadığından yeterince buğday üretilmemesi un ihtiyacının mısırdan karşılanmasına neden olmuştur. Bu nedenle de bölgede üretilen mısır diğer bölgeler arasında ticarete konu olmayıp bölge içinde tüketilmektedir.

CEVAP: B

13. Konya Seydişehir ve Antalya Akseki çevresinde olan maden alüminyum ham maddesi olan boksitir. Muğla Fethiye ve Köyceğiz çevresinde olan maden krom, Malatya Hekimhan ve Hasançelebi'de demir, Rize Çayeli'nde bakır madeni bulunur. Barit Antalya Alanya'da çıkarılan ve işlenen madendir.

CEVAP: D

14. Haritadaki illerden I numara ile gösterilen il Artvin'dir. Gerek enleme bağlı gelen enerji miktarının azalması gerekse yıl boyunca nemli ve kapalı iklimin etkisiyle güneş enerji potansiyeli en az olan yerlerden biri olan Artvin'de üretim yoktur. IV numaralı Konya en büyük santralin olduğu yerdir. Daha sonra II numaralı Kayseri gelmektedir. V numaralı Şanlıurfa ilk santralin kurulduğu yer iken III numaralı İzmir üretimde ön sıralardadır.

CEVAP: A

15. Türkiye'de şeker fabrikaları Akdeniz ve Ege bölgelerinin kıyı illerinde bulunmaz. Batı Karadeniz'de Kastamonu, Orta Karadeniz'de samsun, Tokat, Amasya ve Çorum'da bulunmaktadır. Doğu Karadeniz'in hiçbir ilinde ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde fabrika yoktur. Daha çok Orta Anadolu ve Doğu Anadolu'da fabrikalar yaygındır. Konya, Ankara, Yozgat, Kayseri, Elazığ, Malatya, Erzurum, Kars, Ağrı, Van illerinde kuruludur. Ege'de Afyon ve Uşak'ta bulunur.

CEVAP: D

16. Bir yerin turizme açılması ve turizmin gelişmesi ekonomik kalkınmayı beraberinde getirmektedir. Yöredeki değerlerin daha fazla kişi tarafından ziyaret edilmesini sağlamak için konaklama, hizmet ve ulaşım standartlarının yükseltilmesi gerekmektedir. Bu durum inşaat ve ulaşım sistemlerinin gelişmesini sağlamaktadır. Aynı zamanda artan nüfusa bağlı olarak gıda sanayisi gelişmektedir. Ancak demir-çelik sanayisi o yerde doğrudan gelişebilecek bir sektör değildir.

CEVAP: E

17. Akarsuları kıyı şeridinde paralel uzanan dağları enine kestiği alanlarda açmış olduğu vadiler kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşımın kolay ve ucuz inşa edilebildiği alanlar olduğundan bu alanlarda yollar akarsu vadilerini takip etmektedir. III numaralı Kızılırmak ve Yeşilirmak vadileri ile IV numaralı alanda bulunan Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin açtığı boğaz vadiler ulaşımında kullanılmaktadır. I ve II numaralı alanlar düz olduğundan yolların vadileri takip etme zorunluluğu yoktur.

CEVAP: E

18. Haritada Kocaeli, İzmir, Kahramanmaraş, Erzincan ve Van koyu renkle gösterilmiştir. Bu iller yakın içlerinde tarihler de olmak üzere geçmişten günümüze büyük depremlerle sarsılmış, büyük kayıplar vermiştir. Söz konusu iller Türkiye'nin Deprem Bölgeleri içinde yer almaktadır.

CEVAP: A

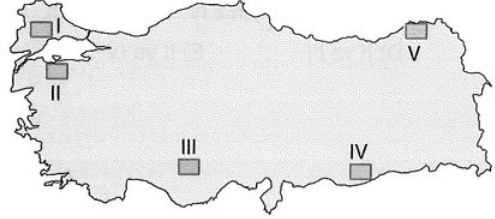
1. Ekvator'a ve Başlangıç Meridyenine olan açısal uzaklığın neticesinde ortaya çıkan durumlar sebep sonuç ilişkisi içerisinde açıklanırken mutlak konum etkisine vurgu yapılmaktadır.

Buna göre aşağıdaki durumlardan hangisi diğerlerine göre farklı bir etkenin sonucu olarak açıklanabilir?

- A) Güllük körfezinden kıyı boyunca hareket ederek Saros Körfezine doğru gidildikçe güneşin doğuş ve batış süresinin uzaması
B) Doğu sınırı boyunca Ardahan'dan Hakkâri'ye doğru gidildikçe gece-gündüz arası zaman farkının azalması
C) Perşembe yarımadasından Sinop yarımadasına doğru gidildikçe yerel saat ile ulusal saat arasındaki farkın artması
D) Türkiye'nin en kuzeyinde güneş ışınlarının düşme açısının diğer bölgelere göre daha küçük olması
E) İskenderun Körfezinde deniz suyunun tuzluluk oranının Erdek körfezine göre daha fazla olması

3. Türkiye'de olduğu bilinen bir araziye ait özellikler aşağıda verilmiştir.

- Gerçek alanı ile izdüşüm alanı arasındaki fark fazladır.
- Yol yapımı zor ve maliyetlidir.
- Tarımda makine kullanımı sınırlıdır.

Buna göre özellikleri verilen arazi haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisi olabilir?

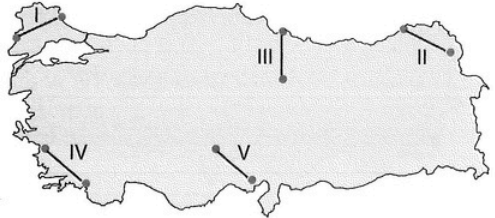
- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Bir harita üzerine Antalya körfezinin güneyindeki Yardımcı Burnu'ndan Zonguldak'ın batısındaki Baba Burnu'na kadar doğrusal bir hat çizilmiş ve bu hattın batısında bulunan yer şekilleri işaretlenmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin işaretlenmesi mümkün değildir?

- A) Volkanizma sonucu oluşan kül konileri
B) Horst-graben sistemini oluşturan kırık dağlar
C) Oluşumuna göre karstik bir plato
D) Buzul aşındırması sonucu oluşan yer şekilleri
E) Lav düzlüklerinin aşındırılmasıyla oluşan bir plato

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş güzergâh numaralarla gösterilmiştir.

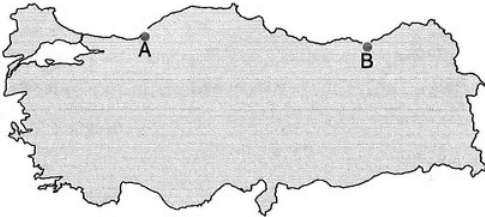

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış güzergâhlardan hangisinin başlangıcı ile bitiş noktası arasındaki iklim farkı diğerlerinden azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Tuzluluk oranı en fazladır.
II. Balık miktarı en çoktur.
III. Deniz turizmi süresi en uzundur.
IV. 200 metreden derinde balık yaşamaz.
- Yukarıda verilenlerden hangileri Akdeniz'e aittir?**
- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve III E) II ve IV

6. Aşağıdaki haritada gösterilen A noktasından B noktasına doğru kıyı boyunca hareket eden bir gözlemci araştırmalarını deniz seviyesinden itibaren en fazla 500 metre yükseltiye çıkarak tamamlamıştır.

- Buna göre,**
- I. Kahverengi Orman Toprakları
II. Alüvyal Topraklar
III. Çernezyom
IV. Podzoller
- topraklarından hangilerini gözlemlemiş olabilir?**
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Türkiye'nin su kaynakları günden güne artan nüfus ve sanayi nedeniyle kirlenmektedir. Bu kaynakların havzalarındaki su kirliliği nedeniyle canlı türleri yok olmaktadır.

Buna göre,

- I. Ceyhan Nehri
II. Arpaçay Nehri
III. Fırtına Deresi
IV. Kızılırmak

akarsularından hangileri havzasında bu sorunlar daha az yaşanmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yerleşmenin yoğunluğunu, dokusunu, şeklini ve büyüklüğünü etkileyen doğal faktörlerden birisi değildir?

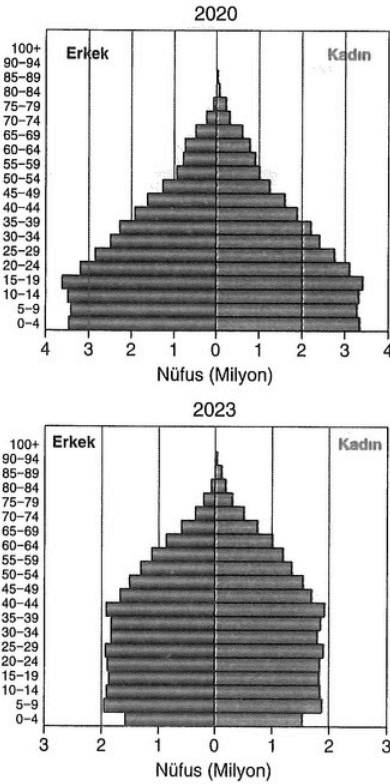
- A) Verimli topraklara sahip olması
B) Ilıman iklim özelliklerinin görülmesi
C) Su kaynaklarını bol ve çeşitli olması
D) Yer şekillerinin çeşitli olması
E) Ulaşım imkânlarının çeşitli olması

9. Türkiye'de en fazla göç hareketliliğinin yaşandığı yaş grubu olan 20-24 yaş grubunun göç etme nedenleri incelendiğinde; bu hareketliliğin en önemli sebebinin eğitim olduğu görülmüştür.

Yukarıda nedeni verilen nüfus hareketi kapsamında aşağıdaki illerden hangisi daha az göç almıştır?

- A) İstanbul B) Ankara C) Konya
D) Bursa E) Rize

10. Aşağıda Türkiye'nin 2000 ve 2023 yıllarına ait nüfus piramitleri verilmiştir.

- I. Genç nüfus oranı
- II. Çalışma çağındaki nüfus oranı
- III. Yaşlı nüfus oranı
- IV. Yaşlı nüfus içindeki kadınların oranı

Söz konusu nüfus piramitlerden yola çıkarak yukarıda verilen demografik göstergelerden hangilerinin artış gösterdiği söylenemez?

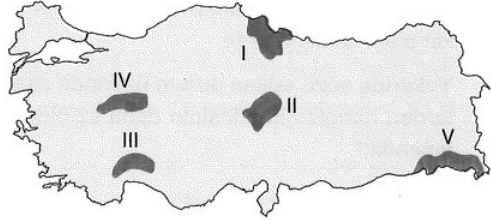
- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

11. Dut ağacının yaprağı ile beslenen ve bir tür tırtıl olan ipek böceğinin kozasından elde edilen ipek, dokuma sanayisinde ham madde olarak kullanılmaktadır.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde yaşı koza üretimi diğerlerinden daha fazladır?

- A) Bolu B) Bilecik C) Bursa
D) Antalya E) Diyarbakır

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş merkez numara ile gösterilmiştir.

Yukarıda haritada numaralanmış yerlerden hangisinde işaretlenen ürün yetişmediği bir yöre ile eşleştirilmiştir?

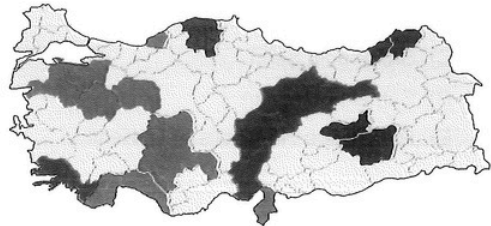
- A) I - Kenevir B) II - Aspir
C) III - Anason D) IV - Haşhaş
E) V - Yağlık Gül

13. Yenilenebilir enerji kaynaklarından biri de rüzgâr enerjisidir. Türkiye'nin özellikle batısında bu enerjinin potansiyeli oldukça fazladır.

Rüzgâr enerjisi ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) İlk santral 1998 yılında İzmir Alaçatı'nda kurulmuştur.
B) Yenilenebilir kaynaklar içinde üretimde birinci sıradadır.
C) Balıkesir ve Çanakkale'de çok sayıda santral kurulmuştur.
D) Fosil yakıt kullanmadığından karbon salınımı yapmamaktadır.
E) Göçmen kuşların göç yolları üzerinde olanlar sürülere zarar vermektedir.

14. Aşağıdaki harita farklı madenlerin rezerv alanlarını göstermek için hazırlanmıştır. Bu haritada her renk başka bir madenin çıkarıldığı illeri göstermektedir.

Bu haritada aşağıdaki madenlerden hangisinin rezerv alanları gösterilmemiştir?

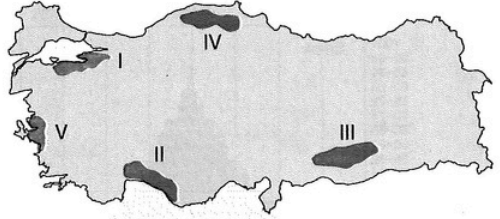
- A) Boksit B) Bor C) Bakır
D) Krom E) Fosfat

15. Doğu Anadolu'da herhangi bir sanayi tesisinin kurulması, diğer coğrafi bölgelere göre daha maliyetlidir. Bu bölgede kurulan sanayi tesislerinden elde edilen kâr oranı da daha azdır.

Yukarıda sözü edilen durum üzerinde aşağıdaki-lerden hangisinin etkisinin daha az olduğu söy-
lenebilir?

- A) Yer şekillerinin engebeli olması
- B) Ulaşım koşullarının yetersiz olması
- C) İklim şartlarının olumsuz etkisi
- D) Pazarlama koşullarının yeterli olması
- E) Enerji kaynaklarının yetersiz olması

17. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı alanlarda gelişen turizm et-
kinlikleri ile ilgili eşleştirmelerden hangisi yan-
lıştır?

- A) I – Kaplıca ve ılıca turizmi
- B) II - Rafting ve dağcılık turizmi
- C) III - Botanik turizmi
- D) IV - Kış ve kayak turizmi
- E) V - Kültür ve Tarih turizmi

16. Aşağıdaki turizm değerlerinden hangisi UNESCO
Doğal ve Kültürel Miraslar Listesi'nde yer alma-
maktadır?

- A) Aslantepe Höyüğü
- B) Truva Antik Kenti
- C) Safranbolu Şehri
- D) Sümela Manastırı
- E) Pamukkale-Hierapolis Antik Kenti

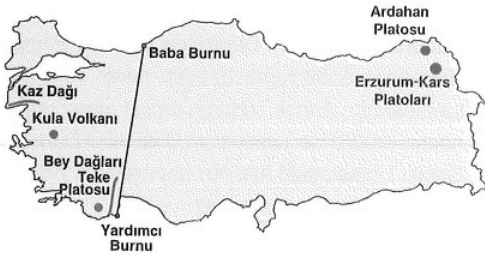
18. Türkiye'nin doğrudan sorunları arasında yer alan
aşağıdaki meselelerden hangisi Ege Denizi'nde
yaşanmaktadır?

- A) Batı Trakya Türkleri
- B) Irak'ın işgali
- C) Kıbrıs meselesi
- D) Kıta sahanlığı
- E) 1915 Olayları

1. Seçeneklerde verilen durumların tamamı mutlak konum ile açıklanmaktadır. Bu soruda verilenler enlem ya da boylam etkisi ayırt edilerek çözülmelidir. Güneşin doğuş batış süreleri, gece-gündüz zaman farkı, güneş ışınlarının düşme açısı ve deniz suyu tuzluluk oranları enlem etkisi ile açıklanırken yerel saat ile ilgili durumlar boylam etkisi ile açıklanmaktadır. Bu durumda daha doğuda yer alan Perşembe Yarımadasından (Ordu), Sinop yarımadasına doğru gidildikçe yerel saat ile ulusal saat arasındaki farkın artması boylam etkisinin sonucuyken diğer seçenekler enlem etkisinin sonucu olacaktır.

CEVAP: C

2. Aşağıdaki haritada Antalya körfezinin güneyindeki Yardımcı burnundan Zonguldak'ın batısındaki Baba burnuna kadar doğrusal bir hat çizilmiş ve harita üzerinde bazı yer şekilleri gösterilmiştir.

- Volkanizma sonucu oluşan kül konileri - Kula
- Horst-graben sistemini oluşturan kırık dağlar - Kazdağları
- Oluşumuna göre karstik bir plato - Teke Platosu
- Buzul aşındırması sonucu oluşan yer şekilleri - Bey dağları üzerinde
- Lav düzlüklerinin aşındırılmasıyla oluşan platolar ise bu hattın doğusunda yer almaktadır.

CEVAP: E

3. Yeryüzü şekillerinin engebeli olduğu arazilerin gerçek alanı ile izdüşüm alanı arasındaki fark fazladır. Bu arazilerde yol yapımı zor ve maliyetli tarımda makine kullanımı sınırlıdır. Buna göre haritada engebelerin fazla olduğu yer aranmalıdır. Ergene yöresi, Kıyı Ege, Orta Anadolu ve Güneydoğu Anadolu arazinin sade olduğu alanlardır. V numara ile gösterilen Artvin yöresi son derece dağlık ve engebelidir.

CEVAP: E

4. Haritadaki güzergâhlardan I numaralı güzergâhın başlangıç ve bitiş noktaları arasındaki iklimler Karadeniz ve karasal iklimdir. II numarada Karadeniz ve sert karasal iklim, III numaralı güzergâhta Karadeniz ve karasal iklim, V numarada ise Akdeniz ve karasal iklim görülür. Ancak IV numaralı güzergâhın hem başlangıç hem de bitiş noktasında yaşanan iklim Akdeniz iklimidir.

CEVAP: D

5. Akdeniz deniz tuzluluğunun ve sıcaklığının en fazla olduğu denizdir. Bu durum balık çeşitliliğini artırmakla birlikte balık miktarının az olmasına neden olmaktadır. Deniz suyu ve ortam sıcaklığının fazla olması nedeniyle deniz turizmine uygun süre en fazla Akdeniz'dedir. Ancak 200 metre altında zehirli gazlar nedeniyle balık yaşamayan deniz Akdeniz değil Karadeniz'dir.

CEVAP: C

6. Kahverengi orman toprakları; Kuzey Anadolu Dağlarının denize bakan yamaçlarında yaygın olarak görülür. Orman örtüsü altında geliştiğinden organik madde bakımından oldukça zengin ve koyu renklidir. A noktasından B noktasına doğru kıyı boyunca hareket edildiğinde karşılaşılabilecek en yaygın toprak budur. Ayrıca Samsun'da Bafra ve Çarşamba ovaları yer alır. Bu ovalar akarsu biriktirmesi ile oluştuğundan buralarda Alüvyal topraklar yaygındır. Çernezyom topraklara Erzurum- Kars çevresinde rastlanırken Podzoller iğne yapraklı ormanlarda görülen soğuk ve nemli iklimin toprağıdır. 500 metre rakıma kadar bu topraklara rastlanmaz.

CEVAP: A

7. Genel olarak Türkiye'nin batısında nüfus ve sanayinin yoğun olması su kirliliğinin daha çok yaşanmasına neden olmaktadır. Trakya'da Ergene ve Meriç, Güney Marmara'da Susurluk, Ege'de Gediz, Akdeniz'de Düden, Aksu, Göksu, Ceyhan, Seyhan ve Asi, Orta Anadolu'da Kızılırmak kirliliğin fazla olduğu akarsulardır. Kars'taki Arpaçay Nehri ve Rize'deki Fırtına Deresi nüfus ve sanayi bakımından diğerlerinden daha az kirliletiye sahiptir.

CEVAP: C

8. Türkiye'de yerleşmeler doğal ve beşeri faktörlere bağlı farklılık göstermektedirler. Doğal faktörler içinde Verimli topraklara sahip olması, ılıman iklim özelliklerinin görülmesi, Su kaynaklarını bol ve çeşitli olması ve Yer şekillerinin çeşitli olması yer almaktadır. Ulaşım imkânlarının çeşitli olması beşeri bir faktördür. Madencilik, sanayi, ticaret gibi faktörler beşeri faktörlerdendir.

CEVAP: E

9. Türkiye'de 20-24 yaş grubunun göç etme nedenleri incelendiğinde; bu hareketliliğin en önemli sebebinin eğitim olduğu görülmüştür. Bu yaş grubunda göç edenlerin yaklaşık %35'i eğitim nedeniyle göç etmiştir. Bu göçün hedefinde ise üniversitelerin fazla olduğu büyükşehirler yer almaktadır. Seçeneklerde verilen illerden Rize yaklaşık 3500 civarında göç alırken diğer illerin aldığı göç 10 binin üzerindedir.

CEVAP: E

10. Son 23 yılda demografik yapıda meydana gelen değişim nüfus piramitlerinden yola çıkılarak incelendiğinde genç nüfus oranının azaldığı çalışma çağındaki nüfus ve yaşlı nüfus oranının arttığı gözlenmektedir. Ayrıca Türkiye'de ortalama yaşam süresi uzadıkça yaşlı nüfus içinde kadınların oranı da artmıştır. Çünkü kadınların ortalama yaşam süresi erkeklere göre daha fazladır.

CEVAP: A

11. Geçmiş yıllarda yoğun olarak Bursa çevresinde üretimi yapılan ipek böcekçiliği üretimi yapay ipeğin çoğalmasıyla eskiden olan önemini yitirmeye başlamıştır. Günümüzde Diyarbakır başta olmak üzere Antalya, Ankara, Bilecik, Bolu illerinde üretimi yapılmaktadır. Bursa önemini yitirmiştir.

CEVAP: E

12. Kenevir en fazla Kastamonu, Samsun ve Amasya illerinin olduğu yerde yetişmektedir. Aspir olarak bilinen yağlık bitki Kayseri çevresinde üretilmektedir. Burdur çevresi anason, Afyonkarahisar çevresi haşhaş üretiminde ön plandadır. Ancak Yağlık gül en fazla Isparta olmak üzere Burdur çevresinde üretilmektedir.

CEVAP: E

13. Türkiye'deki yenilenebilir enerji kaynaklarından biri de rüzgâr enerjisidir. Ege, Marmara ve Akdeniz bölgeleri başta olmak üzere pek çok santral kurulmuştur. Balıkesir, Çanakkale, İzmir, Afyon illerinde santraller fazladır. İlk olarak 1998 yılında İzmir Alaçatı'da kurulmuştur. Temiz enerji kaynakları içinde olmakla birlikte göçmen kuşların göç yollarına zarar vermektedir. Yenilenebilir enerji kaynakları içinde birinci sırada değil ikinci sıradadır. Yenilenebilir kaynaklara bağlı üretim en fazla hidroelektrik enerjidir.

CEVAP: B

14. Fosfat: Gübre sanayisinde ham madde olarak kullanılır. Fosfat, Mardin'de (Mazıdağ) çıkarılır ve işlenir. Haritada Mardin gösterilmemiştir. Diğer madenlerin çıkarım alanları ise şu şekildedir: Başlıca bor yatakları; Eskişehir (Kırka), Balıkesir (Bigadiç), Bursa (Kemalpaşa), Kütahya (Emet) yörelerinde bulunur. Türkiye'deki başlıca boksit yatakları Konya (Seydişehir), Zonguldak (Kokaksu), Hatay (Payas) ve Antalya'da (Akseki) bulunur. Türkiye'de bakır rezervi 3,79 milyon tondur. Ülkemizde bakır; Kastamonu (Küre), Artvin (Murgul), Rize (Çayeli), Elazığ (Maden) ve Diyarbakır'da (Ergani) çıkarılır. Türkiye'de en önemli krom yatakları; Elazığ (Guleman), Muğla (Fethiye, Köyceğiz), Bursa (Orhaneli), Adana (Karsanti), Eskişehir, Denizli ve Kayseri'de bulunur.

CEVAP: E

15. Doğu Anadolu'da bölgesi Türkiye'deki sanayinin %1'ini olduğu bölgedir. Bölgede sanayinin gelişemesinin başlıca nedenleri engebeli dağlık topografyası, olumsuz iklim koşulları, ham madde üretiminin azlığı, ulaşım imkânlarının kısıtlı olması, ana yol güzergâhlarının uzağında olması, limanlara bağlantısının uzak olması, nüfusun az, pazarlamanın yetersiz olması ve sermaye – teknoloji birikiminin az olması gelmektedir. Ancak bölgede enerji üretimi az değildir. Ancak enerji üretimi tek başına sanayileşme için yeterli değildir. Enerji kolayca nakledilebilir.

CEVAP: E

16. Malatya'da bulunan Aslantepe Höyüğü, Çanakkale'de bulunan Truva Antik Kenti, Karabük'te bulunan Safranbolu Şehri ve Denizli'de bulunan Pamukkale-Hierapolis Antik Kenti Unesco miras listesinde bulunmaktadır. Ancak Trabzon'da yer alan Sümela Manastırı (2000) ise Türkiye'nin UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesindeki Alanları arasındadır. Söz konusu 21 eser arasında yer almaz.

CEVAP: D

17. Haritada numaralandırılmış olan yerlerden I numaralı Güney Marmara fay hatlarına bağlı kaplıca ve ılıca turizmi gelişmiş bir alandır. II numara ile gösterilen alanda Manavgat, Köprülü gibi akarsularda rafting ve batı Toroslarda dağcılık turizmi yapılmaktadır. IV numara ile gösterilen Çankırı Kastamonu çevresinde kış ve kayak turizmi yapılmaktadır. V numara ile gösterilen İzmir – Aydın çevresinde kültür ve tarih turizmi yapılmaktadır. Botanik turizmi endemik bitkilere ve bitki çeşitliğinin fazla olduğu ormanlık alanlar bağlı bir turizm olduğundan III numaralı en az ormana sahip Güneydoğu Anadolu'da gelişme gösteremez.

CEVAP: C

18. Batı Trakya Türkleri sorunu Lozan Nüfus Mübadelesi dışında kalan Türklere baskı ve asimilasyon yapılması ile yaşanan sorundur. Irak'ın 2003 yılında ABD tarafından işgal edilmesi ve 3'e bölünmesi ile yaşanan istikrarsızlık sorunlarıdır. Kıbrıs meselesi Akdeniz'de yaşanan sorundur. 1915 olayları ya da diğer adıyla Ermeni Tehciri sorunu Osmanlı Dönemi'nden kalma sorundur. Kıta Sahranlığı sorunu Yunanistan ile Ege Denizi'nde yaşanmaktadır.

CEVAP: D

1. Türkiye'de yıl boyunca güneş ışınlarının düşme açısı yaklaşık olarak 47° değişmekte bu durum yıllık sıcaklık farklarının fazla olmasına ve yıl içinde dört mevsimin belirgin olarak yaşanmasına neden olmaktadır.

Bu duruma neden olan faktör aşağıdakilerden hangisi ile ortaklık göstermektedir?

- A) Yaz mevsimi boyunca güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneşin doğuşundan batışına kadar geçen sürenin daha fazla olması
B) Sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşması sonucu frontal yağışların oluşması
C) Batıdan doğuya doğru gidildikçe tarım ürünlerinin hasat zamanının gecikmesi
D) Kıyı bölgelerin iç bölgelere göre daha fazla yağış alması
E) Yaklaşık aynı enlemlerde yer alan Ankara ve Erzurum'da gündüz sürelerinin yıl boyunca benzerlik göstermesi

2. Türkiye'nin farklı bölgelerinde farklı oluşum türlerine sahip ve ortalama yükseltileri birbirlerinden farklı çok sayıda plato yer almaktadır.

Buna göre Türkiye'de yükseltinin en fazla olduğu plato sahalarının özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Lapy, dolin ve polye gibi yüzey şekillerine yaygın olarak rastlanır.
B) Lav düzlüklerinin akarsular tarafından derince yarılması sonucu oluşmuşlardır.
C) Kuzeydoğu Anadolu'da yer alırlar.
D) Sıcaklık ortalaması diğer platolara göre daha düşüktür.
E) Ekonomik faaliyet olarak büyükbaş hayvancılık ön plana çıkmaktadır.

3. Türkiye'nin doğusuna doğru gidildikçe yükseltinin artması birtakım artışlara ve azalışlara neden olmaktadır.

- I. Karasallık şiddeti
II. Kar örtülü gün sayısı
III. Bitki tür ve çeşitliliği
IV. Ulaşım yolları yapım maliyeti

Yükseltinin artmasına bağlı olarak doğuya doğru gidildikçe yukarıda verilenlerden hangilerinde azalma yaşanmaktadır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve IV E) I, II ve IV

4. Türkiye'deki yağış oluşum şekillerinden biri olan konveksiyonel yağışlarla ilgili,

- I. Orta Anadolu'da ilkbahar aylarında görülür.
II. Erzurum - Kars Platolarında yaz aylarında görülür.
III. Batı Anadolu'da kış aylarından görülür.
IV. Orta Karadeniz'de sonbaharda görülür.

Bilgilerinden hangileri doğrudur?

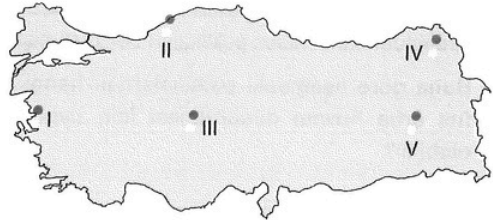
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. I. Kaldera Gölü
II. Maar Gölü
III. Volkanik Set Gölü

Yukarıdaki göl oluşum türlerine Türkiye'deki en güzel örnekler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Van	Meke	Çıldır
B) Meke	Van	Nemrut
C) Nemrut	Çıldır	Van
D) Nemrut	Meke	Çıldır
E) Meke	Çıldır	Van

6. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

- Killi ve kireçli depolar üzerinde oluşan ağır bün-yeli vertisoller.
- Organik madde açısından zengin koyu renkli çernezyomlar.
- Kurak iklimin etkisiyle az yıkanan tuzlu alkali halomorfik topraklar.
- Akarsu biriktirmesiyle oluşan mineral bakımından zengin alüvyal topraklar.

Buna göre haritadaki alanlardan hangisinin topraklarıyla ilgili bilgi verilmemiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Türkiye'de kütle hareketlerinden olan heyelan olaylarının en fazla görüldüğü bölge Karadeniz'dir. Karadeniz'den sonra bu afet en fazla Doğu Anadolu'da yaşanmaktadır.

Heyelan olaylarının yaşandığı alanlarla ilgili,

- I. toprağın suya doymuş hale gelmesi
- II. tabakaların gevşek ve eğime paralel uzanması
- III. doğal bitki örtüsünün seyrek olması
- IV. karın yerde kalma süresinin uzun olması

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Türkiye'de şehirler üstlenmiş oldukları fonksiyonlara göre tarım, sanayi, maden, turizm, ticaret, eğitim, ulaşım şehirleri olarak tanımlanmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi fonksiyonuna göre diğerlerinden farklıdır?

- A) Alaşehir B) Şuhut C) Kırkağaç
D) Seydişehir E) Nazilli

9. Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca sosyoekonomik koşullarının sürekli değişiklik göstermesinden dolayı birbirinden farklı nüfus politikaları benimsemiştir.

Buna göre aşağıdaki politikalardan hangisi nüfus artış hızının düşürülmesi için uygulanmış olabilir?

- A) 1930 yılında çıkarılan yasa ile beraber altı veya daha fazla çocuk sahibi olan annelere para veya madalya ödülü tahsil edilmiştir.
- B) Ülkede gebeliği önleyen yöntemler ve gebeliği önleyen ilaçların kullanımı yasaklanmıştır.
- C) 1965 yılında yürürlüğe giren Nüfus Planlama Yasası'yla evlenme yaşı erkeklerde 18, kadınlarda ise 17'ye yükseltilmiştir.
- D) Çok çocuklu ailelere hazineye ait topraklardan dağıtılması kararlaştırılmıştır.
- E) 1929'da çıkarılan yasayla çok çocuklu ailelerin yol vergisinden muaf tutulması kararlaştırılmıştır.

10. Aşağıda Türkiye'de görülen farklı köy altı yerleşmeleriyle ilgili bilgiler verilmiştir.

- I. Yerleşme: Hayvan sürülerinin tarım arazilerine zarar veremeyeceği uzaklıkta, yapı malzemesi olarak taşın kullanıldığı hanelerden oluşan yerleşmelerdir. Türkiye'de Doğu Anadolu'da yaygındır.
- II. Yerleşme: Göçebe çobanların çadırlarından oluşan yerleşmelerdir. Hayvanlar arazide açıkta kalır, aileler ise çadırdaki barınır. Oba yerleşmeleri Toroslar ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da görülür.
- III. Yerleşme: Yerel malzeme ile yapılmış, koyun ve keçi sürüsünün barındırıldığı, üstü açık çoban evi bulunan geçici yerleşmelerdir. Türkiye'nin her yerinde görülmekle birlikte Akdeniz'de, İç ve Güneydoğu Anadolu'da yaygındır.
- IV. Yerleşme: Geniş tarım arazilerinin bulunduğu alanda tarım faaliyetiyle birlikte hayvancılığın da yapıldığı yerleşmelerdir. Akdeniz, Ege ve Trakya'da yaygındır.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda sözü edilen kırsal yerleşmelerden biri değildir?

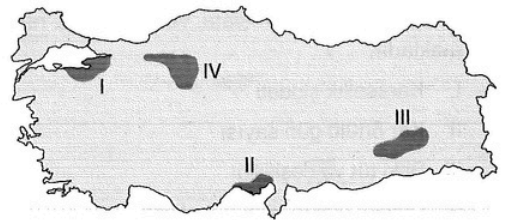
- A) Oba B) Ağıl C) Çiftlik
D) Kom E) Mezra

11. • Kuraklık seven tarım ürünüdür.
• Nem ve yağış isteği fazla olan tarım ürünüdür.
• Akarsu vadilerinde yetişen tarım ürünüdür.
• Kış ılıkılığı isteyen tarım ürünüdür.

Yukarıda istekleri verilen tarım ürünleri ile seçeneklerdeki ürünler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Çay B) Haşhaş C) Zeytin
D) Celtik E) Kırmızı mercimek

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı yöreler numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış yörelerden hangilerinde ipek böcekçiliğine bağlı koza üretimi daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. Türkiye maden çeşitliliği bakımından oldukça zengin bir ülkedir. Volkanik faaliyetler ve geçmiş jeolojik zamanlar boyunca yaşanan iklim salınımları maden çeşitliliğini artırmıştır. Maden çeşitliliği fazla olmasına rağmen özellikle bazı madenlerin bilinen rezervleri oldukça azdır.

Aşağıdaki madenlerden hangisinin bilinen rezervinin diğerlerinden fazla olduğu söylenebilir?

- A) Volfram B) Fosfat C) Bor minerali
D) Kurşun E) Altın

14. Aşağıdaki harita bir madenin Türkiye'deki başlıca yataklarının bulunduğu illeri göstermektedir.

Bu madenle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Enerji kaynağı olarak kullanılır.
B) Gübre sanayisinde hammadde olarak kullanılır.
C) Alüminyum sanayisinin hammaddesidir.
D) Türkiye, yüzde yetmişin üzerindeki rezervle dünyada ilk sıradadır.
E) Karabük, Ereğli ve İskenderun'daki fabrikalarda işlenir.

15. Türkiye'de ham maddesi taşa ve toprağa dayalı sanayi kolları oldukça yaygındır. Tuğla, kiremit ve çimento ham maddeleri doğada kolay bulunabildiğinden bu kaynaklara sahip iç bölgelerde bu sanayi kolları gelişme göstermiştir.

Aşağıdaki illerden hangisinde taşa toprağa dayalı sanayi yeterince gelişmemiştir?

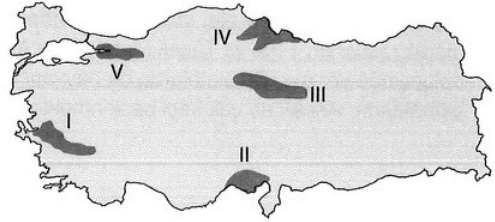
- A) Yozgat B) Muğla C) Manisa
D) Çorum E) Eskişehir

16. Bir limanın gerisinde bulunan ve limanın gelişmesini sağlayan faktörler bütününe "hinterland" yani "ard bölge" denir. Bir liman ne kadar destekleniyorsa hinterlandı geniş olarak ifade edilir.

Aşağıdaki limanlardan hangisinin gelişimi düşünüldüğünde hinterlandının daha dar olduğu söylenebilir?

- A) İnebolu B) Kocaeli C) Aliaga
D) Mersin E) Ereğli

17. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangisinde otoyol ve hızlı tren bağlantıları birlikte bulunmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Türkiye'nin sınır komşusu olan ülkelerle aynı zamanda demir yolu ağı sayesinde ticaret bağlantısı bulunmaktadır.

Türkiye'nin aşağıdaki ülkelerden hangisi ile ticaretini sadece kara yolu üzerinden yapmaktadır?

- A) Gürcistan B) Bulgaristan C) Suriye
D) İran E) Irak

1. Türkiye'de yıllık sıcaklık farklarının fazla olması ve dört mevsimin yıl içinde belirgin olarak yaşanması ülkenin bulunduğu enlemin ya da başka bir ifade ile orta kuşakta yer almasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Seçeneklerde verilen frontal(cephe) yağışlar da orta kuşak ülkelerinde görülmektedir. Türkiye'nin kuzeyinden gelen soğuk hava kütleleri ile güneyinden gelen sıcak hava kütlelerinin karşılaşması sonucu oluşan bu yağışlar Orta Kuşak'a özgüdür.

CEVAP: B

2. Türkiye'de ortalama yükseltinin en fazla olduğu plato sahaları Kuzeydoğu Anadolu'da yer alan Erzurum-Kars ve Ardahan platolarıdır. Lav düzlüklerinin akarsular tarafından derince yarılması sonucu oluşan bu volkanik platoların yükseltisi fazla olduğu için sıcaklık ortalamaları düşüktür. Bu nedenle de tarımsal faaliyetler yerini büyükbaş hayvancılığa bırakmıştır. Lapyra, dolin ve polye gibi yüzey şekillerine yaygın olarak rastlanan Teke ve Taşeli Platoları ise Akdeniz bölgesinde yer alır. Bu platolarda da hayvancılık yapılmaktadır. Ancak en çok keçi beslenmektedir.

CEVAP: A

3. Türkiye'de batıdan doğuya doğru yükseltinin artması başta sıcaklığın azalmasına neden olmaktadır. Sıcaklığın azalması ile karın yerde kalma süresi, kar yağış oranı, çığ riskinin artması, tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi, ulaşım maliyetleri artmaktadır. Karasallık şiddeti doğuya doğru artmaktadır. Ancak bitki tür ve çeşitliliği sıcak yerlerde fazladır. Doğuya doğru gidildikçe soğukça dayanıklı daha sınırlı tür bulunur ve çeşitlilik azalır.

CEVAP: B

4. Yükselim (konveksiyonel) yağışlar, iç bölgelerde görülen bir yağış oluşum çeşididir. İlkbahar ve yaz aylarında genellikle öğleden önce başlayan buharlaşma öğleden sonra yağış olarak yere düşer. Bu yağışlar kısa süreli ve sağanak şeklindedir. Orta Anadolu'da Kırıkindi yağışları olarak bilinirler. Akdeniz kuşağında kış yağışları büyük oranda cephe yağışları şeklindedir. Karadeniz'de yamaç (orografik) yağışlar fazladır.

CEVAP: A

5. Kaldera adı verilen kraterin patlama ile genişlemesi sonucunda oluşan gölün en güzel örneği Bitlis'teki Nemrut Dağı'nda bulunan Nemrut Gölü'dür. Volkanik gaz patlamalarının daha sonra su ile dolmasıyla oluşan Maar göllerine en güzel örnek Konya'da bulunan Meke Gölü'dür. Bir akarsu vadisinin önünün volkanik lavlarla tıkanmasıyla oluşan volkanik set göllerine en güzel örnek Ardahan'da bulunan Çıldır'dır.

CEVAP: D

6. Haritada verilen bölgelerin toprak özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- Akarsu biriktirmesiyle oluşan mineral bakımından zengin alüvyal topraklar
- Burası Kahverengi Orman Toprağı bölgesidir. Bu bölge hakkında bilgi verilmemiştir.
- Kurak iklimin etkisiyle az yıkanan tuzlu alkali halomorfik topraklar
- Organik madde açısından zengin koyu renkli çernezyomlar
- Killi ve kireçli depolar üzerinde oluşan ağır bünyeli vertisoller

CEVAP: B

7. Kütle hareketleri içinde yer alan heyelan olayları toprağın suya doygun hale gelmesi ile sivilaşması, killi toprakların suyu fazlaca tutması, yer tabakalarının gevşek olması ve eğime paralel uzanması etkili olmaktadır. Heyelanların kar erimesi ile ilgisi olmakla birlikte karın yerde kalma süresinin uzun olması ile ilgisi yoktur. Ayrıca doğal bitki örtüsü gür olan Karadeniz'de de seyrek olan Doğu Anadolu'da da görülüyor olması bitkinin heyelan üzerinde etkisi olmadığını göstermektedir.

CEVAP: A

8. Şehirlerin gelişmesinde etkili olan işlevlerine fonksiyon adı verilmektedir. Seçeneklerde verilen şehirlerden Afyonkarahisar'a bağlı Şuhut, Manisa'ya bağlı Alaşehir ve Kırkağaç, Aydın'a bağlı Nazilli kentleri tarım kentleri olarak ifade edilir. Ancak Konya'ya bağlı Seydişehir ilçesi alüminyum ham maddesi olan boksit yataklarının olduğu ve bu yataklarının işletilerek alüminyuma dönüştüğü tek tesisin bulunduğu maden kentidir.

CEVAP: D

9. 1965 yılında yürürlüğe giren Nüfus Planlama Yasasıyla doğumları kısıtlayıcı (anti-natalist) politikaların uygulanması doğru bulunmuştur. Ülkenin nüfus artış hızını azaltmaya yönelik uygulamalar şu şekildedir: Ülkede evlenme yaşı erkeklerde 18, kadınlarda ise 17'ye yükseltilmiştir. 1983'te çıkarılan yasa ile beraber 10 haftaya kadar kürtaj yapılmasına izin verilmiştir.

CEVAP: C

10. Mezra: Engebeli arazi yapısına sahip yerlerde ekonomisi genellikle hayvancılığa dayalı olan köy altı yerleşmelerdir. Başlangıçta geçici bir yerleşme olan mezraların birçoğu daha sonra devamlı yerleşmeye dönüşmüştür. Daha çok Doğu Anadolu'da görülen mezralara Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz'de de rastlanır. Soruda mezra hakkında bilgi verilmemiştir. Hakkında bilgi verilen yerleşmeler şu şekilde eşleştirilir:

- I. Yerleşme: Kom
II. Yerleşme: Oba
III. Yerleşme: Ağıl
IV. Yerleşme: Çiftlik

CEVAP: E

11. Kuraklık seven tarım ürünleri zeytin ve kırmızı mercimektir. Nem ve yağış isteği fazla olan tarım ürünü çaydır. Akarsu vadilerinde yetişen tarım ürünü çeltiktir. Kış ılıklığı isteyen tarım ürünü zeytindir. Bu durumda haşhaş bitkisine dair bir bilgi verilmemiştir. Haşhaş, üretimi devlet kontrolünde olan Doğu Karadeniz hariç tüm bölgelerde yetişebilmekle birlikte toprağı zehirlediğı ve uyuşturucu madde olabildiğinden ekimine afyon çevresinde izin verilen üründür.

CEVAP: B

12. Türkiye'de ipek böcekçiliğine bağlı yaş koza üretimi 85 ton dolayındadır. Bu üretimin 65 tonunu tek başına Diyarbakır karşılamaktadır. Diyarbakır çevresi başta olmak üzere 6 ton civarındaki üretimle Ankara - Bolu çevresi ve benzer üretimle Antalya - Muğla çevresi gelmektedir. Geçmişte yoğun üretim alanı olan Bursa çevresinde günümüze verilen önem azalmış üretim 100 kg civarına kadar düşmüştür. Bu nedenle artık Bursa çevresi ipek üretiminde önemli merkezler arasında yer almamaktadır.

CEVAP: E

13. Türkiye'de bulunan madenlerden volfram adı verilen diğer adıyla tungsten madeninin rezervleri oldukça azdır. Bursa Uludağ'da bulunan bu madenin rezerv azlığından tesisleri kapatılmıştır. Gübre yapımında kullanılan fosfat madeni de oldukça azdır. Mardin Mazıdağ'da bulunur. Burada bulunan tesis zaman zaman üretim azlığına bağlı kapanmaktadır. Kurşun - çinko madeni rezervleri de oldukça azdır. Yozgat ve Elazığ'da bulunan tesisler rezerv azlığından kapanmıştır. Dünya'nın en büyük bor rezervleri Türkiye'de bulunmaktadır.

CEVAP: C

14. Haritada dağılışı gösterilen demir, metal sanayisinin ham maddesidir. Elektrik elektronik, ambalaj, inşaat gibi birçok alanda kullanılır. Türkiye'de rezerv alanları; Sivas (Divriği, Kangal), Malatya (Hekimhan), Balıkesir (Havran), Kırıkkale, Kayseri ve Adana'dadır. Bu rezervlerden çıkarılan demir Karabük, Ereğli ve İskenderun demir-çelik fabrikalarında işlenir. Türkiye'de yaklaşık 124,6 milyon ton demir madeni rezervi bulunmaktadır. Dünyada ise yaklaşık 170 milyar ton demir rezervi vardır.

CEVAP: E

15. Tuğla, kiremit ve çimento ham maddeleri olan taşta topırağı bağlı sanayi kolları karasal iklim bölgelerinde yaygın bulunmaktadır. Verilen iller kıyı illeri ise bu illerde gelişme göstermez. Başta Manisa, Eskişehir, Çorum, Yozgat illeri olmak üzere bu ham maddeler bol miktarda bulunmaktadır. Ancak kıyıda yer alan ve karstik araziden oluşan Muğla'da bu sanayi kolu yoktur.

CEVAP: B

16. Bir limanı besleyen ve gelişmesi üzerinde etkili olan nüfus, sanayi, ulaşım, ticaret gibi beşeri faaliyetler fazla ise limanın hinterlandı geniş, az ise dar denilir. Seçeneklerde verilen limanlardan Kocaeli, İzmir, Aliaga, Mersin ve İstanbul Ambarlı limanları sayılan beşeri faaliyetlerin yoğunluğu bakımından hinterlandın geniş olduğu limanlardır. Kastamonu'nun İnebolu limanı ard bölgesi oldukça dar olan bir limandır.

CEVAP: A

17. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I numaralı İzmir - Aydın çevresinde otoyol bağlantısı bulunmakla birlikte hızlı tren bağlantısı yoktur. II numaralı Adana çevresinde otoyol olmakla birlikte normal demir yolu vardır ancak hızlı tren yoktur. III numaralı Yozgat - Sivas çevresinde hızlı tren bağlantısı olmakla birlikte otoyol bağlantısı yoktur. IV numaralı Samsun çevresine demir yolu vardır ancak hem hızlı tren hem de otoyol bağlantısı yoktur. Demir yolu, hızlı tren ve otoyol bağlantılarının birlikte olduğu alan V numaralı İzmit - Sakarya çevresidir.

CEVAP: E

18. Türkiye'nin komşularından olan Gürcistan ile açılan Aktaş Çıldır sınır bölgesinde Canbaz istasyonu ile demir yolu bağlantısı sağlanmaktadır. Bulgaristan ile Kapıkule sınır kapısında hem kara hem de demir yolu geçişi bulunmaktadır. Suriye ile Nusaybin, Çobanbey ve İslâhiye istasyonları ile demir yolu bağlantısı bulunmaktadır. İran ile Kapıköy sınır kapısı demir yolu geçişi sağlamaktadır. Türkiye'nin komşuları içinde en fazla ihracat yaptığı ülke olan Irak ile Habur sınırı kapısında kara yolu ile ticaret yapılmaktadır. Irak'a demir yolu yoktur.

CEVAP: E

1. Yurtdışında doğup büyüyen Ahmet tatilini geçirmek üzere Türkiye'ye geldiğinde şu gözlemleri yapmıştır.
- Güneş geldiği ülkeye göre daha geç doğup daha erken batmaktadır.
 - Her geçen gündüz güneşin doğuş saati bir önceki güne göre gecikmekte, batış saati ise daha erkene kaymaktadır.

Buna göre Ahmet'in geldiği ülkenin koordinatları ve Türkiye'ye geldiği ay aşağıdakilerden hangisi olabilir?

Enlem	Boylam	Ay
A) 55°Kuzey	26°Doğu	Temmuz
B) 45°Güney	54°Doğu	Mayıs
C) 50°Kuzey	35°Batı	Ocak
D) 42°Güney	10°Doğu	Ağustos
E) 40°Kuzey	50°Batı	Nisan

2. Türkiye'de yeryüzü şekilleri iklimden ulaşım, nüfus dağılışımdan ekonomik faaliyetlerin gelişimine kadar birçok unsur üzerinde etkili olmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu etkilerden biri değildir?

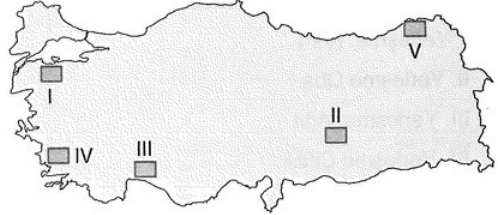
- A) Doğu Karadeniz'de tarla tarımı yerine bağ bahçe tarımının yapılması
- B) Tuz gölü çevresinde nüfus yoğunluğunun az olması
- C) Menteşe yöresinde demir yolu ulaşımının gelişmemesi
- D) Kıyı Ege'de Akdeniz ikliminin etki alanının geniş olması
- E) Ergene yöresinin gerçek alanı ile iz düşüm alanı arasındaki farkın az olması

3. I. Artezyen
II. Yamaç
III. Fay
IV. Voklüz

Yukarıda verilen kaynak sularından hangileri Türkiye'nin tektonik yapısı ile doğrudan ilişkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

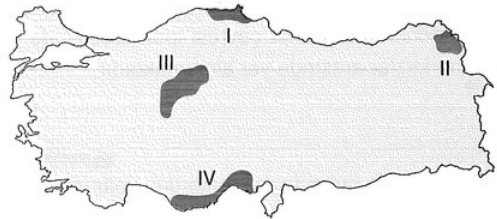
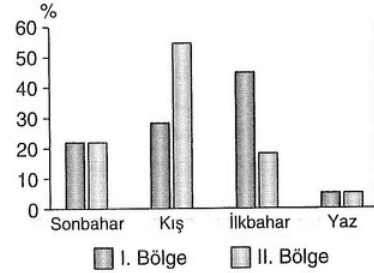
4. Bir bölgede akış gösteren akarsuların hidroelektrik enerji potansiyeli ile yer şekilleri arasındaki ilişki oldukça güçlüdür. Akarsuların yatak eğimi fazla, dar ve derin vadilerde akış gösterdiği alanlar biriktirmeli hidroelektrik santral yapımına oldukça uygundur. Geniş tabanlı vadilerde ise hidroelektrik enerji potansiyeli daha azdır.

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen arazilerden hangilerinde akarsu vadileri baraj yapmaya daha az elverişlidir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

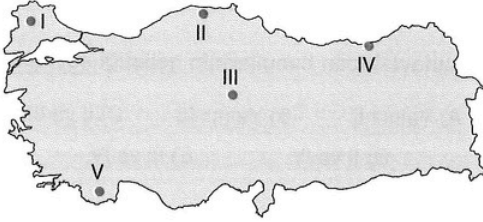
5. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de yer alan iki farklı bölgede yağışın mevsimlere göre dağılımı gösterilmiştir.

Haritada numaralarla gösterilen bölgeler ile grafikteki bölgelerin eşleştirilmesi aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak yapılmıştır?

	I. Bölge	II. Bölge
A)	I	II
B)	I	III
C)	II	III
D)	II	IV
E)	III	IV

6. Yıllık yağış miktarının 400 mm'den az, sıcaklık ortalamalarının 8-12 °C arasında değiştiği yerlerde yağış az olduğu için karbonatlar, topraktan tam anlamıyla uzaklaşmamış ve üst katta birikmiştir. Bu toprak türü, üzerindeki bitki örtüsü cılız olduğundan organik madde bakımından fakirdir. Bu topraklar, tahıl tarımı ve küçükbaş hayvancılık için elverişli koşullar içerir.

Yukarıda genel özellikleri verilen toprak türüne haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisinde rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Türkiye topraklarının yarısından fazlasında görülen şiddetli erozyonun önlenmesi için dikkat edilmesi ve uygulanması gereken birçok yöntem bulunmaktadır.
- Eğimli yerlerdeki tarlalar eğime paralel yönde sürülmelidir.
 - Toprağın bir yıl boş bırakılması olarak bilinen nadas uygulaması terk edilmelidir.
 - Eğimli ve bol yağışlı alanlardaki yerleşmeler taşınmalıdır.
 - Hasat edilen tarım ürünlerinden geriye kalan ve anız adı verilen saplar yakılmamalıdır.

Hangileri bu afetin önlenmesi için yapılması gerekmektedir?

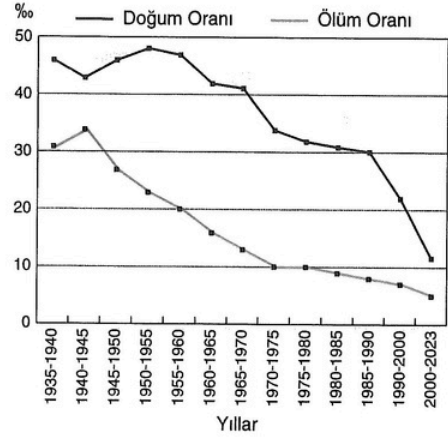
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Türkiye'de dış göçler Cumhuriyetin ilk yıllarında devletlerarası anlaşmalara bağlı yaşanmıştır. Lozan Barış Anlaşması kapsamında Batı Trakya'daki Türkler ve İstanbul'daki Rumlar hariç olmak üzere mübadele yapılmıştır.

Yukarıda verilen göç anlaşması aşağıdaki ülkelerden hangisi ile yapılmıştır?

- A) Suriye B) Yunanistan C) Bulgaristan
D) İran E) Gürcistan

9. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 1935-2023 yılları arasındaki doğum ve ölüm oranları verilmiştir (TÜİK).

Aşağıdakilerden hangisi bu grafikten elde edilecek bilgilerden biri değildir?

- A) Nüfus miktarının en fazla olduğu yıl 2023'tür.
B) Nüfus artış hızının en düşük olduğu dönem 2000-2023'tür.
C) 1960-1965 döneminde nüfus artış hızı 1940-1945 dönemine göre daha yüksektir.
D) Nüfus miktarı sürekli artış göstermiştir.
E) Nüfus artış hızı sürekli azalmıştır.

10. Türkiye'deki kırsal bölgelerden birinde gezi yapan bir grup meskenlerin birbirinden uzak kurulduğunu fark etmiştir.

Bu durumun nedenleri ile ilgili yöredeki insanlardan bilgi alan grubun ulaştığı,

- Dar ve derin vadilerin varlığı
- Yıl boyunca nemin yüksek olması
- Tarlaların dar ve parçalı olması
- Orman varlığının fazla olması

Bilgilerinden hangileri ile yerleşme dokusu arasında ilişki kurulmalıdır?

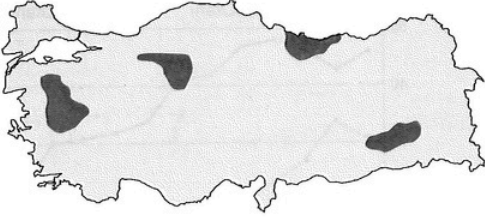
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Türkiye ihtiyaç duyduğu petrolün %90'ından fazlasını ithalat yoluyla karşılamaktadır.

Türkiye'nin aşağıdaki ülkelerden hangisinden yoğun petrol ithalatı olduğu söylenebilir?

- A) Çin B) Almanya C) Irak
D) Fransa E) Hindistan

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört alan koyu renkle gösterilmiştir.

Haritada koyu renkle gösterilen alanlar aşağıdaki hayvancılık faaliyetlerinden hangisinin en yoğun yapıldığı alanı göstermemektedir?

- A) Kümes Hayvancılığı B) Arıcılık
C) İpek Böcekçiliği D) Kıl Keçisi
E) Tiftik Keçisi

13. Çay anavatanı Güneydoğu Asya olan çok yıllık bir tarım ürünüdür. Yıl boyunca nem ve yağış isteği yüksektir. Deniz seviyesinden itibaren 800 metre yükseliğe kadar yetişebilmektedir. Cumhuriyet döneminde Rize’de ilk kez ekimi yapılmıştır. Osmanlı Dönemi’nde çay bitkisi bilinmekle birlikte Bursa, Selanik ve Kayseri’de ekimi yapılmıştır. İlk çay fabrikaları Karadeniz’de kurulmuştur. Gümümüzde çay, Giresun, Trabzon, Rize ve Artvin illerinde üretilmektedir.

Çay bitkisi ile ilgili yukarıda verilen bilgilerde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Üretiminin tarihsel gelişimine
B) Yetiştirme koşullarına
C) En fazla üretildiği ile
D) Dikeydeki dağılışına
E) Güncel üretim yapılan illere

14. Aşağıdaki harita bir madenin farklı türlerinin Türkiye’deki çıkarım alanlarını göstermektedir.

Bu madenin kullanım alanları arasında aşağıdaki sanayi kollarından hangisi bulunmaz?

- A) Kimya B) Çay C) Konserve
D) Deri E) Cam

15. Batı Anadolu tarımsal ürünlere bağlı sanayinin yoğunlaştığı alanlardan biridir.

Bu alanda,

- I. Hazır gıda
II. Tütün
III. Orman ürünleri
IV. Konserve

sanayisinden hangilerinin geliştiği söylenemez?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

16. Türkiye’de kara yollarının yapım maliyeti oldukça yüksektir. Bazı merkezler arasındaki ulaşım maliyetinin yüksek olmasının nedeni arazi yapısına bağlı olarak tünel, köprü ve viyadük gibi yapılarak daha fazla ihtiyaç duyulmasıdır.

Aşağıdaki merkezlerden hangisinde bu tür yapılarak duyulan ihtiyaç daha azdır?

- A) Antalya – Muğla B) Diyarbakır – Mardin
C) Kastamonu – Ankara D) Trabzon – Erzurum
E) Niğde – Adana

17. Türkiye’de aşağıdaki turizm türlerinden hangisinin gelişmesi jeolojik-jeomorfolojik yapıyla ilgili değildir?

- A) Termal turizm
B) Kış turizmi
C) Dağcılık ve Trekking turizmi
D) Kruvaziyer turizmi
E) Jeoturizm

18. • Nüfusu ve yüz ölçümü Türkiye’den daha küçüktür.
• Başkenti Bağdat’tır.
• Türkiye’nin en fazla ihracat yaptığı komşusudur.

Yukarıda bazı özellikleri verilen Türkiye’nin komşu ülkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bulgaristan B) Irak
C) Gürcistan D) Yunanistan
E) Ermenistan

1. Güneş geldiği ülkeye göre geç doğup erken batıyorsa gündüz süresi geldiği ülkeden daha kısadır. Gündüzlerin daha kısa olması için Ahmet'in yazın güneye kışın ise kuzeye gitmiş olması gerekmektedir. Her geçen gün güneş daha geç doğuyor ise Türkiye'de gündüzler kısalıyor demektir. Türkiye'de gündüzler 21 Haziran'dan 21 Aralık'a kadar kısalmaktadır. Buna göre seyahat Temmuz ya da Ağustos'ta yapılmıştır. Yaz aylarında Türkiye'ye göre gündüzlerin daha uzun olduğu yer ise Türkiye'nin kuzeyindedir. Türkiye 36-42 Kuzey Paralelleri arasında yer aldığına göre Ahmet'in geldiği yer 55° Kuzey enlemi geldiği ay ise Temmuz'dur.

CEVAP: A

2. Yer şekillerinin engebeli olduğu alanlarda tarım alanları dar ve parçalıdır. Doğu Karadeniz'de de bu nedenle üretim için geniş alanlara ihtiyaç duyulan tarla tarımı yapılmamaktadır. Dar alanlarda bağ bahçe tarımı yapılmaktadır. Ayrıca engebeli alanlarda gerçek alan ile iz düşüm alan arasındaki fark fazla, yol yapımı zor ve maliyetlidir. Kıyı Ege'de Akdeniz ikliminin etki alanının geniş olması dağların kıyı çizgisine göre uzanış yönünün bir sonucudur. Tuz gölü çevresinde ise yer şekilleri düzdür. Tarım ve ulaşım için engebeli yapının ortaya çıkardığı olumsuzluklardan bahsedilemez. Bu yörede nüfus yoğunluğunun az olması kuraklıkla yani iklim koşullarıyla ilgilidir.

CEVAP: B

3. Artezyen kaynakları iki geçirimsiz tabaka arasında sıkışan suların sondajlarla yeryüzüne çıkarılmasıyla oluşur. Yamaç kaynakları akarsuların tabakaları enine kesmesi sonucunda kendiliğinden yüzeye çıkar. Voklüz kaynaklar diğer adıyla karstik kaynaklar kayaç yapısının karstik olmasının sonucunda oluşur. Fay kaynakları doğrudan kırıklı yapı yani tektonik yapı ile ilişkilidir.

CEVAP: B

4. Haritada I numara ile gösterilen Güney Marmara ve IV numara ile gösterilen Kıyı Ege'de akarsular genellikle geniş tabanlı vadilerde akış göstermektedir. Bu da bu arazilerin hidroelektrik enerji potansiyelinin daha az olmasına neden olmaktadır. Toroslar ve Kuzey Anadolu Dağları'nda akış gösteren akarsuların bir kısmı dar ve derin vadilerde akış gösterdiği için baraj yapmaya uygundur.

CEVAP: B

5. Grafikte verilen I. bölgede ilkbahar yağışları en fazla yaz yağışları en azdır. Bu durum iklimin karasal olduğunu gösterir. Karasal iklim haritada III numara ile gösterilmiştir. II. bölgede kış ayları daha yağışlıdır. Kışın en fazla yağış alan yerler Akdeniz iklimindedir. Akdeniz iklimi haritada IV numara ile gösterilmiştir. Haritadaki diğer alanlardan I'de en fazla yağış sonbahar 'da, II'de en fazla yağış yaz aylarında görülmektedir.

CEVAP: E

6. Hakkında bilgi verilen toprak Orta Anadolu'nun yükseltisi az alanları ile Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da yaygın olan Kahverengi Bozkır topraklarıdır. III numaralı alan Orta Anadolu'da Kahverengi Bozkır Topraklarına rastlanan bir bölgedir. I' de vertisol, II'de terra rossa, I ve IV'te ise kahverengi orman topraklarına rastlanmaktadır.

CEVAP: C

7. Erozyon toprağın en üstte bulunan verimli katmanının süpürülmesidir. Öncüllerde verilen uygulamalardan eğimli yamaçlardaki tarlaların eğime paralel değil dik sürülmesi, nadas uygulamasının terkedilmesi, otlak ve meraların korunması, anız yakılmasının engellenmesi gibi faaliyetler erozyonu önlemeye yönelik iken eğimli ve bol yağışlı yerlerdeki yerleşmelerin taşınması heyelanı önlemek içindir.

CEVAP: D

8. Türkiye'nin en fazla yaşadığı dış göç hareketi Suriye'den olmuştur. Bu ülkeden yapılan göçler zorunlu dış göç olup herhangi bir anlaşma kapsamında değildir. Bulgaristan'dan baskı ve asimilasyon nedeniyle zorunlu göç eden nüfus sınırların açılmasıyla 1989 yılında gelmiştir. İran ve Gürcistan'dan zorunlu ya da gönüllü yoğun bir göç olmamıştır. Lozan Barış Anlaşması kapsamında Batı Trakya'daki Türkler ve İstanbul'daki Rumlar hariç olmak üzere mübadele yapılan ülke Yunanistan'dır.

CEVAP: B

9. Grafik incelendiğinde başlangıçtan bugüne kadar doğum oranlarının ölüm oranlarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre nüfus miktarı sürekli artmış, nüfusun en yüksek olduğu yıl ise grafiğin son yılı olan 2023'tür. Doğum oranları ile ölüm oranlarının farkı nüfus artış hızını vermektedir. Grafiğe göre nüfus artış hızı sürekli azalmamıştır. Bazen artıp bazen azalmıştır. Yani nüfus artış hızında dalgalanmalar olmuştur.

CEVAP: E

10. Doğu Karadeniz Türkiye'de dağınık yerleşme dokusunun en yaygın olduğu bölgedir. Bu bölgede dağınık yerleşmelerin fazla olmasının nedeni bölgenin engebeli yapısı başta olmak üzere, akarsuların dar ve derin vadilerle araziye parçalaması, engebe nedeniyle tarlaların dar ve parçalı olması etkili olmuştur. Ayrıca su kaynaklarının bol ve her yerde olması bir alana toplanma zorunluluğunu ortadan kaldırmıştır. Orman varlığı ve yüksek nemlilik ile yerleşme dokusu arasında ilişki yoktur.

CEVAP: B

11. Türkiye'de ilk olarak Batman Raman Dağı'nda bulunan ve çok büyük oranda Güneydoğu Anadolu'daki illerden çıkarılan petrol ihtiyacımız olanın %10'unu karşılamaktadır. Diğer kısmı ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Boru hatları vasıtasıyla Irak ve Azerbaycan'dan petrol alınmaktadır.

CEVAP: C

12. Haritada Doğu Karadeniz'de Ordu çevresindeki koyu renkli alan arıcılığın en fazla yapıldığı alandır. Güneydoğu Anadolu'da Diyarbakır - Batman çevresi İpek Böcekçiliğinin, Ankara - Bolu çevresi Tiftik Keçisi'nin en fazla yetiştirildiği alandır. Batı Anadolu'da Manisa ve Balıkesir çevresi kümes hayvancılığının en fazla yapıldığı alandır. Kıl keçisi en fazla Orta ve Batı Toroslar'da Mersin ve Antalya illerinde beslenmekte olup bu alan haritada verilmemiştir.

CEVAP: D

13. Çay bitkisinin tarihsel gelişimine Osmanlı Dönemi'nde denenmesi ve Cumhuriyet döneminde yetişmesi bilgilerinden ulaşılabılır. Yıl boyunca yağış ve nem isteğinden yetişme koşullarına ulaşılabılır. Rize, Trabzon, Artvin ve Giresun illerinde üretildiğinden güncel üretim yapılan illere ulaşılabılır. Deniz seviyesinden itibaren 800 metre yüksekliğe kadar yetişebilmektedir bilgisinden dikeydeki dağılışına ulaşılabılır. Ancak iller sayılmakla birlikte hangi ilde birinci olduğu söylenmemiştir.

CEVAP: C

14. Tuz; göl, deniz ve kaya tuzu olmak üzere üç şekilde elde edilir. Türkiye'de deniz suyundan tuz üretimi İzmir (Çamaltı), Balıkesir (Ayvalık) tuzlalarında yapılmaktadır. Göl tuzu, Tuz Gölü ve Acıgöl çevresinde bulunan tuzlалardan elde edilir. Kaya tuzu ise; Çankırı, Çorum, Nevşehir, Yozgat, Erzurum, Kars ve Iğdır'da çıkarılır. Gıda, hayvancılık, konserve imalatı, deri işlemeciliği, cam ve kimya sanayisi tuzun başlıca kullanım alanlarıdır. Ayrıca tuz, kara yollarında kar ve buzla mücadelede de kullanılır. Çay sanayisinde tuz kullanılmaz.

CEVAP: B

15. Batı Anadolu Ege Bölgesi'ni ifade eden alandır. Ege'de tarıma dayalı sanayi kuruluşları oldukça yaygındır. Gıda sanayisi başta olmak üzere, et kombinalları, tütün işleme, pamuklu dokuma, konserve, tavuk, yumurta sanayisi gelişmiştir. Orman ürünleri sanayisi batı Anadolu değil Batı Karadeniz'de gelişen ormana dayalı endüstridir.

CEVAP: B

16. Antalya ile Muğla arasında Batı Toroslar ve Menteşe dağları yer almaktadır. Oldukça engebeli ve dağlık olan bu alanda tünel ihtiyacı yüksektir. Aynı durum Trabzon ile Erzurum arasında ve Niğde ile Adana arasında dağların kıyıya paralel ve çok yüksek olması ile yaşanmaktadır. Kastamonu ile Ankara arasında da Iğaz ve Küre dağları bulunmaktadır. Ancak Mardin ile Diyarbakır arasında bu yapılarla gerek duyulacak engebeli dağlık bir alan yoktur.

CEVAP: B

17. Türkiye dağlık ve engebeli olduğu için kış turizmi, dağcılık ve trekking turizmi gelişme imkanı bulmuştur. Arazi faylı olduğu için sıcak suların çıktığı fay kaynaklarında termal turizm gelişmiştir. Peribacaları, travertenler, bazalt sütunları gibi ilginç oluşumlar da jeoturizm gelişmesine katkı sunmuştur. Sözü edilen bu turizm etkinlikleri jeolojik ve jeomorfolojik yapıyla ilgilidir. Kruvaziyer turizmi ise daha çok denize kıyımızın olmasıyla ilgilidir.

CEVAP: D

18. Bulgaristan'ın başkenti Sofya, Irak'ın başkenti Bağdat, Ermenistan'ın başkenti Erivan, Gürcistan'ın başkenti Tiflis, Yunanistan'ın başkenti Atina'dır. Irak nüfusu yaklaşık 45 milyondur. Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı ilk beş ülke içinde yer alan Irak, Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı komşusudur.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Yaz tatilini geçirmek üzere dedesinin İzmir Çeşme'de bulunan yazlığına giden Beren, evin denize bakan batı cephesinde zaman geçirirken şu gözlemleri yapmıştır.

- Yazlığa geldiği Haziran ayında güneş tam olarak mutfak camının karşısındaki adanın üzerinden batmakta ve güneş batana kadar mutfak, güneş ışınlarını almaktadır.
- Tatilin son günlerini yaşadığı Eylül ayında güneş batmadan önce mutfağın bir duvarı gölgede kalmakta, güneş ise camdan baktığında gördüğü adanın yanında, deniz üzerinden batmaktadır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Dünya'nın kendi eksenini etrafında batıdan doğuya doğru dönmesi
B) Yer eksenini ile yörünge düzlemi arasındaki $23^{\circ}27'$ açısı olması
C) Dünya'nın şeklinin kutuplardan basık ekvatorun şişkince olması
D) Yer ekseninin ekvator düzlemini dik açı ile kesmesi
E) Dünya'nın güneş çevresinde dolanırken izlediği yolun daire şeklinde değil elips olması

2. Türkiye'de bulunan genç volkanik sahalarda krater kaldera ve maar adı verilen patlama çukurları oluşmuştur.

Buna göre yukarıda sözü edilen çukur alanlara aşağıdaki illerden hangisinde rastlanmaz?

- A) Bitlis B) Isparta C) Konya
D) Nevşehir E) Edirne

3. Türkiye kıyılarının şekillenmesi birden fazla kuvvetin birlikte çalışmasının sonucudur. Bu nedenle oldukça farklı kıyı oluşumları, tipleri ve şekilleri meydana gelmiştir.

- I. Akarsuların biriktirme faaliyetleri
II. Epirojenik hareketlere bağlı seviye değişimleri
III. Dalga ve akıntıların aşındırma ve biriktirmesi
IV. Buzulların aşındırma ve biriktirmesi

Türkiye kıyılarının şekillenmesi üzerinde yukarıdakilerden hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) I, III ve IV

4. Türkiye'de yağışın yörelere dağılımı düzenli değildir. Dağların kıyıya paralel olduğu yerler ile çevresine göre yüksek dağlık sahalarda daha fazla yağış alır.

Buna göre,

- I. Çoruh - Kelkit oluğu
II. Güneydoğu Toroslar
III. Orta Anadolu'nun iç kesimleri
IV. Güneybatı Anadolu

yörelere göre hangilerinde yağış miktarı diğerlerinden fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. I. Oluşum türü
II. Bulundukları bölge
III. Denizden yüksekliği
IV. Çanak genişliği

Erzurum'da bulunan Tortum ve Trabzon'da bulunan Sera gölleri yukarıdakilerden hangileri bakımından benzerlik gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve IV E) III ve IV

6. Orman planlama işi olarak da bilinen amenajman çalışmaları yapan bir grup ormanların nasıl, ne zaman ve ne ölçüde kullanılacağını belirlemek amacıyla yaptıkları bir arazi çalışmasında geniş ve iğne yapraklı ağaçların bir arada bulunduğu karışık ormanlar kuşağında kayın, göknar ve karaçam ağaçlarının bir arada bulunduğunu tespit etmiştir.

Buna söz konusu amenajman çalışması aşağıdaki alanlardan hangisinde yapılmış olabilir?

- A) Amanos Dağlarının batı yamaçlarında 1500-2000 metre arasında
B) Bey Dağlarının doğu yamaçlarında 0-1000 metre arasında
C) Giresun Dağlarının kuzey yamaçlarında 1000-1500 metre arasında
D) Bozdağların güney yamaçlarında 500-1000 metre arasında
E) Allahuekber dağlarının güney yamaçlarında 2000-2500 metre arasında

7. Türkiye'deki bazı iller sahip olduğu göreceli konum özelliklerine bağlı olarak birden fazla afete uğramaktadır.

- I. Kastamonu – Sel ve Heyelan
- II. Antalya – Orman Yangını ve Don
- III. Yozgat - Deprem ve çığ
- IV. Artvin – Kuraklık ve Orman yangını

Yukarıda verilen iller ve yaygın görülen afetlerle ilgili eşleştirmelerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

8. 1924 yılında çıkarılan 442 sayılı köy kanununa göre, nüfusu en fazla 2000 olan en küçük idari birime köy denilmektedir. Büyükşehir belediyesi sınırları içinde yer alan ve köy olarak bilinen yerleşmeler büyükşehir yasası kapsamında kırsal mahalle olarak sınıflandırılmıştır.

Aşağıdaki illerden hangisinde bu tür bir değişiklik yaşanmamıştır?

- A) Mardin
- B) Muğla
- C) Çanakkale
- D) Ordu
- E) Sakarya

9. Türkiye'de genç nüfus oranının azalmaya başlaması, yaşlı nüfus oranının artışına yol açmaktadır. Tedbir alınmaması hâlinde gelecekte çalışma çağındaki nüfusun azalacağı, emeklilik sisteminde sıkıntı yaşanacağı ve kalkınma hızının düşeceği öngörülmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu gerekçe ile hayata konulan nüfus politikalarından biri olamaz?

- A) 2008 yılından itibaren "iş işten geçmeden" ve "en az üç çocuk" söyleminin gündeme getirilmesi
- B) Üçüncü ve sonraki çocuklar için 5 yaşını tamamlayana kadar aylık 5.000 TL maddi yardımın yapılması
- C) Evliliklerin özendirilmesi ve aile kurumunun güçlendirilmesi için teşviklerin uygulanması
- D) Zorunlu eğitim süresi uzatılması ve kızların eğitim görmesini destekleyecek kampanyalar yapılması
- E) Çalışan annelere verilen ücretli doğum izinlerinin sürelerinin uzatılması

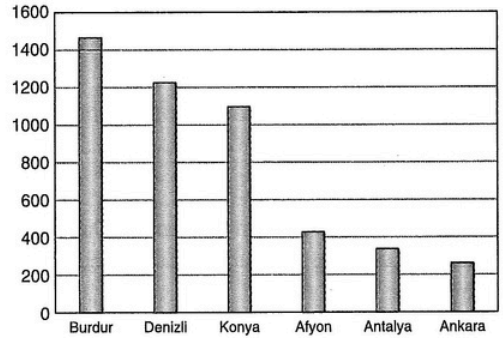
10. Türkiye'de nüfus artış hızı sürekli değişim göstermiştir. Bu değişimlere bakıldığında günümüzde nüfus artış hızının geçmiş yıllara göre daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durumda ortaya çıkmasında, Cumhuriyetin ilk yıllarında uygulanan nüfus artış hızını artırıcı politikaların etkisi görülmektedir. Daha sonra uygulanan nüfus artış hızını düşürücü politikalar artış hızında azalmaların başladığı dönemdir.

- I. 1923 – 1965 arası dönem
- II. 1965 – 1980 arası dönem
- III. 2014 – 2025 arası dönem

Yukarıdaki nüfus artış hızı politikalarının uygulandığı dönemlerden hangilerinde artırıcı politikalar benimsenmiştir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

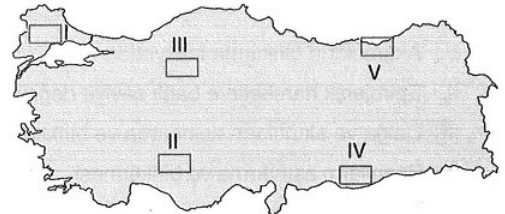
11. Aşağıdaki grafikte bir tarım ürününün en fazla üretildiği bazı iller verilmiştir.

İller dikkate alındığında bu ürünün aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Aspir
- B) Gül
- C) Anason
- D) Avokado
- E) Kolza

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangisi ayçiçeği, çeltik ve kanola – kolza bitkilerinin en fazla üretildiği alandır?

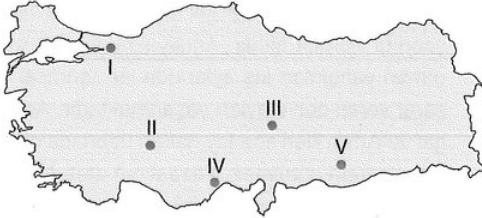
- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

13. Türkiye'deki maden ve enerji kaynaklarından bazıları ülke geneline dağılmışken bazıları belli alanlarda toplanmıştır.

Aşağıdaki maden ve enerji kaynaklarından hangisi sadece bir alanda toplanmıştır?

- A) Linyit kömürü B) Taş kömürü
C) Krom D) Mermer
E) Bakır

14. Türkiye, yıllık toplam 2.737 saat güneşlenme süresi ile güneş enerjisi açısından yüksek bir potansiyeli-ne sahiptir. Ancak toplam güneş radyasyonu (1400-2000 KWh/m²-yıl) her yer de aynı değildir.

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen bölgelerden hangisinde potansiyel daha düşüktür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. İç bölgelerde üretilen ürünler demir yolları aracılığı ile en yakın limanlara taşınarak ihraç edilmektedir.

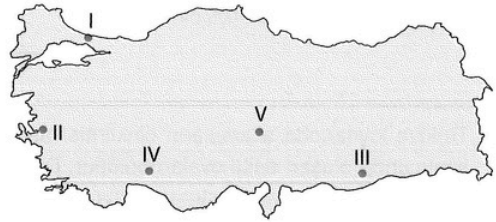
Aşağıdaki seçeneklerde verilen güzergâhlardan hangisinde bu durumdan söz edilemez?

- A) Konya'dan Antalya'ya
B) Afyonkarahisar'dan İzmir'e
C) Sakarya'dan Kocaeli'ne
D) Sivas'tan Samsun'a
E) Gaziantep'ten İskenderun'a

16. İskenderun Limanı'ndan hareket eden bir geminin aşağıdaki limanlardan hangisine ulaşması için Çanakkale Boğazı'ndan geçmesi gerekmez?

- A) Samsun B) Ereğli C) Aliağa
D) Ambarlı E) Trabzon

17. Aşağıdaki haritada bazı alanlar ve bu alanlarda gelişen turizm türleri gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu alanlarda gelişen turizm türlerinden biri değildir?

- A) I - Mimari eserler
B) II - Sakin şehir
C) III - Yaylacılık ve ekoturizm
D) IV - Doğal varlık ve su sporları
E) V - Doğal varlık ve tarihi yerleşme

18. Akdeniz Bölgesi'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi enleminin ortaya çıkardığı sonuçlar arasında gösterilemez?

- A) Deniz turizmi süresinin uzun olması
B) Gölge boylarının daha kısa olması
C) Çizgisel hızın fazla olması
D) Su içinde eriyebilen kayaların yaygın olması
E) Orman üst sınırının yüksek olması

1. Yalnızca 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde güneş tam doğudan doğup tam batıdan batmaktadır. Yıl içinde güneşin doğuş ve batış saati değiştiği gibi yeri de değişmektedir. Bu durumun nedeni eksen eğikliğidir. Eksen eğikliği de yer ekseni ile yörünge düzlemi arasındaki $23^{\circ}27'$ lık açıyı ifade etmektedir.

CEVAP: B

2. Kraterler volkan konilerinin ağzında oluşan çukurlardır. Kraterlerin genişlemesi ile kalderalar oluşur. Maar ise volkanik sahalarda gaz patlamaları ile oluşmaktadır. Türkiye'de bu şekillere verilecek örnekler:

- Bitlis-Nemrut Kalderası
- Isparta - Gölçük Krateri
- Nevşehir- Acıgöl Maarı
- Konya- Meke Maarı

Edirne'de volkanizma etkili olmamıştır.

CEVAP: E

3. Türkiye kıyılarında akarsuların biriktirme faaliyetleri sonucunda oluşan delta ovaları bulunur. Delta ovaları deniz içine çıkıntı oluşturarak kıyı çizgisinin değişmesine neden olmaktadır. Epirojenik hareketlere bağlı olarak kıyılar alçalmakta ve yükselmektedir. Bu seviye değişimleri kıyı çizgisinin değişmesine neden olmaktadır. Dalga aşındırma ve biriktirmesi kıyıların şekillenmesinde en etkili dış kuvvettir. Ancak Türkiye hiçbir zaman kıyı seviyesinde buzullaşmamıştır. Bu nedenle Türkiye kıyılarında buzullara ait şekillere rastlanmaz.

CEVAP: A

4. Dağların kıyı şeridinde göre paralel uzandığı yerler ile çevresine göre yüksek olan yerlerde yağış miktarı fazladır. Güneydoğu Toroslar ve Güneybatı Anadolu (Muğla-Menteşe çevresi) daha fazla yağış alır. Çoruh Kelkit olduğu Doğu Karadeniz dağlarının ardında yer alan çukur bir alandır. Orta Anadolu'nun iç kesimleri deniz etkisinden uzak kurak bir alandır. Genel olarak çukur, çanak, oluk, ova ve graben alanlarında yağış azdır.

CEVAP: D

5. Erzurum'da bulunan Tortum ve Trabzon'da bulunan Sera gölleri oluşum bakımından heyelan set gölleri olduklarından oluşum türleri benzerdir. Ayrıca heyelan set göllerinin tamamı Karadeniz'de bulunur. Yani Tortum Gölü bölge olarak Karadeniz'de kalır. Ancak göller yükseklik, genişlik ve çanak derinliği bakımından birbirinden benzerlik göstermez. (Sera Gölü 125, Tortum Gölü 1006 metre yüksekliktedir).

CEVAP: C

6. Kuzey Anadolu Dağlarının Karadeniz'e bakan yamaçlarında, yaklaşık 1.000 metre yüksekliğe kadar olan yerlerde kayın, kestane, gürgen, ıhlamur ve kızılçam başta olmak üzere geniş yapraklı ormanlar hâkimdir. Yaklaşık 1.000-1.500 metre arasında, geniş ve iğne yapraklı ağaçların bir arada bulunduğu karışık ormanlar yer alır. 1.500 metreden daha yüksek alanlarda sıcaklık değerlerinin düşük olması nedeniyle sarıçam, karaçam, göknar ve ladin gibi ağaçlardan oluşan iğne yapraklı ormanlar bulunmaktadır. Buna göre söz konusu alan Giresun Dağlarının kuzey yamaçlarında 1000-1500 metre arasında bulunabilir.

CEVAP: C

7. Kastamonu gerek bol yağış ve eğimli arazilere bağlı heyelan ve kaya düşmesi gerekse dere yataklarındaki yerleşmelere bağlı sel taşkın afetinin sıklıkla yaşandığı illerden biridir. Antalya'da ise yaz aylarında orman yangınları kış aylarında ise tarımsal üretime zarar veren don olayları yaşanmaktadır. Ancak Yozgat ve Artvin illeri ana fay hatları üzerinde olmadığından deprem görülmez. Yozgat çığ afeti Artvin ise iklim nedeniyle orman yangını afet bölgesinde değildir.

CEVAP: E

8. 2012 yılına kadar büyükşehir belediyesine sahip olan 16 il 2012 yılından sonra sonuncusu ordu olmak üzere eklenen 14 il Türkiye'de 30 il büyükşehir belediyesi yapılmıştır. Büyükşehir belediyesi olan illerde köyler mahalleye dönüştürülmüştür. Ordu, Mardin, Muğla ve Sakarya illeri büyükşehir belediyesi olduğundan köye sahip değildir. Çanakkale büyükşehir değildir ve statüsü köy olarak devam eden yerleşmeler bulunmaktadır.

CEVAP: C

9. Bu gerekçelerle nüfus artış hızının yükseltilmesi amacıyla 2008 yılından itibaren "iş isten geçmeden" ve "en az üç çocuk" söylemi ile politika değişimi vurgulanmıştır. On İkinci Kalkınma Planı'nda (2024-2028) doğurganlık hızının artırılması politikası yer almıştır. Ancak 1963-2008 arasında nüfus artış hızını düşürmek için uygulanan Zorunlu eğitim süresi uzatılması ve kızların eğitim görmesini destekleyecek kampanyalar yapılması sorudaki gerekçeyle ilişkilendirilemez.

CEVAP: D

10. Türkiye'de nüfus artış hızını artırıcı politikalar Cumhuriyetin ilk yıllarında başlamıştır. Savaşlar nedeniyle nüfusun azalması nüfus artış hızının artırılması gerekliliğini meydana getirmiştir. 1923 - 1965 yılları arasında nüfus artış hızını artırıcı politikalar uygulanmıştır. 1960 yılında nüfus artış hızının en yüksek olması nedeniyle bu tarihten sonra nüfus artış hızını azaltıcı politikalara geçilmiştir. 1965 - 1980 yılları arasında resmi politika azaltma politikasıdır. Günümüze doğru nüfus artış hızının en düşük düzeylere ulaşması nedeniyle 2014 yılından sonra resmi politika tekrar artıcı yönde olmuştur.

CEVAP: D

11. Türkiye'de en fazla Burdur olmak üzere üretilen tarım ürünü alkollü içecek sanayisinde kullanılan kıvam ve tat amacıyla ekilen Anason bitkisidir. Seçeneklerde verilen illerden Asir'in il birincisi Kayseri, Gül'ün il birincisi Isparta, Avakado'nun il birincisi Antalya ve Kolzanın il birincisi Tekirdağ'dır. Burdur ili sadece anason bitkisi üretiminde birinci sıradadır.

CEVAP: C

12. Haritada numaralanmış yerlerden II buğday, arpa, şeker, kuru fasulye ve mısırın, III numara nohutun, IV numara pamuk ve kırmızı mercimeğin, V ise çayın en fazla üretildiği yerlerdir. Türkiye'de yağlık bitkilerden ayçiçeği ve kanola - kolzanın ve çeltiğin en fazla yetiştirildiği alan I numaralı Trakya'dır.

CEVAP: A

13. Linyit kömürü adı verilen kömür türü III. jeolojik zamanda oluşan kömür türüdür. Türkiye'nin en çok şekillendiği dönem olan Tersiyer'de olduğundan rezervi fazla ve bulunduğu alan çok geniştir. Krom yatakları parçalı hâlde olmakla birlikte Ege, Doğu Anadolu ve Karadeniz'dedir. Mermer yatakları her bölgede bulunur. Bakır Karadeniz başta olmak üzere Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'da da bulunur. Ancak taş kömürü yatakları sadece Batı Karadeniz'dedir.

CEVAP: B

14. Türkiye, coğrafi konumundan dolayı güneş enerjisi potansiyeline sahiptir. Türkiye'de güneş enerjisinden ısıtma, sıcak su elde etme ve seracılık gibi alanlarda yararlanılır. Türkiye'nin güney bölgelerinde, bakı ve eğim koşullarının uygun olduğu yerlerde güneşten elektrik enerjisi üretme potansiyeli yüksektir. Türkiye'de genel olarak kuzeye gidildikçe güneş radyasyonu azalmaktadır. Aşağıdaki haritada bu durum görülmektedir. Buna göre potansiyelin en az olduğu yer I numaralı alandır. Bunda güneş ışınlarının düşme açısının küçülmesi ve bulutlu gün sayısının artması etkili olmaktadır.

CEVAP: A

15. Türkiye demir yolları belli limanlara iç kesimlerden bağlantı sağlayarak iç kesimlerde üretilen ürünlerin limanlara ulaşmasını sağlamaktadır. Samsun, Mersin, Kocaeli, İstanbul, Gemlik, Bandırma, İskenderun, Ereğli ve İzmir limanlarının demir yolu bağlantısı vardır. Bu nedenle Afyonkarahisar'dan İzmir'e, Sakarya'dan Kocaeli'ne, Sivas'tan Samsun'a ve Gaziantep'ten İskenderun'a ulaşım yapılabilirken Antalya limanına demir yolu ulaşmadığından Konya'dan Antalya'ya gidilemez.

CEVAP: A

16. İskenderun Limanı Akdeniz'de Hatay ilinde bulunmaktadır. Bu limandan hareket eden bir gemi Samsun, Ereğli (Zonguldak) ve Trabzon limanlarına ulaşmak için hem Çanakkale hem de İstanbul boğazlarını geçmek zorundadır. Ambarlı (İstanbul), Gemlik, İzmit gibi limanlar Marmara denizinde yer alır. Bu limanlar için ise Çanakkale boğazı geçilmek zorundadır. Ancak Aliaga limanı İzmir'de bulunmaktadır.

CEVAP: C

17. Haritada numaralanmış yerlerden I - Mimari eserler - İstanbul tarihi alanları, II - Sakin şehir- Seferihisar'ı, IV - Doğal varlık ve su sporları - Köprülü kanyon (rafting) Antalya'yı, V - Doğal varlık ve tarihi yerleşme (Kapadokya peri bacaları ve tarihi yerleşmeler) Nevşehir çevresini göstermektedir. Ancak Yaylacılık ve ekoturizm genel olarak Doğu Karadeniz'de gelişmiştir. Güneydoğu Anadolu'da bu turizm türleri bulunmaz.

CEVAP: C

18. Akdeniz Bölgesi enlem olarak ekvatora yakın konumdadır. Bu nedenle güneş ışınlarının geliş açısı büyüktür. Güneş ışınlarının geliş açısı büyük olduğu için gölge boyu kısadır. Güneş büyük açı ile geldiğinden sıcaklık yüksek, denize girme süresi uzundur. Güneyde çizgisel hız (birim zamanda alınan yol) fazladır. Sıcaklık yüksek olduğu için yüksek yerlere kadar orman yetişebildiğinden orman üst sınırı yüksektir. Ancak Su içinde eriyebilen kayaların yaygın olması (kireçtaşı karstik araziler) enlemden değil litolojik yapı olduğundan mutlak konum değil göreceli konum sonucudur.

CEVAP: D

1. Türkiye'de yer aldığı bilinen A merkezi +2. Saat diliminin merkez boyları üzerinde yer almaktadır. B merkezi ise A merkezi ile Türkiye'nin ulusal saatinin ayarlandığı saat diliminin merkez boyları arasında yer almaktadır.

Buna göre B merkezi aşağıdaki illerden hangisinde yer alamaz?

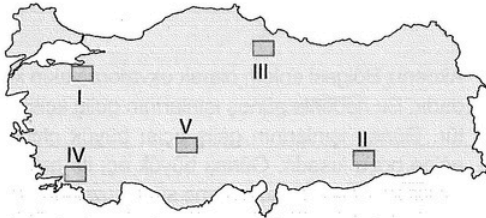
- A) Erzurum B) Mersin C) Manisa
D) Kırıkkale E) Sivas

2. Türkiye'nin en kuzeyinden en güneyine doğru çizilen bir hat çekilmiştir.

Bu hat üzerinde sırasıyla aşağıdaki yer şekillerinden hangileri görülmektedir?

- A) Canik Dağları, Bozok Platosu, Çukurova
B) Küre Dağları- Bozok Platosu, Kayseri Ovası
C) Köroğlu Dağları- Konya Ovası, Geyik Dağları
D) Küre Dağları, Haymana Platosu, Konya Ovası
E) Kaçkar Dağları, Uzunyayla Platosu, Amik Ovası

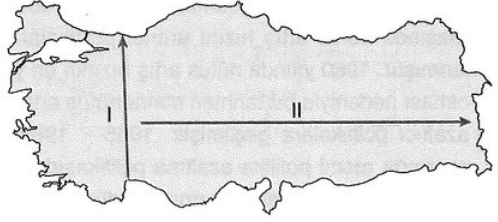
3. Bulduğumuz arazide ortalama yükselti 2500 metrenin üzerindedir. Kuvaterner boyunca yaşanan iklim değişikliklerinden etkilen bu arazide güncel buzul sahaları bulunmasa da buzullar tarafından oluşturulan aşındırma ve biriktirme şekillerine rastlanmaktadır. Buzul şekilleri Türkiye'nin bu bölgesinde yaygın değildir ancak yükseltinin fazla olduğu sahalarda bu şekilleri görmek mümkündür.

Buna göre yukarıdaki açıklama haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisinde yapılmış olabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında güney kuzey yönünde I, batı doğu doğrultusunda II numara ile gösterilen güzergâhlar verilmiştir.

Haritada verilen doğrultudaki değişimler ve nedenleri ile ilgili seçeneklerde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı doğrultuda gidildiğinde güneş ışınlarının geliş açısının daralmasına bağlı olarak sıcaklıklar azalır.
B) II numaralı doğrultuda gidildiğinde yükselti arttıkça basınç artar.
C) I numaralı doğrultuda gidildiğinde karın yerde kalma süresi, tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi uzar.
D) II numaralı doğrultuda gidildiğinde yaşanan sıcaklık değişiminde yükselti artışı etkili olmuştur.
E) II numaralı doğrultuda gidildiğinde karın yerde kalma süresi, tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi uzar.

5. I. Debilerinin düşük olması
II. Kirliliklerinin fazla olması
III. Rejimlerinin düzensiz olması
IV. Havzalarının açık olması

Türkiye akarsularının yukarıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde iklim koşullarının etkisinden söz edilemez?

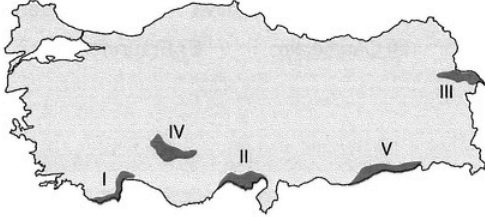
- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Türkiye'nin önemli bir bölümünde bozkırlar yer almaktadır. Orta Anadolu'da Tuz Gölü, Konya Ovası, Ankara ve Kayseri çevresinde, Güneydoğu Anadolu'da Gaziantep ve Mardin arasındaki ova ve platolarda bozkırlar geniş yer kaplar.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda sözü edilen bölgelerde yaygın olarak görülen bir bitki değildir?

- A) Geven B) Sığırkuyruğu
C) Üzerlik D) Yavşan
E) Sakız

7. Kuraklık şiddetinin fazla olduğu, yüzey suları bakımından fakir alanlarda yer altı su kullanımı oldukça yaygındır. Yer altı sularının denetim dışında, aşırı ve bilinçsiz çekilmesi marn, dolomit gibi karstik kayaların olduğu alanlarda obruk oluşumuna neden olmaktadır.

Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangisinde bu sorunlar sıklıkla görülmektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Türkiye'deki kırsal alanlarda toplu dokudaki yerleşme biçimlerine rastlanılmasının temel nedeni su kaynaklarının kısıtlı olmasıdır. Bir su kaynağının etrafında toplanılan yerleşme tiplerine Orta Anadolu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu ile Trakya ve Batı Anadolu'nun iç kesimlerinde rastlanılmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki alanlardan hangisinde bu doku tipinde yerleşmelere rastlanılmaz?

- A) Bozok Platosu B) Iğdır Ovası
C) Istranca Dağları D) Harran Ovası
E) Ergene Vadisi

9. Türkiye'de şehir yerleşmeleriyle ilgili olarak aşağıda yapılan sınıflamalardan hangisi yanlıştır?

- A) Sakin Şehir İznik, Göynük, Gündül
B) Büyükşehir Adana, Samsun, Muğla
C) Maden şehri Zonguldak, Soma, Yatağan
D) Turizm şehri Göreme, Alanya, Marmaris
E) İdari Şehir İstanbul, Bursa, Konya

10. ADNKS 2023 yılı sonuçlarına göre, yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ilk kez %10'un üzerine çıkmıştır. Ana senaryoya göre yaşlı nüfus oranının 2050 yılında %23,1, 2075 yılında %31,7 ve 2100 yılında ise %33,6 seviyesine ulaşması beklenmektedir.

Buna göre,

- I. Doğurganlık hızındaki düşüş
II. Ortalama yaşam süresindeki artış
III. Demografik yatırımlardaki artış

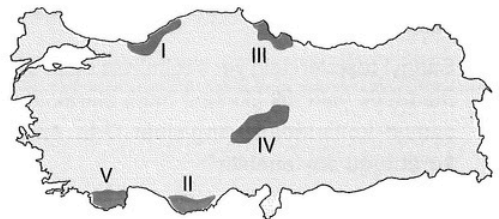
Faktörlerinden hangileri söz konusu beklentiği gündeme getirmiş olabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Türkiye'deki hayvancılık faaliyetleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Büyükbaş hayvancılık Doğu Anadolu platolarında mera hayvancılığı şeklinde yapılmaktadır.
B) Kümes hayvancılığı büyükşehirlerin tüketimini karşılamak üzere kurulur.
C) Çevresine göre çukurda kalan düz alanlarda arıcılık gelişmiştir.
D) Balıkçılık miktarın en fazla olduğu Karadeniz'de en gelişmiştir.
E) Akdeniz platolarında geleneksel olarak kıl keçisi yetiştirilir.

12. Volkanik kırıntılı kayaların parçalanmasıyla oluşan topraklar yumru köklü bitkilerin yetişmesi için en uygun arazilerdir.

Haritadaki numaralandırılmış yerlerden hangisi bu bitkilerin yetişmesi için uygundur?

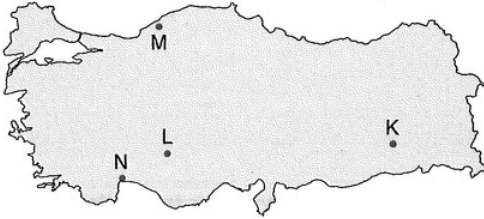
- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Çok eski çağlardan beri kullanılan yumuşak ve metalik bir madendir. Geçmişte süs eşyası ve silah yapımında faydalanan bu madenin kullanım alanı bugün çok daha fazladır. İyi bir iletken olan bu maden, elektrik santrallerinde ve kablo yapımında kullanılır.

Aşağıdakilerden hangisi bu madenin çıkarım alanlarından biri değildir?

- A) Diyarbakır Ergani B) Kastamonu Küre
C) Elazığ Maden D) Yozgat Sorgun
E) Rize Madenköy

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı merkezler harflerle temsil edilmiştir.

- I. En küçük petro-kimya tesisi bulunur.
II. İlk Ferro-krom tesisi bulunur.
III. İlk demir-çelik fabrikası bulunur.
IV. Tek alüminyum fabrikası bulunur.

Haritadaki merkezler ile öncüllerdeki tesislerin eşleştirmesi hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	K	L	M	N
A)	I	II	III	IV
B)	IV	III	II	I
C)	III	II	I	IV
D)	I	IV	III	II
E)	II	III	IV	I

15. Sanayi'nin kurulabilmesi için gerekli olan faktörlerden biri de ham madde varlığıdır. Orta Anadolu'da ham maddeye bağlı olan birçok sanayi kolu bulunmaktadır.

Sanayi tesisleri için yer seçiminde etkili olan ham maddeye yakınlık ilkesine bağlı olarak aşağıdaki sanayi kollarından hangisinin Orta Anadolu'da kurulduğu söylenebilir?

- A) Mobilya Sanayi
B) Un ve Unlu Mamuller Sanayi
C) Pamuklu Dokuma Sanayi
D) Petrol Kimya Sanayi
E) Savunma sanayi

16. Yer şekillerinin engebeli olması ve demir yolu yapım maliyetini artırması ülkemizde bazı merkezlere demir yolu ile ulaşımı engellemiştir.

Aşağıdaki illerden hangisine demir yolu ile ulaşmak mümkündür?

- A) Muğla B) Antalya C) Trabzon
D) Çanakkale E) Erzurum

17. Ankara'dan yola çıkan bir grup turist sırasıyla haritada işaretlenen merkezlerdeki tarihi kent kalıntılarını gezmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi turist grubunun ziyaret ettiği antik kentlerden biri olamaz?

- A) Truva B) Bergama C) Efes
D) Hierapolis E) Aspendos

18. • Bakır işleme tesisleri bulunur.
• Otomotiv sanayisi yaygındır.
• Alüminyum işleme tesisi bulunur.
• Rüzgâr gücünden elektrik üretiminde birinci sıradadır.

Yukarıdaki bilgiler ile aşağıdaki bölgeler eşleştirildiğinde hangisine ait bilgiye yer verilmediği söylenebilir?

- A) Akdeniz B) Karadeniz
C) Ege D) Marmara
E) Güneydoğu Anadolu

1. Saat dilimlerinin merkez boylamları başlangıç meridyeninden başlayarak her 15° lik boylam aralığında bir geçmektedir. Yani +1. Saat dilimi 15°Doğu, +2. Saat dilimi 30°Doğu boylamından geçmektedir. Türkiye'nin ortak saati ise +3. Saat diliminin merkez boylamı olan 45° Doğu meridyeninden geçmektedir. Burası aynı zamanda Türkiye'nin en doğusudur. Buna göre B merkezi 30°Doğu meridyeninin doğusundadır. Batısında yer alamaz. Manisa ise Türkiye'nin en batısına diğer merkezlerle göre daha yakındır. Bu nedenle B merkezi Manisa olamaz.

CEVAP: C

2. Türkiye'nin en kuzeyinden en güneyine çekilen hat ve seçeneklerde verilen yer şekilleri aşağıdaki haritada gösterilmiştir.

Buna göre söz konusu hat üzerinde sırasıyla Küre Dağları, Bozok platosu ve Kayseri ovası yer almaktadır.

CEVAP: B

3. Haritadaki numaralanmış alanlardan I numaralı alanda Uludağ bulunmaktadır. Kuvaterner'de meydana gelen buzullaşmadan Uludağ etkilenmiştir. Günümüzde Uludağ'da Kilimliçöl, Aynalıgöl ve Karagöl gibi buzul göllerine rastlanır. III numaralı Canik, IV numaralı Menteşe ve II numaralı Karacadağ'da buzullara rastlanmaz. V numaralı alan Obruk Platosu olup Orta Anadolu'da buzul izleri Erciyes Dağı'ndadır.

CEVAP: A

4. I numaralı doğrultuda gidildiğinde güneş ışınlarının geliş açısı daralır. Bu nedenle sıcaklık azalması ile birlikte karın yerde kalma süresi uzar, tarım ürünleri olgunlaşma süresi uzar. Karın yerde kalma süresi ve tarım ürünleri olgunlaşma süresi uzamasının doğruya doğru artmasının nedeni ise yükseltiye bağlı sıcaklığın azalmasıdır. Ancak II numaralı doğrultuda gidildiğinde yükselti arttıkça basınç artmaz azalır. Yükseklerle çıkıldıkça atmosferdeki gazlar seyreltiğinden basınç düşmektedir.

CEVAP: B

5. Türkiye akarsularının kirlilikleri üzerinde iklimin etkisinden söz etmek mümkün değildir. Türkiye'de özellikle beşerî faaliyetleri bağlı olarak sanayinin geliştiği alanlarda akış gösteren akarsuların daha kirliliğini söyleyebiliriz. Ayrıca akarsu havzalarının genel olarak açık olması denize kavuşabilmeleri yani yarımada ülkesi olmamız ile ilgilidir. Taşıdıkları su miktarı olan debi ve akımın mevsime dağılımı olan rejim iklimle doğrudan ilgilidir.

CEVAP: D

6. Bozkırlarda görülen yaygın ot türleri geven, koyun yumağı, üzerlik, çoban yastığı, yavşan otu ve siğirkuyruğudur. Bu bitkiler ilkbahar yağışları ile yeşeren yaz kuraklığı ile sararıp kuruyan türlerdir. Sakız ise yazların sıcak ve kurak, kışların ılık ve yağışlı geçtiği alanlarda görülen bir maki türüdür.

CEVAP: E

7. Üst bilgide verilen özellikler dikkate alındığında obruk oluşumunun bu koşullar doğrultusunda en fazla IV numaralı Konya'da görüldüğü söylenebilir. Haritadaki numaralanmış alanlardan tamamında kuraklık olup sulamaya duyulan ihtiyaç fazla olmakla birlikte I numaralı alanda tarım alanı olmaması, diğer alanlarında sulamada akarsuların kullanılması nedeniyle ve bu alanların ovalara karşılık gelmesi nedeniyle obruk oluşumu gözlenmez.

CEVAP: D

8. Toplu dokudaki kırsal yerleşmelerin kurulduğu alanlarda su kaynakları oldukça sınırlıdır. Bu kaynakların etrafında toplanan yerleşmeler Yozgat çevresini kapsayan Bozok Platosu, karasal iklime sahip olan İçdir Ovası, Şanlıurfa'da Harran Ovası ve Edirne Tekirdağ illeri çevresi olan karasal Ergene vadisi boyunca görülmektedir. Istranca Dağları çevresi Karadeniz ikliminde olan yağışlı ve ormanların geniş alan kapladığı su kaynaklarının bol olduğu bir alandır.

CEVAP: C

9. İdari şehirler bir ülkenin başkenti ya da eyalet sistemi ile yönetilen ülkelerdeki eyalet merkezlerdir. Türkiye Cumhuriyeti başkenti Ankara olan ve üniter devlet yapısına sahip olan bir ülkedir. Bu nedenle idari şehir sınıflandırması yanlış olmuştur.

CEVAP: E

10. Toplam doğurganlık hızı, 2001 yılında 2,38 iken 2003 ve 2014 yılları arasında yenilenme seviyesi olan 2,10 seviyelerinde durağan bir seyir göstermiş, bu yıldan sonra aşırı düşüş ile 2023 yılında 1,51'e kadar gerilemiştir. Doğurganlık hızındaki bu düşüş ile bu konuda geliştirilecek politikaların olası etkileri de nüfus projeksiyonu hesaplamalarında dikkate alınmıştır. Bu durum yaşlı nüfus oranının artmasında etkili olacaktır. Ayrıca Türkiye'de doğuşta beklenen yaşam süresi artmakta ve nüfus yaşlanmaya devam etmektedir. Nüfusun yaş yapısının önemli bir göstergesi olan ortanca yaş ile yaşlı nüfus olarak tanımlanan 65 ve üzeri yaştakilerin oranının tüm senaryolara göre artması beklenmektedir.

CEVAP: D

11. Türkiye'de Erzurum - Kars Ardahan platolarının olduğu alan Kuzeydoğu Anadolu platoları olarak ifade edilmektedir ve çayıra bağlı büyükbaş mera hayvancılığı yapılmaktadır. Kümes hayvancılığı 1980lerden sonra büyükşehirlerin et ve yumurta ihtiyacını karşılamak için pazara yakınlık ilkesine bağlı kurulmuştur. Balık miktarı en fazla olan Karadeniz balıkçılıkta birinci sıradadır. Akdeniz'deki Teke ve Taşeli platolarında geleneksel kıl keçisi yetiştiriciliği yapılmaktadır. Ancak arıcılık düz yerlerde değil tam tersi iklim ve bitki çeşidinin fazla olduğu engebeli yerlerde yaygın yapılır.

CEVAP: C

12. Haritadaki numaralanmış alanlardan I'de Podzolik topraklar bulunur. Podzolik topraklar tarıma uygun toprak değildir. II ve V numaralı karstik araziler tarım uygun olmayan sahalardır. III numaralı delta ovalarında pek çok ürün yetişmekle birlikte bu alan volkanik değil akarsu birikimi alüvyal topraktır. IV numaralı Kayseri - Nevşehir - Niğde hattı volkanik toprakların yaygın olduğu ve yumru köklü bitkilerden patatesin yoğun üretildiği alandır.

CEVAP: D

13. Üst bilgede özellikleri verilen maden bakırdır. Bakır, kıta sınırlarındaki sıkışma alanlarında oluşan madendir. Arap, Anadolu ve Avrasya levhalarının sınırlarında birikmiştir. Diyarbakır Ergani, Kastamonu Küre, Elazığ Maden, Artvin Murgul ve Rize Madenköy (Çayeli) önemli yataklarının olduğu yerlerdir. Yozgat Sorgun'da bakır değil radyoaktif elementlerden olan uranyumun olduğu yerdir.

CEVAP: D

14. I. En küçük petro-kimya tesisi K ile gösterilen Batman'dadır.
II. İlk Ferro-krom tesisi N ile gösterilen Antalya'da bulunmaktadır.
III. İlk demir-çelik fabrikası M ile gösterilen Karabük'te bulunmaktadır.
IV. Tek alüminyum fabrikası L ile gösterilen Konya Seydişehir'de kurulmuştur.

CEVAP: D

15. Orta Anadolu başta tarımsal ham maddelerin zenginliği nedeniyle un, makarna, bisküvi ve şeker sanayisinin yaygın olduğu bir bölgedir. Un ve Unlu Mamuller Sanayi Ankara, Konya ve Eskişehir'de bulunur ham maddeye bağlı kurulmuştur. Pamuklu Dokuma Sanayi Kayseri'de bulunur ancak Orta Anadolu'da pamuk üretimi yoktur. Petrol Kimya Sanayi Kırıkkale'de bulunur. Petrol çıkamaz boru hatları ile taşınır. Mobilya Sanayi Ankara ve Kayseri'de bulunur. Ancak ham maddesi olan orman ürünleri bölgede yoktur. Savunma sanayisi Ankara, Eskişehir, Çorum ve Kırıkkale illerinde bulunur. Bu sanayi kolunun belli bir ham maddesi yoktur.

CEVAP: B

16. Dağlık ve engebeli arazinin bulunduğu alanlara demir yolu yapım maliyetleri çok yüksek olduğundan inşa edilmemiştir. Bu arazilerde demir yolu yapımını gerektirecek bir ekonomik faaliyet bulunmadığında bu maliyetli yol yapımından geri durulur. Bu nedenle Muğla, Antalya, Trabzon ve Çanakkale'ye demir yolu ulaşımı yoktur. Ancak Erzurum'a oradan da Kars'a demir yolu inşa edilmiştir.

CEVAP: E

17. Ankara'dan yola çıkan bir grup turist grubunun İzmir'de uğradığı merkezler Bergama Antik Kenti ve güneyde yer alan yine İzmir Selçuk'ta yer alan Efes Antik Kenti'dir. Denizli'ye inildiğinde Pamukkale Travertenleri ve Hierapolis antik kenti bulunmaktadır. Antalya'da bulunan antik tiyatro ise Aspendos'tur. Truva Antik kenti Çanakkale'de bulunmakta ve haritadaki güzergâhta bulunmamaktadır.

CEVAP: A

18. Türkiye'de en fazla bakır bulunan ve bakır işleme tesisleri bulunan bölge Karadeniz'dir. Otomotiv sanayisi Akdeniz, Ege, Orta Anadolu ve Marmara'da bulunmaktadır. En fazla otomotiv sanayi Marmara'dadır. Jeotermal ve rüzgâr gücünden elektrik üretiminde birinci sırada olan bölge Ege Bölgesi'ndedir. Alüminyum işleme tesisi Konya Seydişehir'de bulunmakla birlikte Seydişehir bölge olarak Akdeniz'dedir.

CEVAP: E

1. Ankara'da yaşayan bir öğretmen atama sonuçlarının açıklanmasıyla birlikte yerleşmek üzere atandığı şehre gitmiştir. Gittiği yerde gündüz süresinin Ankara'ya göre daha uzun olduğunu ve güneşin tepe noktasına geldiği anda okunan öğle ezanının ulusal saate göre Ankara'dan daha geç okunduğunu gözlemlemiştir.

Yapılan gözlemin Ağustos ayı içinde gerçekleştiği bilindiğine göre öğretmen aşağıdaki illerden hangisine atanmış olabilir?

- A) Kırıkkale B) Kırklareli C) Aydın
D) Bingöl E) Kars

2. Kıyı şeridi boyunca Edremit körfezinden İskenderun körfezine kadar farklı kıyı tipleri görülmektedir.

Buna göre söz konusu kıyılar boyunca sırasıyla hangi kıyı tipleri görülmektedir?

- A) Enine, Boyuna, Dalmaçya, Kalanklı, Ria
B) Boyuna, Ria, Enine, Kalanklı, Dalmaçya
C) Enine, Ria, Dalmaçya, Boyuna, Kalanklı
D) Ria, Enine, Dalmaçya, Boyuna, Kalanklı
E) Dalmaçya, Enine, Kalanklı, Ria, Boyuna

3. Renklendirme yöntemi ile çizilen fiziki haritalarda aynı yükseltiye sahip yerler aynı renkle gösterilir. Yükselti arttıkça renkler değişmektedir. Türkiye'de genel olarak 0 - 500 metre aralığında kıyı ovaları yeşil, 1000 metreler dolayındaki ovalar ve platolar sarı, 2000 metre üzerindeki alanlar kahverengi ile gösterilmektedir.

- I. Aksaray Ovası
II. Bozok Platosu
III. Gediz Ovası
IV. Altınbaşak Ovası

Yukarıda verilen ovaların ve platoların bulundukları yerler dikkate alındığında hangilerinin bir fiziki haritada sarı renk ile gösterildiği söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

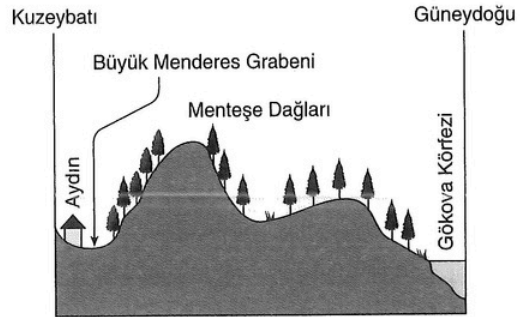
4. Türkiye'de geniş alanlarda etkili olan ılıman karasal iklim ile Akdeniz iklimi bazı özellikler bakımından benzerlik gösterir.

- I. En yağışlı mevsimin kış olması
II. Yağış rejiminin düzensiz olması
III. Yaz aylarında kuraklığın belirgin olması
IV. Oluşumunda mutlak konumun etkili olması

Yukarıda verilen özelliklerden hangileri bu iklimlerde ortaktır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıdaki şekil incelendiğinde Menteşe Dağlarının güneydoğu yamacında kızılçam ormanları ve makilerin, kuzeybatı yamacında ise kızılçamlarla birlikte karaçam, fıstıkçami ve meşe ağaçlarından oluşan ormanların dağılışı gösterdiği görülmektedir.

Bu durumu açıklamak üzere aşağıda verilenlerden hangisi öne sürülebilir?

- A) Dağların denize bakan yamaçlarında yükseltiye bağlı sıcaklık değişimi daha azdır.
B) Gökova körfezinden Menteşe dağlarına kadar olan bölge orman yangınlarından etkilenmiştir.
C) Menteşe Dağlarının kuzeybatı yamaçlarında ağaçlandırma çalışmaları yapılmıştır.
D) Dağlar kıyıya paralel uzanmakta, güneşlenme, sıcaklık, nem ve yağış koşulları farklılık göstermektedir.
E) Menteşe dağlarında yağış miktarı yükseltiye paralel olarak artmaktadır.

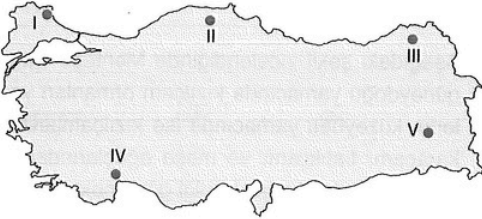
6. İki nokta arasındaki düz doğrultuya kuş uçuşu uzaklık denir. Türkiye denizlerinin kıyı uzunlukları hem gerçek uzunluk hem de kuş uçuşu uzunluk olarak hesaplanır.

- I. Karadeniz
II. Akdeniz
III. Ege
IV. Marmara

Yukarıdaki denizlerin kuş uçuşu sıralaması büyüktten küçüğe doğru hangi seçenekte verilmiştir?

- A) IV - III - II - I
B) I - II - III - IV
C) II - III - I - IV
D) III - IV - II - I
E) IV - II - I - III

7. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralandırılmış yerlerde bulunan milli parklar ile ilgili seçeneklerde verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I - İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı
B) II - Küre Dağları Milli Parkı
C) III - Hatıra Vadisi Milli Parkı
D) IV - Güllük Dağı - Termessos Milli Parkı
E) V - Nemrut Dağı Milli Parkı

8. 2022 - 2023 arası net göç hızı istatistiklerine bakıldığında 6 Şubat depremleri etkisi ile net göç hızının negatif olduğu illeri afet bölgesi illeri çekmektedir.

Aşağıdaki illerden hangisinde net göç hızının negatif olması doğrudan bu durumla ilişkilendirilemez?

- A) Hatay
B) Malatya
C) Adıyaman
D) Kahramanmaraş
E) Van

9. Hayvan sürülerinin tarım arazilerine zarar veremeyeceği uzaklıkta, yapı malzemesi olarak taşın kullanıldığı hanelerden oluşan yerleşmelerdir. Türkiye'de Doğu Anadolu'da yaygındır. Hayvancılık fonksiyonlu kurulan bu yerleşmeler ikamet süresine göre geçicidir. İdari fonksiyonu olmadığı için köy altı yerleşmesi olarak sınıflandırılmaktadır.

Yukarıda genel özellikleri verilen yerleşme türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ağıl
B) Dam
C) Kom
D) Mahalle
E) Çiftlik

10. I. Nüfus artış hızının en yüksek olduğu dönem 1955-1960 olmuştur.
II. 1940-1945 arası dönemde II. Dünya Savaşı'nın etkisiyle Cumhuriyet tarihinin en düşük nüfus artış hızı gerçekleşmiştir.
III. Geçmişten günümüze gerçekleşen göç hareketlerinin çoğu kırdan kente, doğudan batıya doğru olmuştur.

Türkiye'nin nüfus ve göç özellikleriyle ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

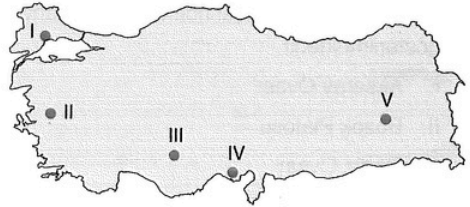
- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) I, II ve III

11. Türkiye'deki hayvancılık faaliyetlerinden bazıları geleneksel otlatma yöntemleri ile yapılmaktadır. Doğal koşullardaki değişimlerden etkilenen hayvancılık yöntemlerinde üretim iklime bağlı yıldan yıla değişimler göstermektedir. Son yıllarda modern yöntemlerin uygulanması ile bu bağılıklar azalmaya başlamıştır.

Aşağıdaki hayvan türlerinden hangisinde bu durum yaşanmaktadır?

- A) Koyun
B) Kıl Keçisi
C) Sığır
D) Arıcılık
E) Tiftik Keçisi

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş nokta numaralarla gösterilmiştir.

Türkiye'de yağ elde etmek amacıyla üretilen tarım ürünleri düşüldüğünde kaç numaralı alanla eşleştirilen ürünün yanlış olduğu söylenebilir?

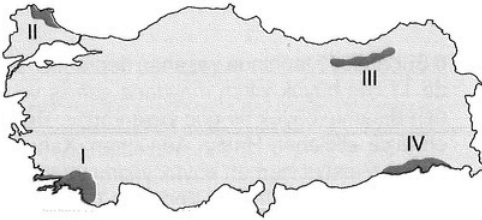
- A) I - Ayçiçeği
B) II - Zeytin
C) III - Mısır
D) IV - Soya Fasulyesi
E) V - Kanola

13. Türkiye'de maden çeşitliliği oldukça fazladır. Rezervler yetersiz olmakla birlikte çeşitli madenler parçalı yataklar hâlinde bulunmaktadır.

Aşağıdaki yer altı kaynaklarından hangisinin Türkiye'de bilinen rezervleri diğerlerinden daha yüksektir?

- A) Volfram B) Taş kömürü C) Fosfat
D) Mermer E) Asfaltit

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar numaralarla gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangilerinde zengin krom yatakları bulunmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

15. Mal ve hizmetlerin ülke içinde el ve yer değiştirmesine "iç ticaret" denir.

Türkiye'nin iç ticareti ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

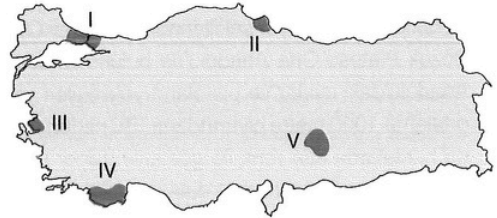
- A) İç ticaretin yoğunluğu ile nüfus miktarı doğru orantılıdır.
B) İç ticarete en fazla hava yolu kullanılmaktadır.
C) İklim çeşitliliği ürün çeşitliliğine neden olduğundan bölgeler arası iç ticaret canlanmaktadır.
D) Reklam ve tanıtım faaliyetlerinin artması iç ticareti artırmıştır.
E) Turizm faaliyetleri iç ticaretin artışında önemli rol oynamaktadır.

16. 2023 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne seri miras alanı olarak kaydedilen Anadolu'nun Ortaçağ Dönemi Ahşap Hipostil Camileri, 13. yüzyılın sonları ile 14. yüzyılın ortaları arasında Türkiye'nin farklı illerinde inşa edilmiş beş camiye kapsamaktadır. Bu camiler, düz ahşap tavanları ve çatıları destekleyen çok sayıda sıralı ahşap sütun içeren benzersiz ahşap yapı sistemleri ile diğerlerinden ayrılırken, dış cepheleri kâgir olarak inşa edilmiştir.

Aşağıdaki illerden hangisinde bu camilerden birinin yer aldığı söylenemez?

- A) Ankara B) Eskişehir C) Konya
D) Trabzon E) Kastamonu

17. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanlardan hangisinde, kıyı turizmi, kanyon vadi, karstik mağara ve antik kent gezisi bir arada yapılabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Aşağıdaki illerden hangisi nüfusa göre sık nüfuslu bölge, iklime göre Akdeniz iklim bölgesi, ulaşım göre liman bölgesi özelliklerinin tamamını gösterir?

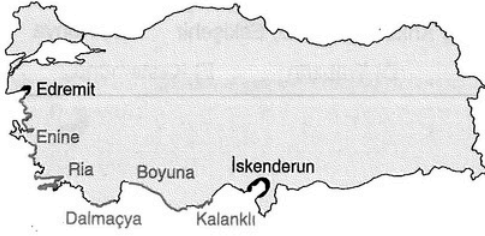
- A) Muğla B) Çanakkale
C) İzmir D) Kahramanmaraş
E) Osmaniye

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Gündüz süresinin yaz aylarında Ankara'ya göre daha ileri olması bu merkezin Ankara'ya göre daha kuzeyde olduğunu göstermektedir. Bu durumda cevap Kars ya da Kırklareli olacaktır. Öğle ezanı daha geç okunduğuna göre yerel saati Ankara'dan daha geri olan bu merkez Ankara'nın batısındadır. Bu durumda söz konusu öğretmen Kırklareli'ne atanmıştır.

CEVAP: B

2. Aşağıdaki haritada Edremit körfezinden İskenderun körfezine kadar görülen farklı kıyı tipleri gösterilmiştir.

Doğru sıralama Enine, Ria, Dalmatya, Boyuna, Kalanklı şeklinde olacaktır.

CEVAP: C

3. Öncüllerde verilen yer şekillerinden Aksaray Ovası ve Bozok Platosu Orta Anadolu'da bulunmaktadır. Orta Anadolu'daki ovalar ve platoların yükseltileri yaklaşık ortalama 1000 metre civarındadır. Bu nedenle iki alan da haritalarda sarı renk ile gösterilir. Diğer yerlerden Gediz Ovası Batı Anadolu'daki grabende olduğu için yükseltileri 0 - 500 metre aralığında ve haritadaki rengi yeşildir. Altınbaşak Ovası diğer adıyla Harran Ovası Güneydoğu Anadolu'dadır. Bu gölge haritalarda genel olarak sarı ile gösterilir. Ancak Altınbaşak Ovası istisnai olarak bölgedeki tek yeşil ile gösterilen alandır.

CEVAP: A

4. Akdeniz iklimi oluşumu mutlak konuma bağlı iken (Orta Kuşak sonucu) ılıman karasal iklimin oluşumu denizden uzaklıktır. Akdeniz ikliminde en fazla yağış kış aylarında düşerken ılıman karasal iklimde en fazla yağış ilkbaharda düşer. İki iklimde de yaz aylarında sıcaklık yüksektir. Yağışın azalması ile birlikte yaz kuraklığı belirgin yaşanır. Yine iki iklimde de yıl içinde yağışın mevsimlere dağılımı düzensizdir.

CEVAP: C

5. Menteşe dağları Ege bölgesinin güneyinde yer almakta ve kıyıya paralel olarak uzanmaktadır. Bu dağların iki yamacında bitki örtüsünün farklılık göstermesi nem ve yağış miktarındaki farklılık ve baki etkisi ile açıklanmaktadır. Özellikle güney bakılı yamaçlarda sıcaklık isteği daha fazla olan kızılçamlar görülürken, kuzeye bakan yamaçlarda daha düşük sıcaklıklarda yetişebilen karaçamlar bulunmaktadır.

CEVAP: D

6. Türkiye'nin kuş uçuşu bakımından en uzun kıyıları Karadeniz kıyılarıdır. Gerçek kıyı uzunluğu sorulmuş olsaydı girinti - çıkıntı nedeniyle en uzun kıyıları Ege kıyıları olurdu. En kısa kıyıları her zaman Marmara Denizi kıyılarıdır. Kuş uçuşu kıyıları sıralamasında Karadeniz'den sonra Akdeniz Ege ve Marmara gelir.

CEVAP: B

7. İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı Kırklareli'nde, Küre Dağları Milli Parkı Kastamonu - Bartın illerini kaplayan alanda, Hatila Vadisi Milli Parkı Artvin'de, Güllük Dağı - Termessos Milli Parkı Antalya'da bulunmaktadır ve haritada yerleri doğru gösterilmiştir. Ancak Nemrut Dağı Milli Parkı Adıyaman Kâhta ilçesinde Kommagene krallığından kalma yapıların bulunduğu alandır. V numara ile gösterilen Nemrut Dağı Bitlis'teki volkan olup milli park değildir.

CEVAP: E

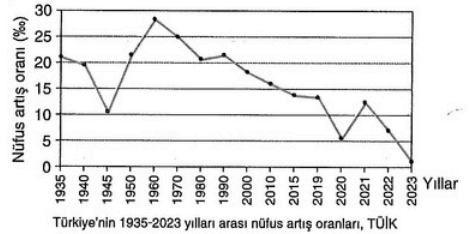
8. 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan depremler sonrasında 11 ilde büyük yıkım meydana gelmiş ve bu illerden dışarıya büyük bir göç yaşanmıştır. Depremden en fazla etkilenen Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Malatya illeri en büyük yıkımı ve dış göçü yaşayan iller olmuştur. Van ilinde 2011 yılında yaşanan deprem sonrasında net göç hızı negatif olmuştur.

CEVAP: E

9. Seçeneklerde verilen mahalle ve çiftlik sürekli ikamet alanı olarak kullanılmaktadır. Ağırda haneler yaşamaz. Küçükbaş hayvancılığın yapıldığı ağırda sadece bir hane ya da çoban barınır. Dam ise Ege Bölgesi'ne özgüdür. Buna göre soruda özellikleri verilen yerleşme komdur.

CEVAP: C

10. Aşağıdaki grafik Türkiye'de nüfus artış hızının yıllara göre değişimini göstermektedir.

Grafik incelendiğinde "Nüfus artış hızının en yüksek olduğu dönem 1955-1960 olmuştur." Bilgisine ulaşılmaktadır. Ancak 1940-1945 arası dönemde II. Dünya Savaşı'nın etkisiyle nüfus artış hızı azalsa da bu Cumhuriyet tarihinin en düşük değeri değildir. En düşük nüfus artışı 2023 yılında gerçekleşmiştir. Ayrıca "Geçmişten günümüze gerçekleşen göç hareketlerinin çoğu kırdan kente, doğudan batıya doğru olmuştur." bilgisi doğrudur.

CEVAP: D

11. Türkiye'de çoğu yörede geleneksel hayvancılık yöntemleri ile üretim devam etmektedir. Gerek bölgelerin ekonomik düzeyleri gerekse ürünlerin daha çok bölge içindeki dar pazarlara hitap etmesi nedeniyle bazı türler modern yöntemlerle yapılmamaktadır. Ancak artan nüfusun et, süt ve yumurta ihtiyacını karşılamak amacıyla büyük şehirler çevresinde büyükbaş sığır ahırları ve kümes hayvanları çiftlikleri kurulmuştur. Koyun karasal bozkırlarda, arıcılık engebeli dağlık sahalarda, kıl keçisi Akdeniz platolarında, tiftik keçisi Ankara çevresinde geleneksel yöntemlerle yapılmaktadır.

CEVAP: C

12. Türkiye'de yeni bir yağlık bitki olan Kanola - Kolza üretiminde Tekirdağ, Konya, Ankara, Edirne, Kırklareli, İstanbul, Çanakkale ve Balıkesir illeri ön sıralarda gelmekle birlikte Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun hiçbir ilinde bu bitkinin ekimi yoktur. Ayçiçeği en fazla Trakya'da, zeytin Ege'de, Soya Çukurova'da ve Mısır Konya'da yoğun olarak yağlık amaçla yetiştirilmektedir.

CEVAP: E

13. Türkiye maden çeşitliliği bakımından zengin bir ülkedir. Çeşitlilik bakımından dünyada 11. Sırada yer almaktadır. Ancak maden çeşidi fazla olmasına rağmen bazı madenlerin rezervi oldukça düşüktür. Volf-ram (Tungsten), Taş kömürü, Fosfat ve Asfaltit rezervi az olan maden ve enerji kaynaklarıdır. Mermer ise kireçtaşının yüksek sıcaklık ve basınç altında sıkışması sonucunda oluşan ve en fazla ihraç edilen maden olmasıyla birlikte rezervi oldukça fazladır.

CEVAP: D

14. Türkiye'deki önemli krom yatakları Muğla Fethiye ve Köyceğiz, Elazığ Guleman ve Bayburt Kop Dağı'nda ve Adana Pozantı'da bulunmaktadır. Türkiye haritasındaki numaralanmış yerlerde I Elazığ Guleman çevresini III ise Muğla Fethiye ve Köyceğiz çevresindeki krom yataklarını göstermektedir. Bu alanlardan çıkarılan krom madeni Antalya ve Elazığ'da kurulmuş olan ferro-krom tesislerinde işlenmektedir.

CEVAP: B

15. Türkiye'de iç ticaretin 1950'lerden sonra yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durum üzerinde 1950lerden sonra kara yollarına ağırlık verilmesi, nüfusun artması, kırdan kente göç ile nüfusun belli alanlarda toplanması, reklam ve tanıtım faaliyetlerinin artması, iletişim ve haberleşme sistemleri ile teknolojik dönüşümlerin yaşanması etkili olmuştur. Ancak iç ticarete en fazla hava yolu değil kara yolu kullanılmaktadır. Hava yolu hem pahalı hem de kara yolu gibi her yere ulaşım sağlayan bir sistem değildir.

CEVAP: B

16. Trabzon 1461 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedilmiştir. Bu tarih ortaçağın bitimi yeniçağın başlangıcı olarak kabul edilen İstanbul'un fethinden daha sonraya denk gelir. Trabzon'da İslam kültürüne ait eserler bu tarihten sonra inşa edilmiştir.

Afyon Ulu Camii (Afyon), Sivrihisar Ulu Camii (Eskişehir), Ahi Şerefettin Camii (Ankara), Eşrefoğlu Camii (Konya) ve Mahmut Bey Camii (Kastamonu) miras alanının bileşenleri olarak UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almaktadır.

CEVAP: D

17. Haritadaki numaralı alanlardan I İstanbul, II Samsun, III İzmir, IV Antalya ve V Adıyaman illerini göstermektedir. Kıyı turizmi, III ve IV numaralı alanlarda yapılmaktadır. Kanyon vadiler, karstik mağara ve antik kentler Akdeniz'de yaygın görülmektedir. Bu turizm türlerinden tamamını birlikte yapmak isteyen bir kişi IV numaralı alana gitmiş olmalıdır.

CEVAP: D

18. Seçeneklerde verilen illerin tamamında Akdeniz iklimi görülmektedir. Muğla, Çanakkale, Kahramanmaraş ve Osmaniye sık nüfuslu bölge sınırları içinde yer almaz. Kahramanmaraş ve Osmaniye'nin denize kıyısı yoktur. Liman özelliği ile öne çıkan ve sık nüfuslu bölge içinde yer alan Akdeniz iklimi görülen il İzmir'dir.

CEVAP: C

1. Deniz suyu sıcaklığı ve tuzluluğunun biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkisini gözlemlemek ve bu konuda bilimsel bir araştırma yapmak üzere İzmir'den yola çıkan bir ekip ilk durak olarak Çandarlı Körfezine daha sonra da sırası ile Edremit ve Gökova Körfezlerine uğrayarak çalışmalarını tamamlamıştır.

Buna göre yapılan gözlemlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Deniz suyu ve tuzluluk oranı ikinci durakta birinci durağa göre daha azdır.
B) Gözlem boyunca deniz suyu sıcaklıkları önce azalmış sonra artmıştır.
C) Deniz suyu sıcaklığı ve tuzluluk oranı gözlem süresinde azalmıştır.
D) İkinci durakta deniz suyu sıcaklığı diğer duraklara göre daha düşüktür.
E) Deniz suyu sıcaklığı ve tuzluluk oranının en fazla olduğu yer üçüncü duraktır.

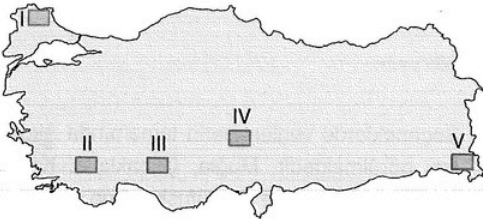
2. Türkiye'nin gerek jeolojik oluşumu gerekse yer şekilleri oldukça karmaşık ve çeşitlidir. Bu nedenle aynı alan içinde bir birinden farklı jeolojik oluşumlar, kayalar yapıları ve yer şekilleri görülebilmektedir.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilen yapıların Türkiye'de bir arada görüldüğü söylenemez?

- A) Menderes - Delta ovaları
B) Kırık dağı - Çöküntü ovaları
C) Traverten - Kaldera
D) Volkanik dağ - Peribacaları
E) Falez - Aşınım platformu

3. Bir okul gezisi kapsamında bazı yer şekillerinin bulunduğu alanlar ziyaret edilmiştir. Bu yer şekilleri;

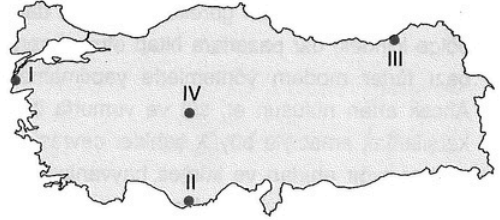
- Traverten
- Peribacaları
- Obruk Gölü
- Buzul Vadisi

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisinde söz konusu gezi alanlarından biri olamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört merkez numara ile gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritadaki numaralı merkezlerle ilgili seçeneklerde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I ve II numaralı merkezlerin kış sıcaklık değerleri aynıdır.
B) I ve III numaralı merkezlerde nemlilik nedeniyle sıcaklıklar nadiren 0 derece altına inmemektedir.
C) IV numaralı merkezde yağış miktarı diğer merkezlerden azdır.
D) II ve IV numaralı merkezlerde ortak olarak yaz kuraklığı görülmektedir.
E) I ve IV numaralı merkezlerde yağışın mevsimlere dağılımı düzenli değildir.

5. Türkiye'deki göllerden bazılarının oluşumunda yalnızca bir faktör etkili olmamıştır. Bazı göller tektonizma ve volkanizma ile birlikte karma oluşum gösterirken bazı göller tektonizma ve karstlaşma ile oluşmuştur.

- I. Van Gölü
II. Eğirdir Gölü
III. Abant Gölü
IV. İznik Gölü

Yukarıdaki göllerden hangileri bu tür karma oluşumlar içinde sayılamaz?

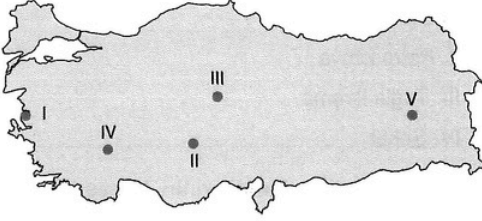
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Dünya'da en fazla yayılış alanını Türkiye'de bulunan kızılcamlar Akdeniz ikliminin klimaks türüdür. Bu tür geçmiş jeolojik zamanlardaki iklim salınımlarına bağlı olarak günümüzde Türkiye'nin farklı bölgelerinde relikt tür olarak görülmektedir.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisinde kızılcamların relikt olarak bulunduğu söylenbilir?

- A) Balıkesir B) Muğla C) Kastamonu
D) Hatay E) İzmir

7. Aşağıdaki Türkiye haritasında Türkiye'nin taraf olduğu Ramsar Alanı ilan edilen yerler numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralandırılmış Ramsar Alanları ile ilgili seçeneklerdeki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

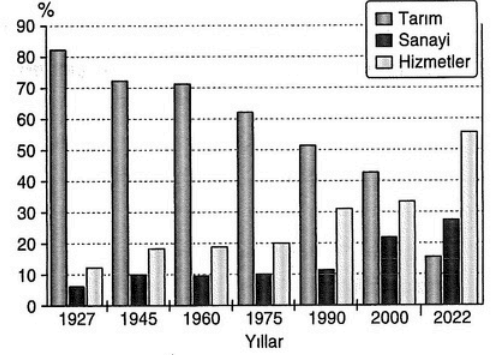
- A) I – Göksu Deltası B) II – Meke Gölü
C) III – Seyfe Gölü D) IV – Burdur Gölü
E) V – Nemrut Krater Gölü

8. Türkiye'de toplu dokudaki yerleşmelere en fazla Orta Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu'da rastlanılmaktadır.

Bu durumun ortaya çıkmasındaki temel neden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bölge yüzölçümlerinin büyük olması
B) Nadasa ayrılan toprakların bulunması
C) Su kaynaklarının belirli yerlerde toplanmış olması
D) Akrabalık ilişkilerinin yoğun olmasına bağlı bir araya gelmesi
E) Kırsal yerleşmelerin sayısının fazla olması

9. Aşağıdaki grafik Türkiye'de yıllara göre çalışan nüfusun sektörel dağılımını göstermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu grafikten elde edilecek bilgilerden biri değildir?

- A) En büyük oransal değişim tarım sektöründe yaşanmıştır.
B) Tarımda çalışan nüfus miktarı sürekli azalmıştır.
C) 2022 yılına gelindiğinde hizmet sektöründe çalışan nüfus tarım ve sanayi sektöründe çalışanların toplamından fazladır.
D) Sanayi sektöründe çalışanların oranı yaklaşık beş kat artmıştır.
E) 1990 yılına kadar çalışan nüfusun yarısından fazlası tarım sektöründe istihdam edilmiştir.

10. Günümüzde Türkiye'nin Nüfus Politikasında; aile kurumunun güçlendirilmesi, sağlıklı ve dinamik nüfus yapısının korunması, yaşanan nüfusun bedensel ve ruhsal sağlık düzeyinin ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi, yaşlıların kaliteli bakım ve sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi temel amaçtır.

Buna göre Türkiye'nin

- I. Nüfusu nitelik yönünden iyileştirmek
II. Nüfus artış hızını yükseltmek
III. Nüfusun ülke içinde dengeli dağılımını sağlamak
gibi nüfus politikalarından hangilerini benimseyebileceği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Y
A
R
G
I

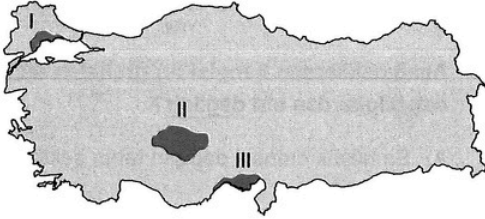
Y
A
Y
I
N
E
V
I

11. Türkiye iklim ve toprak çeşitliliği ile topografik koşulların değişikliği sayesinde tarım ürünü çeşitliliği fazla olan ülkelerden biridir. Genel iklim şartlarına uygun ürünler daha geniş üretim alanına sahiptir.

Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin üretim alanı diğerlerinden daha geniştir?

- A) Mısır B) Çay C) Muz
D) Anason E) Gül

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında üç alan numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerde üretimi en fazla gerçekleştiren ürünler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

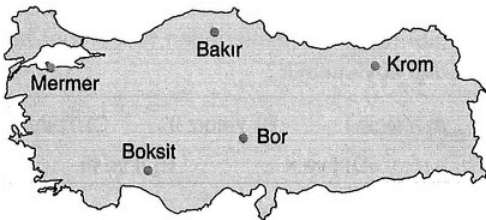
	I	II	III
A)	Çeltik	Elma	Pamuk
B)	Zeytin	Pamuk	Mısır
C)	Pamuk	Mısır	Kanola
D)	Kanola	Mısır	Pamuk
E)	Ayçiçeği	Şeker Pancarı	Soya

13. Türkiye'deki kentlerin büyümelerinde üstlendikleri fonksiyon etkili olmaktadır. Bazı kentler bu anlamda tarım, bazıları maden kenti olarak ifade edilmektedir.

Aşağıdaki kentlerden hangisinin ekonomisi diğerlerinden farklı bir faaliyete dayanmaktadır?

- A) İnegöl B) Seydişehir C) Batman
D) Ergani E) Tavşanlı

14. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar işaretlenerek madenlerle eşleştirilmiştir.

Haritadaki madenlerden hangisinin bulunduğu alan yanlış eşleştirilmiştir?

- A) Mermer B) Krom C) Bor
D) Bakır E) Boksit

15. Türkiye'nin sanayileşme bakımından en büyük alanı Doğu Marmara'dır. Bu alanda birçok farklı sanayi tesisi bir arada bulunmaktadır.

- I. Otomotiv
II. Petro kimya
III. Tuğla kiremit
IV. Şeker

Sanayilerinden hangilerinin bahsedilen alanda bulunduğu söylenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

16. Türkiye'de 2025 yılı itibarıyla UNESCO Dünya Miras Listesi'ne kayıtlı 21 adet kültür varlığı bulunmaktadır. Bu eserlerin uluslararası alanda tanıtımının yapılması ve turizmin geliştirilmesi için hazırlanan bir broşürde sözü edilen varlıkların harita üzerindeki gösterimi yapılmıştır.

Bu varlıkların tanıtımı için hazırlanan haritada aşağıdaki illerden hangisine yer verilmez?

- A) Sivas B) Bursa C) Trabzon
D) Edirne E) Çanakkale

17. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş il numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada taranarak gösterilen illerden hangisinin yıllık turizm geliri diğerlerine göre daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Ege ve Akdeniz bölgeleri jeolojik açıdan farklılıklar göstermektedir. Bu durum turizmde de dikkat çekmektedir.

Aşağıda verilen turizm türlerinden hangisi Ege'de Bölgesi'nde yaygın olarak bulunurken Akdeniz'de yeterince gelişmemiştir?

- A) Kıyı turizmi B) İnanç turizmi
C) Yat turizmi D) Termal turizmi
E) Kültür turizmi

1. Soruda adı geçen körfezler aşağıdaki harita üzerinde gösterilmiştir.

Buna göre araştırma ekibi önce kuzeye daha sonra güneye doğru hareket etmiştir. Türkiye Kuzey Yarım Küre'de yer aldığı için kuzeye gidildikçe deniz suyu sıcaklığı ve tuzluluğu azalmakta, güneye doğru gidildikçe ise artmaktadır. Bu durumda deniz suyu tuzluluk oranının sürekli arttığı ya da azaldığı söylenemez.

CEVAP: C

2. Akarsuların denize döküldüğü yerde yapmış olduğu delta ovaları eğimin oldukça az olduğu alanlar olduğundan akarsular delta ovaları içinde menderes çizerler. Kırık dağlarının yaygın olduğu Batı Anadolu'da graben adı verilen çöküntü ovaları yan yan bulunur. Volkanik dağların fazla olduğu Orta Anadolu'da volkanizmaya bağlı peribacaları da bulunmaktadır. Kıyı diklikleri olan falezler ile deniz arasındaki alana aşınım platformu denilir. Ancak Türkiye'de traverten görülen yerler Denizli ve Antalya'dır. Bu iki ilde volkanik dağ yoktur bu nedenle volkanik patlama çukuru olan kaldera bulunmaz.

CEVAP: C

3. Gezi kapsamında ziyaret edilen yerler şu şekildedir.
II. Pamukkale travertenleri (Denizli), karstik birikim şekli
III. Kızören obruğu (Konya), karstik aşınım şekli
IV. Kapadokya peri bacaları (Nevşehir), akarsu aşınım şekli,
V. Buzul vadisi (Hakkari), buzul aşındırma şekli
Haritada I numara ile gösterilen ergene yöresinde kartik şekillere, buzul şekillerine ve peri bacalarına ratlanmaz.

CEVAP: A

4. I ve III numaralı merkezler denizel iklimin etkisinde olduğundan nemlilik nedeniyle kış aylarında sıcaklığın 0 derece üstüne olduğu yerlerdir. IV numaralı Tuz Gölü çevresi Türkiye'nin en az yağış alan yeridir. II ve IV numaralı merkezlerde yazlar ortak özellik olarak sıcak ve kurak geçmektedir. I numaralı merkezde Akdeniz, IV numaralı merkezde karasal iklim görülür bu iki merkezde de yağış rejimi düzensizdir. Ancak I ve II numaralı merkezler ortak olarak Akdeniz ikliminde olsa da sıcaklıklar aynı değildir. II'de sıcaklık I'e göre enleminden dolayı daha yüksektir.

CEVAP: A

5. Öncüllerde verilen göllerden Van Gölü tektonik bir çukurluğun Nemrut volkanından çıkan lav seti ile kapanması sonucunda oluştuğundan karma oluşum gösterirken, Eğirdir Gölü karstik erime ve tektonik çökmeye uğramış bir çukurun su ile dolmasıyla oluşan karstik bir göldür. Abant Bolu'da heyelan setleşmesi ile oluşan bir göl iken Bursa İznik Gölü tektonik bir göldür.

CEVAP: E

6. Kızılçamlar Batı Anadolu ve Akdeniz Bölgesi'ndeki geniş yayılışının dışında; Erbaa yakınlarındaki Kelkit çayı ile Yeşilirmak'ın birleştiği yer, Ayancık, Sinop, Boyabat, Kastamonu, Amasya ve Zonguldak'ta relikt (kalıntı) tür olarak bulunur. Balıkesir, Bursa, Çanakkale, İzmir, Aydın, Muğla, Antalya, Adana, Mersin ve Hatay'da asli bir türdür. Genel iklim özelliği etkisiyle geniş yayılma alanı bulur.

CEVAP: C

7. Haritada numaralanmış Ramsar alanları ile Meke Gölü (Konya), Seyfe Gölü (Kırşehir), Burdur Gölü (Burdur) ve Nemrut Krater Gölü (Bitlis) yerleri doğrudur. Ancak Göksu Deltası Ramsar alanı İzmir'de değil Mersin Silifke'dedir. İzmir'de olan Ramsar alanı Gediz Deltası'dır.

CEVAP: A

8. Toplu yerleşmelerin bahsedilen bölgelerde ortaya çıkmasında bölgelerin karasal iklim nedeniyle su kaynakları bakımından fakir olması ve su kaynağının olduğu yerlerde suyun etrafında toplanılmasından kaynaklandığı bilinmektedir. Arazinin dar ve parçalı olmaması bir araya gelmeyi kolaylaştırmakla birlikte temel neden sorulduğunda su kaynakları dikkate alınmalıdır.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

9. Grafiğe göre Tarımda çalışan nüfus oranı sürekli azalmıştır. Ancak tarımda çalışan nüfus miktarının sürekli azaldığına dair bir çıkarımda bulunamaz. Türkiye nüfus miktarının artışına paralel olarak tarımda çalışanların miktarının arttığı dönemler de mevcuttur.

CEVAP: B

10. Türkiye'nin On İkinci Kalkınma Planı'nda (2024-2028) doğurganlık hızının artırılması politikası yer almıştır. Bu dönemde nüfusun nitelik ve niceliğini geliştirme politikası ile mevcut politika desteklenmiştir. Aile kurumunun güçlendirilmesi, sağlıklı ve dinamik nüfus yapısının korunması nüfus artış hızını yükseltmek için, yaşlanan nüfusun bedensel ve ruhsal sağlık düzeyinin ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi, yaşlıların kaliteli bakım ve sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi ise nüfusu nitelik yönünden iyileştirmek için önemlidir.

CEVAP: D

11. Türkiye'nin iklim çeşitliliği fazla olan bir ülke olması tarım ürünü çeşitliliğini artırmakla birlikte bazı tarım ürünlerinin özel isteklerinin olması onların daha sınırlı alanlarda yetişmesini sağlamıştır. Göller yöresi ile sınırlı kalan Anason ve Gül, kış ılıklığından dolayı en fazla Akdeniz'de yetişen muz ve sadece Karadeniz'de yetişen çay bu ürünlere örnektir. Ancak mısır, sulama ile yetişebilen sulamanın olduğu her bölgede olan yetiştirme alanı oldukça geniş olan bir üründür.

CEVAP: A

12. Haritada numaralandırılan alanlardan I numaralı Tekirdağ çevresi Ayçiçeği ve Kanola'nın en fazla üretildiği alandır. Mısır ve şeker pancarının en fazla üretildiği alan Konya'dır. Ancak dikkat ediniz pamuk en fazla Adana çevresinde değil Güneydoğu Anadolu'dadır. Bu nedenle Adana'da olan soya fasulyesidir.

CEVAP: E

13. Türkiye'deki maden kentleri taş kömürü, linyit, petrol ve diğer metalik madenler veya endüstriyel ham maddelerin çıkarılıp işlenmesi ile gelişmiştir. Konya Seydişehir'de boksit, Batman'da petrol, Kütahya Tavşanlı'da linyit ve Diyarbakır Ergani'de bakır bulunur. Bursa İnegöl'ün gelişimi madencilik değil mobilya sanayisi ve tarıma bağlı olmuştur. Bu alandan çıkarılan işlenen bir maden yoktur.

CEVAP: A

14. Türkiye haritasında işaretlenmiş madenlerden boksitin yeri doğrudur. Boksit yatakları en fazla Konya Seydişehir ve Antalya Akseki'dedir. Krom yataklarında Bayburt Kop Dağları çevresi ön plandadır yeri doğrudur. Bakır yatakları en fazla Kastamonu Küre Dağları'nda bulunur yeri doğrudur. Mermer Güney Marmara'da Balıkesir Kapıdağ Yarımadası ve Marmara Adası'nda yaygın bulunur yeri doğrudur. Ancak bor sadece Balıkesir, Bursa, Kütahya ve Eskişehir'de bulunur haritadaki yeri yanlıştır.

CEVAP: C

15. Doğu Marmara İstanbul, Kocaeli, Sakarya ve Bursa illerinin olduğu Türkiye'nin en sanayileşmiş alanıdır. Bu alanda başta Otomotiv adı verilen motorlu kara taşıtları aksam ve parçaları fabrikaları yaygındır. İzmit'te Petro kimya tesisi bulunmaktadır. Ancak Tuğla ve kiremit sanayisi Yozgat, Çorum, Ankara, Eskişehir, Manisa illerinde yaygındır. Şeker Sanayisi ise Orta Anadolu'da ve Doğu Anadolu'da bulunmaktadır.

CEVAP: E

16. Seçeneklerde verilen illerde yer alan ve UNESCO Dünya Miras listesinde bulunan eserler şu şekildedir:

- 1985 Sivas Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası
- 1998 Çanakkale Truva Arkeolojik Alanı
- 2011 Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi
- 2014 Bursa Bursa ve Cumalıkızık: Osmanlı Devleti'nin Doğusu

Trabzon'da yer alan Sümela Manastırı (2000) ise Türkiye'nin UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesindeki Alanları arasındadır. Söz konusu 21 eser arasında yer almaz.

CEVAP: C

17. Haritada numaralarla gösterilen illerden I numaralı il İstanbul, II numaralı il Ankara, III numaralı il Antalya, IV numaralı il Adıyaman ve V numaralı il Aydın'dır. Toplam turizm gelirleri bakımından ilk sırada yer alan il İstanbul'dur. İstanbul başta kültür, tarih, sağlık turizmi açısından öne çıkan bir ildir. Yaz turizminde öne çıkan iller ise Antalya, Muğla, Aydın ve İzmir'dir.

CEVAP: A

18. Kıyı turizmi deniz suyu ve iklim özellikleri bakımından iki bölgede de ön plana çıkmaktadır. İnanç turizmi açısından özellikle Hristiyanlık açısından önemli mekânlar iki bölgede de bulunmaktadır. Yat turizmi deniz turizminin yapıldığı alanlarda ortak olarak yapılabilir. Kültür turizmine konu olan antik kentler iki bölgede de bulunmaktadır. Ancak termal turizm kırıklı yer yapısından dolayı Ege'de gelişmişken Akdeniz'de bu yer yapısı ve turizm türü yoktur.

CEVAP: D

1. GZFT analizi; güçlü ve zayıf yönlerin anlaşılması, fırsatların farkına varılması ve karşılaşılabilecek tehditlerin öngörülmesini sağlayan bir tekniktir. Türkiye'nin coğrafi konum analizi GZFT analiz tekniğine göre yapıldığında, çeşitli fırsatların ortaya çıkmasına yardımcı olan güçlü yönler tespit edilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu kapsamda değerlendirilemez?

- A) Üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada ülkesi olması
- B) Karadeniz'i diğer denizlerle bağlayan boğazlara sahip olması
- C) Enerji kaynaklarının rezerv ve tüketim bölgeleri arasında yer alması
- D) Siyasi açıdan istikrarsız bölgelere komşu olması
- E) Tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olması

2. Türkiye'nin dağlık engebeli yapısı nedeniyle demir yolu hatları yer şekillerinin daha sade olduğu platolar, ovalar, akarsu vadileri ve dağlar arasındaki doğal geçitlere denk getirilerek maliyet düşürülmektedir.

- Ankara – Sivas Yüksek Hızlı Tren Hattı
- Ankara – Konya Yüksek Hızlı Tren Hattı
- Adana – Şanlıurfa Otoyolu
- Ankara – İstanbul Otoyolu

Yukarıda verilen ulaşım hatları dikkate alındığında aşağıdaki jeomorfolojik ünitelerden hangisi ile ilişki kurulamaz?

- A) Bolu Dağları
- B) Cihanbeyli Platosu
- C) Bozok Platosu
- D) Çukurova
- E) Canik Dağları

3. Türkiye kıyılarında oluşan kıyı tiplerinden biri de enine kıyılardır.

Bu kıyıların olduğu yerle ilgili,

- I. kıta sahanlığı dardır.
- II. kıyıda girinti çıkıntı fazladır.
- III. kıyı gerisindeki dağlar kıyıya paralel uzanır.
- IV. dalga biriktirme şekilleri yaygındır.

bilgilerinden hangilerinde yanlışlık vardır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

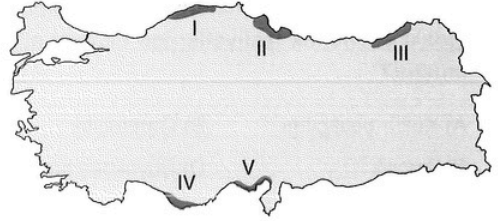
4. Akdeniz iklimi Marmara, Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu'nun batısındaki illerde görülen bir iklimdir.

- I. Osmaniye
- II. Kahramanmaraş
- III. Kırklareli
- IV. Karabük

Yukarıda verilen illerden hangilerinin tamamında ya da bir bölümünde Akdeniz iklimi görülmemektedir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. Kıyı set gölleri deltalar ya da sığ kıyılarda dalga ya da kıyı akıntılarının etkisiyle gelişen kıyı oklarının gerisinde oluşmuştur.

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangilerinde kıyı set gölleri bulunmaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) III ve V

6. İzmir'den başlayarak Antalya'ya kadar olan alanda bitkiler üzerine araştırma yapan bir grup bazı türlerin endemik bazı türlerin ise ormanlar içinde doğal olarak yetiştiğini tespit etmiştir.

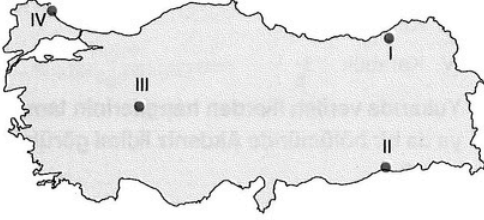
Bu grubun alanda,

- I. Fıstık Çamı
- II. Toros Sediri
- III. Gökmar
- IV. İhlamur

türlerinden hangilerini ormanlar içinde yaygın olarak gördüğü söylenemez?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I ve IV
- E) III ve IV

7. Küresel iklim değişimleri sonucunda yaşanacak olumsuz etkilerden biri de kurak alanlarda kuraklık şiddetinin artarak çölleşmenin belirginleşmesi şeklinde kendini gösterecektir.

Bahsedilen etki haritadaki alanlardan hangileri için daha fazla geçerlidir?

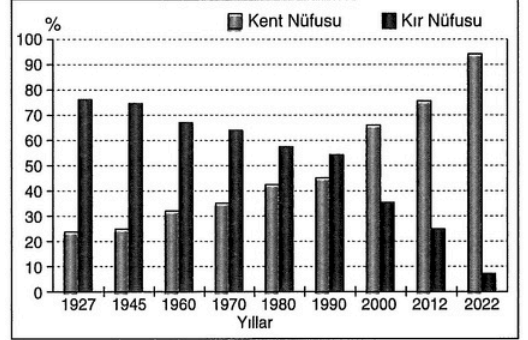
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV
8. Türkiye'nin doğusunda kom, batısında dam adıyla bilinen kırsal köy altı yerleşmeleri ortaya çıkmıştır. Bu tür köy altı yerleşmelerinin oluşmasında aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi etkili olmuştur?
- A) Kültür balıkçılığı B) Ormancılık
C) Arıcılık D) Büyükbaş hayvancılık
E) Kümes hayvancılığı

9. Almanya ile Türkiye arasında 1958-1961 yılları arasında İşçi Göçü Antlaşması imzalanmıştır. Türkiye, daha sonra Hollanda, Fransa, Avusturya gibi diğer Avrupa ülkeleriyle de benzer antlaşmalar yapmıştır. Böylece çoğunluğu 1960-1970 yılları arasında olmak üzere yüz binlerce Türk, işçi olarak Avrupa ülkelerine göç etmiştir. Zamanla ailelerini de Avrupa'ya götüren bu işçilerin birçoğu gittikleri ülkelerin vatandaşlığına geçmiştir. Günümüzde Avrupa ülkelerinde yaşayan beş milyonun üzerindeki Türk nüfusunun çoğunluğu, işçi olarak giden kişilerin ailelerinden oluşmaktadır.

Yukarıda anlatılan göç türünün doğru sınıflandırması aşağıdaki seçeneklerden hangisinde yapılmıştır?

	Nedenine Göre	Yapıldığı Yere Göre	İstek Durumuna Göre
A)	Siyasi	Dış Göç	Zorunlu
B)	Sosyal	İç Göç	Gönüllü
C)	Ekonomik	Dış göç	Gönüllü
D)	Siyasi	Dış Göç	Gönüllü
E)	Ekonomik	Dış Göç	Zorunlu

10. Aşağıdaki grafiğe göre 1927 yılındaki toplam nüfusun ancak %22'si kentlerde yaşarken bu oran, 1970'te %38'e, 2003'te %65'e, 2010'da %76'ya, 2022 yılında ise %93'e ulaşmıştır.

Buna göre,

- I. Nüfus artış hızının düşmesi
II. Tarımda çalışan nüfus oranının azalması
III. Nüfusun ülke genelindeki dengesiz dağılımı

durumlarından hangileri ile yukarıdaki grafik arasında ilişki kurulabilir?

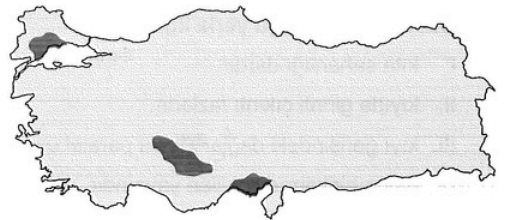
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

11. Türkiye'de son yıllarda üretimi dikkat çeken bitkilerden biri de aspir bitkisidir. Yüksek yağ oranı sayesinde önemli bir yağlık bitki olan aspir, yalancı safran, Amerikan safranı ve boyacı safranı gibi isimlerle de bilinir. Yağ üretimi yanı sıra çayı, şifalı bitkiler kapsamında birçok rahatsızlığa iyi gelmektedir.

Aşağıdaki illerden hangisinde bu bitki yoğun olarak üretilmemektedir?

- A) Kayseri B) Isparta C) Burdur
D) Konya E) Nevşehir

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında Türkiye'de yoğun tarımsal üretim yapılan bazı alanlar taralı olarak gösterilmiştir.

Haritadaki alanlarda aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin yetişme alanı yoktur?

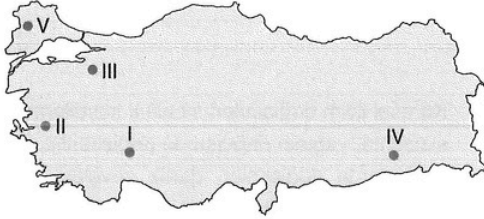
- A) Kanola B) Buğday C) Soya
D) Mısır E) Güll

13. Türkiye'de jeolojik yapının kırıklı olması nedeniyle yer altından gelen sıcak suların yüksek ısıda olması jeotermal enerji üretiminin yapılabilmesini sağlamıştır. Bu enerjinin üretimi ve potansiyelinde Batı Anadolu ilk sırada gelmektedir.

Aşağıdaki illerden hangisinde jeotermal enerji üretimi yoktur?

- A) Manisa B) Muğla C) Denizli
D) Çanakkale E) Aydın

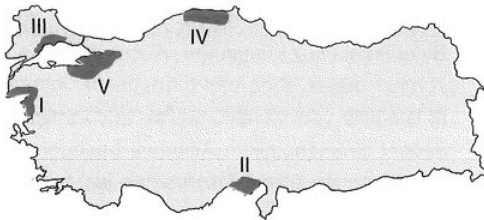
14. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı alanlarda bulunan madenlerle ilgili seçeneklerdeki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I - Kükürt B) II - Altın C) III - Volfram
D) IV - Fosfat E) V - Toryum

15. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı alanlardan hangisinde yağ sanayisinin geliştiği söylenemez?

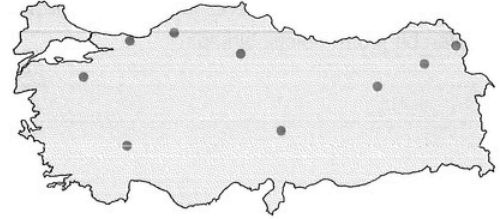
- A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Turistik Doğu Ekspresi Ankara - Kars güzergâhında kış sezonu boyunca haftada üç gün karşılıklı işleyen yataklı ve yemekli vagonlardan oluşan ve turistik amaçlı işletilen ekspres ana hat trenidir. Bu tren Erzincan, Erzurum, Sivas, Divriği, Iliç'te uzun süreli duraklamalar yapmakta, bu merkezlerdeki tarihi ve kültürel yapıyı deneyimle imkânı sunmaktadır.

Buna göre sözü edilen turizm etkinliği aşağıdaki alanlardan hangisini ziyaret etmek isteyen bir kişi için uygun değildir?

- A) Ani Harabeleri
B) Ulu Camii ve Şifahanesi
C) İnce Minareli Medrese
D) Çifte Minareli Medrese
E) Atatürk Kongre Müzesi

17. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir turizm türünün yapıldığı alanlar noktalarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada işaretlenerek gösterilen merkezlerde;

- I. iklim
II. su kaynakları
III. yer şekilleri
IV. jeolojik yapı

faktörlerinden hangilerine bağlı olarak turizmin geliştiği söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

18. Türkiye'de uygulanmakta olan bölgesel kalkınma projelerinden biri de Doğu Karadeniz Projesi'dir.

Doğu Karadeniz Projesi'nde aşağıdaki illerden hangisinin yer aldığı söylenemez?

- A) Gümüşhane B) Çorum
C) Samsun D) Kastamonu
E) Amasya

1. Türkiye'nin üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada ülkesi olması balıkçılıktan, ulaşıma, ticaretten turizme birçok alanda fırsatlar yaratmaktadır. İstanbul ve Çanakkale boğazlarına sahip olması ve doğu ile batı arasındaki enerji nakil hatlarının Türkiye'den geçmesi de birçok fırsat yaratmaktadır. Ayrıca tarih boyunca Türkiye'de izler bırakan medeniyetler turizm potansiyelini de artırmaktadır. Ancak siyasi açıdan istikrarsız bölgelere komşu olmak zayıf bir yöndür. Bu durum fırsattan ziyade çeşitli tehditler doğurmaktadır

CEVAP: D

2. Ankara - Sivas Yüksek Hızlı Tren Hattı Yozgat'ın üzerinde bulunduğu düz bir alan olan Bozok Platosundan geçmektedir. Ankara - Konya Yüksek Hızlı Tren Hattı üzerinde Haymana ve Cihanbeyli Platoları bulunmaktadır. Ankara'dan İstanbul'a giden otoyol üzerinde Bolu Dağı geçidi ve Tüneli yer almaktadır. Mersin'den Şanlıurfa'ya giden otoyol Çukurova'dan geçmektedir. Canik Dağları Samsun'a ve Samsun üzerinden Doğu Karadeniz kıyı illerine gidilirken geçen bir jeomorfolojik birimdir.

CEVAP: E

3. Türkiye'de enine kıyılar dağların kıyı şeridine paralel değil dik uzandığı Batı Anadolu kıyılarında görülmektedir. Bu alanda kıta sahanlığı oldukça geniştir. Bu nedenle dalga birikim şekillerinden olan kıyı oku, kıyı kordonu, lagün gibi şekiller yaygın olarak görülür. Dağların deniz içine doğru uzanması nedeniyle araları dolduran deniz suları girintili çıkıntılı kıyıların oluşmasını sağlamıştır.

CEVAP: B

4. Akdeniz iklimi Marmara'da Edirne, Tekirdağ, İstanbul ve Kocaeli illerinin bir bölümünde, Bursa, Balıkesir ve Çanakkale illerinin tamamında görülür. Kırklareli Karadeniz kıyısındadır ve Karadeniz iklimi görülür. Karabük tamamıyla Batı Karadeniz'de Karadeniz ikliminin etkili olduğu bir ildir. Akdeniz bölgesinde yer alan Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde Akdeniz iklimi görülmektedir.

CEVAP: E

5. Çatalca Yarımadası kıyılarındaki Büyük Çekmece, Küçük Çekmece ve Durusu (Terkos) gölleri, Çukurova Deltası'ndaki Akyatan ile Ağyatan gölleri, Kızılırmak (Bafra) Deltası'ndaki Balık ve Karaboğaz gölleri, Yeşilirmak (Çarşamba) Deltası'ndaki Simenlik ve Dumanlı gölleri kıyı set gölleridir. Haritada gösterilen II numara Bafra deltası, V numara ise Çukurova deltasıdır. Bu deltaların sığ kıyılarında kıyı set gölleri bulunmaktadır.

CEVAP: C

6. Akdeniz ikliminin etkisinde olan alanda Toros Dağları'nın denize bakan yamaçlarında, yaz kuraklığına dayanıklı 500-1000 metre arasında meşe türleri ve kızılçamlar görülür. 1000-2100 metre arasında ise karaçam, ardıç ve katran gibi iğne yapraklı türler bulunur. Akdeniz iklim kuşağı içinde Batı Anadolu'da bulunan önemli tür fıstık çamıdır. Gökmar, İhlamur, Kayın, Ladin, Kızılağaç, Akağaç gibi türler Karadeniz ikliminde nemli ortamlarda yetişen türlerdir.

CEVAP: E

7. Küresel iklim değişimleri sıcaklık koşullarında kararsızlaşma, yağışın dağılışında değişkenlik, basınç ve rüzgârlarda değişimler, deniz seviyesi değişimleri yaratacaktır. Bu durum gerek bitki türleri gerekse insan yaşamı üzerinde değişimlere neden olacaktır. Bu değişimlerden biri de ormansızlaşma ve çölleşme şeklinde kendini gösterecektir. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan kuraklığın fazla olduğu II ve III numaralı alanlarda çölleşme riski daha da artacaktır.

CEVAP: C

8. Büyükbaş hayvan beslemek amacıyla kurulan köylerden uzak yerleşmelere Doğu Anadolu Bölgesi'nde Kom, Köm, Köme gibi isimler verilirken bu yerleşmelerin Batı Anadolu'da Çanakkale Gökçeada çevresindeki adı Dam'dır.

CEVAP: D

9. Söz konusu göç yurt dışına yapıldığı için dış göçtür. Bir anlaşma söz konusudur. Ancak anlaşma kimseyi zorunlu olarak göçe tabi tutmamıştır. İnsanlar kendi isteğiyle yani gönüllü olarak göç etmiştir. Göçün nedeni de ekonomiktir. Almanya başta olmak üzere birçok Avrupa ülkesi Türkiye'den işçi talep etmiştir. Bu dönemde Türkiye'de ise aşırı nüfus artışı nedeniyle iş gücü fazlalığı vardır. 1960-1985 yılları arasında yaklaşık 1,2 milyondan fazla vatandaşımız işçi olarak çalışmak ve daha çok kazanmak için Avrupa ülkelerine göç etmiştir.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

10. Türkiye'de kentsel nüfus oranı artarken kırsal nüfus oranı da azalmaktadır. Bu durumun öncelikli sebebi kırsal kente göçtür. Kırsal kente yapılan göçler nüfusun ülke içinde dengesiz dağılımına neden olmuştur. Şehirlerde tarım dışı sektörler olan sanayi ve hizmet sektöründe çalışanlar arttığı için tarımda çalışan nüfus oranı azalmıştır. Ayrıca kentleşme ile nüfus artış hızı da azalmıştır. Kırsal alanda fazla nüfusun işgücü olarak görülmesi durumu kentlerde yoktur. Ayrıca kentleşme ile birlikte eğitim seviyesi ve evlenme yaşı yükselmiştir. Kadın istihdamındaki artış da doğurganlığı azaltmıştır.

CEVAP: E

11. Aspir bitkisi kuraklığa dayanıklı tarım ürünlerinden biridir. Kurak iklim şartlarında yüksek yağ oranı elde edilmesi ve hastalıklara iyi gelen çayının olması nedeniyle ekonomik getirisi yüksek ürünlerden biridir. Bu ürün başta kayseri olmak üzere Isparta, Konya, Ankara, Nevşehir ve Aksaray illerinde yoğun üretilmektedir. Burdur ilinde Aspir değil Anason üretimi yapılmaktadır. Burdur Anason üretiminde birinci sıradadır.

CEVAP: C

12. Kolza bitkisinden üretilen Kanola bitkisi en fazla Trakya'da Tekirdağ başta olmak üzere üretilmektedir. Mısır ve Buğday Konya başta olmak sulama olan yerlerde üretilmektedir. Soya fasulyesi en fazla Çukurova'da üretilmektedir. Yağlık gül üretiminin %90'ını Isparta çevresi karşılamaktadır. Haritadaki alanların hiçbirinde gül üretimi yoktur.

CEVAP: E

13. Jeotermal enerji üretiminde Ege Bölgesi ilk sırada gelmektedir. Bir alanda fay hattı olması ve sıcak su çıkması enerji üretimi için yeterli değildir. Su sıcaklığının yüksek olduğu yerlerde bu santraller kurulmaktadır. Başta Denizli Sarayköy (Kızıldere) ve Aydın Germencik olmak üzere Çanakkale Tuzla ve Babadere bölgesi ile Manisa Alaşehir'de jeotermal santral kurulmuştur. Muğla'da bu enerji kaynağı olmakla birlikte santral yoktur.

CEVAP: B

14. Haritada I numara ile gösterilen yer Isparta Keçiborlu'dur. Bu alanda kükürt bulunmaktadır. II numaralı İzmir ve Aydın çevresinde altın yatakları bulunur. III numaralı Bursa Uludağ'da volfram bulunmaktadır. IV numara ile gösterilen Mardin Mazıdağ'da fosfat yatakları bulunmaktadır. Ancak V numara ile gösterilen Trakya'da az miktarda petrol ve doğal gaz dışında bir maden yoktur. Toryum Eskişehir ve Malatya'da bulunmaktadır.

CEVAP: E

15. Yağ sanayisi ayçiçeği, mısırozü, kanola, soya ve zeytin bitkisine bağlı olarak ve ayrıca margarin olarak üretilmektedir. Margarin sanayisi İstanbul'da bulunur. Zeytin yağ fabrikaları Ege'de ve Güney Marmara'da kurulmuştur. Haritadaki numaralanmış alanlardan I numaralı Edremit ve V numaralı Gemlik çevresinde zeytin, II numaralı Çukurova'da mısır ve soya, III numaralı Tekirdağ'da ayçiçeği ve Kanola yağı üretilir. IV numaralı alanda bir tarımsal üretim ve yağ sanayisi yoktur.

CEVAP: D

16. İnce minareli medrese Konya ili Selçuklu İlçesi'nde, Alaaddin Tepesi'nin batısındadır. Selçuklu Sultanı II. İzzeddin Keykavus devrinde inşa ettirilmiştir. Çifte Minareli Medrese ve Atatürk Kongre Müzesi Sivas'ta Ulu Camii ve Şifahanesi Divriği'de Ani Harabeleri ise Kars'ta bulunmaktadır.

CEVAP: C

17. Haritadaki noktalarla gösterilen yerlere bakıldığında Uludağ, Davraz Dağı, Kartepe, Kartalkaya, Ilgaz, Erciyes, Palandöken, Sarıkamış gibi kayak merkezlerini göstermektedir. Kış turizminin yapılabildiği yerlerde karın yerde kalma süresi uzun olmalıdır (iklim). Ayrıca bu alanlarda dağlık eğimli ve engebeli bir arazi olması gerekmektedir (yer şekilleri). Jeolojik yapı kaplıca ve ılıca turizminin dağılışını belirler. Su kaynaklarının doğrudan turizm dağılışı yoktur.

CEVAP: B

18. Doğu Karadeniz projesi başladığında bu bölgede yer alan Artvin, Gümüşhane, Bayburt, Rize, Trabzon, Giresun ve Ordu illerinden oluşmaktaydı. Daha sonra Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi'nde yer alan Tokat, Çorum, Amasya ve Samsun illeri Doğu Karadeniz projesine dâhil edilmiştir. Kastamonu ili hiçbir bölgesel kalkınma planında yer almamaktadır.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

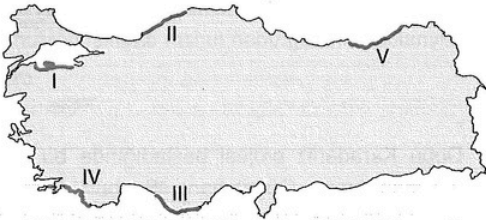
1. Türkiye'nin göreceli konum özellikleriyle ilgili olarak aşağıda verilen durumlar bağıntı (karşılıklı ilgi) ilişkisi içerisinde sınıflandırıldığında hangisi açıkta kalır?

- A) Ortalama yükselti batıdan doğuya doğru gidildikçe artmaktadır.
B) Sıcaklık ortalamaları batıdan doğuya doğru azalmaktadır.
C) Doğuya gidildikçe güneş batıdaki merkezlere göre daha erken doğup batmaktadır.
D) Karın yerde kalma süresi ve donlu gün sayısı doğuya doğru artmaktadır.
E) Aynı türden tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi doğuya gidildikçe uzamaktadır.

2. Türkiye'nin arazi yapısı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kıvrım sistemine bağlı oluşan Köroğlu Dağları çevresinde volkanik kayalara rastlanır.
B) Tansiyonel hareketlere bağlı Batı Anadolu'da birçok depresyon alanı oluşmuştur.
C) Uşak ile Manisa arasında kül konilerinden oluşan genç volkanik alan bulunur.
D) Kalın kalker depolarının varlığı nedeniyle Batı Toroslarda karstik oluşumlar yaygındır.
E) Doğu Karadeniz Dağları'nın kuzey yamaçlarında I. jeolojik zaman arazileri yaygın görülür.

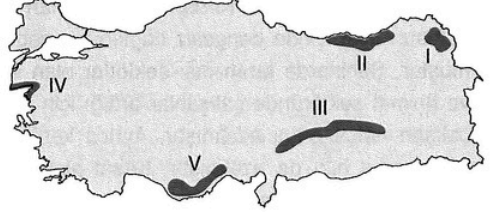
3. Türkiye kıyılarında şartların uygun olduğu alanlarda dalgalar içinde taşıdıkları materyalleri birleştirerek yeni yer şekilleri meydana getirmektedir. Bu şekiller arasında kıyı oku, kıyı kordonu ve Tombolo gibi şekiller yer almaktadır.

Bu şekillerin haritada numaralandırılarak gösterilen kıyılardan hangilerinde görüldüğü söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan koyu renkle gösterilmiştir.

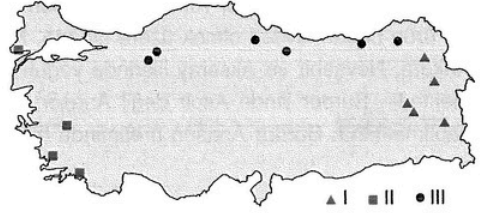

- Yağış miktarı diğer merkezlerden fazladır.
- Belirgin bir yaz kuraklığı yoktur.
- Yıl içinde en fazla yağış Eylül, Ekim ve Kasım aylarında düşmektedir.

Yukarıda verilen özellikler haritadaki numaralı alanlardan hangisine aittir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

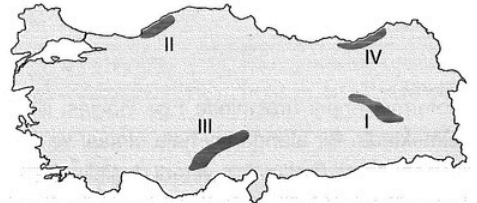
5. Aşağıdaki haritada bazı set gölleri oluşum türlerine göre sınıflandırılarak numaralarla gösterilmiştir.

Buna göre söz konusu set göllerinin oluşum türü aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	Lav-set	Heyelan-set	Alüvyal-set
A)	I	II	III
B)	II	III	I
C)	III	I	II
D)	I	III	II
E)	II	I	III

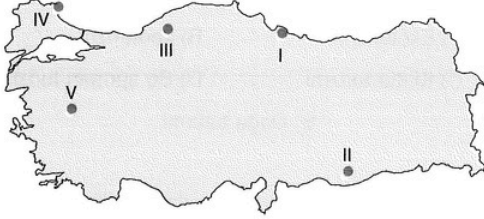
6. Kayın, nemli bölgelerde yayılım gösteren geniş yapraklı türlerden biridir. Avrupa - Sibirya flora bölgesindeki ormanlar içinde yayılış gösterir.

Buna göre, haritadaki numaralanmış alanlardan hangilerindeki ormanlar içinde kayınlara rastlanmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Kuraklığın fazla olduğu alanlarda tarımsal sulama projelerinin geliştirilmesiyle verim artışı sağlanmıştır. Ancak yıllar içinde özellikle sulama tekniklerinin yanlış uygulanması nedeniyle toprak üzerinde tuzlanma ve kireçlenme gibi sorunlar oluşmaya başlamıştır.

Haritadaki numaralı yerlerden hangisinde bu sorunlar daha fazla yaşanmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Güneydoğu Anadolu'da araştırma yapan bir bilim insanı bölgedeki Şanlıurfa, Mardin, Batman ve Diyarbakır illerinde ortanca yaştan çok düşük olduğunu gözlemlemiştir.

Bu durumun nedenini aşağıdakilerden hangisi ile açıklaması mümkündür?

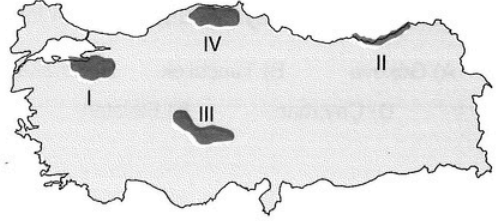
- A) GAP ile birlikte gelir düzeyinin artması
B) Doğum oranlarının çok yüksek olması
C) Yaşlı nüfusun bölge dışına göç etmiş olması
D) Aritmetik nüfus yoğunluğun düşük olması
E) Okuryazar oranının düşük olması

9. Türkiye'deki yerleşmelerden bazılarının isimleri sahip oldukları ekonomik faaliyetlerden gelmektedir. Rize Çayeli, Karabük Eskipazar, Edirne Uzunköprü ve Elazığ Maden ilçeleri bu tür yerleşme isimlerine örnektir.

Yukarıdaki yerleşme isimlerine bakıldığında aşağıdaki faktörlerden hangisi yoktur?

- A) Ulaşım B) Tarım C) Turizm
D) Ticaret E) Yer altı kaynakları

10. Bizim köyümüzde arazi engebeli, tarım alanları küçük ve parçalı, su kaynakları fazladır. Meskenler arasındaki uzaklık fazladır. Evler, tek ya da birbirinden uzak birkaç ev şeklinde arazi üzerine dağılmıştır.

Buna göre yukarıda sözü edilen köy haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangilerinde yer alabilir?

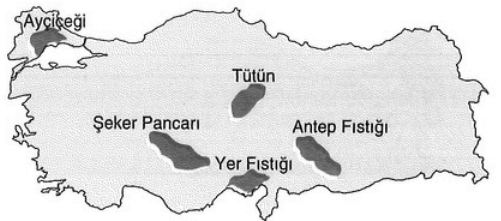
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Türkiye'de tarım ve hayvancılığı geliştirmek amacıyla birçok kuruluş bulunmaktadır. Bazıları yerel bazıları ise ulusal çapta verdikleri damızlık hayvan, tohum gibi desteklerle üreticilerin üretimini teşvik etmektedirler.

Aşağıdaki kuruluşlardan hangisi diğerlerinden farklı bir faaliyet için destekleme yapmaktadır?

- A) Marmarabirlik B) Fiskobirlik
D) Kozabirlik C) Trakyabirlik
E) Çaykur

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı tarım ürünleri belli alanlarla eşleştirilmiştir.

Haritadaki ürünlerden hangisi taralı yer ile yanlış eşleştirilmiştir?

- A) Şeker Pancarı B) Antep Fıstığı
C) Yer Fıstığı D) Tütün
E) Ayçiçeği

13. Türkiye elektrik ihtiyacının %54'ünü fosil kaynaklardan, %46'sını yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlamaktadır.

Buna göre, aşağıdaki santrallerden hangisinde kullanılan enerji kaynağı diğerlerinden farklıdır?

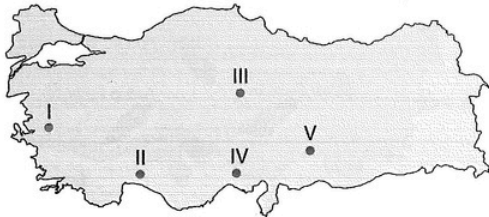
- A) Gökova B) Tunçbilek C) Karakaya
D) Çayırhan E) Elbistan

14. I. En büyük yatakları Sivas Divriği'de bulunur.
II. Çelik sanayisinde kullanılır.
III. Türkiye rezervleri bakımından dünyada birinci sıradadır.
IV. Çıkarıldığı alanlarda işlenmektedir.

Türkiye'de demir madeni ile ilgili verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

15. Aşağıdaki Türkiye haritasında pamuklu dokuma sanayisinin geliştiği beş merkez numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki merkezlerden hangisinde dokuma sanayisi ham maddesi o yöreden sağlanmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Türkiye; jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri bakımından peribacası, traverten, volkanik şekil, falez, şelale gibi pek çok ilgi çekici yeryüzü şekline sahiptir.

Bu güzellikler aşağıdaki turizm alanlarından hangisinin gelişimine katkı sağlamamıştır?

- A) Ekoturizm B) Jeoturizm
C) Kültür turizmi D) Su sporları turizmi
E) Doğa turizmi

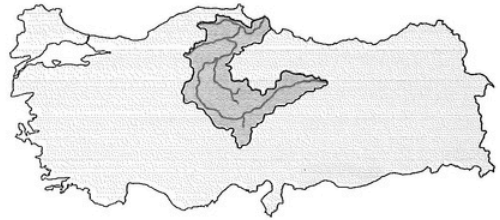
17. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört ilin alanı gösterilmiştir.

Buna göre yukarıdaki haritada aşağıda verilen Türkiye'yi sembolize eden mekânlardan hangisinin yer aldığı il gösterilmemiştir?

- A) Efes Harabeleri
B) Peri Bacaları
C) Ani Harabeleri
D) Pamukkale Travertenleri
E) Nemrut Dağı Heykelleri

18. Aşağıdaki haritada Kızılırmak ve kollarının kapladığı ve sularını topladığı alan gösterilmiştir.

- I. Doğal bölge
II. İşlevsel bölge
III. Hidrografik bölge
IV. Şekilsel bölge

Bu alan bölge sınıflandırmasına göre yukarıdaki bölge türlerinden hangilerine dâhil edilebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) I, II ve III
D) I, III ve IV E) III ve IV

1. Doğuya doğru gidildikçe sıcaklığın azalması, karın yerde kalma süresi ve donlu gün sayısının artması, tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi sıcaklık ortalamalarının azalmasıyla ilişkilidir. Sıcaklığın doğuya gidildikçe azalması da ortalama yükseltinin artmasının bir sonucudur. Seçeneklerde verilen bilgilerde güneşin doğuş ve batış zamanlarıyla ilgili bilgi göreceli konumun değil mutlak konumun (boylam) etkisiyle ortaya çıkmıştır.

CEVAP: C

2. Köroğlu Dağları oluşum bakımından kıvrım dağı olmakla birlikte Bolu ile Ankara arasında bulunan bu dağlık arazide andezit ve tuf gibi volkanik araziler yaygın olarak bulunmaktadır. Gerilme (Tansiyonel) hareketlere bağlı olarak graben (depresyon – çöküntü alanı) alanları Batı Anadolu’da yaygındır. Manisa Kula’da en genç volkanik arazi olan Kula tepeleri bulunur. Kalker (kireçtaşı) depolarının erimesiyle karstik oluşumlar en fazla Batı Toroslardadır. Ancak Doğu Karadeniz’de I. jeolojik zaman arazileri bulunmaz. I. zaman arazileri Batı Karadeniz’de görülür.

CEVAP: E

3. Şekilde verilen plaj, kıyı oku, kıyı kordonu, tombolo ve lagün gibi yer şekilleri dalga ve akıntıların biriktirme faaliyetleri sonucunda oluşmaktadır. Dalga biriktirmesi ise dağların kıyıya dik uzandığı, kıta sahanlığının geniş olduğu sahalarda daha yaygın görülmektedir. Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında dağlar denize paralel uzandığı ve kıta sahanlığı dar olduğu için dalga aşındırması ile oluşan falezler daha yaygındır. Güney Marmara ve Kıyı Egede ise dalga aşındırma şekillerine daha sık rastlanır.

CEVAP: B

4. Türkiye’de yaz kuraklığının belirgin olmadığı iki alan vardır. Bunlardan biri Doğu Karadeniz diğeri Erzurum – Kars platolarıdır. Ancak Erzurum – Kars platolarında yağış miktarı fazla değildir. Türkiye’nin en fazla yağış alan alanı II numaralı Rize çevresidir. Ayrıca yağış rejiminin düzenli olduğu tek iklim Karadeniz iklimidir.

CEVAP: B

5. I. Volkanik (lav) set gölleri, volkanlardan çıkan lavların bir çukurluğun ve vadinin önünü kapatmasıyla oluşan göllerdir. Doğu Anadolu’da yer alan Erçek, Nazik, Haçlı ve Balık gölleri bu tür göllere örnektir.
II. Ankara yakınlarındaki Eymir ve Mogan, Edirne’de Gala ve Manisa’daki Marmara gölleri alüvyal ovalarda ve akarsu vadilerinde alüvyonların birikmesi sonucunda oluşan göllerdir.
III. Erzurum’da Tortum, Trabzon’da Sera, Amasya’da Borabay, Tokat’ta Zinav, Bolu’da Sülüklügöl, Abant ve Yedigöller Türkiye’deki başlıca heyelan set gölleridir.

CEVAP: D

6. Kayın Doğu Karadeniz’den Yıldız (Istranca) dağlarına kadar uzanan ormanlar içinde yayılış gösterir. Bu alan Avrupa – Sibiryâ flora bölgesi olarak ifade edilir. Haritadaki numaralanmış alanlardan II ve IV numaralı alanda ormanlar içindeki doğal türlerden biridir. Kayın Amanos Dağları’nda relik olarak bulunur. Haritadaki I numaralı alanda Meşe, III numaralı alanda kızılçamlar yaygın bulunur.

CEVAP: D

7. Yanlış sulama teknikleri olan salma sulamanın yaygın olduğu, damlalama ve yağmurlama sulama yöntemlerinin uygulanmadığı kurak bölgelerde su içinde eriyik halde bulunan tuz ve kireç buharlaşma ile su ortamdan çekildiğinde toprak üzerinde katman oluşmaktadır. Bu sorun buharlaşma şiddetinin en fazla olduğu haritada II numaralı alanda GAP’ın inşa edilmesi ve tarımsal sulamada kullanılması sonucunda yaşanmaya başlayan çevre sorunlarından biridir.

CEVAP: B

8. Ortanca yaş toplam nüfus içindeki kişilerin tam ortasında yer alan kişinin yaşıdır. Türkiye’de bu yaş her geçen yıl yükselmektedir. Ancak doğum oranlarının fazla olduğu illerde toplam nüfus içindeki çocuk nüfusun fazla olduğundan bu illerde ortanca yaş daha düşük çıkmaktadır. Doğum oranlarının fazla olduğu Mardin, Ağrı, Şırnak, Hakkâri, Şanlıurfa ve Bingöl gibi illerde ortanca yaş düşüktür. Ortanca yaşı en yüksek olduğu il ise Sinop’tur.

CEVAP: B

9. Rize'ye bağlı Çayeli ilçesi adını çay üretimine bağlı almıştır. Çay üretimi nedeniyle isimlendirildiği için tarım faktörüne bağlı olduğu söylenebilir. Karabük iline bağlı Eskipazar ilçesi geçmişte yoğun kullanılan bir ticaret yerleşmesi olduğundan Pazar adını almıştır. Edirne Uzunköprü, geçmişten beri Meriç Nehri üzerinde bir geçiş alanı olduğundan ulaşımı vurgulamaktadır. Elazığ maden çeşitliliği fazla olan bir ildir. Elazığ ilçesi olan Maden adı yer altı kaynaklarından gelmektedir. Seçeneklerde yer alan turizme yönelik bir isim yoktur.

CEVAP: C

10. Arazinin engebeli, tarım alanlarının küçük ve parçalı, su kaynaklarının fazla olduğu yerlerde meskenler arasındaki uzaklık fazladır. Bu tip yerleşmelerde evler, tek ya da birbirinden uzak birkaç ev şeklinde arazi üzerine dağılmıştır. Bu tür yerleşmeler dokusuna göre dağınık köy yerleşmesi olarak adlandırılır. Türkiye'de dağınık yerleşmeler Doğu ve Batı Karadeniz ile Doğu Anadolu'da yaygındır.

CEVAP: D

11. Seçeneklerde verilen üretici birliklerinden Çaykur, Doğu Karadeniz'de çay üreticilerini, Fiskobirlik fındık üreticilerini, Marmarabirlik zeytin üreticilerini, Trakya birlik ise ayçiçeği yağ üreticilerini, tohum, gübre, mazot desteğiyle ve ürün alımları ile destekleyen kuruluşlardır. Yani bur dört kuruluş tarımı desteklemektedir. Ancak Kozabirlik tarımı değil ipekböceği desteklemesi amacıyla kurulduğundan hayvancılığı destekleyen kuruluşlardan biridir.

CEVAP: D

12. Ayçiçeği en fazla Trakya'da Tekirdağ başta olmak üzere yetiştirilmektedir. Yer fıstığı ve Soya Fasulyesi en fazla Çukurova'da üretilmektedir. Antep Fıstığı Şanlıurfa ve Gaziantep çevresinde üretilmektedir. Şeker Pancarı en fazla Konya'da üretilmektedir. Tütün, Orta Anadolu hariç tüm bölgelerde yetiştirilmektedir. Orta Anadolu'da iklim ve toprak yapısından dolayı üretimi yoktur.

CEVAP: D

13. Seçeneklerde verilen santrallerden Gökova Muğla'da, Tunçbilek Kütahya'da, Çayırhan Ankara'da ve Elbistan Kahramanmaraş'ta bulunan linyit ile çalışan termik santrallerdir. Termik santraller fosil yakıt ile çalışmaktadır. Karakaya ise Fırat Nehri üzerinde bulunan hidroelektrik santralidir. Hidroelektrik enerji yenilenebilir enerji kaynakları arasındadır.

CEVAP: C

14. Türkiye'nin önemli demir yatakları başta Sivas Divriği olmak üzere Malatya Hekimhan ve Hasağçelebi, Sakarya Akyazı, Balıkesir Eymir, İzmir Torbalı ve Adana Saimbeyli'de bulunur. Bu alanlardan çıkarılan demir cevherleri çıkarıldığı yerde işlenmez. Karabük, Zonguldak ve İskenderun'da kurulmuş olan demir-çelik fabrikalarında işlenmektedir. Demir rezervleri bakımından Türkiye Dünya'da birinci sırada değildir. Bor rezervlerinde birinci sıradadır.

CEVAP: E

15. Pamuklu dokuma sanayisi ham maddesi olan yerler pamuk üretimi olan Güneydoğu Anadolu'da Gaziantep, Akdeniz'de Çukurova ve Antalya, Ege'de Aydın, İzmir ve Denizli illerinde bulunmaktadır. Bu alanlar dışında haritada III numara ile gösterilen Kayseri ve haritada olmayan İstanbul'da da pamuklu dokuma sanayisi bulunur. İstanbul ve Kayseri'de pamuk üretimi yoktur.

CEVAP: C

16. Türkiye; jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri bakımından peribacısı, traverten, volkanik şekil, falez, şelale gibi pek çok ilgi çekici yeryüzü şekline sahiptir. Bu güzellikler ekoturizm, macera turizmi, jeoturizm, doğa turizmi ve spor turizmi alanında ülkeye önemli katkılar sunmaktadır. Peribacaları ve travertenler, bahsedilen yeryüzü şekilleri içinde en fazla ziyaret edilen varlıklar olarak dikkat çekmektedir. Bulundukları bölgelere özgü değerler olan kültürel varlıklar, turizmin gelişmesine önemli katkılar sunar. Âdeta bir açık hava müzesini andıran Türkiye; mimari eserleri, manevi mekânları, arkeolojik kalıntıları, tarihî millî parkları vb. varlıkları ile kültür turizmi açısından ön plana çıkmaktadır.

CEVAP: C

17. Haritada alanları gösterilen iller İzmir, Denizli, Nevşehir ve Adıyaman illeridir. Efes Harabeleri İzmir'de, Peri Bacaları Nevşehir'de, Pamukkale Travertenleri Denizli'de ve Nemrut Dağı Heykelleri Adıyaman'da bulunmaktadır. Ani Harabeleri Kars ilinde bulunmakta olup haritada Kars ili gösterilmemiştir.

CEVAP: C

18. Sahip oldukları doğal ve beşerî özellikleri ile dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgeler şekilsel bölge olarak adlandırılır. Akarsu havzaları bu ayrıma göre doğal bölgedir. Doğal unsurların dağılışı esas alınarak oluşturulan yer şekilleri, iklim, su (hidrografik), toprak, bitki ve afet bölgelerine doğal şekilsel bölge adı verilir. Kızılırmak havzası doğal şekilsel bölge türlerinden biri olan hidrografik bölge sınıflandırmasına tabidir. İşlevsel bölge değildir.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I